

Knjižni sejem že četrtič

V Krki poleg enoletne slovenske knjižne bere na ogled tudi razstava, posvečena Levstiku in Jurčiču

Okoli 900 knjižnih novitet, ki so jih slovenske založbe natisnile od lanskega do letošnjega maja, je od torka na ogled in v prodaji z 10-odstotnim popustom v avli tovarne Krka v Ločni, kjer so KUD in mladina te delovne organizacije hkrati z novomeško knjigarno Mladinske knjige in študijsko knjižnico Mirana Jarca pripravili že četrti Dolenjski knjižni sejem.

To tradicionalno prodajno knjižno manifestacijo, ki bo odprta do jutri, spremljajo nekatere zanimive prireditve. Že na otvoritvi v torek zvečer so obiskovalci lahko prisluhnili besedi slovenskega dramatika in Prešernovega nagajca Ivana Mračka, o delu katerega je govoril slovenski teoretik in publicist Taras Kermauner. Otvoritveni večer, na katerem so predstavniki mladine Krke poudarili pomen knjižnega sejma pri širjenju knjige in bralnih navad med Dolenjci in še posebej med delavci novomeške tovarne zdravil, je z nastopom popestril učiteljski trio glasbene šole Marjana Kozine. Povedati je treba še to, da so v Krki veliko

naredili za knjigo, saj prireja ta delovna organizacija vsake tri mesece prodajno knjižno razstavo za svoje zaposlene.

Danes dopoldne bodo sejem obiskali učenci šentjernejske osnovne šole, ki jim bo to nagrada za uspešno delo v njihovi šolski knjižnici. Popoldne pa se bo v Krki začela območna prireditev 10. jubilejnega srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov. Pogovor z devetimi avtorji, prijavljenimi za srečanje, člani žirije, ki so ocenili njihova dela, in drugimi udeleženci bo v Krkinem klubu, zvečer pa bodo obiskovalci lahko prisluhnili tudi njihovim stvaritvam. Literarni večer bo na prizorišču knjižnega sejma - v Krkini avli.

Dopolnilo letošnjemu knjižnemu sejmu je razstava, ki jo je študijska knjižnica pripravila v počastitev 150-letnice rojstva Frana Levstika in 100-letnice smrti Josipa Jurčiča. Knjižno razstavo v zgornjem delu Krkine avle dopolnjujejo izvirne ilustracije Borisa Kobeta.

IVAN ZORAN

VRHUNSKA ODBOJKA V NOVEM MESTU - Slavnostne fanfare so v torek popoldne v novomeški športni dvorani naznanile pričetek balkanskega odbojarskega prvenstva za moške. Po svečanem razvrstitvi reprezentanc Bolgarije, Grčije, Romunije in Jugoslavije sta množico ljubiteljev tega športa pozdravila predsednik organizacijskega odbora Janko Goleš in Danilo Burzan, predsednik odbojarske zveze Jugoslavije. Prvenstvo je odprl narodni heroj, častni občan Novega mesta, predsednik organizacijskega komiteja, član častnega predsedstva BOP 81 generalpolkovnik Stane Potočar-Lazar. V otvoritveni tekmi so naši igralci z reprezentanco Grčije in jo premagali s 3:0. (Foto: Janez Pavlin)

Frontna vloga še ni v ospredju

Mladi na Dolenjskem najbolj uspešni pri prostovoljnem delu in idejno-političnem usposabljanju - Premalo jasna stališča o življenjsko pomembnih vprašanjih za mlade

Pretekli četrtek sta se v Novem mestu na skupni seji sestala medobčinska sveta SZDL in ZSMS za Dolenjsko in obravnavala družbenopolitično delovanje mladine na Dolenjskem ter uresničevanje nalog pri uvajanju usmerjenega izobraževanja.

V razpravi smo slišali, da dosegajo mladi na Dolenjskem največje uspehe pri mladinskem prostovoljnem delu in bodo letos sestavili 7 mladinskih delovnih brigad za republiške in zvezne delovne akcije. Tako po kvaliteti kot po množičnosti se z dobrimi rezultati obrestuje tudi velik poudarek, ki ga mladinska organizacija daje idejno-političnemu usposabljanju, mladim. Na tem področju so mladi dosegli bistveno več kot druge družbenopolitične organizacije, s katerimi je

tudi premalo koordinacije. Poleg tega so mladi ugotavljali, da njihova organizacija v družbenopolitičnem sistemu še vedno nima tiste vloge, ki bi jo morala imeti, da se frontna vloga mladim v Socialistični zvezi še vedno ni uveljavila. Marsikje so osnovne organizacije ZSMS še vse premalo vključene v celotno družbenopolitično življenje v krajevni skupnosti in temeljni organizaciji, pa tudi v samoupravne organe, saj ponekod v delo in akcije ne znajo ali pa nočejo vključiti mlade generacije.

Kot slabosti so mladi v razpravi najpogosteje omenjali pomanjkanje mentorjev, prostorov, neurejene financiranja, slabo organizirano preživljanje prostega časa, ipd. Kritično je bilo izpostavljeno tudi to, da so preveč pustili ob strani svoje kolektivne člane, društva in družbene organizacije, ter da je premalo načrtno delo mladinskih organizacij v šolah in premajhna skrb za delo pionirjev. In čeprav mladi ne stojijo ob strani reševanja svojih posebnih

problemov, družbenoekonomskega položaja, bi vendarle morali imeti povsem jasna stališča o življenjskih vprašanjih mladim, npr. štipendiranju, zaposlovanju, stanovanjskih zadevah in osebnih dohodkih, ki se v sedanjih gospodarskih razmerah še zaostčujejo.

Udeleženci seje, so se zaustavili tudi ob težavah, ki spremljajo vpis v prve letnike usmerjenega izobraževanja in se dogovorili za naloge, ki jih je nujno izpeljati za ureditev problemov. Vpis na Dolenjskem ni usklajen z razpisom in potrebami združenega dela na tem območju. Za nekatere usmeritve je kandidatov preveč, za druge pa ostajajo oddelki skorajda prazni. To neusklajenost prav v teh dneh rešujejo s preusmerjanjem mladim, ki pa ni enostavno in tudi v nasprotju s pravico do svobodne izbire poklica. Poudarili so, da je vzrok za take razmere tudi štipendijska politika in premalo načrtni kadrovski plan v združenem delu. Več sodelovanja pa bo potrebno v prihodnje tudi med šolami in občini in regiji, pri čemer bo treba sodelovanje pri usmerjanju izobraževanja razširiti na Posavje, ki se sedaj še skuša zapirati vase.

Z. L. - D.

Dom bo eno od pravih dejanj

Ob dnevu mladosti je Franc Leskošek-Luka v Dolenjskih Toplicah položil temeljni kamen Doma jugoslovanskih pionirjev - Govoril je Franc Šali, predsednik ZPMS

S prispevki slovenskih pionirjev, mladine, pripadnikov JLA in širše družbene skupnosti bodo v prihodnjih letih v neposredni bližini osnovne šole Baza 20 v Dolenjskih Toplicah zgradili dom jugoslovanskih pionirjev.

Na sobotni slovesnosti ob položitvi temeljnega kamna - v prisotnosti

delegacij pionirjev iz vseh slovenskih osnovnih šol in gostov predsednika predsedstva SFRJ Sergeja Kraigherja, članov sveta federacije Lidije Šentjure in Franca Leskoška-Luke je govoril predsednik ZPMS Franc Šali.

Ko je prvi komandant slovenskih partizanov, veliki prijatelj mladine in Dolenjcev, Franc Leskošek-Luka položil temeljni kamen novega objekta, je dejal: „Zgradili bomo dom jugoslovanskih pionirjev pod Partizanskim Rogom.“

Ob tej priložnosti so se v Dolenjskih Toplicah zbrali tudi borci VDV brigade, medvojni pionirji, odprli so razstavo likovnih del učencev za rehabilitacijo sluha in govora, v Podturnu pa so odkrili spominsko obeležje štirim padlim pionirjem in borcem VDV brigade.

Franc Šali je v svojem govoru dejal: „Gradnja doma pionirjev v Dolenjskih Toplicah je za našo organizacijo priložnost, da še bolj okrepi svoje vrste in razvije svoje delo v sleherni krajevni skupnosti, kajti tam, kjer je mladina, morajo delovati naša društva. Samo z besedami

mladine ni moč vzgajati v socialističnem duhu, socialistične sile so dolžne z določnimi dejanji v slehernem kraju in v vseh organizacijah združenega dela prevzeti pobudo in skupaj z mladimi ustvarjati materialne in kadrovske pogoje ter razvijati aktivnosti, v katerih se bo vsakdo potrjeval in gradil kot samoupravna ustvarjalna osebnost.“

SLAVKO DOKL

ZNESEK VEČJI

Investicije v osnovna sredstva so v preteklem letu v novomeški občini vzele 2,6 milijarde dinarjev, kar je 39 odst. več kot leto poprej. To likšno povečanje pa je pretežno posledica višjih cen v gradbeništvu. Večji del vlaganj je bil v industrijo, nato v stanovanjsko-komunalno dejavnost in v gradbeništvu. Ugotovljeno je, da so delovne organizacije lani k investicijam same prispevale 40 odst. potrebnih sredstev in da so k temu banke primaknile nekoliko manj kot leta 1979. V primerjavi z letom 1979 se je stopnja samofinanciranja izboljšala. Gotovo pa ne bo možno vzdržati pri lanskem stanju, ko je šlo v občini 31 odst. ustvarjenega družbenega proizvoda za gospodarske investicije.

S povezovanjem preko težav

Delovni obisk v IMV - Kako iz težkega položaja?

Delovna skupina republiškega izvršnega sveta, ki jo je vodil podpredsednik Jože Florjančič, je v sredo, 20. maja, obiskala Industrijo motornih vozil v Novem mestu. Osrednji namen obiska je bil, da se seznanijo z aktualnimi problemi poslovanja, ki teže ta veliki kolektiv, ter da se seznanijo z ukrepi za premagovanje ne-lahkega položaja.

Po ogledu proizvodnih kapacitet so se gostje sestali z vodilnimi delavci in predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij na ravni delovne organizacije in novomeške občine. Podpredsednik Florjančič je izrazil razumevanje za probleme IMV, saj so značilni za našo avtomobilsko industrijo, poudaril pa je, da je rešitev le v zares kvalitetnem povezovanju.

Pogovor so zaključili s konkretnimi zadolžitvami.

Sevniška zibelka tabornišтва

Odred Treh smrek proslavil 30-letnico delovanja

Letos slavi slovenska taborniška organizacija 30-letnico dela, za prvo ustanovljeno po vojni pa velja sevniška družina, danes odred Treh smrek; ta je v nedeljo pripravil proslavo ob svojem domu.

Prireditev tabornikom ni uspelo obuditi vse zgodovine, saj do slavnosti v nedeljo niso stiskali brošure. Pestro dejavnost si je bilo mogoče vseno ogledati na priložnostni razstavi v udarniško zgrajenem domu. Za tridesetletnico ga je sedanji rod ravno tako pretežno udarniško in hitro obnovil.

Slavnostni govornik na proslavi v nedeljo popoldne je bil predsednik Zveze tabornikov Slovenije in izvršni sekretar v predsedstvu CK ZKS Ljubo Jasnič. V knjigo vtisov razstave je vpisal spodbudne besede, kako naj taborniki sledijo pionirjem taborništvu v Sevnici.

Ustanoviteljem taborniške družine in sedanjim zaslužnim tabornikom so izročili pismena priznanja. Sevniški taborniki so si to pomlad zagotovili množični pomladek. Večinoma iz bližnjega vrta so sprejeli v članstvo kar 60 murenčkov.

A. Z.

IZVIRNI EKSPONATI VABIJO

V Krškem bo od 10. do 16. junija gostovala zvezna potujoča razstava „Varnost in družbena samozaščita“. Razstava, katere pokrovitelj je pokrajinski komite za SLO in družbeno samozaščito Posavja, bo v prostore delavskega doma „Edvard Kardelj“, zanesljivo vsak dan med 8. in 18. uro pritegnila veliko obiskovalcev. Zagotovilo za to so številni izvorni eksponati in pa zanimanje mladim za tehnične pridobitve organov za notranje zadeve za boj proti sovražnikom vseh vrst. Ob otvoritvi bo godba milice iz Ljubljane pripravila promenačni koncert.

VREME

V drugi polovici tedna bo spremenljivo vreme, občasno bo delomo sončno, vmes bodo tudi padavine kot plohe ali nevihte.

VEČJI IZVOZ

V prvih treh mesecih letošnjega leta je črnomaljsko gospodarstvo izvozilo za 140 milijonov dinarjev svojih izdelkov. Gre v glavnem za dva izvoznika: semiško Iskro in črnomaljski Belt. V primerjavi z izvozom v lanskem četrtletju so letos izvozili za 43 odstotkov več in so za pet odstotkov nad zastavljenim planom. Tudi uvoz se giblje v načrtovanih okvirih; vrednost uvoza v trimesečju je znašala 57 milijonov dinarjev in je za 71 odstotkov višji kot v enakem lanskem obdobju.

PREUREJEN STADION - Vojaki črnomaljskega garnizona so za prvenstvo ljubljanskega armadnega območja lepo preuredili črnomaljski stadion v Loki.

Prvenstvo LAO v Črnomlju

Od 3. do 7. junija - Več kot 1000 nastopajočih v osmih ekipah

V sredo, 3. junija, se bo Črnomlju začelo 36. prvenstvo ljubljanskega armadnega območja in četrti pregled kulturno-zabavnih dejavnosti. Na tej veliki prireditvi, ki bo trajala do 7. junija, bo sodelovalo več kot tisoč vojakov in njihovih starešin v osmih ekipah iz Kranja, Ljubljane, Ptuj, Maribora, Vrhnike, Postojne, Ajdovščine in Novega mesta. Sportna tekmovanja bodo poleg v Črnomlju potekala še v Metliki in Semiču.

Da bodo lahko izvedli tako veliko tekmovanje, je bilo treba preurediti tudi glavno prizorišče - črnomaljski stadion v Loki. To delo so ob pomoči mladincev dobro opravili vojaki črnomaljskega garnizona Bela krajina. Na novo so zgradili tribuno, na kateri je prostora za 600 gledalcev. Obnovili so 4-stezno tekaško progo, medtem ko je za tek na 100 metrov šest stez, uredili so nova skakališča in metališča ter stavbo, v kateri so slačilnice in drugi potrebni prostori.

VELIK DAN ZA PIONIRJE - Franc Leskošek - Luka je položil temeljni kamen za dom, ki bo velika pridobitev za slovenske pionirje (Foto: S. Dokl)

Jugoslovanski zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec, ki sicer slovi kot dinamičen diplomat, se muči te dni daleč od domovine. Japonska, Ljudska demokratična republika Koreja in Ljudska republika Kitajska so etape njegove zdajšnje poti po Daljnem vzhodu.

Utrjevanje vezi

Že imena držav kažejo, kako posebno mesto ima Jugoslavija v svetu, zakaj tri države, ki jih obiskuje šef jugoslovanske diplomacije, so zelo različne – in vendar imamo z vsemi dobre odnose.

Japonska je predstavnik razvitega zahodnega sveta. Ljudska demokratična republika Koreja je neuvrščena, Ljudska republika Kitajska pa ima izrazito posebno mesto v sedanjem mednarodnem položaju.

Vrhovec obisk seveda ne potrjuje samo dejstvo, da ima Jugoslavija dobre odnose z državami z različnimi družbenimi ureditvami in mednarodnim položajem, marveč predvsem to, da delovno in življenjsko nadaljuje politiko, ki jo je tudi na tem, zemljepisno tako oddaljenem, področju začel predsednik Tito.

Obisk jugoslovanskega zveznega sekretarja za zunanje zadeve je izrazilo delaven in to se je pokazalo že na prvi etapi poti, na Japonskem. Tu smo med obiskom sklenili dogovor o sodelovanju, posebej na gospodarskem področju. Jugoslavija ima v blagovni menjavi z Japonsko primanjkljaj (okrog 140 milijonov dolarjev lani), ki ga bo treba zmanjšati ali pa povsem odpraviti. To pomeni, da mora Jugoslavija več izvažati na Japonsko.

Toda blagovna menjava je samo ena izmed možnih oblik sodelovanja. Tu so še

skupna vlaganja na tretja tržišča, sodelovanje pri industrijski in znanstveni kooperaciji, skupne naložbe in tako naprej. Vse to bo bržkone po Vrhovčevem obisku dobilo nove spodbude.

V političnem delu pa so se japonski sogovorniki še posebej zanimali za neuvrščenost in jugoslovanski delež pri utrjevanju miru na svetu, ki je sedaj že nekaj časa izrazito nemiren in poln nevarnosti.

Zelo zanimive razgovore bo imel Josip Vrhovec tudi v LDR Koreji in LR Kitajski, pri čemer vsaj na gospodarskem področju ne bo treba iskati načine, kako zmanjšati primanjkljaj. V blagovni menjavi s tema državama ga namreč nimamo.

ITALIJA: ŠKANDAL BREZ PRIMERE

Sosednja Italija doživlja verjetno največji škandal v svoji povojni zgodovini. V Rimu so namreč objavili podrobnosti o prostozidarski loži P 2, v katero je bilo včlanjenih na stotine uglednih politikov, gospodarstvenikov, vojakov in drugih – med drugim tudi skoraj ves vrh italijanske vojaške protivojevalne službe.

V začetku tedna je odstopil pravosodni minister, kar imajo nekateri za pravo znamenje skorajšnjega poloma Forlanijeve vlade.

Prostozidarska loža sicer ni prepovedana, toda dejstvo, da je bilo v tem tajnem združenju toliko uglednih imen italijanskega političnega in gospodarskega življenja, govori v prid trditvi, da so bili to v bistvu tisti ljudje, ki so na skrivaj („država v državi“) vlekli vse najpomembnejše poteze v italijanski družbi. In to že nekaj časa pestijo hude zadrege, politične, gospodarske in družbene.

Komunisti so zahtevali ostro preiskavo in razkritje vsega ozadja. Za zdaj to še ni znano, saj prihajajo skoraj vsak dan nove podrobnosti, ki pričajo, da čakajo Italijane še mnoge nevesele novice.

JANEZ ČUČEK

Čemu služi posmehljivo etiketiranje? – Tudi ob kmetijstvu je treba prekiniti s preživelom miselnostjo, spremeniti je treba odnos do zemlje in človeka, ki jo obdeluje

Kaže, da so nekateri odgovorni tovariši zelo občutljivi, če jim novinarji očitamo neodgovorno ravnanje. Namesto, da bi se posipali s pepelom, so užaljeni. Tako je bilo ob mojem komentarju „Neodgovornost odgovornih“ ob vprašanju pomanjkanja gnojil. Morda se kaj podobnega obeta tudi ob sestavku „Zasejati tudi več zaupanja!“, objavljenem v Dolenjskem listu, kajti nedolgo tega me je – gotovo eden izmed prizadetih – pobaral: „Katero višje politične ravni neki si imel v mislih ob svojih ‚polproletarjih‘, ‚dvoživkah‘ ipd.?”

Nalijmo si čistega vina: govor je bil o združevanju kmetov, o komasaciji pa o naši načelni in praktični kmetijski politiki, kar vse bo obrodilo boljše sadove ob obojestranskem zaupanju na relaciji: politika – pridelovalec. O donedavnem odnosu do kmeta (in do kmetijstva nasploh) ne kaže zgubljati besed. Kaj čudno pa se sliši, če dandanašnji slišimo posmehljivo etiketiranje tistih pri nas, ki so voljni obdelovati zemljo, ko pa drugod, celo v deželah dogmatsko omejenega kolektivizma, spodbujajo „državljan“, da obdelajo vsako ped neobdelane zemlje v svoj vrtiček.

Ko sem bil pred desetletjem v poreskem mestecu Breisach sem zvedel, da tam nihče ne dobi lokacijskega dovoljenja za gradnjo hiše, če ni oddaljen več ko 20 km od mesta. Naj se na delo v mesto vozi z doma, po delu pa naj skrbi za svoj vinar in se ob delu – rekreira!

Pri nas pa kot da smo obsedeni od privida agroindustrije, od velike proizvodnje, ne glede na njeno ceno ali njene izgube, ob tem pa zanemarjamo dvoje naravnih danosti: zemljo, ki je ni moč stlačiti v nepregledne komplekse agroindustrije, in človeka, ki je „neagroindustrijski“ zemlji potreben tam, kjer ta zemlja je.

Mislím, da je bila največja napaka v naši agrarnopolitični praksi, da kmetijstva nismo razvijali vzporedno in sorazmerno z industrializacijo, katere razvoj sam po sebi pogojuje večjo porabo hrane. Tudi iz dosežane prenapete deagrarizacije bi se morali česa naučiti. Že sam pogled na zemljevid Jugoslavije pokaže omejene ravnice, na katerih je možen razvoj širših obdelovalnih celot agroindustrije in dobri dve tretjini površin, na katerih takšnih celot ni mogoče urediti in bodo za njihovo obdelovanje in kmetijsko izkoriščanje še dolgo potrebne delovne roke kmetov. „polproletar-

propadanje obdelovalne zemlje v hribih, na Krasi, v Dalmaciji in jo ponovno vključiti v pridelovanje. Skrb za rodovitno zemljo ne bo uspešna zgolj z večjim obdavičenjem nesmotrne in zanemarjene obdelave. Za to so potrebni tudi spodbude in nagibi materialne narave, ki bodo privlačni ne le za mlade, temveč tudi za vračajoče se zdome.

Če že (ponovno) govorimo o prelomnici v kmetijskem pridelovanju, moramo resnično prelomiti tudi z dosedanjo miselnostjo in v osnovi spremeniti odnos do zemlje in do človeka, ki na njej dela. Zaveš o nena-domestljivosti vrednosti zemlje in spoštovanju pridelovalca hrane je treba vzgajati od mladih nog in jo privzgojiti slehernemu človeku. Že zato, ker brez hrane ne more živeti!

ŠTEFAN KUCHAR

Medtem ko papež Janez Pavel II. dobro okreva po atentatu nanj na Trgu sv. Petra v Rimu in italijanska policija še vedno poskuša v preiskavi povezati vse niti ter odkriti morebitno širše ozadje tega napada, so v zadnjih nekaj dneh prihajale novice tudi o drugih terorističnih dejanjih. Najbolj spektakularno je bilo vsekakor v Barceloni, kjer je skupina 24 teroristov v bančnem posloplju zajela nič manj kot 215 talcev. Teroristi so se naposled vdali, ko jih je napadla posebna enota španske policije, enega nasilneža pa so ubili. Talce so osvobodili nepoškodovane, razen dveh, ki sta dobila lažje rane. Notranji minister je potrdil, da so bili teroristi pripadniki skrajne desničarske organizacije, vendar ni povedal, katere. Talce so zajeli zato, da bi izsilili zapustitev kolovodij nedavnega ne-uspešnega državnega udara. Od vlade so zahtevali dve letali. Z enim naj bi prepeljali v Argentino voditelje neuspelega državnega udara, z drugim pa bi odleteli v tujino sami. Argentina je medtem že sporočila, da nikakor ni pripravljena sprejeti letala z izpuščenimi zaporniki. Vlada je ostala nepopustljiva, čeprav so teroristi zagorili, da bodo ubili vsako uro po enega talca, če oblasti ne bodo izpolnile njihove zahteve. Drama v Barceloni se še ni srečno iztekla, ko se je v Turčiji začela nova: ugrabili so letalo DC 9, ki je letelo na domači progi, in ga prisilili, da pristalo v Bolgariji. Ugrabitelji so od turških oblasti zahtevali, naj izpustijo iz zaporov 47 zaprtih tovaršev. Če se to ne bo zgodilo, bodo pobili potnike v ugrabljenem letalu, med katerimi je tudi pet ameriških državljanov. Ugrabitelji so pripadniki „turške narodnoosvobodilne organizacije“. To je samo ena izmed več deset terorističnih organizacij, ki delujejo v Turčiji. V tej državi je v zadnjih nekaj letih padlo že več kot deset tisoč ljudi v nenehnih napadih desnice in levice. Nasilje se je v Turčiji sicer malce uneslo v zadnjih nekaj mesecih, odkar je vojaška vlada, ki je z državnim udarom prevzela oblast, postrila ukrepe proti nasilnežem, a je položaj še vedno težaven. O tem priča naposled tudi zadnja ugrabitev letala, ki pa se je k sreči končalo srečno: ugrabitelje so prisilili k vdaji... Nasilje se vendarle ne izplača...

emona globtour
novo mesto

SEJMI

MUENCHEN: IFAT, — 6. mednarodni strokovni sejem strojev in naprav za vzdrževanje kanalizacije, za smetarstvo in zimsko službo avtobus, 3 dni, ODHOD 24. 6. 1981
 MUENCHEN: ELEKTRONIKA, 3 dni, odhod 1. junija 1981
 DUESSELDORF: mednarodni sejem RUDARSTVA, letalo, 4 dni, odhod 15. junija 1981

LETNI ODDIH '81

OB MORJU: Slovensko Primorje, Istra, Dalmacija, otoki
 V GORAH: ob vznožju Julijskih Alp, na obeh straneh Karavank, na planini Tari
 V ZDRAVILIŠČIH: Čateške in Dolenjske Toplice ter Radenci
 OB BLATNEM JEZERU na Madžarskem

ČEŠKOSLOVAŠKA SOCIALISTIČNA REPUBLIKA

Izleti v najzanimivejše kraje Češke, Slovaške in Moravske skozi vse leto. Pozimi smučanje na Visokih in nizkih Tatrah.

IZLETI

Organiziramo izlete po domovini in tujini za zaključene skupine
 RENT A CAR
 i zposojanje avtomobilov

INFORMACIJE IN PRIJAVE:

Globtour Novo mesto, Cesta komandanta Stanete 19, telefon (068) 25-125, 25-789, ter ostale poslovalnice Globtour v Jugoslaviji

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V začetku tedna je predsedstvo CK ZKS nadaljevalo sejo o elementih za oceno varnostno-političnih razmer. V obširni in poglobljeni razpravi je opozorilo na vrsto problemov, katerih reševanje mora postati del vsakodnevne aktivnosti osnovnih organizacij ZK in komunistov.

Kot so poudarili, je potrebna poglobljena analiza razmer v temeljnih okoljih. Pri tem se ne bi smeli izogibati iskanjem odgovorov na vprašanje, kaj storiti, da bi zakon o združenem delu hitreje in bolj zavzeto uresničevali. Dejstvo je, da sprejemamo samoupravne sporazume, ki niso samoupravni, ker jih ne

Analiza razmer

oblikujemo v duhu zakona o združenem delu, pogosto pri tem celo ne sodelujejo pravniki, ki pa jih kličejo na pomoč, kadar kaj zaskrpa, zato je potrebno preveriti tudi del strokovnih služb, od temeljnih organizacij združenega dela naprej in ugotoviti ali uresničujejo ustavne insistentne zakone, kajti šele to je lahko podlaga za oceno, ali so ti zakoni ustrezni ali pa jih je treba dopolniti in spremeniti. Zdaj pa se vse pogosteje dogaja, da sistemske zakone kritiziramo in terjamo spremembe, še preden so se uveljavili v praksi.

Ob analizi dogodkov na Kosovu bi se morali bolj posvetiti družbenogospodarskim razmeram v Jugoslaviji. O tem še premalo govorimo. Dejstvo je, da se gospodarska gibanja zaostrejujejo, zato utegnemo priti v naslednjih mesecih še v težji gospodarski položaj.

VARNOST

Predsedstvo republiške konference SZDL je razpravljalo o izkušnjah in o vlogi v zagotavljanju varnosti. Člani predsedstva so ugotovili, da varnostne razmere in problemi niso dogajanje izven družbe, temveč pojavi, ki družbo spremljajo in nanjo vplivajo. Zato je razumljivo, da moramo varnostni položaj stalno in sproti ocenjevati, saj je to pravzaprav sestavni del samoupravnega družbenega sistema. Predsedstvo je obravnavalo tudi poročilo republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, iz katerega je razvidno, da so opravljene vse predhodne priprave za prehod na usmerjeno izobraževanje v šolskem letu 1981/82.

PROSLAVA

V kulturnem domu Ivana Cankarja so delavci RTV proslavili dan radia in televizije, s čimer so počastili tudi 40. letnico radia OF – Kričiča in 40-letnico ustanovitve OF ter vstaje slovenskega naroda. Na proslavi je bil slavnostni govornik član predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc.

SEMINAR

V Rogaški Slatini je bil dvodnevni seminar, na katerem je med drugim govoril tudi sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc, in sicer o odnosih do cerkve in vere. Poudaril je, da se pri nas „niso in se tudi ne morejo pojaviti razlogi, zavoljo katerih bi morali spremeniti svoja načela v odnosu do cerkve in vere, pa tudi do klerikalizma in sektaštva.“

MILAN MEDEN

zavarovalna skupnost triglav

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV, DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST NOVO MESTO POSREDUJE PRODAJO NASLEDNJIH POŠKODOVANIH VOZIL:

1. IMV-R 4 TLS, NM 361-85, letnik 1977, prevoženih 56922 km, izklicna cena 28.000,00 din,
2. Zastava LADA 1200 karavan, PU 565-91, letnik 1978, prevoženih 67041 km, izklicna cena 14.000,00 din,
3. Cimos Citroen GSX 1, 2, NM 588-77, letnik 1977, prevoženih 56000 km, izklicna cena 55.000,00 din,
4. Zastava 750 KPL, NM 277-87, letnik 1975, prevoženih 52000 km, izklicna cena 7.000,00 din,
5. Zastava 101, NM 436-24, letnik 1978, prevoženih 32900 km, izklicna cena 37.000,00 din,
6. delno poškodovani rezervni deli osebnih in tovornih vozil (vrata, pokrovi, itd.) po seznamu.

Vozila pod št. 2 in 4 se nahajajo pri Zavodu za požarno varnost Novo mesto, Cesta herojev 27, vsa ostala vozila pa so parkirana pri SGP Pionir Novo mesto, TOZD MKO Ločna. Pred licitacijo je potrebno položiti 10 % kavcije. Za vozila pod št. 2 in 4 je potrebno plačati tudi temeljni in posebni prometni davek. Licitacija bo v sredo, 3. 6. 1981, ob 15. uri v mali sejni sobi v III. nadstropju Zavarovalne skupnosti Triglav, Dolenjske območne skupnosti Novo mesto, Cesta herojev 1.

413/22-81

S PRIKOLICE S SODI

22. maja dopoldne je vozil po cesti Raka – Veliki trn s traktorjem Jože Šribar iz Rake. Na traktorski prikolicci je imel 3 200-litrske sode nafte, med katerimi se je peljal tudi 61-letni Alojz Cerovšek. Voznik Šribar je bil pod vplivom alkohola, ki mu je dal tudi polet za neprimerno hitrost, zaradi katere so se sodi na prikolicci v ovinku zdrsnili na levo stran. Prikolica se je prevrnila in med sodi se je znašel na tleh tudi sopotnik Cerovšek, ki je dobil pri padcu hude poškodbe.

V KOLESARJA

18. maja zvečer se je Albert Žnidaršič iz Loga pri Sevnici peljal z osebnim avtomobilom proti Krškemu. V vasi Radna je dohitel kolesarja Franca Fariča prav tako iz Loga, ki je vozil pravilno po desni in z lučjo na kolesu. Žnidaršič, ki je vozil pod vplivom alkohola, je zadel v zadnji del kolesa in zbil kolesarja po cestišču. Pri tem je bil Farič lažje poškodovan.

DELAVSKA UNIVERZA CELJE in ZGODOVINSKI ARHIV V CELJU

organizirata seminar za arhiviste s področja gospodarstva, izobraževanja, kulture, zdravstva in socialnega varstva ter v občinskih upravah.

Seminar bo organiziran za področje Posavja in Zasavja v Krškem, dne 3. junija 1981 ob 9. uri, v prostorih Skupščine občine Krško. Prijave sprejema Delavska univerza Celje, Cankarjeva 1. 414/22-81

ROŽE ZA TITA – Učenke poklicne oblačilne šole v Sevnici so na dan mladosti pred spomnikom padlih borcev zasadile 88 cvetic v spomin na Tita. Denar za sadike so zbrale same. Doslej v mestu še niso našli prostora, kjer bi posadili drevesa, čeprav pobud ne manjka. (Foto: A. Zeleznik)

SNEMALEC, PREDAVATELJ IN KINOOPERATER – Ladko Korošec ni le priznan operni pevec, temveč tudi svetovni popotnik. Pred dnevi je o svojih potovanjih po Rusiji in Japonski pripovedoval slušateljcem politične šole v Dolenjskih Toplicah. Predavanja je obogatil z zanimivimi filmi.

NA SREČANJE Z VOJAKI – Mladi iz novomeških srednjih in poklicnih šol so na dan mladosti imeli bogate programe. Na posnetku: Več kot 800 učencev iz tehniških šol pred odhodom v kasarno „Milan Majcen“, kjer so se seznanili s športno in kulturno aktivnostjo vojakov. (Foto: J. P.)

GOSTJE IZ DOLINE – Učenci nižje srednje šole Simon Gregorčič iz Doline pri Trstu so bili te dni v gosteh pri kočevskih učencih. Ogledali so si mesto, Šeškovo dom, nato pa so se napotili še v Kumrovec na ogled Titove rojstne hiše. Pred njo so se še slikali. (Foto: F. B.)

VEDNO MANJ KMETOV

Od leta 1975 do 1980 se je število prebivalcev metliške občine povečalo od 7.522 na 8.235, kar je malo manj, kot so predvidevali za to srednjeročno obdobje. Tudi v novem obdobju računajo na hitrejšo rast, tako da bo leta 1985 živelo v metliški občini okoli 8.780 prebivalcev. Medtem ko je bilo pred desetimi leti od skupnega števila prebivalcev več kot tretjina kmetov, jih bo konec tega srednjeročnega obdobja le še dobra desetina.

Sejmišča

NOVO MESTO – Na ponedeljkov sejsem so rejci prignali 447 prašičev, prodali pa so jih samo 163. Pomladanska odkupna sezona se je pač končala, rejci pa so raje dve tretjini živali gnali nazaj domov, kot pa da bi pri cenah malo popustili. Od 6 do 12 tednov stare prašičke so prodajali po 2.100 do 3.200 din, od 3 do 5 mesecev stare živali pa po 3.200 do 4.000 din.

BREŽICE – V soboto je bilo na sejmišču naprodaj 589 prašičkov, rejci pa so jih cenili na 120 din za kilogram žive teže. Odkup je bil kar lep, saj je lastnike zamenjalo kar 506 živali.

Kmetijski nasveti

Vnovič odkrivamo medico

Stari Slovani so sloveli kot odlični čebelarji. Kot piše zgodovinar Nestor, je bila medica najvažnejši izvozní pridelék Rusije v X. in XI. stoletju. Reja čebel se je že v prejšnjih stoletjih uveljavila tudi v naših krajih in je ni zavrijo miti pridelovanje sladkorja iz sladkorne pese, kar so nekateri napovedovali. Med pač ni samo sladilo tako kot je sladkor, njegove številne druge sestavine, ki jih je okoli 70, imajo še drugačen pomen.

Medico pozna vsakdo, vsaj po imenu, le malo kdo pa ve za postopek, kako priti do nje. V svoji osnovi je podoben pridobivanju vina, saj v obeh primerih ob vrenju iz sladkorja nastaja alkohol. Medtem ko vinske drozge ni treba kuhati in ob normalnih razmerah sama povse, je treba medeno raztopino pred vretjem prekuhati.

Najmanj 15 in največ 35 kilogramov medu priporočajo strokovnjaki je potrebnih za 100 litrov dobre, obstojne medicine. In še praktičen primer: če želimo pridobiti hektoliter dobre medicine z 10 odstotki alkohola, potrebujemo 26 kg medu, raztopljenega v 100 l vode.

Medico je mogoče skuhati iz vsakega medu. Le en pogoj je: kuhati se sme, podobno kot žganje, samo v bakrenem kotlu. Vreje naj traja pol ure, izparelo vodo je treba nadomestiti. Še pred kuhanjem je zelo koristno takniti v medeno raztopino plateneno vrečico s hmeljem, po kuhanju pa dodamo 50 do 100 g vinske kisline in nekaj amonijevnega metafosfata, vse to izboljša življenjske razmere za množitev gljiv kvasovk.

Kuhano medico je treba pustiti, da se ohladi, makar jo prelijemo v sod ali steklene posode, vendar v nobenem primeru do vrha, saj je treba računati na kipeenje, ki nastaja ob vretju. Medici nato dodamo kvasovke (droži) ter vrečice z različnimi dišavami, ki dajejo medicini značilen okus. Ko je burno vrenje končano, še nekaj časa počakamo, nato pa nalijemo medico v posode, v katerih bo na hladnem prostoru čakala na pivce.

Samo štirje novi krediti

Za nove investicijske naložbe je letos zelo tanko sito – Umirjena rast naložb

V prvih treh mesecih letošnjega leta so bili v ljubljanski banki – Temeljni dolenjski banki Novo mesto odobreni samo štiri novi investicijski krediti v višini 62 milijonov dinarjev. Od tega je Občinska komunalna skupnost Črnomelj dohla 60.000 din za nakup opreme, Iskra Semič 11 milijonov din za inovacije in še malenkost večji znesek za gradnjo obrata v Adlešičih. Občinska izobraževalni skupnosti Trebnje je bilo odobrenih dobrih 19 milijonov din posejila za gradnjo osnovne šole v Trebnjem, novomeški tovarni Krka pa 20 milijonov dinarjev za dograditev prizidka in adaptacijo hotela v Šmarjeških Toplicah.

Odobreni krediti pa ne bodo vsi povsem na razpolago v letošnjem letu, marveč bo od odobrene vsote Iskra za obrat v Adlešičih 2,8 milijona din dohla šele v letu 1982, Krka pa pol odobrene vsote tudi šele v prihodnjem letu.

Fagoji za pridobitev bančnih kreditov za investicije so letos podvrženi toliko sitom in načelom, da je res štetj za uspeh, če delovna organizacija pridobi kredit.

Iz podatkov o koriščenju kreditov za že odobrene naložbe v prejšnjih letih pa je razbrati, da gre letos za bolj umerjeno rast naložb. V prvem trimesečju je znašalo koriščenje starih kreditov, pretežno prenečenih iz prejšnjega srednjeročnega obdobja, le 116 milijonov dinarjev, kar pomeni 10 odstotkov načrtovanega koriščenja urodstev.

Le 5 najdražjih

Novo mesto še najcenejše

Cene kljub vsem sprejetim ukrepom in usmeritvam naglo naraščajo. Vsem podražitvam, ki smo jih letos že doživeli in ki vse bolj prizadevajo že tako precej plitek potrošnikov žep, je kar težko slediti. Precej bo marsikateri družinski proračun prizadela tudi nedavna podražitev vseh vrst mesa. Primenjava cen na drobno za marec med štirimi slovenskimi mesti – Ljubljano, Koprom, Mariborom in Novim mestom – pa kaže, da smo prebivalci dolenjske metropole vedno bolj precej na boljšem od drugih oz. da živimo najceneje.

Medtem ko so cene črnega kruha in različnih vrst mesa enake ali podobne v večini mest, je bilo v Novem mestu od 50 primercanih artiklov najcenejših kar 17 vrst blaga (zeleni solata, fišol v zrnju, testenine, vino, likirna za moške in ženske obleke, moške srajce in majice, moške nogavice, kavč, štedilnik, žarnica, opaka, deske in delo za žensko obleko). Cene za nadaljnjih 15 izdelkov so bile v Novem mestu na tretjem mestu (npr. za krompir, limone, jajca, mleko, prekajena svinjska rebca in slanina, šunkarico, svinjsko mast, pivo, moške čevlje, spušnico, krožnik iz poselana, delo za moško obleko, itd.). Na drugem mestu so se to pot znašile cene 9 izdelkov: špinat, jabolč, piznačne moke, sira, olja, ženskih čevljev, cementa, lignita in emuliranega lonca.

Najdražje pa smo Novomeščani v marcu kupovali le 5 izdelkov: riž,

čebulo, orchova jedrca, posteljno platno in tkanino. Novo mesto je torej že dolgo ni več najdražje v Sloveniji. Vprašanje pa je, komu je to še v tolažbo ob kljub temu visokih življenjskih stroških.

Boljše plačilo

Krmeljski kovinarji so lahko popravili dohodke

Niso še pozabljeni časi, ko so zaradi nekaj milijonov izgub vseprek grdo gledali kolektiv krmeljske Tovarne lahkih konstrukcij, ni jih manjkalo, ki so jo hoteli celo odtrgati od matične Metale.

Kolektiv je znal v usodnih trenutkih strniti, ob pomoči vseh delavcev Metale izplavati in vsemu navkljub celo v časih krize najti zahtevna dela. Delavci so dobili zapujanje v pogumno mlado vodstvo.

To se sedaj že pozna tam, kjer delavec to najneposrednejše čuti, v plačilni kaverti. Prvo četrtletje letošnjega leta so ugodno zaključili. Delajo veliko odpravevalno napravo za jeseniško železarno, potekajo tudi zadnje dobave jeklene konstrukcije za novo ljubljansko toplarno. Od poslanih 450 ton naj bi v poletnih mesecih zanjo odpremlili še 300 ton konstrukcij.

Zadnje čase so pri teh zahtevnih delih na novo prevrednotili vrednost proizvodnega dela. Po njihovem pravičniku so, najpreprosteje povedano, proizvodnim delavcem dvignili prejemke za tri t. i. range, kajpak v povprečju. V lanskem decembru pa letos januarja in februarja, ko je bil ta sistem prvič v veljavi, so se osebni dohodki proizvodnim delavcem, zopet v povprečju, dvignili za 20 odstotkov.

Dodatno je stimulirano posebno naprežanje s presežanjem norme. Višji je ta presežek, višji je OD. Nekdaj tako značilne fluktuacije ni več. Ob tolikincem obsegu dela bi bili veseli še novih delavcev, predvsem ključavnice in varilcev.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Zimska pozeba trt na Dolenjskem

Ker so podobne pozebe trt, kot je bila letos, bolj redke (zadnja hujska pozeba je bila leta 1929), je prav, da Dolenjski list o tem pojavu bolj podrobno piše. Zato oštevililo o pozebi trt iz prejšnje številke Dolenjskega lista še dopolnimo z natančnejšimi podatki, dobljenimi od članov Društva vinogradnikov Dolenjske.

Vinogradi na območju Sevnice in Boštanja

O pozebi na tem območju poroča vinogradnik Mestnak: Lamperčec: pri žametovski je 20 do 30 % suhih trt, pri kraljevini pa okrog 20 % suhih trt. Zajčja gora: pri žametovski je 15 % suhih trt, pri kraljevini in rumenem plavcu pa okrog 10 % suhih trt. Konjska glava: pri žametovski okrog 30 % suhih trt, isto pri kraljevini. Ledina: pri žametovski okrog 30 % suhih trt, pri ostalih sortah manj. Oreho: pri žametovski okrog 35 % suhih trt, pri kraljevini pa okrog 20 %. Topolovec: pri žametovski okrog 20 do 30 % suhih trt, pri kraljevini pa okrog 10 do 15 %.

Vinogradi na območju Malcovca in Šentjanža

O pozebi na tem območju poroča Ivan Pungercar: Najbolj je po zimski pozebi trpela kraljevina, pri kateri je 10 do 15 % suhih trt, ki jih bo možno nadoknaditi s podsajanjem. Pri žametovski je v glavnem pozebel rodni les, in to 20 do 30 %. Zaradi zimske pozebe bo za okrog 30 % manj pridelka.

Vinogradi na območju občine Trebnje,

to je Zadruga – Hom, Gradišče, Debenc itd. O pozebi na tem območju poroča tov. Miklič iz Trebnjega: Po zimski pozebi je suhih trt okrog 10 %, pozeba enoletnega lesa znaša okrog 30 %. Suhe trte bo mogoče nadomestiti s podsajanjem. Zaradi zimske pozebe bo pridelék grozdja zmanjšan za okrog 30 %.

Vinogradi na območju Gorjancev in Krškega

O pozebi na tem območju poročata tov. Račič iz Cerkelj in Kerin iz Podbočja: V povprečju se je na tem območju zaradi zimske pozebe posušilo okrog 5 % trt, ki jih bo možno nadomestiti s podsajanjem. Največ so trpele nizke, slabše vinorodne lege, kjer je na primer na območju Gazic pozeb-

lo kar 60 % trt. V Pirovškem vrhu, Gadovi peči in drugod je pozebel v glavnem le enoletni les, zato bo zaradi zimske pozebe pridelék zmanjšan za okrog 30 %.

Vinogradi na območju Šentjerneja

O pozebi poroča vinogradnik Martinčič: Po zimski pozebi suhih trt, in to največ sorte žametovke, je v povprečju od 5 do 10 %, ki jih bo možno nadomestiti s podsajanjem. Najbolj so trpele nizke, slabše vinorodne lege. Trte v zahodni legi, kjer je posajena v glavnem modra frankinja, v predelu Rakovnik sploh niso pozebele. Frankinja je pozebo boljše prestala kot žametovka. Zaradi zimske pozebe bo za okrog 20 % manj pridelka.

Vinogradi na območju Škočjana,

in to vinorodne lega Vinjega vrha, Zagradске gore, Mevc itd., so po podatkih vinogradnika Kralja pozebele. Zaradi zimske pozebe je suhih okrog 5 do 10 % trt. Najbolj so trpele nizke, slabše vinorodne lege s vzhodno pozicijo. Višje, proti jugu in zahodu nagnjene lege, niso pozebele. Suhe trte so le pri žametovski, pri kraljevini je v glavnem pozebel enoletni les. Zaradi zimske pozebe bo pridelék zmanjšan za okrog 15 do 20 %.

Vinogradi na območju Novega mesta.

V predelu Gričevja in Trške gore so se zaradi pozebe posušile trte le v nižjih legah, in to okrog 5 %. Najbolj so pozebeli vinogradi na Ruperč vrhu, kjer je suhih do 30 % trt. Enoletni les je pozebel predvsem pri kraljevini. Zaradi zimske pozebe bo za okrog 20 % manj pridelka.

Vinogradi v Suhi krajini

Na tem območju samorodnica Šmarnica ni pozebla. Vzoren nasad žlahtne trte vinogradnika Grčarja v predelu Lisac prav tako ni pozebel. Nasad žlahtne trte tov. Goriška v Dvorskih vinogradih je na nižjih terasah pozebel do 40 %, na višjih terasah pa do 20 %.

Zaključek

Na splošno lahko rečemo, da je škoda na trtah po zimski pozebi na Dolenjskem manjša kot na Štajerskem in se giblje v povprečju od 5 do 10 % suhih trt, ki jih bo možno nadomestiti s podsajanjem. Enoletni les in s tem zmanjšan pridelék grozdja v letu 1981 pa bo po oceni znašal od 15 do 20 %.

KONFEKCIJA „LISCA“ SEVNICA – DSSS

razpisuje prasto delo in naloge

VODJE PLANSKO ORGANIZACIJSKEGA SEKTORJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske ali organizacijske smeri,
- 5 let prakse na področju računalništva z aktivnim znanjem angleščine ali nemščine,
- moralno politične kvalitete.

Razpisano delo je reelekcijsko, s 4-letnim mandatom. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema mo 20 dni po dnevu objave na naslov: Konfekcija LISCA Sevnica, kadroviski oddelek, 68290 Sevnica. Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po zaključku objave.

399/22–81

Mladim obramba ni tuja

V Novem mestu je bilo regionalno tekmovanje mladih v znanju iz SLO in DS – Moči merilo 23 ekip

Pod pokroviteljstvom medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko je bilo 22. maja v Novem mestu regionalno tekmovanje mladih v znanju in veščinah iz SLO in DS, ki so se ga udeležili zmagovalci občinskih tekmovanj iz občin Sevnica, Krško, Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje.

Tekmovanja mladih s področja ljudske obrambe in družbene samozastite sodijo v sklop širokih obrambnih priprav in jih izvajajo v krajevnih skupnostih, OZD, v šolah so obrambne dejavnosti postale sestavni del učnozvojnega procesa. Na regionalnem srečanju je letos sodelovalo kar 23 osnovnošolskih in osem ekip srednjih šol. V bodoče bi bilo potrebno v tovrstna tekmovanja vključiti tudi mlade delavce, kmete in študente ter vzbuditi več zanimanja med srednješolci. Tekmovalne ekipe so pred športno dvorano najprej reševale teste, z malokalibersko puško so streljali na strelišču v Brslinu, pohod pa je vseboval naloge iz prve pomoči in orientacije.

Med osnovnošolskimi ekipami je največ točk zbrala petčlanska ekipa iz Trzišča, za njo pa so se uvrstile

ekipe: Senovo, Katja Rupena II, Mirna, Koprivnica, Brežice, Sentjanž, Grm II, Žužemberk I, Brestanica, Metlika, Šmarjeta II, Podzemelj, Črnomelj II, Mokronog, Črnomelj I, Mirna peč I, Cerklje, Žužemberk II, Bizeljsko, Artiče, Šmarjeta I, Leskovec. Med ekipami srednjih šol so se najbolj odrezali mladinci novomeške Gimnazije Brežice, Šolski center Krško I, ICTS Novo mesto, Center srednjih šol Črnomelj in Šolski center Krško I.

J. PAVLIN

Razstava o Titovem delu

V domu JLA so odprli zanimivo razstavo o Titu

V četrtek, 21. maja, so v domu JLA v Novem mestu odprli razstavo „Titovo delo naš edini kažipot“, posvečeno dnevu mladosti 40-letnici vstaje narodov in narodnosti Jugoslavije ter Titovemu samoupravnemu socialističnemu delu. Razstava je odprta vsak dan od 8. do 20. ure.

Razstava je nastala kot plod sodelovanja med študijsko knjižnico Mirana Jarca in domom JLA. Na nji so prikazana dela tovariša Tita in fotografije o razvoju samoupravljanja, o splošnem ljudskem odporu in o družbeni samozastiti. Knjižni del razstave je razdeljen na pet tematskih enot: Titova zbrana dela, SLO, samoupravljanje, neuvrščeni in izbor literature o Titu. Tudi slikovni del ima pet zaokroženih enot: Tito državljani sveta, neuvrščeni – zavest človeštva, samoupravljanje, Titovo nadaljevanje Marxove in Leninove misli, revolucionar in vojskovodja.

Za razstavo vlada precejšnje zanimanje.

J. PANJAN

ZA NAJBOLJŠE KNJIGE O TITU – Ekipi Gimnazije Novo mesto izročila predsednik MS SZDL za Dolenjsko Lojze Rataj knjizna darila za doseženo najboljšo mesto na regionalnem tekmovanju znanja o SLO in DS. (Foto: J. Pavlin)

Obrtniki so se izkazali

Razstava ob jubileju obrtno nabavne zadruga in združenja sevnjskih obrtnikov – Zasebna obrt zaostaja

V soboto so sevnjski obrtniki slavili dvojni jubilej: obrtno nabavna zadruga Bohor desetletnico, sevnjsko združenje obrtnikov pa petletnico.

Bohor je bil v preteklosti večkrat predmet kritike, češ da vključuje premalo obrtnikov predvsem iz domače občine. Kako je s prevelikim zaostajanjem zasebne obrti v sevnjski občini, bo še tekla beseda saj je bila npr. za včeraj sklicana okrogla miza o mestu obrti v občinskem srednjeročnem načrtu. Razstava obrti v dvorani Partizana je zato marsikoga lahko tembolj presenetila. Resda se Bohor dostojno predstavlja s svojimi kooperanti, ki so razpredli mrežo dejavnosti širom po državi. Delovna enota prodaja za široko potrošjo vključuje že 38 članov, enota za kooperaci-

jo šteje 29 članov, izdelujejo pa vse od precizne mehanike do agregatov za varilno tehniko, enota za zaključna dela s 16 člani je opremila že mnogo lepih objektov.

Pohvalno je, da so našli skupni jezik za nastop na isti razstavi z nekaterimi drugimi sevnjskimi obrtniki.

A. Ž.

V TOVORNJAK

V četrtek dopoldne je 18-letni Zvonko Pišek iz Zabajke peljal z motorjem proti Malemu Mraševemu. Ko je pripeljal do mostu, kjer je stal tovornjak, se je zaradi neprimerne hitrosti zaletel v zadnje levo kolo. Mladega motorista je vrglo 18 metrov daleč. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

STROKOVNI POSVET

Penologi iz KPD Dob pri Mirni so se udeležili strokovnega posveta, ki je bil 15. maja v KPD Zabela pri Požarevcu. Razpravljali so o uporabi disciplinskih kazni pri prevzgoji obsojencev v kazensko poboljševalnih domovih. Temu posvetu bo sledil še posvet o problemih gospodarskih enot in varnostne službe v KPD. Slednji bo v KPD Dob.

J. PLATIŠE

OB SREČANJU ŠOL „BRATOV RIBARJEV“

V okviru 20. jubilejnega srečanja jugoslovanskih osnovnih šol, ki nosijo ime bratov Ribarjev, bosta dve kulturni prireditvi. V soboto, 30. maja, bo v Posavskem muzeju v Brežicah – po otvoritvi razstave – koncert Slovenskega okteta, dan kasneje pa bo skupna prireditev pod naslovom „Pesmi in plesi narodov Jugoslavije“.

ZBOR AKTIVISTOV OF NA TRAVI

V soboto, 30. maja, ob 10. uri bo na Travi v kočevski občini zbor aktivistov OF, ki ga v počastitev 40-letnice vstaje pripravljata okolišnji odbor aktivistov OF Barje-Kolpa in pripravljajni odbor v Dragi. Na zboru bo tekla beseda o dosedanjem delu okolišnega odbora in programu za nadaljnje delo. Izvolili bodo tudi nova vodstva okolišnega in občinskih odborov OF.

ŠE NEKAJ PROSTORA

V poklicno šolo Beti še vedno prihajajo prijave, vedno več jih je, kajti mnogo osmošolcev je bilo v drugih šolah Dolenjske odklonjenih. V poklicni šoli imajo zaenkrat še prostor, vendar bo treba s prijavi pohiteti. Razpisanih je bilo trideset mest za šolanje po skrajšanem programu in šestdeset po srednjem. Učenci, ki jih zanima tekstilna stroka, naj nemudoma pošljejo izpolnjene obrazce, da ne bo prepozno.

KAKSNI OD OB TROMESEČJU?

Strokovna služba pri občinskem sindikalnem svetu Novo mesto je pred kratkim pripravila analizo stanja na področju izplačanih osebnih dohodkov na dan 1. aprila letos. Zelo zanimive podatke o najvišjih mesečnih prejemkih tudi po 51.000 dinarjev, a hkrati o 245 delavcih, ki dobivajo manj kot 5.100 din, bodo obravnavali na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta.

Več za dejavnosti

S Skupščine TTKS Krško

Na nedavni skupščini telesnokulturne skupnosti v Krškem so delegati govorili o delu v minulem letu, čeravno je bil pogled vendarle bolj uprt v prihodnost. Za novega predsednika skupščine so izvolili Romana Sotlerja.

V krški občini so v zadnjih letih prišli do veliko telesno-kulturnih objektov, naložbe pa se bodo še lep čas poznale pri „proračunu“ TTKS, saj gre letno za naložbe (predvsem za odplačilo anuitet, izgradnja in obnovo igrišč in drugih objektov v manjših krajevnih skupnostih) kar 3,24 milijona dinarjev. Delegati so menili, da bi poslej več pozornosti zaslužile same dejavnosti.

Osnutek srednjeročnega načrta razvoja telesne kulture, na katerega so možne pripombe še do 15. junija, predvideva, da bodo sredstva v naslednjih petih letih delili v razmerju 50 : 50 za množično in tekmovalni šport. Načrtujejo, da bodo nosilci množičnosti športna društva v krajevnih skupnostih. Predvideno je usposabljanje amaterskih delavcev v tozdihi in KS, pomoči pri izgradnji oz. posodobitvi športnih igrišč po naj bi bili doseženi na Senušah, Gori, Velikem Trnu, v Dolenji vasi, Krškem polju, Koprivnici, Malem Kamnu, Orehovcu in v Brestanici.

P. P.

Mladi varčevalci na Gorjancih

Predstavniki 15 osnovnih in dveh srednjih šol širše Dolenjske so 23. maja prisostvovali svečani podelitvi nagrad in priznanj najboljšim v medšolskem tekmovanju Ljubljanske banke

Slabo vreme je v soboto, 23. maja, prestrašilo šolarje in mentorje nekaterih šol s širšega dolenjskega območja, sicer bi bilo število navzočih pri Gospodični na Gorjancih še veliko večje. Na izlet s pohodom na Trdinov vrh je ob dnevu mladih varčevalcev Ljubljanska banka – temeljna dolenjska banka povabila predstavnike vseh šolskih pionirskih in mladinskih hranilnic ter nagrajence z medšolskega tekmovanja s svojimi mentorji.

Zirija je letos najboljša dela nagradila z enakovrednimi nagradami po 700 dinarjev, ki jih prejmejo razredne skupnosti ali krožki, plaketo pa je podelila avtorju nagrajenega dela in pismeno priznanje šoli, s katere je delo prispelo. Poleg tega so bile podeljene nagrade najuspešnejšim hranilnicam, ki so v Dragatušu, Metliki, na osnovni šoli Grm in v Mokronogu.

Med literarnimi prispevki so prejete nagrade osnovne šole: Semič za delo Sonje Šuštaršič; Vinica za delo Stanka Fortune; Metlika za literarni prispevek Tonija Rusa; Grm v Novem mestu za delo Jasne Jazbec; Anice Bradica in Renate Cesar; Mirna peč za delo Sandija Rupene in šola Mokronog za delo razredne skupnosti 2. razreda. Razen teh je prejela nagrado še pedagoška gimnazija Novo mesto za delo Jožeta Sajeta, ESS Novo mesto za delo Alenke Kastelic in Zdravstvena šola Novo mesto za delo Slavke Saksida.

Za najboljše likovne prispevke pa so bile nagrajene osnovne šole: Dol. Toplice – za delo Stanka Pelka; Semič – za delo Alojza Sladiča; Mokronog – za delo Ksenije Jalševic in Bernarda Hočevar; Dragatuš za delo Staneta Matkoviča; Vavta vas za delo Brigite Zupančič; Sentjernej za delo Ivana Goriška; Bršljin za delo Andreje Berus; Črnomelj za delo v krožku tkanja in šola Dragotin Kette v Novem mestu za delo v skupini usposabljanja.

Med prispelimi fotografijami prispevki so bile nagrade deležne šole: Katja Rupena v Novem mestu za

delo Matije Pelka in Slavka Speca; Stari trg ob Kolpi za delo Renate Kobe; Mokronog za delo Anke Berk in Dragatuš za delo Tomaža Vidmarja, gimnazija Novo mesto za delo Stojana Pelka in Tanje Čibej ter Karmen Kenda. Posebno odkupno nagrado 1.500 din je dobil filmski krožek novomeške gimnazije za uspeli desetminutni film.

Na Gorjancih so z vsake šole prispevali po eno točko kulturnega sporeda, pohod na Trdinov vrh pa je močan veter z mrzlim vremenom preprečil, tako da so se na pol poti obrnili in nadaljevali spored v toplem zavetju doma.

R. B.

Peli Šmihelci

Nastop pobratenih pevskih zborov – Ganjeni gostje

V soboto, 23. maja, je bil v Domu kulture v Novem mestu nastop pobratenih pevskih zborov: iz Šmihela pri Pliberku na Koroškem in iz Šmihela pri Novem mestu.

Mešani pevski zbor iz Šmihela pri Pliberku, ki ga vodi Miha Sadjak, je zapel 15 narodnih in domoljubnih pesmi. Med odmorom je nastopil tudi moški pevski zbor GD iz Šmihela pri Novem mestu pod vodstvom Ludvika Ahačiča. Na koncu sta oba zbora skupaj zapela Kernjakovo pesem „Rož, Podjuna, Zila“ in Premrlovo „Zdravico“. Predstavniki Zveze kulturnih organizacij Novo mesto je naše rojake, ki žive onstran Karavank, pristrčno pozdravil.

Po končanem koncertu sta si zbora izmenjala darila. Korošci so bili navdušeni in ganjeni nad pristrčnim sprejemom in polnoštevilnim obiskom ljubiteljev slovenske koroške pesmi.

B. R.

Skrb za svoje zdravje

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

2. Osebna higiena

Se vedno se ne drže vsi ljudje pravila, da je treba po opravljeni potrebi umiti roke, kot tudi po umazanem delu, in da je treba umiti roke pred jedjo in pred delom z živili. Tudi vsakodnevno umivanje zjutraj in zvečer je večkrat problematično. Enako velja za zamenjavo osebne perila vsak dan. Zobno krtačko ima že vsak; ne ve pa vsak, da je umivanje zob zvečer s pasto pravilo, zjutraj pa le prijetna osvežitev. Tudi sprostitve, osvežitev in dopust so v osebni higieni zelo pomembni.

3. Prehrabne navade

Močan zajtrk in dobra večerja sta tisto, kar potrebujemo. Ni nujno, da nas opoldanski obrok do konca nasiti. Pretiravanje s hujšanjem je škodljivo prav tako kot pretiravanje s požrešnostjo. Oboje vodi v bolezn. V hrani naj bo dovolj vitaminov, mineralov in beljakovin, manj pa ogljikovih hidratov in maščob. Pretiravamo ponavadi s testeninami, kruhom in krompirjem ter preveč zabelimo.

4. Male asanacije

Če z majhnimi sredstvi lahko higiensko uredimo nek objekt, je to mala asanacija. Na vasi pomeni to ureditev zajetij vodnih virov, ureditev vodotesnih gnojniščnih jam in greznic, stranišč in jam za odpadke. V mestu pa je to ureditev okolice stanovanjskih hiš, tudi blokovi in stolpnice, parkirišča, zelenice, otroških

igrišč in smetišč. Prav smetišča kontejnerji in posode za odpadke so večkrat leglo bolezni.

5. Alkoholizem

K boleznim prispeva tudi alkoholizem, ki je še vedno najpogostejša narkomanija našega časa. Bolezenska zasvojenost z alkoholom povzroča telesne in duševne motnje ter okvare, zmanjšanje odpornosti za druge bolezni in ne nazadnje tudi družbene motnje bolnika in njegove družine ter okolja, kjer živi.

6. Potrošništvo

Odras dobe, v kateri živimo, je potrošniška družba, ki ji je največkrat edini cilj zbiranje denarja za nakupovanje dosegljivih, pa tudi manj dosegljivih dobrin, ki jih proizva vaju industrija vsega sveta. Ta pojta civilizacije peha ljudi v psihične napore, ki zmanjšujejo odpornost in privedejo do bolezni in bolezenskih pojavov, kot so rana na dvanajsterniku in želodcu, živčnost, nespečnost, visok krvni pritisk, poapnenje venčne srčne ožilja, pa tudi srčni infarkt.

Dobro je, če imamo vse to vedno pred očmi. Dosti lahko naredimo sami. Če si bomo uredili okolje, upoštevali osnovna pravila higijene ter prehrane in ne bomo pretiravali pri pijači ter se ne bomo gnali za največkrat lažnim standardom, potem je osnova za zdravo življenje tukaj. In še nekaj. Napravimo vse, da bomo čimvečkrat dobre volje. Smeh je pol zdravja!

ISKRA AVTOMATIKA
Ljubljana, o. sub. o.
TOZD Tovarna elektrospojnih vezij
Novo mesto, n. sub. o.
Ragovska c. 7a

razpisuje
javno prodajo tovrnega motornega vozila

KOMBI IMV 1600
SUPER – letnik 1975.
Sklicna cena 30.000 din.

Javna prodaja – licitacija bo na dvorišču TOZD ELA, Ragovska c. 7a, dne 2. 6. 1981 ob 11. uri.

V ceni ni vračunan prometni davek.

411/22-81

TRANSJUG RIJEKA
MEDUNARODNA SPEDICIJA

TRANSJUG RIJEKA
TOZD LJUBLJANA
IZPOSTAVA NOVO MESTO
NOVO MESTO, BRŠLJIN št. 1

objavlja
prosta dela in naloge:

1. CARINSKI DEKLARANT I

Pogoji:
– srednja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne, tehnične ali splošne smeri
– delovne izkušnje 1 leto

Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas.

Za zgoraj navedena dela je predpisano dvomesečno poizkusno delo.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite na Transjug Rijeka – TOZD Ljubljana, izpostava Novo mesto, Bršljin št. 1.

Vse kandidate bomo o izbiri obvestili v zakonitem roku.

404/22-81

ŠOLSKE CENTER ZA
GOSTINSTVO NOVO MESTO

razpisuje

v zvezi s potekom mandatne dobe ter na podlagi dolocil Statuta Šolskega centra za gostinstvo Novo mesto, Zakon o UI in sklepa delavskega sveta

prosta dela in naloge:
– INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANIZACIJSKEGA CENTRA

Za navedena dela in naloge morajo kandidati poleg pogojev in Zakona o UI imeti tudi 3 leta prakse v gostinstvu. Prijave naj kandidati pošljejo na naslov: Šolskicenter za gostinstvo, Novo mesto, Društveni trg 1, za razpisnokomisijo. Rok za prijave je 15 dni po objavi.

416/22-81

Še: Vesela šola - dober učitelj

Odgovor na članek iz prejšnje številke - Na šoli v Otočcu delajo in se vključujejo v razne dejavnosti po svojih močeh in željah učencev - Slabi pogoji za delovanje

Iz članka „Vesela šola - dober učitelj“, ki je izšel v prejšnji številki Dolenjskega lista, je razbrati, da so učitelji in učenci osnovne šole Otočec nezainteresirani za izvenšolsko dejavnost. Resnica je drugačna, saj na šoli deluje 15 krožkov, vsak učitelj je mentor vsaj ene dejavnosti, nekateri pa celo treh, učenci se udeležujejo različnih tekmovanj, nekateri tudi uspešno.

Na šolskih hodnikih so vsakomur

na ogled številna priznanja in pohvale. Menimo, da v pogojih, kakršne imamo za delo, naredimo dovolj! Tako pouk kot izvenšolske dejavnosti potekajo v 116 let stari stavbi s štirimi učilnicami in dvema manjšima prostoroma. Krožke imamo v kolesarnici, na podstrešju, v telovadnici in na hodniku. Polovica učencev je vozačev, kar povzroča še dodatne težave. Pa vendar delamo in tudi za Veselo šolo se zanimamo. Na razrednih in šolskem tekmovanju je letos tekmovalo 49 učencev ali 20 odst. Na občinskem nismo imeli predstavnikov, ker nihče od tekmovalcev ni dosegel 80 odst. točk.

Ko smo omenjeni članek prebrali, smo bili začudeni. Vendar ne dolgo, saj smo kmalu razumeli, da tako piše lahko samo tisti, ki nima navade prepričati se o resnici in piše o nečem, kar je samo mimogrede in površno zaznal. Kakor za udeležence Vesele šole tako tudi zanj velja: kar vemo, je kapljica, česar ne vemo, pa morje. Zato mu nerodnega opletanja ne zamerimo prehudo, čeprav nam je škodoval.

ROMANA VRTAČIČ
predsednica PO Franc Bečec
Otočec

ARHEOLOG OBISKAL ŠOLARJE

Učence višjih razredov OŠ Mirna peč je nedavno obiskal arheolog Danilo Breščak iz Novega mesta. Predavanje o preteklih dobah na naših tleh je popestril z barvnimi diapozitivi različnih izkopanin. Opisal nam je zahtevnost dela arheologov, njihovo vztrajnost in natančnost in nas seznanil tudi z bogatimi arheološkimi najdbami v Globodolu in pri Sv. Ani.

SONJA KONČEK

NESRAMNOST PA TAKA!

Da je pešec v Novem mestu ogrožen in slabo zaščiten pred objestnimi vozniki, pričča tudi to, kar se mi je zgodilo 12. maja nekaj minut po 11. uri, na cesti v bližini internega oddelka bolnišnice: Bilo je deževno vreme, ob cesti so bile velike luže, vendar so mimo vozeči tovornjaki in osebna vozila vozili obzorno, da pešci na pločniku nismo bili oškropljeni. Nenadoma pa je pridrel Pionirjev kombi s številko 330-04, zapeljal naravnost v lužo in me zmočil tako, da sem bila dobesedno od pete do glave mokra do kože, a namenjena na zdravstveni pregled. Brezobzirni voznik je zavil k vhodu v bolnišnico. Stopila sem za njim in se mu pokazala, kako me je zmočil, mladi šofer pa mi je nato še predržno zabrusil: „Kaj vem, kdo vas je...“

I. A.

NOVO MESTO

POZABLJENI POTNIKI?

Pred nekaj dnevi je začel veljati novi zakon o cestnem prometu. Veliko je bilo napisanega o njem, vendar ni še nihče nakažal problemov, ki zadevajo javni prevoz potnikov v primestnem območju.

Veliko nas je, ki se vozimo na delo z avtobusi. Novi zakon izrecno prepoveduje, da bi potniki med vožnjo stali, kar je že povzročilo, da potniki ne pridejo pravočasno na delo. Skoraj redno prihajam domov dve uri kasneje kot bi sicer.

Prvi četrtlet v maju se je pripetilo, da nas je 30 potnikov ostalo na postaji Novo mesto, ker je bil avtobus že poln. Povprašali smo v poslovalnici „Gorjancev“, pa so nam odvrnili, da si niso oni izmislili novega zakona. Mislim, da bi morala prevozna podjetja svoje poslovanje uskladiti z novim zakonom in tako omogočiti potnikom prevoz.

Prizadeti potniki

ZDRAVJE KAR DOBRO

Nedavni zdravstveni pregledi učencev naše šole so pokazali, da je zdravje kar zadovoljivo. Veliko piškavih zob ni, imajo pa učenci slabo držo in precej jih mora nositi nakočnike.

JOŽICA ŽAGAR
OŠ Bršljin
Novo mesto

KURIRKOVA POŠTA NI OBŠLA MOKRONOGA

Ob nedavnem sprejemu kurirko-ve pošte smo mokronoški šolarji pripravili proslavo in se pogovarjali z borci 12. brigade. Naši kurirji so torbo s pošto sprejeli od tržiških pionirjev, nato pa so jo varno prenesli do pionirjev iz podružnične šole na Trebelnem.

MOJCA VOVK

PRVOŠOLCI POSTALI ČLANI RDEČEGA KRIŽA

Šolarji, ki smo že člani Rdečega križa, smo 18. maja v to humanitarno organizacijo sprejeli učence prvega razreda. Pripravili smo jim kratko proslavo, jim podelili značke in knjižice, oni pa so obljubili, da bodo vestno sodelovali v akcijah RK.

BRIGITA GRICAR
OŠ Mokronog

OB DNEVU MLADOSTI - Novomeški dom JLA je z organizacijo prireditve za dan mladosti potrdil plodno sodelovanje z novomeškimi pionirji in mladinci ter pokazal, da je ljubiteljstvo lahko včasih boljše kot profesionalizem. Na prireditvi je sodelovalo okoli 140 nastopajočih: veliki mešani pevski zbor pionirjev, mladink iz MŠC, starešin in vojakov, folklorni ansambel Kres, pihalna godba iz Novega mesta ter mnogi recitatorji in pevci. Prireditve je bila pretkana s temami o krepitvi bratstva in enotnosti, nadaljevanju Titovega dela, prebujala je spomine na težke čase NOB. Končala se je s skupnim „kozaračkim kolom“. Vsi sodelujoči in gostje so bili mnenja, da je tako uspešno prireditve potrebno ponoviti in ob priložnostih pripraviti nove. (Besedilo: Tasa Ademović)

MLADI DOPIŠNIK

TABOR ZA RANJENCE

V zaključni akciji NNNP 6. maja je sodelovalo 95 tabornikov odreda Samotni hrast. V bližnjem gozdu smo postavili tabor in bivanje za nudenje prve pomoči ranjenecem, za učence osnovne šole pa smo pripravili orientacijski pohod. Na koncu smo imeli skupen miting. Tabor si je ogledalo 250 učencev.

MATEJA CEKUTA
OSH, Šentjernej

PESEM JE KRALJICA

„Pesem je še vedno kraljica besedne umetnosti,“ je pred podelitvijo Zupančičeve bralnice značke povedal naš gost pesnik Dane Zajc. Med pogovorom je predaval veliko zanimivega. Medtem ko smo se pogovarjali s pesnikom, je ilustrator Milan Bizovičar narisal ogromnega krokodila v spomin na prijetni obisk.

ANDREJA NOSE
OŠ Baza 20, Dol. Toplice

AKCIJA IN MITING

V akciji NNNP smo sodelovali tudi mokronoški šolarji. Ob alarmnem znaku, ki je napovedoval prihod sovražnih letal, smo tekli v zaklonišča. Neka deklica je padla in si poškodovala koleno. Izkazali so se člani Rdečega križa, ki so poškodovanki takoj nudili prvo pomoč. Po končani akciji je bil na gradu miting, ki so se ga udeležili tudi borci 12. brigade.

IVICA ANDERLIČ

KOMENTIRAN NASTOP

Med obiskom gojencev glasbene šole smo spoznali različna glasbila: violino, piščalko, kitaro saksofon, trobento idr. Nastop je vodila Cvetka Hribar. Najbolj smo ploskali najmlajšemu, ki je nastopil z igranjem na pastirsko piščal.

MOJCA JANKO
OŠ Baza 20, Dol. Toplice

KIPARSKA KOLONIJA - Osnovna šola Zbora odposlancev v Kočevju je pripravila od 18. do 22. maja kiparsko kolonijo učencev osnovnih šol. Kolonije se je udeležilo šest šol, učenci pa so izdelali 28 kipov, ki zdaj krasijo šolski park. (Foto: France Brus)

Pravilnik hujši od pozebe in toče?

Sedem šentjernejskih vinogradnikov pojars juje, zakaj se ne strinja z določili pavilnika o kakovosti vina - Kam z vinsko posodo? - Kdo bo odkupil vse grozdje?

„Le v steklenicah“. Tak je bil v letošnji 20 številki Dolenjskega lista naslov sestavka, v katerem je tekla beseda o novem pravilniku o kakovosti vina. Prejeli smo pisanje, iz katerega povzemamo, zakaj se sedem vinogradnikov iz Šentjerneja ne strinja z določili omenjenega pravilnika.

Od avgusta dalje bo prepovedano točenje odprtih vin v gostinskih obratih, se pravi, da vinogradniki ne bodo mogli še naprej prodajati vina gostincem. Lahko bodo oddajali le grozdje, in to vinskih kletem, da bi tako zagotovili naravnost vina. Tak ukrep bo hudo prizadel vinogradni-

ke, hujši bo od pozebe in toče. Zidanice bodo opustele, čeprav se v njih pridelava naravnost vino kot v vinskih kletih. Odveč bo raznovrstna vinska posoda; če bo prazna 4 do 5 let, ne bo več uporabna. In koliko je vse to stalo! Kdo bo odkupil npr. preše, mlince in podobno? Ali naj gre na gmado? Vinogradniki želijo natančen odgovor, radi pa bi tudi zagotovili, kdo jim bo odkupil vse grozdje, saj ni skrivnost, da ga vinske kleti že zdaj zaradi premajhnih zmogljivosti nimajo kam uskladiščiti.

Posamezna škropiva so se podražila skoraj za 100 odst. Če bi vinogradniki že zdaj vedeli, da vsega pridelka ne bo mogel prodati, vinograde ne bi obdelovali in škropili, prihranili bi si stroške in trud. Na Slovenskem je obdelava vinogradov v hribovitih predelih še enkrat dražja kot v ravninskih predelih, zato je grozdje iz slednjih kajpak cenejše. Kaj lahko se bo zgodilo, da bodo vinske kleti odkupovalce cenejše grozdje, in to ne glede na kakovost, za „kakovostno in naravno“ vino znajo poskrbeti v vinskih kletih,

čeprav je grozdje slabo. Sedem šentjernejskih vinogradnikov meni, da so pravilnik pripravili po zgledu iz drugih republik. Tam pa so vinogradniške razmere drugačne, zato je pravilnik ob vinogradniškem stanju, kakršno je na Slovenskem, krivičen do vinogradnikov, povzročil bo škodo, ne pa izboljšal kakovosti in naravnost vina.

Slavje krških čebelarjev

30. maja bodo na Trški gori razvili svoj prapor

Čebelarstvo društvo v Krškem bo v počastitev letošnjih jubilejev razvil svoj prapor. Na slovesnosti, ki bo v soboto, 30. maja, ob 15. uri pri lovskem domu na Trški gori nad Krškimi, pa bodo proslavili tudi deseto obletnico uspešnega delovanja čebelarstva krožka pri krški OŠ Jurij Dalmatin.

V pestrem kulturnem programu bodo sodelovali Libenski tamburaši, folklorna in recitacijska skupina OŠ Jurij Dalmatin. Za prijeten zaključek tovariškega srečanja pa bo poskrbel Ansambel Jožeta Škobernetza iz Brestanice.

Čebelarstvo društvo Krško združuje čebelarje krajevnih skupnosti Gora, Dolenja vas, Krško, Veliki Trn

in Zdole. Čebelarji se vključujejo v družbena prizadevanja za povečanje proizvodnje hrane in tako tudi za jačjenje obrambne sposobnosti naše skupnosti. V čebelarstvu krožku usmerjajo mlade k naravi, razvijajo delovne navade in ustvarjanje. Na predavanjih in tečajih društvo izobražuje in navaja mlade čebelarje za pridobivanje večjih količin čebeljih pridelkov, zlasti cvetnega prahu, matičnega mlečka in propolisa, teh nenadomestljivih naravnih zdravil in piživil. Čebelarje tudi spodbujajo k donosnemu gospodarjenju.

Tudi sobotna prireditve po priložnosti, da spoznate delo čebelarjev in se morda tudi sami odločite za to koristno delo in razvedrilo.

JUBILEJ VONČINOVE MAME - Ob 80-letnici Ivanke Vončina (sedi v sredini) so se ob njej spet po dolgem času zbrali hkrati vsi njeni otroci s svojimi zakonskimi tovariši.

80 let Kočevke s Primorske

Ivanka Vončina, ki ji je vojna pobrala moža in sina, je našla svoj novi dom na Kočevskem

Te dni je praznovala 80-letnico življenja Ivana Vončina, ki živi od leta 1948 v Kočevju. Rojena je bila v družini Murovec v Gorenji Trebuši, občina Tolmin.

V zakonu je rodila 10 otrok. Dva sta umrla, eden je padel v partizanih, sedem pa je še živih. Med vojno je morala nahraniti sedem lačnih ust svojih otrok. Kljub temu je bilo pri Roklovih - tako so imenovali domačijo - zatočišče partizanov, ki so tu dobili vsaj polento, saj je bil kruh takrat bolj redko na mizi. Bolj kot s hrano je lahko partizanom pomagala tako, da jim je prala, šivala in pletla. V globoki grapi je skupaj s hčerami v ledeno mrzli vodi oprala nešteto oblek, ki so jih potem sušile v goščavi, da jih sovražnik ne bi našel. Po strmih, težko prehodnih in z gozdovi poraščeni pobočjih je mama Ivana tudi pozni-

mi, v visokem snegu, prenašala zaupno pošto, hrano obleke in drug material.

Za padlima možem Alojzjem in sinom Cirilom ji je ostala spomenica, fotografije in spomini. Njuni imeni sta vklesani na spomeniku padlim borcem v Gorenji Trebuši. Za moža Alojza ni nikoli zvedela, kdaj in kje je padel, po nekaterih pričevanjih pa naj bi bil on tisti, ki se je ranjen zatekel v neko hišo na Šentviški gori pri Mostu na Soči in nato v njej zgorel, ker so jo sovražniki požgali. Sin Ciril pa je padel kot pomočnik mitraljezca v 1. četi 2. bataljona Šerzerjeve brigade avgusta 1943 ob napadu na Žužemberk.

Ob visokem jubileju mame Ivanke Vončina ji čestitajo prijatelji, znanci in borci, pa tudi njenih 7 otrok, ki so za ta praznik pripravili lepo pgostitev in jo prijetno predstavili.

J. P.

Dvajset let vodovoda

Bo potrebna spet mladinska delovna akcija?

Pred dvajsetimi leti, 30. aprila 1961, je bil z veliko svečanostjo, ki so se je udeležili takratni najvidnejši okrajni (Mitja Rode, Franc Popit) in republiški funkcionarji, odprti sedanji kočevski vodovod. Otvoritveni trak je prerezal kar sekretar za finance republike Slovenije Matija Maležič.

Prvi vodovod je dobilo Kočevje že leta 1896. Takrat so zajezili studence v Podgorski ulici, Rožni studenec in izvir v Slovenski vasi. Takrat, leta 1900, je imelo mesto Kočevje 248 hiš in 2.421 prebivalcev.

Po drugi vojni je Kočevje hitro rastlo in z njim tudi industrija. Stari studenci so začeli usihati. Vode je zmanjkovalo celo za pitje in prehrano. Junija 1960 je bil sprejet sklep, da je treba zgraditi nov vodovod iz 8 km oddaljenega Obrha pri Rakitnici.

Ze julija se je začelo delo. Mladinski delovni brigadi Dušana Remiha in Jožeta Šeška sta delali vsaka po en mesec, komandant obeh pa je

ve, mladinci pa so jim pomagali pri spravi sena, če se je bližala nevihta. Gasilci iz Dolenje vasi so brigadirjem pomagali tako, da so črpali vodo iz zalitih jarkov.

Vodovod je razmeroma dobro služil mestu Kočevju in okolici skoraj dvajset let. Zadnje čase pa se spet nekaj zapleta. Vode včasih zmanjkuje v višjih nadstropjih stolpnic, pa tudi v Šalski vasi in drugih višje ležečih naseljih. Morda bo po dvajsetih letih spet treba organizirati podobno delovno akcijo. Sicer pa so kočevski mladinci na delo vodovodov že navajeni, saj so ga gradili že za Struge oz. Suho krajino, za Kostel, Dragarsko dolino, Poljansko dolino pa tudi po drugih krajih občine in izven nje, letos pa bodo gradili vodovod za Koprivnik.

Morda bi - kljub stabilizaciji - spet kazalo organizirati tudi kakšno srečanje nekdanjih brigadirjev. Taka srečanja (doslej je bilo v Kočevju organizirano le eno) ne pomenijo le obujanje spominov na nekdanje delovne akcije, ampak tudi proučevanje za nove.

A. ARKO
KOČEVJE

ZAKAJ NI SLIKE?

V bližini Zamosta na Hrvaškem so zgradili TV pretvornik, ki naj bi omogočal sprejem ljubljanskega televizijskega programa. Od Papežev je oddaljen dobrih 6 km, pa vendar ne dobim niti glasu. Menda tudi v sosednji vasi Belica in v Bezgrajih ne sprejemajo ljubljanskega programa. Zanima me, kaj je narobe.

STANE KALČIČ
Papeži

bil Marjan Mrvar, ki se spominja, kako so bili vaščani sprva nezaupljivi do mladinskega dela, potem so začeli prihajati na njihove prireditve.

NAKNADNI RAZPIS

KADROVSKIH ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1981/82

Prijave za razpis kadrovskih štipendij morajo prosilci vložiti najkasneje do 15. julija 1981. Kandidati morajo prijavi (obr. DZS 1,65 Prošnja za štipendijo) priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo
- overovljen prepis oz. fotokopijo zadnjega šolskega spričevala
- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov
- potrdilo o dohodkih staršev za leto 1980, navedeni morejo biti vsi dohodki iz delovnega razmerja, iz kmetijstva, obrti in dohodki iz dela v podaljšanem delovnem času.

OBČINA ČRNOMELJ OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST ČRNOMELJ

predmetni učitelj	
— angleški jezik	1
— likovni pouk	1
— tehnični pouk	1
— glasbena vzgoja	1
— razredni učitelj	2

SOZD SAP - VIATOR-GOLFTURIST TOZD GOSTINSTVO - BELA KRAJINA, Črnomelj

— natakar	4
— kuhar	3

OBČINA METLIKA TGP METLIKA - TOZD KOMUNALNO GOSPODARSTVO METLIKA

— parkovni vrtnar	1
-------------------	---

TGP Metlika - TOZD TRANSPORT Metlika

— voznik-avtomobilnik	10
— prometni tehnik	2

TGP Metlika - DSSS

— varnostni inženir	1
— dipl. ekonomist (finančna smer)	1

BETI - BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA, Metlika

— prof. angleščine-nemščine	1
— biolog-kemik	1

(Iz skupnega razpisa, objavljenega v „DELU“ 11. 3. 1981, se preklicuje razpis za kemijsko-tekstilno usmeritev)

OBČINA NOVO MESTO

LJUBLJANSKA BANKA - Temeljna dolenska banka NOVO MESTO

— dipl. pravnik	1
-----------------	---

(Iz skupnega razpisa, objavljenega v „DELU“ 11. 3. 1981, se stornira razpis za 2 ekonomska tehnika 1 diplomiranega ekonomista)

DES - TOZD ELEKTRO, Novo mesto

— elektromonter	3
-----------------	---

„KRKA“ farmacevtika, kemija, kozmetika, zdravilišča in gost. Novo mesto TOZD TEHNOSERVIS

— orodjar	1
— ključavničar	3
— strojni ključavničar	2
— strugar	1
monter ogrevalnih naprav	1
— monter vodovodnih naprav	1
— zidar	1
— mizar	1
— električar - elektronik	1

„KRKA“ - farmacevtika, kemija, kozmetika, zdravilišča in gost. Novo mesto TOZD OTOČEC

— kuhar	6
— natakar	6

„KRKA“ - farmacevtika, kemija, kozmetika, zdravilišča in gost. Novo mesto TOZD ZDRAVILIŠČA - enota Dol. Toplice

— kuhar	5
— natakar	5

„KRKA“ - farmacevtika, kemija, kozmetika, zdravilišča in gost. Novo mesto TOZD ZDRAVILIŠČA - enota Šmarj. Toplice

— kuhar	5
— natakar	5

„KRKA“ - farmacevtika, kemija, kozmetika, zdravilišča in gost. Novo mesto SKUPNE SLUŽBE

— kemijski procesničar	10
------------------------	----

SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO

— geodetski tehnik	2
— dipl. inž. geodezije	1
— ekonomist	1

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO

— vrtnar (skrajšani program)	1
— vrtnarski tehnik	1

Vloge s potrebnimi dokazili naj kandidati vložijo neposredno v delovni organizaciji.

400/22-81

ODBOR ZA IZOBRAŽEVANJE, ŠTIPENDIRANJE IN PRIPRAVNISTVO GOZDNEGA GOSPODARSTVA BREŽICE RAZPISUJE NA PODLAGI SKLEPOV DELAVSKIH SVETOV TOZD

dodatni razpis štipendij

POKLIC	ŠTEVILO ŠTIPENDIJ	ŠTIPENDITOR
dipl. ing. lesarstva	1	GG BREŽICE TOZD ŽAGA SEVNICA
brusač žag in orodja	1	GG BREŽICE TOZD ŽAGA SEVNICA
mehanic	1	GG BREŽICE TOZD ŽAGA SEVNICA
avtomehanic	1	GG BREŽICE TOZD TRANSPORT IN MEHANIZACIJA BREŽICE

Kandidati morajo prijavi za štipendiranje (obrazec 1.65) priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo
- fotokopijo zadnjega šolskega spričevala
- in potrdilo o premoženjskem stanju.

Rok prijav 10. 6. 1981. Prijave poslati na naslov GG Brežice Šentlenart 12, splošno-kadrovska služba.

407/22-81

IZBRALI SMO ZA VAS PRIPOROČAMO VAM ZASEBNE TURISTIČNE SOBE LASTEN PREVOZ

CRES

Slikovito mesto na istoimenskem otoku z bogato zgodovino, slikovitimi uličicami, prostranimi plažami, izredno ugodno klimo, prijetnimi restavracijami in različnimi možnostmi za izlete. 7-dnevni penzion v dvoposteljni sobi velja za eno osebo od 2.640 din dalje.

BOŽAVA

Na severovzhodnem delu Dugega otoka leži najpomembnejše turistično naselje tega otoka - Božava. Teden dni boste preživeli v dvoposteljni sobi z 2.930 din in dalje na osebo.

MARINA

10 km od Trogira leži v slikovitem zalivu majhno, a prijetno ribiško naselje. K dobremu razpoloženju na dopustu, ki stane v dvoposteljni sobi od 2.170 din dalje na osebo, pripomore neskaljen mir.

SUPETAR

Metropola otoka Brača - Supetar se je popolnoma usmerila v turizem, za kar ima vse naravne pogoje. Enotedenski oddih v dvoposteljni sobi stane na osebo že od 2.390 din dalje.

STARI GRAD

Mesto Stari grad, v katerem smo vam pripravili prijetne počitnice, leži ob koncu dobro zavarovanega zaliva na temeljih grškega Pharosa. Enotedenski prenočnik velja na osebo v dvoposteljni sobi od 2.390 din dalje.

HERCEGNOVI

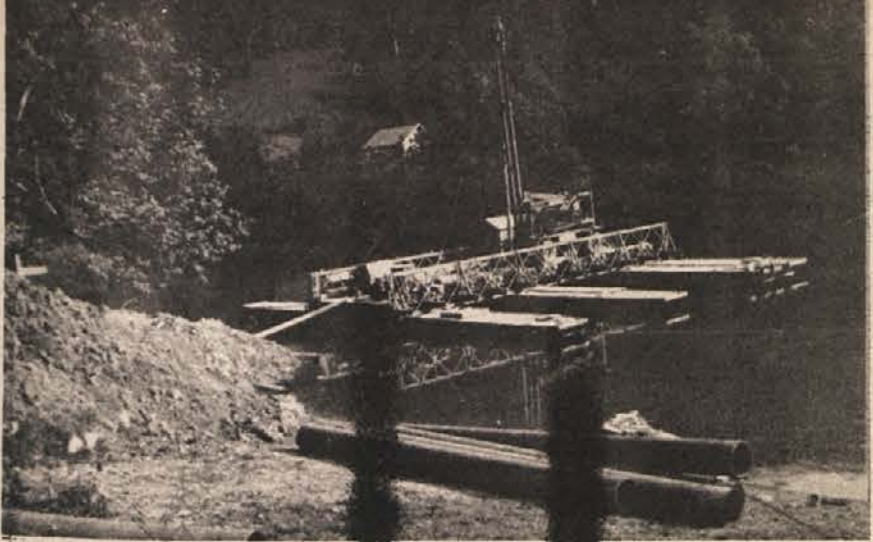
Hercegnovi leži v hercegovskem zalivu na vhodu v bokokotarski zaliv, ki je eden najlepših na Jadranskem morju. 7-dnevni oddih v dvoposteljni sobi stane za eno osebo od 3.080 din dalje.

PRIJAVE IN INFORMACIJE:

KOMPAS, NOVO MESTO, Novi trg 6, telefon: (068) 21-333, 23-404 ter pooblaščenca agencije

KREDITI!

uredništvo v gosteh: STARI TRG

cesta žila, tovarna srce

V devetih občinah, kolikor svojim pisanjem pokriva Dolenjski list, najbrž še za prste ene roke ni več krajevnih skupnosti, katerih doslej še nismo obiskali s t. i. gostujočim uredništvom. Kajpak je odveč bojazen, da se sčasoma ne bi znašli povsod, za zadnje spomladansko gostovanje pa vseeno nismo izbrali krajevnih skupnosti, v kateri še nismo bili, ampak smo se novinarji Andrej Bartelj, Milan Markelj in Drago Rustja odpravili v Stari trg ob Kolpi. S tamkajšnjimi krajanji smo se o delovnih uspehih, načrtih, zlasti pa o težavah, ki botrujejo bolečemu praznjenju vasi, pogovarjali že pred slabimi šestimi leti, tokrat pa smo želeli preveriti, ali se je voz napredka že premaknil naprej, oz. ali ni morebiti zdrsnil celo nazaj.

Lep pomladni dan, ki so ga redki obdelovalci zemlje izkoristili do poznega večera, je bil kriv, da na pogovor v Majerletovo gostilno ni prišlo toliko krajanov, kot smo pričakovali. Prisotni pa so bili dokaj zgovorni, iz njihovih pripovedi je vela navezanost na obkolpske kraje, in četudi se slednji še naprej vztrajno praznijo, ljudje niso malodušni, pričakujejo, da se bodo s posodobljeno cesto Črnomlju in z mostom čez Kolpo stvari zasukale na bolje, kaže pa, da se bo tudi sen o tovarni za moško delovno silo v bližnji bodočnosti spremenil v resničnost.

O nezavidljivi usodi Poljanske doline zelo jasno govorijo že goli statistični podatki. Na območju današnje krajevne skupnosti Stari trg je leta 1870 živelo 1.400 prebivalcev, od takrat pa to število nezadržno pada; pred prvo svetovno vojno jih je bilo še malo nad tisoč, 1948 je v teh krajih ob Kolpi živelo nekaj več kot 800 ljudi, pred desetimi leti jih je bilo 630, danes pa v 14 vaseh v 152 gospodinjstvih živi le 438 krajanov. Krajevna skupnost v (do nedavnega nerazviti) črnomaljski občini sodi med najbolj nerazvite. Če se bo zmanjševanje števila prebivalcev nadaljevalo tako hitro, v teh krajih čez kakih petnajst let ne bo več žive duše.

Da do tega ne bi prišlo, si prizadevajo ne samo krajanji in vodstvo krajevne skupnosti, marveč vedno bolj zagreto in uspešno tudi na črnomaljski občini. In prav dejavnost v zadnjih tednih obeta tem krajem in ljudem, ki kljub vsemu še vztrajajo, boljše čase.

Ivan Kapš je predsednik skupščine krajevne skupnosti in je o stanju in načrtih povedal tole: „Mi smo glede komunalne opremljenosti, gradnje stanovanj in zaposlitve na zadnjem mestu v občini. V domačem kraju ima delo le 55 ljudi, največ žensk v Kometovem obratu. Zato se mora veliko naših ljudi vsak dan voziti na delo, v glavnem v več kot 30 km oddaljeno Kočevje, ničkoliko mladih pa se je že odselilo v kraje, kjer imajo delo in s tem zagotovljeno

lepše življenje. Eden glavnih pogojev za nadaljnje razvijanje krajevnih skupnosti pa je obrat, kjer se ni dobili delo moški. Le tako se bomo obrnili, le v tem primeru bodo mladi ostajali v teh krajih, se tu poročali, imeli otroke, obnovljali domačije in v prostem času obdelovali zemljo, ki je je sedaj precej v pušči, saj tista peščica pretežno starih ljudi ne more obdelati vse zemlje. Če bi imeli delo v domačem kraju, bi se precej mladih vrnilo na domačije. Že tri leta se dogovarjamo z Uniorjem iz Zreča, da bi v Starem trgu postavili obrat. Ko smo pred časom delali seznam tistih, ki se zanimajo za zaposlitev v tem obratu, se je prijavilo zelo veliko takih, ki sedaj živijo in delajo drugje. Na seznamu je 135 moških iz naše in sosednje krajevne skupnosti, za delo pri nas se zanimajo tudi iz sosednjih krajev Hrvaške. Mladi stalno sprašujejo, kdaj se bo začelo.“

V Zrečah je bilo na večmesečni praksi pet ljudi iz krajevnih skupnosti, ki naj bi bili v obratu vodstveni delavci. Žal pa še ni jasno, kdaj naj bi začeli graditi ta prepotrebni obrat.

Ze predmet so tako Poljanci kot občinski možje skušali privabiti v Stari trg kakšno delovno organizacijo, da bi tam postavila svoj obrat. Nekaj jih je kazalo pripravljenost, vendar jih je kaj hitro „stresnila“ navdse slaba cesta od Črnomlja in prav tako slaba povezava s središčem sosednje kočevske občine. No, prav ta boleča zadeva bo kmalu urejena. Res za sedaj še ne tako, kot bi si želeli, vendar pa bo povezava z 18 km oddaljenim Črnomljem precej boljša. Medtem ko je s črnomaljske strani precejšen del ceste že asfaltiran, od Starega trga prav te dni tečejo dela za posodobitev in ureditev ceste do Vrhgore, v tej fazi samo v makadamski izvedbi. Ta dela naj bi bila končana do 1. junija, ko krajevna skupnost praznuje svoj praznik. Vsa dela bodo veljala 6,60 milijona dinarjev; od tega je že plačano 3,10 milijona, krajanji sami pa so s svojimi prispevki in prispevki raznih delovnih organizacij zbrali 1,10 milijona dinarjev; pri tem je treba vedeti, da dobi krajevna skupnost za svojo dejavnost od občine le 190 tisočakov na leto.

Ko bo nared cesta, ljudje upajo, da bodo končno tudi ti kraji dobili spodobno avtobusno povezavo s Črnomljem. Prav to sedaj povzroča precej hude krvi, saj pravijo ljudje, da v Črnomelj prideš prej kot z avtobusom, nikakor pa se ne bi mogli tja voziti na delo. Zjutraj moraš namreč vstati ob 4. uri, da prideš ob 4.30 na avtobus v Kot, nato se pelješ do Brezovice, kjer moraš uro in pol čakati na drug avtobus, in že si ob 7.30 v Črnomlju. Pozimi se pa večkrat zgodi, da ljudje na Brezovici zamažajo na avtobus za Črnomelj in se morajo peš odpraviti nazaj domov. Srečko Mihelič iz Sodevcev je zaposlen v črnomaljskem Kovinarju, kamor se mora zaradi slabih zvez vsak dan voziti s svojim avtom, kar je pri taki cesti in ceni goriva velik strošek. „Pozimi sem bil jaz edina redna zveza Poljanske doline z občinskim središčem,“ pravi Mihelič.

Tretja stvar, ki je poleg obrata za moške in ceste nepogrešljiva za zagotovitev obstoja in razvoja krajevnih skupnosti, je most čez Kolpo, na katerega ti kraji čakajo tako rekoč že od Avstro-Ogrske naprej. Most med Sodevci in Blaževci so prvič načrtovali v začetku stoletja, nato so ga kot voljni

golaž obljubljali v stari Jugoslaviji, namerali so ga zgraditi partizani, pa vendar se je na koncu obrnilo tako, da zvezo med slovensko in hrvaško stranjo že ves čas vzdržuje splav. mostu pa ni od Broda na Kolpi do Vinice, se pravi v razdalji 70 kilometrov. Vendar ne bo več dolgo tako. Na kraju, kjer so jeseni pred štirimi leti postavili temeljni kamen, je prejšnji teden črnomaljski Gok začel dela za gradnjo mostu. Ko bo most povezal oba bregova Kolpe, bo čezenj iz Ljubljane peljala najkrajša povezava s severnim in srednjim Jadranom. Seveda bo slej ko prej treba posodobiti cesto od Kočevja, na hrvaški strani pa bodo uredili cesto od mostu do priključka na magistralo Karlovac – Reka.

„Tudi pri akciji za gradnjo mostu se je ponovno pokazalo, da so naši ljudje pripravljeni precej prispevati za napredek,“ je povedal predsednik krajevne skupnosti SZDL Ivan Madronič iz Prelesja. „Na zadnjem velikem zboru občanov smo se dogovorili, da bo vsako gospodinjstvo prispevalo po dva kubika hrastovine, prav tako pa bodo pomagali pri raznih delih. Da bomo končno le dobili ta potrebni most, ki je bil v vseh planskih dokumentih načrtovan za leto 1983, se moramo zahvaliti JLA, saj bodo vojaki opravili ogromno dela.“

Za gradnjo mostu bodo prispevali tudi krajanji drugih krajevnih skupnosti: Poljanska dolina iz kočevske občine in sosednji hrvaški KS Lukov dol in Brod–Moravice. Te štiri skupnosti tudi sicer dobro sodelujejo na raznih področjih in so združene v skupnost krajevnih skupnosti.

Poleg teh treh večjih in bistvenih stvari pa tare prebivalce teh krajev več drobnih tegob, vendar v svoji potrpežljivosti ne zahtevajo, da se vse takoj uredi. Tako so že kar z določeno mero humorja in hudomušnosti govorili o starih, zaradi katerih bi marsikje zagnali vik in krik. Edina trgovina je v zasebni hiši, svež kruh in meso dobijo enkrat na teden; kdaj so v Starem trgu nazadnje prodajali cement, se ljudje niti ne spomnijo več. Bolj ali manj provizorična bencinska črpalka, edina med Kočevjem in Črnomljem, ki so jo dobili po zaslugi svojega rojaka, je že kakega pol leta pokvarjena, tako da superbencina ni moč dobiti. Potrošnja bencina je res majhna, potrebe pa morda večje kot v kakem drugem kraju, bližje večjemu središču. Prav tako je s televizijskim programom. Ljubljanskega sploh ne dobijo, prav v teh odročnih krajih na jezikovni meji pa so lepa slovenska beseda, kulturni pa tudi zabavni spored še kako pomembna stvar.

Rudi Šterk iz Sodevcev: „Pred petimi leti je črnomaljska Kmetijska zadruga tukajšnjim ljudem predlagala gojenje vrtnin za Belsad. Ko je bilo doma še več mladih, so ljudje pridelali veliko kumaric, rdeče pese in feferonov, ko pa so otroci odšli v druge kraje v šolo in v službe, se je zamajšal tudi pridelek. Kljub temu je še vedno čez 40 kooperantov, ki pridelajo 35 do 50 ton vrtnina leto.“

Med tistimi, ki se vozijo na delo v Kočevje, sta tudi Ivan Šmalcelj iz Starega trga in Andrej Rade iz Sodevcev. „Zdoma smo po 12 ur: od štirih zjutraj do štirih popoldne,“ sta povedala, „seveda bi nas večina ostala tu, če bi dobili delo v domačem kraju.“ Mladi Rade je potarnal, da se je veliko njegovih vrstnikov odselilo. „Če se stvari ne bodo spremenile, bomo slej

ko prej šli tudi ostali. Prostege časa mladi tako rekoč nimamo; ko prideš domov utrujen od dela in doglotrajne vožnje, te čaka še delo na zemlji, vendar ga zaradi pomanjkanja časa in utrujenosti ne moreš dobro opraviti. Če hočeš vsaj nekaj narediti, moraš ob sobotah in nedeljah. Saj smo mladi radi tukaj! Zame ni lepših krajev, tudi na zemlji radi delamo, samo ko bi imeli tukaj delovna mesta! Brez rednega dela in zaslužka pa ne gre...“

Predsednica mladiške organizacije in učiteljica Marija Štajdohar je orisala delo mladincev v Starem trgu. Za krajevno skupnost je značilno, da je večina mladih med tednom zunaj doma in se v rodnem kraju zbirajo le ob koncu tedna, kar seveda ozi njihovo dejavnost. Kljub temu pa so veliko naredili. „Sodelujemo in pripravljamo različne delovne akcije. Pripravljamo smo traso za telefonsko linijo, čistili okolico, urejali bankine na cesti, posadili smo 88 dreves ob športnem igrišču, vključujemo se v kulturno delo šole, sodelujemo na različnih športnih tekmovanjih, aktivna pa je tudi naša folklorna skupina. Tudi za naprej imamo narejen obsežen načrt delovnih akcij in drugih dejavnosti. Največ dela pa nas čaka pri novem mostu in tovarni. Med težavami bi omenila, da nimamo primernih prostorov in da pogrešamo kino.“

Peter Barič iz Sodevcev je eden od preostalih odraslih, ki igrajo v tamburaškem zboru, brez katerega mladiška folklorna skupina nikamor ne gre. Takole je potožil: „Lepo je igrati, samo kaj, ko mladih tamburice ne zanimajo več! Včasih smo znali vsi v trgu, ki smo imeli posluš, brankati, zdaj pa se to opušta, kar je zares škoda. Pozimi sem poskušal nekaj mladih naučiti igrati, a so hitro eden za drugim odpadli.“

Pred slabimi šestimi leti je osemletko v Starem trgu obiskovalo 82 učencev, zdaj pa jih je le še 70. Učiteljica Katarina Tomažič je povedala, da jih bo jeseni še manj, nič bolje pa ne bo v prihodnjih letih, saj število predšolskih otrok pada. Razmere okoli šole je podrobneje pojasnil učitelj Vinko Kobe, ki je tudi sekretar krajevne OO ZK. „Pred leti smo imeli težave s kadrom. Po dograditvi štirih stanovanj za učitelje je ta skrb v glavnem odpadla. Po ureditvi ene učilnice v zasebni hiši smo prešli na enozmzenski pouk, za dalj časa pa ni nikakršnih izgledov, da bi Stari trg dobil celodnevno osnovno šolo. Nimamo telovadnice, kabinev in drugih potrebnih prostorov, načrtovana gradnja pa je odvisna od tega, ali bo kraj dobil novo tovarno. Če jo bo, potem se lahko nadejamo več otrok, ob zdajšnjem manjšajočem se številu šolarjev pa bi lahko gradili zamaž. Ker je premla otrok, tudi otroškega varstva nimamo urejenega, mala šola pa ima skrajšan program, saj zanjo ni ne učiteljev ne prostora.“

Kobe je načel tudi vprašanje telefona, s katerim ljudje niso zadovoljni. Centrala resda premore 60 priključkov, a je tako rekoč neuporabna, ker je slaba povezava. Žice proti Črnomlju so zdaj napeljavne celo po drevesih, dež slabi signal, pozimi pa jih trga sneg. Ob posodobljanju ceste prestavljajo tudi telefonske drogovje, PTT se zavzema za napeljavo šibkih bakrenih žic, krajanji pa bi radi trajnejši kabel.

Jože Šterk iz Sodevcev je eden tistih, ki je šel za kruhom od doma in se vrača le ob koncu tedna, da pomaga staršem na kmeti-

ji, kar pa mu prostega časa še ostane, ga posveti gasilskemu društvu Prelesje, katerega poveljnik je. Potožil je, da njihov gasilsko-turistični dom po uspešnem začetku miruje. Turiste, predvsem ribiče in lovce, so odvrnile zelo slabe prometne povezave. Tudi on kot mnogi drugi upa, da bo Stari trg dobil tovarno. Morda bo, če bo dobil zaposlitev v Starem trgu, celo poprijel za delo na kmetiji.

Podobna skrb, kdo bo obdeloval zemljo, muči tudi upokojenega Pavleta Šterka iz Kovače vasi. „Malo nas je ostalo čistih kmetov,“ je dejal. „Mladi gredo v službo, sčasoma se oženijo in odselijo. Imam sina, a ne vem, ali bo ostal na kmetiji. Pravim pa, da je kmetovanje lep življenjski poklic. Med tistim, kar nam dodatno greni delo, je huda nadloga divjad. Razpasla se je zelo, dela veliko škodo, odškodnine pa so premajhne. Za nameček je zemlja tako razdrobljena, da jo je težko tudi dobro zavarovati. In še tole: samo v naši vasi in v Prelesju nimamo trifaznega toka. Kaj se to pravi za kmeta, ki ima mehanizacijo, je jasno. Gre le za kakšnih 500 m razdalje.“

Da pa le ni vse tako črno in da je kljub resnično predrobim korakom naprej tudi v ta konec Bele krajine le prišel napredek, je potrdil nekdanji predsednik krajevne skupnosti Marko Režek iz Deskove vasi. „Če pomislim na razmere v času mojega predsednikovanja in na sedanje, potem je opazna razlika. Res pa je, da gre vse prepočasno naprej in da ljudje še zdaleč niso dosegli tistega, kar si že dolgo želijo.“

Med številnimi občani, ki so na uredništvo v gosteh prišli iz Radencev od Starega trga najbolj oddaljenega kraja, je bila tudi Marija Volf. Z razumevanjem gleda na mladino, ki odhaja v službe, in z bolečino na zemljo, ki se je polasča „trnje in grmovje“. „Mladim privoščim boljši kos kruha in lepše življenje, a ni mi vseeno, ko opazujem, kako vas odмира. V Radencih smo samo še ostareli kmetje, zato nas zelo slaba prometna povezava, oddaljenost in drugače še toliko bolj prizadene. Ne morem si kaj, da bi se ne spomnila na vojne čase, ko so po naših vaseh bili pogosti in dobrodošli gostje partizani; zdaj se čutimo pozabljene.“

Krajanji se ne hudujejo samo na slabo cesto, ampak tudi nad cestarjem. Menijo, da preslabo opravlja svoje delo, in mu v šali grozijo, da ga bodo pribili na križ. Cestarju Jožetu Stulacu pa ni do takih šal, takole se je branil očitkov: „Cesta je res v obupnem stanju, seveda tam, kjer je ne posodablajo. A kaj jaz morem? V številne jame zmečem toliko gramoza, kolikor mi ga pripeljejo, dobim pa ga zelo malo in ljudem težko dopovem, da ga ne jem. Tak cestar, ki bi z nekaj kupi gramoza tako zapolnil preštevile jame, da bi bila cesta kot asfaltna, se pa še ni rodil. Ljudje so tudi zlobni, ukradli so mi že več lopat, pred nedavnim pa mi je zmanjkala še samokolnica.“

Kljub vsemu zadnje čase ljudje iz Poljanske doline z večjim zaupanjem pričakujejo prihodnost. Začarani krog odhajanja, opuščanja zemlje in hiranja teh krajev se razklepa. Krepko sta ga načeli cesta in most, povsem pa bo to začarano kroženje presekan tako, ko bodo fantje in možje dobili delo doma, kamor se bo z veseljem vrnilo tudi precej tistih, ki jih je nuja poglala z doma.

Jože Šterbenc

Marija Štajdohar

Ivan Šmalcelj

Jože Šterk

Katarina Tomažič

Ivan Kapš

Vinko Kobe

Andrej Rade

Jože Stulac

Rudi Šterk

Peter Barič

Pavle Šterk

Marko Režek

Marija Volf

Ivan Madronič

Srečko Mihelič

TELEVIZIJSKI SPORED

29. V.

petek

1

8.45 in 10.00 TV V SOLI
14.55 TV V SOLI, ponovitev
17.30 POROČILA
17.35 DRUŽINA SMOLA
18.00 DOMAČI ANSAMBLI: TO-
NE KMETEC
18.30 OBZORNIK
18.40 NARODNI PARK DURMI-
TOR

Oddaja bo na dokumentarni na-
čin prikazala enega največjih in naj-
lepših narodnih parkov v Črni gori.

Govor bo o geološkem nastanku
durmitorskega masiva, o številnih
planinskih jezerih, bogatem žival-
stvu in rastlinstvu in drugem.

19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 USTVARJANJE TITOVE
JUGOSLAVIJE
20.55 STANOVANJSKA OPREMA
ZA JUTRI
21.00 T. Mann: BUDDENBRO-
OKOVI
22.05 V ZNAMENJU
22.20 NOČNI KINO: POMLADNA
NOČ

Dogajanje tega norveškega filma
se odvija nekega večera in neke
noči. V hišo, kjer živita samo dva

otroka, se zateče skupina ljudi, med
njimi tudi ženska, ki je tik pred tem,
da rodi. Med prišleki se vname
prepirljivo. Ko se zdani, popotniki odi-
dejo, eden od fantov pa je prestopil
prag zrelosti. Po lastnem scenariju je
film 1976 režiral Erik Solbakken,
glavne vloge pa igrajo Andres
Mordal, Espen Skjønberg, Astrid
Felstad in Sevin Scharffenber.

2

15.55 Jugoslavija: Romunija (pre-
nos odbojarske tekme iz Nowega
mesta) - 19.00 Glasbena medigra -
19.30 Dnevnik - 20.00 Narodna
glasba - 20.45 Zagrebška panorama
- 21.10 Teveteka - 21.55 Kulturni
magazin

30. V.

sobota

1

8.00 POROČILA
8.05 MALI GODCI V GLASBENI
DEŽELI
8.20 KAPITAN KUK
8.30 F. Forstnerič: JABOLKO
8.45 KO UTIHNE ŠOLSKI ZVO-
NEC
9.15 DOKUMENTARNA ODDAJA
9.45 JEZIK V JAVNI RABI:
IZPELJANKE IZ SKLADENJSKE
ZVEZE

Kdaj pišemo literarnozgodovinski
in kdaj literarno-zgodovinski? Gre
za izpeljanko iz skladenjske zveze
literarna zgodovina. Kako je s taki-
mi in podobnimi vprašanji, bo govo-

rila oddaja, katere gost bo spet
slavist France Novak.

9.55 BOLNIŠNICA NA KONCU
MESTA
10.50 LJUDJE IN ZEMLJA
11.50 in 17.05 POROČILA
17.10 MOSKI NE JOKAJO, češki
mladinski film

Fant v najbolj občutljivih odra-
ščajočih letih se mora soočiti z
dejstvom, da bo družina dobila nara-
ščaj. Starši nič ne vedo, da je prav
to vzrok za nenavadno fantovo ob-
našanje. Stvari se slednjič kajpak
razvzljajo... Film je pred dvema
letoma posnel Josef Pinkava, igrajo
pa Ladislav Frej, Jaroslava Tvrdniko-
va, Vera Tichankova, Ludovit Greš-
čo, Zdenek Hradilak in drugi.

18.30 NAŠ KRAJ: SEVNICA
Oddajo, ki bo govorila o življenj-
skem utripu enega od treh posavskih

mest, je pripravil televizijski novinar
Janez Pezelj.

18.45 RISANKA
18.55 JUGOSLAVIJA: SZ, prenos
košarkarske tekme z evropskega
prvenstva v Havirovu.
20.26 ZRNO DO ZRNA
20.30 DNEVNIK
20.55 VREME
21.00 SREČANJA
22.40 TV KAZIPOT
23.00 POROČILA

2

16.25 Vardar: Velež (prenos nogo-
metne tekme) - 18.15 Opera -
19.30 Dnevnik - 20.00 Dokumentar-
na oddaja - 20.45 Poročila -
20.55 Feljton - 21.25 Športna so-
bota - 21.45 Resna glasba

31. V.

nedelja

1

8.50 POROČILA
8.55 ŽIVŽAV
9.45 TALE
10.40 TV KAZIPOT
11.00 FESTIVAL MLADINSKIH
PEVSKIH ZBOROV CELJE 81,
prenos zaključne prireditve
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 JUGOSLAVIJA, DOBER
DAN
13.35 POROČILA
14.10 AVTOMOBILSKE DIRKE
ZA VELIKO NAGRADO MONA-
CA, prenos iz Monte Carla

16.45 ... IN SINA, kanadski film

Za ostarelega človeka je velika
farma veliki življenjski cilj, doseči ga
hoče na nekem otoku. S slednjim pa
ima neki drug človek povsem dru-
gačne namene, na otoku hoče po-
staviti hotel za lovce na bele gosi.
Razmere se na moč zaostrijo...
Film je posnel Raymond Garceau,
igrajo pa Ovíla Legare, Jacques Ge-
dín, Jocelyn Berube, Maruska Stan-
kova in drugi.

18.10 SEŠTANJE V NEBOTIČNI-
KU

19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 KO POMLAD ZAMUJA, zad-
nja oddaja nadaljevanke prištinskih
televizijcev

21.00 VAS MED STRELSKIMI
JARKI

Dokumentarna reportaža z gor-
njim naslovom je nastala ob krajev-
nem prazniku KS Sela na Krasu,
prikazala pa bo zgodovino in zdaj-
šnja prizadevanja tega kraja iz novo-
goriške občine.

21.30 V ZNAMENJU
21.55 ŠPORTNI PREGLED

2

16.00 Nedeljsko popoldne - 17.30
Morilec filmov (ameriški film) -
19.00 Risanke - 19.30 Dnevnik -
20.00 Jazz na ekranu - 20.55 Vče-
raj, danes jutri - 21.20 Odrske luči

I. VI.

ponedeljek

1

17.10 POROČILA
17.15 VRTEC NA OBISKU: MALI
RIBICI
17.35 PAJKOVA MREŽA IN
MRAVLJE, jugoslovanski dokumen-
tarni film
18.00 ČLOVEK IN DUŠEVNA
STISKA

Izobraževalne oddaje, ki jih po-

snamejo ljubljanski televizijci, redno
doživijo ponovitve (po možnosti tu-
di večkrat). To se bo zgodilo tudi z
nanizanko petih oddaj, ki govorijo o
psihoterapiji oz. o zdravljenju težav,
kot so nevroze in psihosomatska
obolenja.

18.20 PRIZADETI OTROCI RIŠE-
JO

18.35 OBZORNIK
18.45 ZDRAVO, MLADI
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 Tone Peršak: ODMOR, televi-
zijska drama

21.00 KULTURNE DIAGONALE
21.35 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini -
17.30 Dnevnik - 17.45 Gledališče
strička Brane - 18.00 Partizanske
zgodbe - 18.15 Izobraževalna odda-
ja - 18.45 Športni grafikon - 19.30
Dnevnik - 20.00 Po poteh spoznanj
- 20.50 Zagrebška panorama -
21.30 Objubljena dežela

2. VI.

torek

1

17.15 POROČILA
17.20 KAPITAN KUK
17.30 GLASBA NARODOV: LA
CORUNA
18.00 PISANI SVET: KAKO SEM
POSNEL FILM

Oddaja bo prikazala, kako mladi
različne starosti doživljajo film, go-
vor pa bo tudi o filmski ustvarjalno-
sti mladih.

18.30 OBZORNIK
18.40 ČAS, KI ŽIVI: KRIČAČ
Dokumentarna oddaja bo razložila
vse najvažnejše okoli nastanka in
delovanja Kričača, radijske postaje

Osvobodilne fronte, ki je iz okupira-
ne Ljubljane pozivala na boj zoper
sovražnike.

19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 ODPRTO ZA USTVARJAL-
NOST

Uveljavljanje matematike na razli-
čnih področjih znanstvenega, gos-
podarskega in družbenega življenja -
to bo uvod v oddajo, govor bo
tudi o pripravah na začetek obrato-
vanja krške jedrske elektrarne, o
raziskovanju zdravil za zdravljenje
virusnih boleznih in raka ter o patolo-
giji.

20.55 BOJNI TOVARIS HANS
BEIMLER

Na sporedu bo prva od štirih
oddaj vzhodnonemške nadaljevanke,

ki bo prikazala zadnja leta življenja
znanega nemškega komuniste in re-
volucionarja Hansa Beimlerja
(1895-1936). Delo je režiral Rudi
Kurtz, igrajo pa Horst Schulze, Pe-
ter Zindemann, Vera Paintner, Juer-
gen Frenripp in drugi.

22.05 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini -
17.30 Dnevnik - 17.45 Palčki ni-
majo pojma - 18.15 Odporna knjiga
- 18.45 Narodna glasba - 19.30
Dnevnik - 20.00 Abba - 20.55
Človek in čas - 21.25 Zagrebška
panorama - 21.50 Od Križevcev do
Kalnika

3. VI.

sreda

1

17.40 POROČILA
17.45 K. Grabeljšek: MOJE AKCI-
JE
18.05 UMETNOST V REVOLUCIJI
18.30 OBZORNIK
18.45 AMATERSKI STUDIO
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 FILM TEDNA: TOČNO
OPOLDNE

Po Poštni kočiji, ki so jo vrteli
nedavno, nam bodo televizijci pred-
vajali še eno klasičnih del, ki ne sodi
le med najboljše vestrne, ampak celo
med nekaj deset najboljših filmov
vseh časov. Najbrž je malo gledal-
cev, ki si tega filma še niso ogledali,
zato ne bomo povzemali vsebine,
dodajmo le to, da ga je 1952 režiral
Fred Zinnemann, glavne vloge pa
igrajo Gary Cooper, Grace Kelly,
Thomas Mitchell, Lloyd Bridges in
drugi.

21.25 MAJHNE SKRIVNOSTI VE-

LIKIH KUHARSKIH MOJSTROV
21.30 MINIATURE: KOLUMBIJ-
SKO ZLATO
21.55 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini -
17.30 Dnevnik - 17.45 Kaj je nove-
ga pod streho - 18.15 Splošna
ljudska obramba - 18.45 Amaterski
studio - 19.30 Dnevnik - 20.00 V.
Radović: Medalja (gledališka pred-
stava) - 21.35 Zagrebška panorama
- 21.55 Tale

4. VI.

četrtek

1

17.25 POROČILA
17.30 DEKLICA, KI NI ZNALA

NITI KRAVE POMOLSTI
18.00 MOZAIK KRATKEGA
FILMA: LJUBEZEN NEKE UNI-
FORME, jugoslovanski film

18.30 OBZORNIK
18.40 PO SLEDEH NAPREDKA
10.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 GLASBENI ČETRTEK

21.35 625
22.05 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini -
17.30 Dnevnik - 17.45 Družba
Zore Rdečelaske - 18.15 Znanost
- 18.45 Ugrabitve - 19.30 Dnevnik
- 20.00 Teleskopija - 21.00 Po
izbiri - 23.00 24 ur - 23.05 Kroni-
ka Sterijevega pozorja

ekonomična rešitev: RENAULT 4 mali velikan

Glavna značilnost
MALEGA VELIKANA

- praktičnost ali ekono-
mičnost? ZAKAJ PRAK-
TIČNOST? V velikem prostoru so
udobno nameščeni potniki, a s pomi-
kanjem zadnjih sedežev postane potni-
ško vozilo „furgonet“. Peta vrata od-
pirajo prtljažni prostor vse do poda,
kar olajšuje natovarjanje težkih in

velikih predmetov.
ZAKAJ EKONOMIČ-
NOST? Potrebno je varče-
vati... iščejo se novi energet-
ski viri... toda dokler se ne bo našla
nova rešitev, je Renault 4 ekonomična
rešitev. Njegova ekonomičnost je v
kvalitetni izdelavi, minimalnih stroških
vzdrževanja in v sodobni antikoroziivni
zaščiti s postopkom kateforeze.

ekonomičen? praktičen? in eno in drugo

RENULT 4 MALI VELIKAN
NOVO MESTO

Lep praznik topliških pevcev

Zaslužnim članom zbora, ki deluje deset let, so podelili Gallusova odličja

Člani moškega pevskega zbora „Maks Henigman“ iz Dolenjskih Toplic, so v petek, 22. maja, v domačem prosvetnem domu slavili desetletnico prepevanja. Na slavljenje so povabili tudi ženski pevski zbor „Gorjanci“ iz sosednje krajevne skupnosti Straža, ki ga vodi Boris Plantan.

Pred polno dvorano so najprej zapeli skupaj, zatem pa se je vsak zbor predstavil posebej. Program so popestrili recitatorji iz vrst topliških

mladincev. Ob zaključku slovesnosti je predstavnik ZKO Novo mesto jubilatoma zboru podelil Gallusova priznanja.

Bronasto odličje so prejeli: Jože Barbič, Franc Čibej, Jože Košmrlj, Cveto Kastelic, Janez Urbančič, Alojz Kenda, Franc Muška in Ivan Trlep; srebrna odličja: Janez Barbič, Jože Pršina, Mirko Povše, Brane Matkovič in Anton Fink, najvišje pevske priznanje – zlato Gallusovo odličje pa je bilo izročeno Vinku

Novaku in Ignacu Pršini.

V pevskem zboru „Maks Henigman“ poje dvajset pevcev. Mnogo povedo tudi številke. Do sedaj so imeli 840 vaj in 249 nastopov. Od ustanovitve jih vodi prof. Tone Fink, le v času njegove enoletne odsotnosti so vodili pod taktirko Franceta Mileka.

Zborovodja Tone Fink pravi: „Radi bi, da bi se nam priključili še novi, predvsem mladi pevci. Potreben jim je le posluš in veselje do petja, ostalo pa bo vsak spoznal na pevskih vajah.“

J. P.

PEVSKA PRIZNANJA JUBILANTOM – Vinko Novak, eden najzaslužnejših pevcev moškega pevskega zbora KUD „Maks Henigman“ iz Dolenjskih Toplic, prejema zlato Gallusovo odličje. (Foto: Janez Pavlin)

kultura in izobraževanje

Zagate z načrtom

Še vedno ni znano, koliko denarja bo letos imela novomeška kulturna skupnost

Maj gre h koncu, novomeška kulturna skupnost pa še vedno nima denarnega načrta za leto 1981. Njena skupščina je bila s težavami pri oblikovanju takega dokumenta večkrat seznanjena, nazadnje podrobneje na začetku te pomladi, ko so delegati dobili v razpravo osnutek.

Tedaj je bilo pojasnjeno, da se je zapletlo predvsem zato, ker računi izkazujejo premalo denarja za kritje občinskega programa, medtem ko si je republiška kulturna skupnost znesek, ki ga mora Novo mesto združiti in odvesti za njen skupni program, zagotovila s sprejemom za vso Slovenijo obvezujoče prispevne stopnje.

Se več, Novo mesto je moralo zavoljo te stopnje za skupni program priložiti celo nekaj milijonov več, kot so pokazali njegovi izračuni. Samo je namreč letno porabo denarja za kulturno predpisalo v zneskih, tudi sredstva za skupni program, kar pomeni manj denarja, kot ga denimo, omogoča prispevna stopnja.

Ker vnaprej določene porabe ni moč spreminjati, saj bi s tem porušili usklajene zneske drugih SIS, mora novomeška kulturna skupnost nastalo razliko knjižiti kot primanjkljaj za občinski program. Razumljivo pa je, da takega primanjkljaja ne sme biti, zato strokovne službe novomeških SIS skupaj z občinskimi izvršnim svetom in drugimi pristojnimi dejavniki iščejo poti in možnosti za denarno pokritje kulture oziroma za dokončno usklajitev potreb z možnostmi.

Reševanje omenjene problematike ni prav nič lahko, zato ljudem, ki se z njo ukvarjajo, ne more nihče zavidati. Spodbud in pritiskov od vseh strani, naj čimprej razvozlajo to zamotano zadevo, kajpada ne manjka.

Navsezadnje neresene denarne reči tudi na „upnike“ kulturnega denarja ne morejo vplivati kaj prida spodbudno, kar velja za poklicne in ljubiteljske kulturne (delovne) organizacije. Čeprav ni lahko, je navsezadnje boljše ineti pod streho načrt z napakami kot nič. Zato kaže načrt čimprej sprejeti, za morebitne spremembe in popravke je do konca leta še dovolj časa, saj je že zdaj očitno, da brez rebalansa najbrž ne bo šlo. I. ZORAN

SROMLJANI NA TRZAŠKEM

Dobro desetletje trajajoče sodelovanje gledaliških skupin iz brežiške občine in Prosek – Kontovela na Tržaškem nadaljuje to sezono amaterski oder iz Sromelj, ki bo ob koncu tega tedna vrnil obisk zamejcem s komedijo „Bosa v parku“ Neila Simona.

JUTRI PEVSKA REVIIJA POSAVSKIH ZBOROV

Posavska pevska zveza bo jutri v slavnostni dvorani brežiškega gradu priredila tradicionalno revijo pevskega zbora posavskih občin. Nastopilo naj bi kakih 20 moških, mešanih in ženskih zborov ter vsi okteti, ki delujejo v Posavju.

KAPELSKA GODBA V SEVNICI IN ARTIČAH

Pihalna godba iz Kapel, ki je lani slavila 130-letnico ustanovitve, sodeluje na številnih prireditvah. Minulo soboto so se godbeniki udeležili izbirnega tekmovanja v Krškem, to soboto bodo nastopili v Sevnici, junija pa na reviji v Artičah.

Kje so premiki, kje zavore

V Novem mestu so se že začele priprave za jesensko partijsko konferenco o kulturi

Komisija za idejna vprašanja vzgoje, izobraževanja, kulture in znanosti pri občinski konferenci ZK v Novem mestu je nekajkrat menila, da se je na področju kulture zgostilo toliko najrazličnejših in perečih vprašanj, da nikakor ne zadostuje več spretno odzivanje komisije nanja, marveč je potrebno stanje širše obravnavati in oceniti. Pobuda, naj bi spet sklicali občinsko partijsko konferenco o kulturi, je bila medtem že sprejeta. Iz delovnega načrta organov ZK v novomeški občini je razvidno, da bo taka konferenca novembra, še prej pa bo o problematiki kulture govor na eni od jesenskih sej komiteja.

Nova ocena stanja na področju kulture v novomeški občini se prav gotovo ne bo mogla zadovoljiti s posnetkom trenutnih razmer, ampak bo morala poseči v minula leta in postreči z ugotovitvami od leta 1976, ko je stekla Komunistova akcija „Človek, delo, kultura“, katere vrh je v novomeški občini pomenila partijska konferenca, posvečena kulturi. Sestavljalci ocene najbrž ne bodo mogli mimo odgovorov na vprašanja, kaj se je zgodilo s sklepi in stališči, sprejetimi na tej konferenci, koliko je bilo uresničenih in koliko nedotaknjenih, ali so bili doseženi premiki in kje ter, ne nazadnje, kje se je zataknilo in zakaj.

Kot je moč posneti iz prvih pogovorov, ki jih je omenjena komisija pred kratkim opravila s predstavniki kulturnih de-

lovnih organizacij in ZKO v Novem mestu in tako naredila prve korake v pripravah na novembrsko konferenco o kulturi, ni bilo narejenega malo, to pa je knjiženo tudi v bilanco minule petletke. Seveda je še vrsta za-

dev, ki tečejo po starem, in nanje, kot kaže, tudi družbenopolitične silnice ne morejo kaj prida vplivati. Ni moč prezreti dejstva, da je marsikatera hiba, ki je še ostala, odsev širših odnosov. Temu niti delegatski sistem do zdaj ni bil kos. Nasprotno, občutek nemoči, ki jo v mnogih rečeh čutijo delegati, je začel že resno ogrožati delovanje skupščine kulturne skupnosti. Vsem tem vprašanjem bo morala ocena priti čim bliže dna, saj je v razrešitvi pomemben ključ za reševanje kulturne problematike. I. Z.

Literati za okroglo mizo

V novomeški tovarni zdravil bo danes območna prireditel 10. srečanja pesnikov in pisateljev z literarnim večerom – Popestritev 4. dolenjskega knjižnega sejma

V novomeški tovarni zdravil Krka bo danes popoldne prva od osmih območnih prireditev letošnjega, že desetega srečanja pesnikov in pisateljev začetnikov, posvečenega 150-letnici rojstva Frana Levstika. Najboljši avtorji z novomeškega in drugih območnih srečanj, ki bodo

jeseni, bodo sodelovali na zaključni vseslovenski prireditvi februarja prihodnje leto v Gradšču v Slovenskih goricah.

Današnje srečanje, za katero je poslalo literarne prispevke devet avtorjev, se bo začelo ob 16. uri z okroglo mizo v Krkinem klubu (poleg hotela Metropol). Na njem bodo poleg pesnikov in pisateljev začetnikov sodelovali literarni predstavniki ZKO in kulturno-umetniškega društva tovarne zdravil Krke. Ob 18.30 bo v avli upravne stavbe Krke v Ločni literarni večer. Literarne stvaritve začetnikov, ki jih je izbrala žirija, bodo poslušalcem predstavili člani recitacijske skupine Krkinega kulturno-umetniškega društva.

Srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov z literarnim nastopom bo ena od prireditev ob 4. dolenjskem knjižnem sejmu, ki poteka tudi letos v že omenjeni avli in na katerem je razstavljen celotna slovenska knjižna produkcija od lanskega do letošnjega maja.

KONČANO ŠE ENO IZBIRNO TEKMOVANJE – S sobotnim nastopom pihalnih orkestror iz Sevnice, Kapel, Straže, Senovega in Krškega v Delavskem domu Edvarda Kardelja v Krškem se je končalo tudi drugo izbirno tekmovanje slovenskih ljubiteljskih pihalcev. Prvo tako na našem območju je bilo v začetku maja v Kočevju, na njem pa so med drugim poleg domačinov sodelovali tudi Metličani. Zaključna republiška prireditel najoboljših z izbirnih tekmovanj bo ob koncu prihodnjega tedna na Bledu.

Parada petja mladih

V Celju se začne danes tradicionalni mladinski pevski festival, na katerem sodelujejo tudi zbori iz tujine

V Celju se začne danes trinajsti mladinski pevski festival. Nastopilo bo 28 zborov iz vseh naših republik in pokrajin, v katerih bo pelo 4.000 pevcev, poleg njih pa še mladinski zbori iz Avstije, Bolgarije, Finske, Madžarske, Poljske, ZR Nemči-

je (dva), Sovjetske zveze in Velike Britanije.

Uvod v prireditev, ki uživa velik mednarodni ugled, bo posvetovanje o glasbeni vzgoji v usmerjenem izobraževanju, na večernem otvoritvenem koncertu pa bo govoril predsednik festivalnega odbora Emil Rojč. Sklepná prireditel v nedeljo, 31. maja, v celjskem mestnem parku. Na množičnem koncertu, posvečenem 40-letnici vstaje, bo nastopilo okoli 1700 pevcev. Slavnostni govornik bo Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS.

Celjski festival je tekmovalnega značaja. Zbore iz naših republik in pokrajin bo ocenjevala jugoslovanska, gostujoče zbor pa posebna mednarodna žirija.

ZAKAJ NEIZRABLJENO – Prostor, ki ga zapirajo s treh strani stavbe Dolenjskega muzeja, z ene pa stopnišče, je precej podoben malemu amfiteatru in je kot tak nalašč za kulturne prireditve na prostem. Do zdaj pa v ta namen ni bil porabljen, akoravno bi v teh malih novomeških „Križankah“ lahko prirejali krajše likovne razstave, literarne večere, pevske nastope, projekcije filmov in še kaj. Brez večjih stroškov bi se tu lahko odvijalo novomeško kulturno poletje ali kaj podobnega. Vsekakor bi o izbiri kazalo razmisliti. (Foto: I. Zoran)

Nekemu jubileju na rob

O pestri kulturno-umetniški dejavnosti v novomeški tovarni zdravil Krka

Da ima novomeška tovarna zdravil do kulture vse prej kot mačehovski odnos in da more biti s tem svetel zgleđ drugim delovnim organizacijam, je že dolgo znano in tudi v Dolenjskem listu smo v tem smislu nekajkrat zastavili pero.

Povod za današnje vrstice je jubilej kulturno-umetniškega društva Krke, desetletnica ustanovitve in neprekinjenega delovanja, in ob tem še posebej desetletnica mešanega pevskega zbora, ki deluje v okviru tega društva. Zbor se je kot jubilarant minuli četrtek predstavil s celovečernim koncertom novomeškemu občinstvu v Domu JLA, nekaj dni predtem pa je (poskusno) nastopil na svečanosti v domači hiši, v Krkinem skladišču. Proslavljanje bo kajpak teklo še naslednje mesece do jeseni, ko bo zbor z nastopi po svoje obeležil 35-letnico ustanovitve tovarne zdravil.

V soorganizaciji kulturno-umetniškega društva v Krki pravkar poteka 4. dolenjski knjižni sejem, kar kaže, da kulturna dejavnost v omenjeni novomeški delovni organizaciji ni ozko, še zlasti pa ne enostransko usmerjena. Zanimanje za knjigo je med novomeškimi farmaceuti še posebej razvito, med drugim so izvedli nekaj akcij pod geslom

„Knjiga išče bralca, bralec išče knjigo“, in povečano število obiskovalcev v knjižnicah je samo eden od rezultatov uspešne akcije. Poleg tega so v Krki vselej radi odprli vrata pisateljem, bodisi da so želeli prisluhniti njihovim umetniški besedi „v živo“ ali pa iz njihovih ust slišati mnenje o vprašanih pisateljevanja, poslanstvu leposlovne knjige in še o čem.

Mogočno se je v Krki razrasla tudi likovna dejavnost. Razstave in svobodna slikarska akademija, ki so postale že tradicionalne, so omogočile, da čedalje več umetniških del bogati kulturno okolje delovnih prostorov in vseh oddelkih delovne organizacije. Ni moč prezreti tudi drugih dejavnosti, ki pričajo o vsestranski skrbi za kulturno življenje vseh zaposlenih. Kulturno življenje je zajel vse zvrsti in pritegnilo somišljenike ter sodelavce v vseh strukturah zaposlenih. Prav gotovo je v tem odgovor na vprašanje, zakaj kultura v Krki ni desetnica, le strošek za bilanco ali morebitni privešek donosnim dejavnostim, marveč že dolgo ena kopravná sobesednica za skupnim omizjem, nepogrešljiva dejavnost, načrtovana v planih Krke.

I. ZORAN

PRED XIV. TABOROM – Slab mesec nas še loči od začetka letošnjega, tradicionalnega taborskega srečanja slikarjev in kiparjev samorastnikov iz Jugoslavije in tujine. Spet bo to dogodek za Trebnje, njegova galerija pa bo bogatejša za dela, ki jih bodo ustvarili udeleženci XIV. Tabora. Na posnetku: motiv z nove postavitve stalne razstave v galeriji.

Res vsi poslovodje na cesti?

Neprepričljiv zagovor odpuščenega trgovca — Sodišče združenega dela potrdilo Dolenjino odločitev — Zakaj naj bi bile sicer inventure?

Sodišče združenega dela v Novem mestu je odločilo, naj sklep delavskega sveta Emone Dolenjka (tozd Engro Detalj Novo mesto), ki je sklenil, da svojem delavcu Antonu Jordanu iz Dol. Brezovice odpoveč delovno razmerje, ostane v veljavi.

Jordan je v predlogu priznal, da je v danem primeru res kršil predpise o poslovanju zaradi fiktivnih prenosov dolgov iz poslovalnice v poslovalnico, vendar ni bilo s tem podjetjem prav nič na škodi, saj je bilo vse evidentirano preko računovodstva. Zato je menil, da najstrožja kazen ni bila na mestu, še posebej, ker se ni bil v disciplinskem postopku in ker je dejanje odkrito priznal. Anton Jordan je tudi menil, da na odločitev o najstrožjem disciplinskem ukrepu ne bi smela vplivati tudi denarna kazen, na katero ga je zaradi kršitev delavnih obveznosti in gospodarskih prestopkov kaznovalo novomeško temeljno sodišče. „Če bi sanitarna inspekcija dobila vse blago, ki mu je potekel rok trajanja, bi bili na cesti vsi poslovodje trgovin in drugih lokalov,“ je svoj predlog utemeljeval Jordan. Bil je že kaznovan na rednem sodišču. Zakaj torej še izključitev iz podjetja?

Dolenjka se z Jordanovim mnenjem na obravnavi pred sodiščem združenega dela ni strinjala. Z njegovim ravnanjem je bilo v računovodstvu zabeleženo poslovno dogajanje, ki ga v resnici ni bilo. Vse pa zato, da bi prikriji resnično stanje. Kar pa se gospodarskih prestopkov tiče, je bila Dolenjka tudi na škodi, saj jo je Jordan z njimi spravil v postopek in škodo. Gre torej za hujše kršitve, zato da je odpoved na mestu.

Sodišče združenega dela je pretehtalo navedbe ene in druge strani ter menilo, da je disciplinski ukrep delavskega sveta Dolenjke docela pravičen. Jordanove kršitve delovnih obveznosti niso samo hujši prestopki po pravilniku o delovnih razmerjih Dolenjke, ampak tudi gospodarski prestopki in kaznivo dejanje po čl. 146 KZ SRS.

Dolenjka kljub olajševalnim okoliščinam ni mogla ravnati drugače. Z disciplinskim ukrepom se je strinjala tudi osnovna organizacija Zveze sindikatov. Poleg tega je sodišče ugotovilo, da se je z navideznimi prenosi dolgov dolžnikov iz ene poslovne enote v drugo (ne glede, če škoda je ali ni), prikriji tudi dejansko stanje, ki ga ugotavlja inventure? S takim početjem se ustvarja nezaupanje v uradne listine, onemogoča se normalno poslovanje in nadzor.

Vse to pa je v nasprotju z našo zakonodajo in sistemom družbene samozastite, je menilo sodišče združenega dela v Novem mestu.

OBISKAL TRI ZIDANICE

Tri zidanice na Ljubnu je minuli teden obiskal vlomilec. V zidanici Ljubljana Ignaca Strane si je kuhal, s pivom tešil žejo in prespal, v hišici Ernesta Jazbeca vse premetal in nič odnesel, v vikend Ljubljana Vinka Babška pa je samo poskusil vlomiti.

ENA MRTVA IN 10 RANJENIH

Mehmed Duratović iz okolice Cazina, zdomec v ZRN, je v soboto ob 40.51 vozil z osebnim avtom od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Ponikvah je zaradi utrujenosti zapeljal v levo, ko sta nasproti pripeljala avtomobilista Milan Tatišič iz Siska in Mladen Bošnjak iz Zagreba. Duratović je trčil v Tatišičev avto in ga odbil v Bošnjakovega. V trčenju je umrla 38-letna Danijela Tatišič, ranjeni pa so bili vsi trije vozniki in 7 sopotnikov. Škode je za 350.000 din.

SMREKA NA AVTO

Jože Belle z Dol. Težke vođe je 13. maja popoldne z motorno žago podrl smreko, ki je rasla ob cesti pri Koroski vasi. Dvevo je pušlo na cesto, ko je iz novomeške smeri pripeljal z osebnim avtom Alojz Korasčič iz Koroske vasi. Med pudcem je dvevo z vejami oplazilo Korasčičev avto. Pri tem je bil voznik laže ranjen. Škode je za 50.000 din.

Ob razstavi „Varnost in samozaščita“

Slovenske posebnosti na področju samozastite

o Razvoj varnostnega sistema socialističnega samoupravljanja v SR Sloveniji je ena izmed posebnosti jugoslovanske družbe. Kakšen je vsebinski delež teh posebnosti na razstavi?

Teško bi govorili o tem, da je slovenski del varnostnega sistema Jugoslavije kakšna izredna posebnost. Varnostni sistem SFRJ je enoten. Temelji na istih idejnih in političnih izhodiščih, varuje iste vrednote, ima isto ustavno podlago in še in še skupnih snov. Tisto, o čemer bi lahko rekli, da je za Slovenijo specifično, pa so nekatere naše praktične rešitve na področju samozastitne organiziranosti in aktivnosti (npr. narodna zaščita, sistem tehničnega varovanja, OZD Varnost, občinski svet za SLO in DS in podobno) kakor tudi nekatere posebnosti v organizaciji in funkciji organov za notranje zadeve na vseh ravneh. Vse te specifičnosti smo vključili v naš varnostni sistem, ker so bile večinoma že uspešno preizkušene med NOB. Prizadevali smo si, da bi bile te specifičnosti na razstavi ustrezno poudarjene je izjavil v intervjuju revija „varnost“ Edo Kranjčević, svetovalec v RSNZ SRS, predsednik organizacijskega odbora za izvedbo razstave „Varnost in družbena samozastita.“

V SPOMIN

24. maja je minilo žalostno leto, odkar nas je po težki bolezni mnogo prezgodaj zapustil naš dragi

VLADISLAV MILEK
 iz Tribuč

S težko bolečino v srcu obiskujemo njegov grob. Zahvaljujemo se vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in mu prižigate svečke.

Zalujoci: žena, sin, mama, brat in sestri z družinama

V SPOMIN

Boleč je spomin na 29. maj, ko minevajo tri leta, odkar nas je zapustil v 22. letu starosti naš dragi sin, brat in stric

JANEZ VIRC

iz Hudega 5

Spomin: naše med nami še vedno živi. Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

VSITVOJI

Denar šel, poročila ni

Sodišče združenega dela v Brežicah naj tesneje sodeluje s sindikalno organizacijo — Pripombe

Ob poročilu sodišča združenega dela v Brežicah (pravobranilec Branko Pirc iz Krškega svojega poročila še vedno ni dal!) so imeli na predsedstvu sevniskega občinskega sindikalnega sveta nemalo pripomb. Vse kajpada dobronamerno, za čimbolje urejene odnose v združenem delu.

Vodstvo sindikatov v občini želi, da bi bilo kar najbolj sproti obveščeno o raznih kršitvah. Tako bi lahko tudi s političnim delom kar najuspešneje spodrezovali korenine vsakršni samovolji, slabemu delu in nestrokovnosti. Tako pa iz poročila sodišča združenega dela niti ob letnem pogledu ni bilo razvidno, za kakšne kršitve je slovo kolektivnih sevniske občine.

V poročilu sodišča je govor o številnih primerih obiskov in klicanj po telefonu na pravno pomoč. Sindikate tud tu zanima, kdo kliče, saj doma organizirana pravna pomoč ni prezasadena.

Za preventivno delo bi bilo pomembno usposabljanje članov disciplinskih komisij. V

preteklosti je sodišče obveščalo delavske sveta in organe delavske kontrole o nekaterih kršitvah. Sindikat meni, da niti to ni dovolj. V hujših primerih želijo za kršilce vedeti tudi na občinskem sindikalnem svetu. Tako bi, kot menijo, bili uspešnejši.

Občinska skupščina je terjala, da da svoje poročilo tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja za Posavje iz Krškega. „Nikakršen dogovor v republiki ga ne obvezuje te dolžnosti, dokler ga mi sofinanciramo,“ je bilo javno opozorjeno na seji vseh treh zborov občinske skupščine v Sevnici 14. maja.

A. ŽELEZNIK

NIČEMUR PODOBNO — Za avtobusno postajo v Novem mestu posebno ob konicah ne veš, ali gre za sprehajališče pešcev, stezo za preizkušanje avtomobilov ali pa je morda to res avtobusno postajališče. Da je mera polna, zasladijo dan tu in tam še žeparji. (Foto: J. Pavlin)

KRONIKA NESREČ

V DREVO — Slavoljub Rakič iz Paračina je 20. maja zjutraj peljal dostavni avto od Ljubljane proti Zagrebu. Pri Podgračnem je zapeljal v levo, zdrknil čez bankino in trčil v drevo. Pri tem je bil ranjen sopotnik, ki so ga odpeljali v bolnišnico.

NA TRAVNIK — Borut Zupančič iz Trebnjega je 21. maja zjutraj vozil osebni avto od Trebnjega proti Novemu mestu. Ko je v Dol. Kamencah pripeljal iz ovinka, je avto začelo zanašati. Zapeljal je na bankino, trčil z zadnjim delom v drevo, od tam ga je odbilo na travnik. Sopotnico Karmen Pevec iz

Trebnjega so morali odpeljati v novomeško bolnišnico.

TRIJERANJENI — V soboto je Stanislav Sintič iz Sentjerneja vozil z osebnim avtom od Sentjerneja proti Skoceanu. V Dobravi je zapeljal na most, ko je iz nasprotne smeri prav tako z osebnim avtom pripeljal Anton Cankar iz Milj pri Senčurju. Cankar ni upošteval znaka, da imajo prednost vozila s sentjernejske strani. Med srečanjem sta avtomobila trčila, pri čemer so bili ranjeni 12-letni Tomaž in 16-letna Mojca Sintič ter voznik Cankar. Škode je za 50.000 din.

PREHUD OVINEK

11. maja okoli 22. ure zvečer 38-letna Marija Oberč iz Krškega zaradi neprimerne hitrosti z osebnim avtom ni mogla zvožiti desnega ovinka na cesti Leskovec-Senuše. Zapeljala je v levo, pri čemer je bil ranjen njen mož Franc. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

KONEC ŽIVLJENJA V NARAVI

Minuli teden je vlomilec na Strški gori spet obiskal več zidanic. Lastniki so bili predvsem ob jedračo in pijačo. V torek, 19. maja, pa so miličniki prijeli 30-letnega Cveta Kmeta iz Vavte vasi, ki se je sredi maja odpravil živet v naravo, lakoto in žejo pa si je tešil iz zalog v zidanicah.

AVTO SE JE VZGAL

Tržačan Giorgio Bravin se je 20. maja dopoldne peljal z osebnim avtom iz Zagreba proti Ljubljani. Pred Otočcem je opozil, da se izpod pokrova motornja kadi. Hitro je zapeljal na parkirišče, na pomoč so takoj prihiteeli Petrolovi delavci in pogasili ogenj na motornju. Električna napeljava je uničena, škode je za 10.000 din.

ZAPRL POT KOLESARKI

Silvo Drmaž iz Dol. Prekope se je v soboto peljal z osebnim avtom od Prekope proti Grobljam. V križišču z vaško cesto je zapel pot 11-letni kolesarki Mariji V., ki se je pripeljala z desne strani. Deklica je bila laže ranjena, odpeljali so jo v novomeško bolnišnico.

PEŠEC V BOLNIŠNICO

Martin Drgan iz Gor. Iesenic je v soboto zvečer v Vel. Loki z avtom prehitel drug avto in pri tem zadrl 32-letnega pešca Alojza Kavka iz Novega mesta. Kavšek je po nekaj metrih vožnje padel z avta na travnik. Zaradi hujših poškodb na glavi so ga odpeljali v novomeško bolnišnico.

»Dolenjski list«
 v vsako družino

NAGLUŠNA KAMERA

foto slišal:
Milan Markelj

HM... PIŠE, DA ČE JE KRUH PRETRD, VZEMITE DOBRO ŽAGO, VEČJE KLADIVO IN DLETO...

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Tu je potreben diktat!

Zrasel jim je čez glavo – Popackani stranišni zidovi – Delavsko samoupravljanje ni samo poizkus!

TU in TAM so le cesta ali gostilniški zidovi lahko prislunili kritičnemu šepetu. Pred štirinajstimi dnevi pa je kolektiv Sava le obračunal. Zdaj žive v velikem strahu, da se bo „kaj izvedelo in da bo škodilo ugledu podjetja.“ Pred nekaj manj kot tremi leti jim je občina poslala tehničnega vodjo, da bi „napravit red“ v podjetju. Ko je prišel, je bilo marsikaj narobe, marsikaj pa se je nato še bolj zavezalo. „Sprejeli smo ga z zaupanjem,“ so povedali. V podjetju se ni dalo brez njega nič storiti. Vmešaval se je v vse posle in odločal mimo vseh. Skratka, kmalu jim je zrasel čez glavo, zato pač, ker so molčali.

PRAVILO JE ŽE, da so vsa gostinška stranišča počeckana z raznimi umotvori (beri: KVANTAMI) v rimah in prozi. Poleg seveda ne manjka risb. Nekaterim ni dovolj, da popackajo samo straniščne stene, ampak popišejo še vse ostale. Tako uničujejo ne samo stara gostišča, ampak tudi nova, kot je recimo v sevniški restavraciji.

KONČNO JE PRIŠLO do odločitve: umetniki bodo ustvarjali v kamen in les. Kamen bodo obdelovali v Portorožu, les pa v Kostanjevici. Simpozij v Kostanjevici se bo začel 2. julija. Delovišče bo opuščeni kostanjevski samostan. V senci košatih dreves na dvorišču, na opuščeni pokopališču in na severni strani gradu si bodo umetniki sami izbirali svoj delovni prostor.

HITRI RAZVOJ družbenih odnosov zahteva odločne ljudi. Takšne, ki bodo še posebno odločni pri odpravljanju napak! Birokratom, ki samo skozi uradni list in prizmo ekonomike tehtajo, kaj je prav in kaj ne, je odklenkalo! Mi ustvarjamo v družbi nove odnose, tu pa so potrebna nova in drugačna merila. Dopusčali smo nekemu, da je govoril delavsko samoupravljanje je samo poizkus! Tu je potreben diktat! – in podobno. Po desetletju boja in naporov delavcev samoupravljalcev so take izjave več kot neresne in nepremišljene.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
25. maja 1961)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Način veleindustrijalne Amerike

Mali obrti velekapital zastavlja pot in jo hoče vničiti – V Toplicah nova kopalniška naprava – Velika, mršava stekline sumljiva psica seje strah v okolici Rake

(Ako obrtnik) resno prevdara položaj, vidi, da je mogoče rešiti že itak propalo obrt pogina le potom splošne organizacije v zadrugi, da se v združenih močeh zoperstavimo svojim nasprotnikom velekapitalom in njihovim načelom, ali raznim nepravilnostim, ki so odobrene potom zakona, ali zlorabi istega, ker je pomanjkljiv. Vlada se trudi malo obrt povzdigniti, ali velekapital jej zastavlja pot, ker hoče popolnoma vničiti malo obrt, ter po načinu veleindustrijalne Amerike vpeljati industrijo. Kakor navadno močnejši premaga šibkejšega, tako tudi tukaj. Srečni kraji se smatrajo sedaj le tam, koder je veliko industrije, to pa je mogoče doseči takoj z velekapitalom, ali polagoma potom zadrug.

(Iz Toplic) prejeli smo dopis, po katerem posnamemo, da je tam že dokaj bolnikov, ki so prišli iskat zdravja v to kopel, ki je že

tisočim in tisočim pripomogla k ljubemu zdravju. Upati je, da se bo število še znatno pomnožilo. Kopalniška naprava predručila se je v toliko, da se bazeni dvakrat na dan izpraznijo, očistijo in znova napolnijo z zdravilno vodo.

(Pasja steklina.) Vedno bolj množijo se slučajni o tej nevarni pasji bolezni in vendar kljub vsem opominom podukom postajajo zadnji čas ti slučajni tudi v naših krajih vedno pogostejši. Tako je ta nevarna bolezen povzročila pred kratkim v Škocjanu in v Beli cerkvi velik strah, kajti 5 oseb bilo je nje žalosna žrtev. Opazila se je okoli Rake neka velika, mršava, temnosiva in črnoprogasta stekline sumljiva psica. Začeli so jo preganjati, toda ubežala je proti Škocjanu.

(Nemškemu cesarju) spuntali so se nekateri ministri in so šli. Dobil je že druge.
(Iz DOLENJSKIH NOVIC
15. maja 1901)

PO SVETU OKOLI

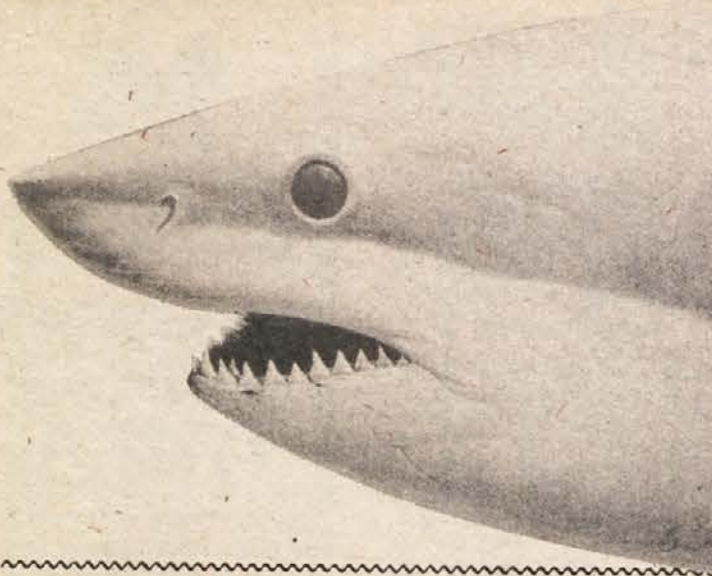
SONČNI TELEVIZOR – V Londonu so prikazali, kako deluje prvi televizor, kateremu daje energijo sonce. Čez dan je potrebno napravo za nekaj ur postaviti na sonce, nakar lahko vso noč gledate televizijski program. Naročnine tudi takšen televizor ni oproščen, sam program pa ni nič boljši, zato izum ne prinaša kaj bistveno novega.

UNIČEVALEC KAČ – Avstralcji imajo v svoji deželi pravega Herkula. Osemnajstmesecni otrok Gregory Wilkins je v svoji postelji ubil kačo strupenjačo. Starši so ga našli, kako se igra s crknjeno kačo. Ugotovili so, da je dete kačo ugriznilo v glavo. Kaj bo, ko hrabri otrok odraste?

VZGOJITELJICA – Anna Altieri, 28-letna učiteljica angleščine na gimnaziji v Virgilio di Troia na Kalabriji, se ni hotela pomiriti z dejstvom, da njenih učencev angleški jezik ne zanima. Zamislila se je in nato ubrala nova pota v poučevanju tujega jezika. Mlade Kalabražane je učila sočnih angleških kletvic, angleških nazivov za spolne organe in za najrazličnejše opravke, ki so povezani z njimi. Med učenci je zares zbudila zanimanje za angleščino, a kaj, ko so jo za nove metode poučevanja tujega jezika manj navdušeni mestni očetje izgnali iz šole.

ZAKONOLOMSKI GLAVOBOL – Na osnovi številnih podatkov so zdravniki ugotovili, da se migrena dvakrat pogosteje pojavlja pri zakoncih, katerih lepa lastnost ni zvestoba. Menda je migrena posebno huda kmalu po skoku čez plot. Tako naj bi kazali podatki. Domnevamo lahko, da glava ne boli samo zaradi skrivnostne migrene; prav lahko, da je v glavo priletelo kaj konkretnega. Odkritje ima še eno slabo plat: ljubosumnim zakoncem bo zdaj vsak glavobol sumljiv.

KRADLJIVCI – Neka druga študija pa je pokazala, da Američani na veliko kradejo. Vsaj polovica zaposlenih, ugotavljajo, krade na svojih delovnih mestih. Pa ne samo bogu čas, kot pravimo, temveč vse, kar se ukrasti spleča in da.

Ni ljubezniv, strahota pa tudi ne, zato le mirno na morje

Verjetnost, da boste med kopanjem na morju končali v čeljustih morskega psa, je le 1 : 5.000.000 – Legenda o psih ljudožercih se je rodila leta 1916

Ko so pred leti v Avstraliji raziskovali, katera beseda sproži v ljudeh največje čustveno razburjenje, so prišli do presenetljivega odkritja, da to ni ne smrt, ljubezen, posilstvo, strup ne umor, temveč morski pes. Mor-da je po sledi te raziskave šla tudi hollywoodska filmska mašinerija, ko je ustavila super dobičkonosni film „Čeljusti“. Film je prenekaterega kopalca, ki se je pred ogledom tega spektakla še brezskrbno namakal v morju, prikoval na obalo. No, po začetni histeriji so se ljudje unesli in silni strah pred morskim psi se je umaknil razsodnejšemu ravnanju. Ker pa se začinjajo poletne počitnice in morje vabi, je prav, da pogledamo, kaj pravi znanost o silni nevarnosti, ki naj bi jo predstavljal morski pes.

Z vprašanjem o napadih morskega psa na človeka se je pozabaval mornariški strokovnjak za morsko živalstvo H. David Baldrige. Zbral je na tisoče dokumentiranih poročil o nesrečnih dogodkih, v katere je bil zapleten morski pes, in nato iz njih izluščil nekaj splošnih ugotovitev. Zanimivo je, da so Baldrigeove ugotovitve močno v nasprotju z nekaterimi trdovitimi „resnicami“ o morskih psih. O svojih dognanjih je napisal knjigo; izšla je pred kratkim in hitro postala množično branje. Bližajo se pač počitnice!

Najprej je strokovnjak navedel statistični izračun, iz katerega sledi, da človeka pri kopanju v morju ogroža morski pes z verjetnostjo 1:5 milijonov. Zares zanesljiva možnost. Govorice o najmanj stotih vsakoletnih žrtvah morskega krvoločnega torej ne držijo. Vseh primerov je v poprečju le 28, pa še od tega pride do smrti le v 10 do 20 odstotkih.

Baldrige je iz številnih primerov dokazal, da so lažne govorice, kako morski pes mesari, kadar se spravi na kopalce. Žival v resnici napade eno samo

žrtev, druge pa pusti pri miru. Če se že pripeti tista majhna verjetnost napada morskega psa, le pogumno na pomoč napadenemu!

Tudi tisto o kroženju morskega psa okoli izbrane žrtve, kar humoristi tako radi uporabijo v številnih šaloh o morskih psih, ne drži. Morski pes napada naravnost. Večina raziskanih primerov celo kaže, da je napadajoča žival le malokdaj videti, če pa se že pokaže, je to med samim napadom. Nikakršnih sadističnih krogov okoli preplašenih žrtev ne dela.

Med najbolj presenetljive trditve, ki jih zagovarja Baldrige, spada nedvomno ta, da morski pes zvečine ne napade človeka zaradi lakote ali požrešnosti. Res je, da morski psi niso prav nič izbirični in da požro vsakršno nesnago, pa vendar je tudi res, da človeškega mesa ne marajo. Skoraj v vseh primerih je dokazano, da je morski pes napadel kopalca, enkrat zagriznil vanj, potem pa kos izpljunil.

Zakaj potem sploh napadajo? Strokovnjak pravi, da gre najverjetneje za pomoto. Morski pes se zmoti pri izbiri žrtve. Druga možnost pa je, da morski pes napade iz strahu in v svojo obrambo. Ker se drugače ne zna braniti, stopi v akcijo s svojimi strašnimi zobmi. Prav zaradi tega pride največkrat do nesrečnih slučajev. Kopalca, ki zmoti živali med parjenjem, ki seka pot morskega psa ali kako drugače prestopi tisto prostorsko mejo, v kateri se žival počuti ogroženo, je zares v nevarnosti, da bo imel opravka s strašno pošastjo.

Na morje pa le brez strahu! Še nekaj besed o slovitim ljudožercu, belem morskem psu. Film in vztrajne govorice o morskih psih ljudožercih izvira iz žalostnih dogodkov ob obali New Jerseya. Leta 1916 je v desetih dneh morski pes požrl štiri ljudi in težko ranil enega. Začel se je eden največjih lovov na morskega psa v

zgodovini. Ko so ribiči končno ujeli grozljivo veliko pošast, redkega belega morskega psa, so v njegovem želodcu našli človeške kosti. To je bilo dovolj, da so vse nesrečne primere pripisali ujetemu belcu.

Baldrige pravi v svoji knjigi, da so vrli newjerseyski ribiči prehitro in površno sklepali. Tri žrtve so padle v ozkem zalivku, kamor po vseh dosedanjih dognanjih velik beli morski pes nikoli ne zaplava.

Kljub temu pa je bolje, da se velikemu belcu človek izogiblje.

Znanstveniki so ugotovili, da med vsemi vrstami morskih psov prav ta najraje uživa meso sesalcev. Njegov priljubljen plen so tjujenci. „Mislim, da je skrajno neumno, če, oblečen v temno potapljaško obleko, šariš v območju, kjer se hrani beli morski pes,“ je zapisal Baldrige. „Na videz je tak potapljač podobem tjujencu. In če plavaš v jedilnici morskega psa, te bo pač izbral za glavno jed!“

Za konec še nekaj statističnih ugotovitev. Veliko več možnosti je, da umrete od čebeljega pika, da vas do smrti pokoneča strela pa da najdete konec v svojem avtu, kot pa da med plavanjem po morju končate v čeljustih morskega psa.

Mrtvi za žive

Iz kosti umrlih pripravljene kostni vstavki – Čvrsta kost

Za sodobno kirurgijo ni več neresljiv problem, kako popraviti hude pomanjkljivosti v okostju. Ne samo da manjkajoče ali izgubljene dele kosti lahko nadomestimo s plastiko, temveč so iznašli postopek, s katerim nadomestijo dele kosti s tako snovjo, ki čez čas postane sestavni del organizma in se lahko razvija naprej, če gre za posege plastične kirurgije na otrocih. Kostne nadomestke pridobivajo iz kosti mrtvih.

Doslej večje nakaze na obrazih ali glavah otrok popravljali z delci kosti iz otrokovega lastnega okostja. Toda „zaloga“ je omejena pa še rado se pripeti, da kostni vstavek prehitro izgine. Prav zato je odkritje bostonskih strokovnjakov tako pomembno.

Kosti mrtvih režejo v trakove, kockice ali meljejo v prah. Iz teh delcev nato izločijo vse minerale, jih posušijo, razkužijo in shranijo za uporabo. Ko potrebujejo ustreznih delcev, ga zmešajo s slano raztopino in uporabijo. Še posebno uporabno je prašek, saj ga je, razstopljenega v nekakšen mavec, mogoče različno oblikovati. S kostnim kitom, če smemo tako reči, kirurg oblikuje potrebni manjkajoči del kosti. Snov se kmalu strdi. Že po šestih mesecih se vsadek spremeni v čvrsto kost. Kakšen je pravzaprav zapleteni telesni kemizem, ki povzroči to željno spremembo, strokovnjaki še ne vedo. Navsezadnje pa, kaj ni važnejše, da zadeva deluje? Kako, bodo znanstveniki že odkrili, medtem pa bodo novi kostni vstavki iz kosti umrlih ljudi mnogim pomagali zaživetj lepše in srečnejše življenje.

Super drevo

Za papir in hrano pa še za pogozdovanje

Slišati je kot v kakšni pravljici: drevo zraste v letu dni za šestnajst metrov, preprečuje erozijo tal, uspešno zastavlja širjenje gozdnega požara, kot surovina je uporabna za kurjavo in za papirničarsko ter celulozno industrijo pa še jesti ga je mogoče povrh vsega. Gre za nenavadne rastline, ki so jih strokovnjaki odkrili v divjinah Južne Amerike in jugovzhodne Azije. Nosijo čudna in težko izgovorljiva eksotična imena, vendar kljub temu spadajo med stročnice, od katerih sta nam zelo dobro poznana fižol in grah.

Strokovnjaki so začeli gojiti eksotične stročnice prav za pogozdovanje ogolelih površin, kjer je sekira preveč pela. Bolj primerne drevesa bi ne mogli najti. Gmelini, tako se nekaj vrst super dreves imenuje, rastejo zelo hitro in že v dveh letih dajo toliko lesa, kot ga dajo druga drevesa šele čez deset let.

Vzgojanje gozdnih dreves je nujnost, največ možnosti pa imajo samo nekatere eksotične rastline.

Med rastjo nudijo senco za ostalo rastje, bogatijo zemljo z dušikom, skratka, na hitro popravijo škodo, ki jo je v izsekane gozdu naredil človek.

Res je, da so super drevesa, kot so gmelini, na pogled kaj malo mikavna s svojimi dolgimi, pokončnimi semen-skimi mešiči, toda ker so izkazala za tako zelo koristna, so jih začeli plantažno gojiti, z njimi pogozdovati in zasajati goličave.

Rešitev iz prejšnje številke

KOALA	MAO
MITTERRAND	
TELO	ERNA
APA	KLIO
FRANCIJA	
RANTAH	MZ
OTKA	JIM
POR	MEDO
ELITA	AEROLIT
RAPORT	SOBOTA
ARARAT	KATAR

Večna je samo tista ljubezen, ki zadeva na nasprotja. Ni strasti brez boja.

A. CAMUS

Kadar smo nesrečni, močnejše občutimo nesrečo drugih.

F. M. DOSTOJEVSKI

Nevednost je nesreča in grdobija.

J. TRDINA

d l	poročilo	propeler	pristaš	span di-nastije	1	značilna oblika	d l	megafor	igralka	pergam.
	teniški lopar							gr. boginja zemlje		
	az. nomadi							romprtok donave dalm. z. ima		
	gostija				bobnica					
	gl.m. norveške življen. pot				jegulja			fr.mime		
								húdo		
									mejni kamen	bistvo
d l	oblitje	čebela (tvorba rim boginja lova)		fr. novec				naziv		
								konica		
del gledališča				mit. bitje	listavec					
valpet				prašek za lase	dom. žival	severna stran otok pri zadru			neznane	
šved. pisatelj (nobelovec)									vasja	ocvrk
lenost								šala		
trening				ž.glas			d l	reka v sz		

Lepim je v življenju lažje

Psihologi so s poskusi ugotovili, da ljudje prijetnega videza lažje pridejo skozi življenje — Doleti jih večje obsojanje, če se izkaže, da niso dobri

Psihologi so dokazali, da lepi ljudje lažje pridejo skozi življenje kot grdi, da vitki prej uspejo kot debeli, in tudi, da ni čisto vseeno, kakšne barve oči imate, če hočete pridobiti kakšno prednost. Izgled je pogosto bolj odločilen, kot pa smo pripravljeni javno priznati.

Oglejmo si le enega od poskusov, ki so ga opravili na nekem večjem letališču. V telefonski govorilnici so pustili dopis, kot da ga je nekdo v naglici pozabil, potem pa so v dopisu menjali fotografije; enkrat naj bi domnevno pozabljeni dokument pustila v telefonski govorilnici privlačna mlada ženska, potem atraktiven moški, nato črnc, pa običajen moški in navadna ženska, za nameček pa še bolj pusti pozabljivci. Psihologi so, skriti v bližini govorilnice, opazovali, kako slučajni najditelji pozabljenega dopisa reagirajo.

Izkazalo se je, da je večina najditeljev dopis na lastne stroške poslala po pošti na naslov, zapisan na njem, kadar je šlo za domnevno lepo lastnico. Tudi moški prijetnega iz-

gleda so uživali pomoč, medtem ko so dopisi s fotografijami črncev in grdih ljudi obležali v govorilnici. Nihče, oziroma le malokdo jim je bil pripravljen pomagati.

Torej lepim ljudje raje pomagajo, ne glede na to, da so lahko velike barabe. K temu, da jim pomagajo, jih nagne že sam videz.

Psihologi iz Toronta so podobno dokazali, da zali otroci uživajo večjo skrb v vzgojnih ustanovah, da jim vzgojitelji bolj popuščajo, da se več ukvarjajo z njimi in jih nasploh imajo rajši. In, vrstniki so prav takšni; zale otroke prej izberejo za svoje vodje in okrog njih se raje tvorijo skupine kot pa okoli neprivačnih.

Da pa ne bi zdaj kar vsi po vrsti zdrveli v kozmetične salone, si ravnali nosove, naperjali kože, cele ure prebili pred ogledalom in še kako drugače poskušali popraviti, kar je mati narava pozabila dati, zapišimo še eno ugotovitev psihologov.

Zunanji izgled zares odloča o prvem vtisu, postane pa

lahko pravo breme, ker ljudje na splošno od lepih pričakujejo tudi lepe lastnosti, in če se izkaže, da lepotička ali lepotec ne moreta izpolniti pričakovanj, ju doleti hujše obsojanje kot doleti človeka, ki je po zunanjem videzu manj privlačen.

In še nekaj so odkrili: človek, ki ga odlikujejo nekatere prijazne in simpatične črte značaja, se prej ali slej znancem zazdi lep, pa četudi je v resnici daleč od lepote.

Hitro uvene cvet lepote, prijazen pa je človek lahko vse življenje. Torej ima slednje zanesljivo večjo vrednost. To-liko v premislek!

Premalo kot preveč

V nasprotju s splošnim pričanjem, da vitkost, tudi tista, ki je že pretirana, le koristi zdravju, pa je dolgoletna študija ameriških raziskovalcev pokazala, da je treba tudi pri vitkosti ohraniti mero. Ljudje, katerih telesna teža je več kot 10 odstotkov manjša od poprečne teže, veljavne za njihovo telesno višino, so v prav taki nevarnosti za zdravlje kot tisti, katerih teža je višja.

Raziskavo so opravili na osnovi zdravniških kartotek petih tisočev prebivalcev mesta Framingham, vanjo pa so zajeli podatke za dobo dvajsetih let.

Ko so ugotavljali stopnjo smrtnosti v skupini presuhih in predebelih, so prišli do zaključka, da je bila smrtnost presuhih žensk prav tolikšna kot predebelih, seveda pa nasploh višja od ostalih skupin prebivalcev, katerih teža se je gibala bolj v mejah poprečja. Prese- netljivo pa je, da so ugotovili najvišjo stopnjo smrtnosti za presuhe moške. Torej so se debeluh boljše odrezali, čeprav je seveda tudi med njimi smrt pogostejša kot med državljanji z manjšim trebušnim obsegom.

Ugotovitve študije so dandanašnji malce v nasprotju z modnimi zahtevami, gotovo pa bodo marsikom olajšali vest, če ne bo ravno med najbolj prekljastimi ljudmi.

HITRO, ENOSTAVNO, POCENI!

OPEKARNA ZALOG p.o.
Novo mesto, Zalag 21
 tel.: (068) 21-403, 22-291

v sodelovanju z

opekarno ptuj

Za hitro in cenejšo gradnjo vam priporočamo:

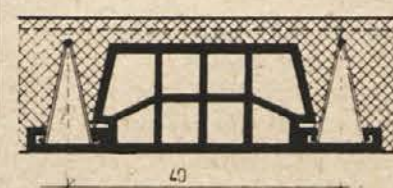
Montažne preklade

- enostavno, brez opaža, zato hitreje in ceneje,
- majhna teža, odlična izolacija,
- zagotovljena statična varnost,
- tipška proizvodnja, zato takojšnja dobava,
- primerno za premostitev okenskih in vratnih odprtih pri stanovanjskih in kmetijskih objektih ter za zakrivanje rolo omara.

Montažni stropni nosilci

prednosti montažnega stropa:

- kvaliteten in cenen,
- lahek — teža nosilca samo 9 kg/tm,
- preizkušen na zahtevnih objektih,
- potresno varen,
- enostavna montaža brez opaža — podpiranje je potrebno samo na 1,5 do 2 m,
- spodnja površina stropa je v celoti opečna,
- odlična zvočna in toplotna izolacija,
- uporaben za gradnjo velikih in manjših objektov do razpona 6,5 metrov.

Poraba za 1 m² stropa:
 2,5 m nosilcev,
 8 polnil in
 0,08 m³ betona

Iz našega prodajnega programa vam nudimo tudi vse ostale gradbene materiale.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA TOZD ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO

objavlja
 prosta dela in naloge:

— 2 ČISTILK ZA NEDOLOČEN ČAS.

Pogoji:
 nekvificirana delavka.

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Zdravstveni dom Novo mesto, Partizanska cesta. Kandidatke bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

412/22-81

MARJAN BREGAR

ILIR SE VRAČA

Onstran reke se je zagrizel v hrib in slednjič zrl v mrko obzidje Gradišča.

Poslopja, ki jih je doslej gledal le z gora, so ga hladno pozdravljala z ozkimi, srepimi linami. Legel je v grmovje, zadrževal dih in krotil srce, ki je grozilo, da razžene prsi. S pogledom se je priselal v obzidja, v dlani pa je stiskal meč — tisti meč, ki je pred mnogimi desetletji gospodaril nad temi zidovi...

Slednjič se je luna skrila za bežečimi oblaki in sova je naznanila, da je vse pospalo.

Ken je vstal. Ni vedel, da se je vzravnal na kamnitem griču pod obzidjem, na gomili svojih davnih prednikov a čutil je to. Nenavadna moč se je razlila po njegovih udih in srce je mirno pričelo štet sekunde. Kot da je stokrat opravil to pot, ki je zanjo vedel le iz očetovega pripovedovanja, tako lahkotno je stopal k obzidju. Vzpel se je nanj, ga preplezal kot zver in stal

pred tihim, napol priprtih oknom knezove spalnice.

Tu pa mu je korak zastal. Ob steni, nedaleč od tod, je slonel stražar, ki bo zdaj zdaj dvignil kopje...

Ken je bil hitrejši. Njegova jeklena desnica je oklenila stražarjev vrat, še preden je planil glas iz grla, in Kelt je — kot davi volk — negiben

zdrsnil na tla. Pot v spalnico je bila odprta.

Ken je ukrepal hitro in neslišno. Odprl je nizko okno in izginil v notranjost.

Stal je sredi velikega prostora. Ostanki zerjavice na ognjišču so medlo osvetljevali visok, lesen strop dvorane in stene, ovesene s kožami in orožjem. Vse to in nekaj kosov izbranega pohištva je pričalo, da stoji domu velikaša.

OBVEZNO FLUOROGRAFIRANJE PREBIVALSTVA OBČINE NOVO MESTO JE V ČASU OD 8. DO 25. JUNIJA 1981

Obvezno fluorografiranje občanov občine Novo mesto, ki so stari 40 in več let, bosta v krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah izvajali dve posebni ekipi strokovnjakov Instituta za pljučne bolezni in Tuberkulozo iz Golnika v času od 8. do 25. junija 1981. Občinski štab, ki je zadolžen za organizacijo in izvedbo akcije, poziva vse občane, ki so po odloku o obveznem radiofotografiranju prebivalstva v občini Novo mesto dolžni, da se akcije udeležijo, da pridejo na fluorografiranje v dneh in v času, ki je v planu fluorografske akcije predviden za njihovo naselje ali ulico. Le v primerih, da se iz opravičenih razlogov ne morejo udeležiti akcije v svojem kraju, se lahko udeležijo posamezni občani fluorografiranja v drugem kraju po navedenem planu akcije ali v dneh, ki so predvideni za zamudnike.

Vsi tisti občani, ki so bili fluorografirani v času od maja 1980 do dneva izvajanja akcije, so dolžni predložiti ekipi, ki izvaja akcijo, ustrežna potrdila zdravstvene organizacije, kjer so bili fluorografirani, ali pismeno potrdilo lastne organizacije združenega dela, če so bili poslani na fluorografski pregled zaradi značaja svojega dela v organizaciji združenega dela. Za tiste, ki se fluorografiranja ne bodo udeležili iz neopravičenih razlogov, je v odloku predvidena kazen do 1.000.000 din.

Pozivamo vse občane občine Novo mesto, ki so stari 40 in več let, da se fluorografske akcije obvezno udeležijo po naslednjem razporedu:

PLAN FLUOROGRAFSKE AKCIJE V OBČINI NOVO MESTO ZA MESEC JUNIJ 1981

RF – EKIPA A

Datum	Čas fluorografiranja od 2 do 3	KRAJ RF baze 4	NASELJA 5	
Ponedeljek 8. 6. 1981	8,00	9,30	POLJANE pri hiši Košak	Poljane, Dešeča vas, Doljni Križ, Drašča vas Gor. Križ, Klečet, Plešivica, Šmihel pri Žbk. Vrh pri Križu, Vrhovo Gradenc, Stranska vas, Budganja vas, Prapreče, Zalisec, Reber, Cvibelj, Zafara, Žužemberk, DO Iskra Žužemberk
8. 6.	12,00	16,00	ZUŽEMBERK na trgu	
Torek 9. 6.	7,00	8,00	SREDNJI LIPOVEC pri trafo postaji	Srednji Lipovec, Mali Lipovec, Vel. Lipovec, Sela pri Ajdovcu, Boršt, Dol. Ajdovec, Gor. Ajdovec, Brezova Reber, Podlipa
9. 6.	9,00	10,00	SADINJA VAS pri gostilni	Sadinja vas, Mačkovec
9. 6.	11,00	13,00	DVOR pri mizarstvu Novoles	Trebča vas
9. 6.	14,00	16,00	SOTESKA pri žagi	Dvor, Vinkov vrh, Gor. Kot Dol. Kot, Podgozd, Jama Stavča vas, TOZD TG Novoles
Sreda 10. 6.	7,00	8,00	JURKA VAS pri posestvu KZ Krka	Soteska, Drenje, Gaberje Dol. Polje, Gor. Polje, NOVOLES TOZD TPI
10. 6.	9,00	10,00	VAVTA VAS pri Brdavsu	Jurka vas, Potok, Prapreče, Dol. Mraševo
10. 6.	11,30	15,00	GOR. STRAŽA pri zdrav. postaji	Vavta vas, Rumanja vas, Drganja sela
Četrtek 11. 6.	7,00	8,00	GOR. GLOBODOL pri šoli	Gor. Straža, Hruševac, Sela pri Gor. Straži
11. 6.	8,30	13,00	MIRNA PEČ pri stari OŠ	Gor., Sred. in Dol. Globodol Mirna peč, Biška vas, Jordan Kal, Ivanja vas, Jelše, Gor. Podboršt, Goriška vas, Grčvrh Mali vrh, Veliki Kal, Malenska vas, Orkljevec, Vrhovo, Vrhpeč, Češnjice, Dol. Podboršt, Golobinjek, Jablan, Mali Kal
11. 6.	15,00	16,00	ZALOG pri opekarni	Zalog, Loke, Groblje
Petek 12. 6.	7,00	8,00	DOL. DOLE pri gasilskem domu	Dol. Dole, Zloganje, Stopno Segonje, Mačkovec pri Škocjanu, Gor. Dole, Gabrnik, Jelendol
12. 6.	9,00	10,00	ŠKOCJAN pri trgovini KZ	Škocjan, Hrastulje, Stara Bučka, Goriška gora, Goriška vas pri Škocjanu,
12. 6.	11,30	12,30	GRMOVLJE pri Zabkarju	Grmovlje, Dobruška vas, Zavinek, Dol. Stara vas, Osrečje, Hudenje,
12. 6.	13,30	15,00	DRAGA pri transformatorju	Draga, Gor. Gomila, Čadraže, Breška vas, Pristavica, Bela Cerkev, Gradnje, Sela, Vinji vrh, Hrib,
Ponedeljek 15. 6.	9,00	18,00	IRČA VAS pri trgovini	Irča vas, Brod, Srebrniče, Šmihelska cesta, Volčičeva ulica, Ulica Mirana Jarca, Cesarjeva ulica, Drska, Šegova ulica, Ulica Slavka Gruma
Torek 16. 6.	7,00	8,00	ZAMEŠKO pri OŠ	Zameško, Hrvaški brod, Mršeča vas, Čisti breg,
16. 6.	8,30	10,00	GROBLJE pri vodnjaku	Groblje pri Prekopi, Ledeča vas, Ostrog, Gruča, Šentjakob
16. 6.	12,00	16,00	ŠENTJERNEJ pri Iskri	Šentjernejski, Šmalčja vas, ISKRA Šent. in IMV Podgorje

Sreda 17. 6.	7,00	9,30	OREHOVICA pri šoli	Orehovica, Cerovi log, Gor. Stara vas, Loka, Zapuže, Hrastje, Tolsti vrh, Gor. Vrhpolje, Dol. Vrhpolje in Mihovo
17. 6.	11,30	12,00	Dol. MAHAROVEC pri Zupančiču	Dol. Maharovec, Gor. Maharovec, Dolenje in Gorenje Gradišče pri Šentjerneju,
17. 6.	13,00	14,00	DOL. MOKRO POLJE pri gasilskem domu	Dolenje Mokro Polje, Gorenje Mokro Polje, Pristava pri Šentjerneju, Polhovica, Prapreče pri Šent., Žerjavina
17. 6.	14,30	16,00	RATEŽ pri gostilni Mrak	Ratež, Sela pri Ratežu, Gumberk
Četrtek 18. 6.	7,00	9,00	KOROŠKA VAS pri Cimermančiču	Koroška vas, Jurna vas, Podgrad, Mihovec, Konec, Pristava, Vinja vas, Veliki in Mali Cerovec
18. 6.	11,00	16,00	STOPIČE pri trgovini	Stopiče, Mali Orehek, Vel. Orehek, Šentjošt, Verdun, Plemberk, Hrib pri Orehku, Hrušica, Dol. Težka voda, Gor. Težka voda, Črmošnjice, Brezovica, Dolž, Vrhe pri Dolžu, Igelnik, Sela pri Žajčjem vrhu, Zajčji vrh, Pangrč grm
Petek 19. 6.	7,00	10,00	OTOČEC pri dvorani	Otočec, Lutrško selo, Dolenja vas Lešnica, Jelše pri Otočcu, Češnjice, Gorenje, Srednje in Dolnje Grčevje, Koti, Sela pri Štravberku, Štravberk, Paha, Vrh pri Pahi, Herinja vas, Zagrad pri Otočcu,
19. 6.	11,30	15,00	MAČKOVEC pri gostilni Pavlin	Mačkovec, Sevno na Trški gori, Trška gora, Kamen vrh, Ždinja vas, Golušnik, Ločna, Pod Trško goro
Ponedeljek 22. 6.	9,00	16,00	KRISTANOVA ULICA pri transformatorju	Nad mlina, Kristanova ulica, Partizanska cesta, Resljeva ulica, Lebanova ulica
Torek 23. 6.	7,00	11,30	NOVO MESTO CENTER pri sodišču	Pot na Žago, Seidlova ulica, Streliška ul. Strojarska pot, Škrabčeva ul., Šolska ul., Ulica Talcev, Vaupotičeva ul., Vrhovčeva ul., Ragovo, Breg, Cvelbarjeva ul. Čitalniška ul. Dalmatinova ul., Društveni trg, Glavni trg. Hladnikova ul., Kastelčeva ul, Kidričev trg, Kosova ul, Mej vrti, Muzejska ul., Na Loko, Prešernov trg. Pugleva ul., Sokolska ul, Strma pot, Trubarjeva ul., Zupančičevo sprehajališče, Defrančeskijeva ul., Cesta komandanta Staneta, Cesta herojev, Detelova ulica, Dilančeva ul., Germova ul., Jenkova ul., Jerebova ul., K Sodišču, Kratka ulica, Novi trg NOVOTEKS
23. 6.	13,00	16,00	3	
Sreda 24. 6.	7,00	11,00	MESTNE NJIVE pri transformatorju	Mestne njive, Cankarjeva ul., Koštialova ul, Lamutova ul., Prisojna pot
24. 6.	12,00	16,00	IMV TOZD TOVARNA AVTOMOBILOV	
Četrtek 25. 6.	9,00	11,00	RAGOVSKA UL. pri trgovini	ZA ZAMUDNIKE
25. 6.	12,00	16,00	TOVARNA ZDRAVIL KRKA	

PLAN FLUOROGRAFSKE AKCIJE V OBČINI NOVO MESTO ZA MESEC JUNIJ 1981

RF – EKIPA B

Datum	Čas fluorografiranja od 2 do 3	KRAJ RF baze 4	NASELJA 5	
Ponedeljek 8. 6.	8,00	9,30	PREVOLE pri šoli	Prevole, Visejc, Ratje, Žvirče

8. 6.	11,30	12,30	HINJE pri gostilni	Hinje, Hrib, Lazina, Lopata, Sela, Vrh, Pleš	16. 6.	10,30	13,00	DOL. STARA VAS pri Luzarju	Dol. Stara vas, Brezje pri Šent. Imenje, Volčkova vas, Vrbovce, Rakovnik, Drča, Apnenik, Vratno, Javorovica, Vel. Ban, Mali Ban, Šmarje, Dol. Brezovica, Sela pri Šentjernejju, Žvabovo
8. 6.	14,30	15,30	LASČE pri gost.	Lašče, Veliko Lipje, Malo Lipje, Klopce	16. 6.	14,00	15,00	DOBRAVICA pri Rešetiču	Dobravica, Vrh pri Šent. Gor. Brezovica, Razdrto
Torek					Sreda				
9. 6.	7,00	8,00	PODHOSTA pri združni stavbi	Podhosta, Loška vas, Meniška vas	17. 6.	7,00	8,30	GABERJE pri šoli	Gaberje, Jugorje, Gor. Suhadol,
9. 6.	9,00	11,00	PODTURN pri Kovaču	Podturn, Obrh, Suhor, Sela, Podsternice, Kočevske Poljane, Občice, Mali Rigelj Stare Žage, Nova gora	17. 6.	10,00	11,30	VEL. BRUSNICE pri krajevnem uradu	Vel. Brusnice, Male Brusnice, Dol. Suhadol, Leskovec, Brezje
9. 6.	13,00	16,00	DOLENJSKE TOPLICE pri gost. ROG	Dolenjske Toplice, Gorenje Gradišče, Dol. Gradišče, Dolenje Sušice, Selišče, Bušinec, Cerovec, Veliki Rigelj,	17. 6.	12,30	16,00	MALI SLATNIK pri šoli	Mali Slatnik, Smolenja vas, Mala Cikava, Krka, Potov vrh, Veliki Slatnik, Vel. Cikava
Sreda					Četrtek				
10. 6.	7,00	8,30	PREČNA pri gasilnem domu	Prečna, Češča vas, Suhor, Kuzarjev Kal	18. 6.	7,00	9,30	URŠNA SELA pri združnem domu	Uršna sela, Laze, Travnji dol, Dobindol, Gor. Sušice, Verdun pri Uršnih selih,
10. 6.	9,30	11,00	DOLENJA STRAŽA pri gasilnem domu	Dolenja Straža, Podgora	18. 6.	11,00	15,00	BIRČNA VAS pri gostilni Ruperč vrh	Stranska vas, Birčna vas, Vel. Podljuben, Mali Podljuben, Vrh pri Ljubnu, Rakovnik, Rajnovšče, Petane, Gor. Lakovnice, Jama, Dol. Lakovnice, Gor. Mraševo
10. 6.	12,00	16,00	NOVOLES		Petek				
Četrtek					19. 6.	7,00	9,30	ŠMIHEL PRI NOVEM MESTU pri dijaškem domu	Šmihel, Škrjanče, Boričevo, Regrča vas, Ulica K Roku, Ulica Milke Šobar, Ob Težki vodi, Šukljetovala ul., Kristanova ul., štev. 52, 55 in od 57 dalje
11. 6.	7,00	8,00	DOLENJA VAS PRI MIRNI PEČI transformator	Dol. vas pri Mirni peči, Šentjurij, Hrastje, Poljane, Čemše, Hmeljčič	19. 6.	11,30	15,00	ŽABJA VAS pri trgovini KZ	Pot na Gorjance, Žabja vas, Na Lazu, Na Tratah, Lobetova ul. Drejčetovala pot, Karlovska cesta, Zagrebška cesta
11. 6.	8,30	10,00	DOLENJE KARTELJEVO pri šoli	Dol. Karteljevo, Selo, Globočdol, Gor. Karteljevo, Gor. Kamenje, Dol. Kamenje	Ponedeljek				
11. 6.	11,00	12,30	DOL. KAMENCE pri Judežu	Dol. Kamence, Gor. Kamence, Daljni vrh, Hudo	22. 6.	9,00	16,00	RAGOVSKA ULICA Pri trgovini	Ragovska ulica, V Ragov log, Majstrova ulica, Ulica Milana Majcna, Ul. Marjana Kozine, Ul. Ilke Vaštetove, Kandijska cesta, Ul. Majde Šilc, Slančeva ulica
11. 6.	13,30	16,00	VELIKA BUČNA VAS pri OŠ Bršljin	Velika Bučna vas, Mala Bučna vas, Potočna vas, Muhaber, V Brezov log, Ulica Danila Bučarja, Ulica Stare Pravde, Vandotova ulica,	Torek				
Petek					23. 6.	9,00	16,00	BRŠLJIN pri Pionirju	Slakova ulica, Kururska pot, Koldvorska ulica, Foersterjeva ul., Cesta Brigad, Ljubljanska cesta, Kettejev drevored, Bršljin, Cegelnica SGP Pionir
12. 6.	7,00	9,30	ZBURE pri Peršetu	Zbure, Čelevec, Dol. Pri Šmarjeti, Grič pri Klevevžu, Mala Strmica, Vinica pri Šmarjeti, Sela pri Zburah, Radovlja, Zagrad, Male Poljane Velike Poljane, Klenovik, Zalog pri Škocjanu	Sreda				
12. 6.	11,00	12,30	ŠMARJETA pri gasilnem domu	Šmarjeta, Orešje, Gor. Vas pri Šmarjeti, Strelac, IMV TOZD TOKG Šmar.	24. 6.	7,00	10,30	IRČA VAS pri trgovini na Šegovi	ZA ZAMUDNIKE
12. 6.	13,30	14,00	ŠMARJEŠKE TOPLICE pri Prinovicu	Šmarješke Toplice, Obrh, pri Šmar. Brezovica, Žaloviče	24. 6.	12,00	16,00	IMV PRIKOLICE	
12. 6.	15,00	16,00	DOL. KRONOVO pri Prešernu	Dol. Kronovo, Gor. Kronovo, Dobovo, Družinska vas	Četrtek				
Ponedeljek					25. 6.	9,00	10,30	PRI TOVARNI ZDRAVIL KRKA	ZA ZAMUDNIKE
15. 6.	9,00	10,30	GOTNA VAS pri Opremalesu	Gotna vas, Jedinščica, Ulica Ivana Roba, Opremales	25. 6.	12,00	16,00	TOVARNA ZDRAVIL KRKA	ZA KRKO IN LABOD
15. 6.	12,30	16,00	GRM pri transformatorju Kristanova	Skalickijeva, Valantičevo, Trdinova ulica, Paderšičeva, Kotarjeva ul, Gubčeva ul., Adamičeva ulica					
Torek									
16. 6.	7,00	8,00	DOBRAVA pri gasilnem domu	Dobrava pri Škocjanu, Čučja mlaka, Tomažja vas, Ruhna vas, Stranje pri Škocjanu,					
16. 6.	8,30	9,00	ROJE pri Kramarju	Roje, Drama, Mihovica					

405/22-81

Na podlagi 11. in 13. člena zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16/67, 27/72 in 8/78) ter 258. člena statuta občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 5/79) je Izvršni svet skupščine občine Novo mesto na svoji seji dne 21. 5. 1981 sprejel

SKLEP

o razgrnitvi predloga zazidalnega načrta Regrške košenice

1.

Predlog zazidalnega načrta Regrške košenice, ki ga je izdelal Zavod za družbeno planiranje Novo mesto pod številko Z-2/79 v maju 1981 (v nadaljnjem besedilu: predlog zazidalnega načrta), bo javno razgrnjen v času od 5. junija 1981 do 5. julija 1981.

2.

Predlog zazidalnega načrta bo javno razgrnjen v prostorih skupščine občine Novo mesto, komi teju za urbanizem, Ljubljanska cesta 2.

3.

V času javne razgrnitve lahko dajo občani, delovne organizacije, krajevne skupnosti in samoupravne interesne skupnosti ter ostali zainteresirani k predlogu zazidalnega načrta pripombe, mnenja in predloge v knjigo pripomb na mestu razgrnitve ali neposredno na komiteju za urbanizem SOB Novo mesto.

Številka: 351-020/75

Datum: 21. 5. 1981

PRESEDNIK IS
JANKO GOLEŠ
406/22-81

KONFEKCIJA „KOMET“
METLIKA

objavlja

PROSTA DELA IN NALOGE

1. VODJE KOMERCIALNEGA SEKTORJA
2. VODJE FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA
3. KADROVSKO-PERSONALNEGA REFERENTA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

Pod 1:

visoko ali višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri, 5 let delovnih izkušenj v komercialnem poslovanju, znanje enega svetovnega jezika, sposobnost vodenja, družbenopolitične vrline in pozitiven odnos do samoupravljanja.

Pod 2:

visoko ali višjo šolsko izobrazbo ekonomske smeri, 5 let delovnih izkušenj v finančno-računovodskem poslovanju, sposobnost vodenja, družbenopolitične vrline in pozitiven odnos do samoupravljanja.

Pod 3:

srednjo strokovno izobrazbo administrativne smeri in 3 leta delovnih izkušenj na administrativno-tehničnih opravilih v kadrovski dejavnosti.

Kandidati naj pošljejo prijave v 15 dneh po dnevu objave. Kandidati bodo o izidu izbire obveščeni v 15 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

410/22-81

sestavljena organizacija združenega dela
za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine,
gostinstva in storitev,
n. sub. o., Ljubljana

RAZPISNA KOMISIJA
MERCATOR KMETIJSKI KOMBINAT
SEVNICA
Hranilno kreditna služba Sevnica
Kmečka hranilnica Sevnica

razpisuje

prosta dela in naloge:

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
HRANILNO KREDITNE SLUŽBE SEVNICA

Delavec na teh nalogah ima posebna pooblastila ter 4-letno mandatno dobo, nakar je lahko po enakem postopku ponovno imenovan.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- visoka šola ekonomske ali agronomske smeri in 2 leti delovnih izkušenj,
- višja šola istih smeri in 4 leta delovnih izkušenj,
- srednja šola istih smeri in 6 let delovnih izkušenj.

Delo zahteva 1/2 delovnega časa, medtem ko bo izbrani kandidat opravljal še druga dela po razvidu del v pospeševalni službi.

Od kandidatov pričakujemo, da so moralno in politično neoporečni ter da so v svoji dosedanji praksi dosegli ustrezne organizacijske in vodstvene uspehe.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge z dokazili o strokovni usposobljenosti in s kratkim življenjepisom v 15 dneh po objavi na naslov: Mercator, Kmetijski kombinat Sevnica, Hranilno kreditna služba, Glavni trg 41, Sevnica (razpisna komisija).

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v roku 30 dni po poteku razpisnega roka.

409/22-81

Krajanom zmanjkuje sape

V Podgradu krajanji sami gradijo družbeni dom, v katerem bo imela nekaj prostorov tudi šola

Podgrad je ena tistih manjših podgorjanskih vasi, ki se zadnja leta modernizira, družbenopolitično in kulturno življenje v kraju pa hromi dejstvo, da ni prostora za tako delo. Krajanji so se sami lotili gradnje zahtevne stavbe, venendar je samo s prostovoljnimi delom ne bo možno dokončati. „Zalogaj je prevelik,“ je poudarila tudi naša sobesednica Marija Turk, vodja podružnične šole.

Marija Turk: „Pohvaliti gre krajanje za prizadevnost, bojimo pa se, da bo njihov trud ostal v nedokončani stavbi.“

„Tik šolske stavbe bo te dni pod streho večji družbeni dom, v katerem bo tudi za šolo večnamenski prostor, kjer bomo imeli pouk telesne vzgoje in prostor za proslave. Poseben prostor bo za zdravstvene preglede otrok, v stavbi bosta jedilnica in kuhinja, kar vse bi naši šoli dajalo možnost za uvedbo celodnevne šole. Krajevna skupnost, ki je investitor družbenega doma, bo v stavbi tudi imela potrebne prostore za sestanke in delo organizacij. Lepe načrte imamo za oživetev mladinskega kulturnega delovanja, ki je bilo svojčas na lepi ravni, a je zaradi slabih pogojev zamrlo. Vsa dosedanja dela na stavbi so bila opravljena z lastnimi sredstvi in silami. Krajanji delajo ob sobotah in nedeljah, razen tega že dve leti plačujemo 2-odstotni dodatni namenski samoprisevek za gradnjo doma. S tem denarjem so nabavljali material. Žal vse kaže da bo stavba na pol

dograjena morala čakati boljših časov.“

— Stavba je velika in ne glede na potrebe je gradnja za krajanje najbrž res prevelik zalogaj. Ali nimate sofinancerjev iz širše družbene skupnosti?

„Zaenkrat ne, čeprav smo pisali na vse strani za pomoč. Časi so taki, da denarja povsod zmanjkuje, interesne skupnosti pa nam, kot pravijo, ne morejo pomagati. One plačujejo dejavnosti, teh pa pri nas — denimo kulturne — še ni razvitih, ker nimajo kje delati. Naši krajanji so doslej pri gradnji res požrtvovalno delali in prispevali, vstevši mladino, toda notranjih obrtniških del se ne moremo lotiti s prostovoljnimi delom. Tega ne zmoremo in ne znamo. Samo za okna in vrata, da bi stavbo zaprli, bi potrebovali po predračunu 300.000 dinarjev. Razumljivo, da tudi zbrati ne moremo več toliko denarja, ko so naši osebni dohodki že tako obremenjeni.“

— Kakšne so zdaj razmere na vaši šoli in ali je gradnja družbenega doma tudi za šolo nujna?

„Imamo 4 razrede in 47 otrok. Pouk je v dveh izmenah, ker pa sva le dve učiteljici, je pouk vzgojnih predmetov delno kombiniran. Šola je bila pred tremi leti adaptirana, trenutno ustreza, kot že rečeno, pa smo računali na celodnevno šolo in telovadnico pod streho. Zdaj imajo otroci pouk telesne vzgoje na prostem, če je lepo vreme, sicer pa v tesnih učilnicah. Predvideno je, da bo iz naše šole v novo stavbo vodil pokrit hodnik.“

— Ker iz trenutnega položaja ne vidite izhoda, ali bo stavba ostala na pol dograjena, kar bi bilo vsekakor škoda?

„Na to vprašanje ne vemo odgovora. Kolikor bomo zmogli po najboljših močeh, jo bomo dokončevali, kljub težkim časom pa le upamo vsaj na skromno pomoč širše družbene skupnosti. Če ne takoj, pa v naslednjih letih.“

R. B.

STRAŽA BOGATEJŠA — Tako je bilo v nedeljo videti slavje v Straži, ko so odpirali novo zdravstveno postajo, na katero krajanji več let težko čakajo. Ambulante te dni začenejo z delom. (Foto: R. Bačar)

Izpolnjena želja krajanov

V Stražni so v nedeljo odprli novo zdravstveno postajo — Investicija 15 milijonov din

24. maja so v Straži visele zastave, množica domačinov in številni gostje pa so prisostvovali svečani otvoritvi zdravstvene postaje. Izpolnila se je velika želja krajanov, da kraj dobi lastno zdravstveno postajo, kar je ob razvijajoči se industriji in povečevanju prebivalstva res potrebno.

V novem, sodobno grajenem zdravstvenem objektu bo poleg

splošne ambulante posloval še ginekološki oddelek, zobna ambulanta in otroški dispanzer, ki bo mnogim materam prihranil pot v Novo mesto.

Ob otvoritvi je bil tudi kulturni program, v katerem so sodelovali straška godba na pihala, ženski pevski zbor Gorjanci in šolska mladina. Po svečenih govorih je medicinska sestra Zalka Zalokar prerezala trak in s tem simbolično odprla novi objekt, ki so si ga zatem krajanji

dodobra in v velikem številu ogledali.

Omeniti velja še, da so krajanji za novo zdravstveno postajo zbirali samoprisevek več let, zaradi težav pri gradnji pa je bil objekt odprt z večmesečno zamudo. V imenu krajevnih družbenopolitičnih organizacij se je Franc Ivanetič zahvalil vsem, ki so pri gradnji kakorkoli pomagali, posebno zahvalo pa je izrekel dr. Živkoviču, dolgoletnemu zdravniku v Straži.

DANES POROČILO IN VOLITVE

Za četrtek, 28. maja, ob 19. uri je sklicana skupščina skupnosti krajevnih skupnosti Novo mesto, na kateri bodo obravnavali triletno delovno poročilo in uresničevanje zastavljenih programov, hkrati pa bo sprejet program del za novo srednjeročno obdobje. Skupščina bo tudi volila novo vodstvo in skupščinske organe.

NIČ NOVIH ZAPOSILITEV

V Ljubljanski banki — temeljni dolenjski banki Novo mesto je bilo ob koncu prvega četrtletja zaposlenih 340 delavcev. Novih delovnih mest niso odpirali, pač pa so na novo zaposlili le nekaj posameznikov — za zamenjavo kadrov, ki so iz kolektiva odšli. Zaposleni v Ljubljanski banki so v prvem tromesečju porabili za osebne dohodke 22 odstotkov sredstev letnega plana, povprečni osebni dohodek pa je znašal 10.946 dinarjev.

Prvič potujoči vrtec

V Mirni peči je potujoči vrtec obiskovalo 26 otrok — V kraju začenejo z organiziranim varstvom na domu

Več let je Društvo prijateljev mladine v Mirni peči organiziralo za predšolske otroke ure pravljič, letos pa je bil v sodelovanju s skupnostjo otroškega varstva organiziran 80-urni potujoči vrtec za petletne otroke.

Vrtec je bil v prostorih šole, obiskovalo pa ga je 26 otrok,

kar je bilo za prizadevno vzgojiteljico Darjo Grandlič skrajna meja obremenitve.

Zanimanje za vrtec je bilo v kraju še precej večje, starši pa so često spraševali, kdaj bo Mirna peč dobila pravi vrtec. V tem srednjeročnem obdobju pa ta kraj še ni predviden za rešitev tega perečega problema.

V kraju iščejo rešitev v organiziranem varstvu otrok na domu. Zanj sta se že odločili dve tovarišici, ki bosta lahko sprejeli v varstvo 9 otrok. Mirnopečani se bojijo, da bo pri tej rešitvi ostalo vse predolgo, saj so jim še pred pričetkom priprav za srednjeročni plan 1976—1980 mahali pred nosom s podatki izpred petnajstih let, češ da v kraju ni zanimanja za vrtec. To že dolgo ni več res!

A. R.

1.100 NOVIH MLADINCEV

25. maj, dan mladosti, so z različnimi prireditvami slovesno praznovali tudi mladi po vseh šolah v novomeški občini. V zvezi socialistične mladine so sprejeli okrog 1.100 mladih po osnovnih šolah. Učenci novomeških osnovnih šol so imeli skupni sprejem v mladinsko organizacijo na prireditvi v domu JLA. V kasarni Milana Majcna je bilo ob 25. maju srečanje novomeške srednješolske mladine z vojaki, ki so prav tako pripravili zanimiv kulturni program. 100 mladincev iz Novega mesta, ki aktivno deluje v vrstah mladinske organizacije, se je udeležilo zaključne prireditve ob dnevu mladosti v Beogradu.

Tudi to je denar vseh občanov

Cela tri leta se zbira na posebnem računu denar za gradnjo zaklonišč, prvič pa je zdaj v javnosti obračun teh sredstev — Za večje gradnje je premalo!

Od začetka 1978 do konca 1980 se je na posebnem računu zbralo 8,7 milijona dinarjev za gradnjo zaklonišč. Kaj s temi sredstvi?

Pretežno se je denar nabral od investitorjev v nove objekte, ki morajo v sklad za zaklonišča prispevati 2 odstotka od predračunske vrednosti objekta, vendar sami zaklonišča ne gradijo. Ugotovljeno je, da ni posebnih težav pri gradnji zaklonišč pa investitorjih družbenega sektorja, ker gre običajno za zaklonišča večjih zmogljivosti in so sredstva tudi zagotovljena. Pri gradnji zaklonišč za zasebno gradnjo pa so zaklonišča zelo problematična.

Dejstvo je, da nad tovrstno gradnjo sploh ni nadzora in tako tudi ne točne evidence, koliko je teh zasebnih zaklonišč in v kakšnem stanju so. Gradbena inspekcija z dvema inpektořjema, razumljivo, ne more biti vsemu kos.

Občani so nasploh slabo obveščeni o sklepih Sveta za ljudsko obrambo in samozasčito, ki se nanašajo na gradnjo zaklonišč, in o porabi doslej zbranih sredstev, zato je tokrat poročilo v javnosti s precejšnjo zamudo. Doslej so od zbranih sredstev 3.000 dinarjev porabili za geodetski posnetek rovov v Pugljevci ulici in 14.000 din za predlokalniško presojico istega zaklonišča. Gasilsko društvo Straža je dobilo naposodo iz te sklada nekaj čez 1 milijon

dinarjev za gradnjo zaklonišča, in če odštejemo še stroške poslovanja SDK 61.000 dinarjev, je na skladu ostalo dejansko 7,5 milijona dinarjev. Poudariti pa velja, da je bilo v pogodbi s Stražo navedeno, da morajo sredstva vrniti do 1. maja 1981. Iz tega sklada je bilo leta 1979 posojeno tudi 3,3 milijona dinarjev izvršnemu svetu Obs za prenovitev nove občinske stavbe, vendar je bilo lani celotno posojilo s 6-odstotnimi obrestmi vred vrnjeno skladu.

Svet za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito pa je odobril 2 milijona dinarjev, ki bosta porabljena v letošnjem letu za gradnjo zaklonišča na Mestnih njivah. Komunalna in stanovanjska skupnost, KS Mestne njive in Pionir so že podpisali sporazum o združevanju sredstev za skupno izgradnjo dvonamenskega zaklonišča, medtem ko računajo na podražitve in še na dodatna potrebna sredstva, katerih višina pa še ni znana.

Ker bo v letošnjem letu sprejet nov zakon o ljudski obrambi, z njim v zvezi pa tudi predpisi, ki bodo predvidoma dovoljevali bolj elastično uporabo sredstev za gradnjo zaklonišč, bo v prihodnje po naseljih in soseskah verjetno lažje graditi take

objekte. Gotovo pa je, da so predpisi o gradnji zaklonišč tako zahtevni, da z dosedanjim načinom zbiranja sredstev tudi do leta 2000 ne bi mogli graditi več takih javnih objektov.

PRIZNANJA OB KRAJEVNEM PRAZNIKU — Krajanji krajevnih skupnosti v Dolenjskih Toplicah so imeli 24. maja svoj praznik. Ob tej priložnosti so najzaslužnejšim v kulturnem domu podelili priznanja. Prejeli so jih: Marija Bradač iz Meniške vasi (na sliki), Jože Avguštin iz Poljan, Viktor Šobar iz Gor. Sušice, Marjan Fink iz Podhoste, Kostja Fink iz Suhora, Miha Fabjan iz Ljubljane, Janez Vovk iz Soteske, Alojz Puhan iz Podturna, Tilka Markovič iz Dolenjskih Toplic in OO SZDL Soteska. (Foto: J. Pavlin)

Preveč dolžnikov

Ugotoviti, kdo ne more poravnati davčnega dolga

Lani je bila v novomeški občini dosežena sicer boljše izterjava davkov in prispevkov kot v nekaj minulih letih, vseeno pa so ob zaključnem računu ugotovili še precej dolga. Uprava za družbene prihodke je lani razen davkov in prispevkov občanov izterjevala še takse, krajevni samoprisevek, prispevek za zaklonišča, vodni prispevek, članarino gospodarski zbornici in obrtnemu združenju, pavšal za umetno osemenjevanje krav, prispevek za solidarnostni sklad za dodatni prispevek solidarnosti.

Vsega tega se je pri odmeri nabralo za 106,8 milijonov dinarjev, naknadno pa je bilo na prošnje občanov odpisanih za 1,1 milijona dinarjev obveznosti. Le-teh občani niso v celoti poravnali, marveč je bila dosežena izterjava z 89,20 odstotki. Pomeni, da je dolga za več kot 11 milijonov dinarjev. Na spisku je 11.853 dolžnikov raznih vsot in raznih obveznosti.

Posebno poglavje v delu uprave za družbene prihodke je odmera in izterjava prispevka za starostno zavarovanje kmetov. Skupna letna odmera je znašala 9,2 milijona din, k čemur pa je prištet še dolg iz leta 1979 v znesku 6,7 milijona dinarjev. Odpisov je bilo za skoro 300.000 din, izterjanih pa vsega malo manj kot 52 odstotkov sredstev. Neporavnanih prispevkov je trenutno kar za 7,5 milijona dinarjev.

Ko je izvršni svet občinske skupščine Novo mesto v začetku maja obravnaval te podatke, je zadolžil upravo za družbene prihodke, naj zaostri izterjavo davka iz kmetijske dejavnosti in preuči, pri katerih davčnih zavezancih bi plačilo dolga povzročilo težko socialno stanje. Prav tako so zahtevali zaostreno izterjavo prispevka za starostno zavarovanje kmetov, kjer pa bodo tudi s skupnostjo starostnega zavarovanja ugotavljali, kdo lahko plača in kdo zares ne more.

Rubežev lani sploh niso imeli, pač pa so po krajevnih skupnostih na sestankih z dolžniki in krajevnimi funkcionarji razčističevali zadeve. V veliko primerih se je izkazalo, da dolžnik sploh ni socialno ogrožen, ampak se je le skušal plačilu izogniti.

R. B.

Novomeška kronika

DOBER GLAS SEŽE V DEVE-TO VAS — V Dolenjini samopostrežni trgovini na Drski se često srečujejo občani z Bršljina, Mestnih njiv, pa iz Kandije, da o bližnjih stanovalcih ne govorimo. Tolikšen obisk kupcev od drugod gotovo dokazuje, da je izbira dobra in postrežba v redu. Vprašali bi se lahko le, zakaj drugod nimajo v prodaji izdelkov, ki jih dobijo ravno na Drski pa nikjer drugod.

SAMO OGRODJE — Sprehajalci, ki se v lepem vremenu radi podajajo med zelenje v mestu, se pritožujejo, ker je na Marofu in v Ragovem logu več klopi neuporabnih. Ostalo je zgolj kamnito ogrodje, medtem ko lesenih delov, kamor bi lahko sedeli, ni več. Vsaj enkrat v letu bi bile najbolj znane sprehajalne poti potrebne obnove. Seveda ob začetku sezone, ne pa jeseni...

SPET SO ZAČELI... Tudi letos je nekaj mladih mestnih motoristov proti večeru dan za dnem začelo preizkušati moč svojih motorjev. Na vso moč pritiskajo na plin, da jih je slišati tudi v notranjosti stavb. Ker

Ena gospa je rekla, da bi morala restavracija Pri vodnjaku alias Ribja dobiti še tretje enakovredno ime: Baby-bar. Glede na to, da je včasih povsem zasedena s šolarji in večkrat je med gosti celo nekaj dojenčkov...

Vredno se je potruditi

Po novem precej večja štipendija za boljši učni uspeh — Z dodatnimi razpisi le več kadrovske štipendije

Okrog novega samoupravnega sporazuma o štipendiranju, po katerem že izplačujejo štipendije od aprila dalje, je bilo tudi v novomeški občini veliko razprav in dolgo marsikaj nejasnega tako za štipendiste kot za štipenditorje. Tudi popis je potekal izredno počasi, preko 10 delovnih organizacij pa sporazuma kljub ostrim kritikam še sedaj ni podpisalo. To pa ne zavira njegovega uresničevanja, je povedala Boža Peterle, svetovalka štipendiranja pri občinski skupnosti za zaposlovanje, s

vega sporazuma je poudarek na socialnem vidiku in učnem uspehu. Možnost pridobitve in višina štipendije je sedaj tako pri kadrovske kot pri štipendijah iz združenih sredstev odvisna od materialnega položaja prosilca oz. njegove družine. Razlike so tudi glede na učni uspeh. Po novem pa ni več dodatka na sprotnost študija, ki ga nekatere delovne organizacije zaenkrat še izplačujejo, ni pa logičen, ker je od leta 1978 na vseh šolah in fakultetah tako uveden sproti študij.

Ker so natančni izračuni za vse kadrovske štipendiste v občini pokazali, da bi se z dosledno uveljavitvijo novega sporazuma štipendija mnogim znižala, nekateri pa bi ostali tudi brez nje, je bil na ravni republike sprejet sklep, da nihče ne sme prejemati manjše štipendije. Zato so delovne organizacije za take štipendiste ostale na starem sporazumu, oz. so se štipendije tako zvišale tudi tistim, ki bi se jim po sporazumu celo znižale. Sedaj potrebujejo delovne organizacije za štipendije povprečno 40 odst. več sredstev na mesec.

Kar se tiče štipendistov, moram reči, da so se ob izračunavanju nove višine štipendije in revalorizaciji točke dosti oglašali in spraševali. Nobenega pa ni bilo, ko se je sporazum obravnaval, ko bi lahko dajali pripombe.

Kako je z razpisanimi štipendijami za prihodnje šolsko leto, saj vemo, da je bilo okrog tega precej težav; zavlačevanja?

„Za prihodnje šolsko leto je sedaj v novomeški občini razpisanih 1.041 kadrovske štipendij, kar je dosti boljše kot v začetku. Če gledamo številčno, problemov sedaj ni. Težava pa je v tem, da za nekatere usmeritve ni razpisana nobena štipendija ali pa zelo malo, npr. za naravoslovno in družboslovno usmeritev. Občuten je tudi upad razpisanih štipendij za neproizvodne poklice, saj je določeno razmerje 30:70 precej porušeno v korist proizvodnih.“

Boža Peterle: „Če gledamo številčno, ni večjih problemov glede razpisanih kadrovske štipendij, vendar jih za nekatere usmeritve sploh ni...“

katero je tekel pogovor o sedanjih situaciji pri izvajanju nove štipendijske politike v naši občini.

„Letos je v novomeški občini 1.586 kadrovske štipendistov, od tega največ na srednjih šolah. Iz združenih sredstev prejema štipendijo 853 učencev in študentov, in sicer je 253 štipendij iz čistih združenih sredstev, ki jih dobivajo največ gimnazijci in učenci kmetijske ter zdravstvene šole, 600 pa jih dobiva iz teh sredstev le razliko. Štipendije so po novem sporazumu dobili vsi kadrovske štipendisti v aprilu ali najkasneje v maju z razliko za nazaj. Kadrovske štipendije so se zvišale za 18,6 odstotka, štipendije iz združenih sredstev pa za 9 odstotkov.“

Sporazum je prinesel številne novosti. Kako odmevajo med štipendisti?

„Bistvena značilnost no-

PIŠČANCI SO NAJCENEJŠI — Vrsti, ki se nekajkrat tedensko pojavi pred kioskom KZ „Krka“ na novomeški tržnici, ni pripisovati mestnih posebnosti, saj v zadnjem času močno primanjkuje tovrstnih poslastic. Zakaj, je kot na dlani. Za kilogram pljučne pečenke po zadnji podražitvi lahko nabavimo kar štiri in pol kilograma piščancevine. (Foto: J. Pavlin)

Nagrajena vestnost voznikov

V podjetju Gorjanci Straža so že sedemnajstič podelili značke in nagrade zaslužnim voznikom — Letos je bilo 55 odlikovancev in nagrajencev za vestno delo

Na priložnostni svečanosti v jedilnici delovne organizacije Gorjanci Straža so svečano izročili 10 zlatih značk Gorjanci in 16 srebrnih značk ter 7 nagrad po 1.000 dinarjev in 22 nagrad po 500 dinarjev. Prejelo jih je 38 voznikov tovrstnih vozil in 17 avtobusnih soferjev.

Po posebnem pravilniku pri Gorjancih na tak način spodbujajo voznike h kar najbolj vestnemu delu. Pravilnik zahteva od voznika, da ni imel prometne nezgode, da ni bil disciplinsko kaznovan, da zaradi njegovega prekrška ni bila kaznovana delovna organizacija, da je v redu oddajal tahografske

vložke in da mu ni bila odvzeta stumilacija zaradi nevestnega dela. Dokaj ostra merila pa je izpolnilo veliko voznikov, med njimi je veliko takih, ki so že prejšnja leta dobili srebrne in zlate značke, zato so bili letos med denarnimi nagrajenci, h katerim Zavarovalnica Triglav pridaja še praktična darila.

Lani je bil v transportnem delu kolektiva Gorjanci dosežen žalosten rekord, saj so zabeležili 253 prometnih nesreč, medtem ko so jih imeli leta 1976 samo 84. Pri lanskih nesrečah so trije

vozniki izgubili življenje. Prav zato bo njihova stalna komisija za preventivno in vzgojo v prometu letos temeljito analizirala vzroke lanskih nezgod. Predviden je tudi nov pravilnik o delu voznikov in prometno tehnični kontroli. Še več kot doslej bodo v okviru komisije posvečali pozornost dodatnemu izobraževanju voznikov, od preučevanja novega zakona o varnosti cestnega prometa do raznih drugih strokovnih predavanj.

ALI SO VASI UREJENE?

Turistično društvo Otočec-Smarješke Toplice že dolga leta vestno dela in si prizadeva za urejenost naselij. Društvo šteje 126 članov, obsega pa tudi področje Skočjana, Šentjerneja, Bele cerkve, se pravi pet krajevnih skupnosti. Dejavnost je v zadnjem času finančno bolj omejena, ker društvo ne dobiva več sredstev od turističnih taks, vseeno pa delo teče. Dvakrat na leto posebna komisija obide vsa večja in tudi nekatera manjša naselja ter ugotavlja, kako je urejeno okolje hiš, kakšni so vrtovi itd., kar pripomore k lepši podobi kraja. Nagrad za najlepše urejene hiše ne dajejo več, pač pa za najboljše organizirajo izlet v enega razvitejših turističnih krajev, kjer se lahko člani še kaj naučijo.

IZGRADNJA KANALIZACIJE TEČE

Širjenju Novega mesta bo samoupravna komunalna skupnost tudi letos skušala slediti z izgradnjo kanalizacijskega sistema in čistilnih naprav, ki naj bi odpravljala nezadostno kanalizacijsko mrežo in preprečila vse večje onesnaževanje Krke. Za letos je v programu investicij dograditev centralne čistilne naprave v Ločni, pri nadaljnji izgradnji kanala S v Novem mestu pa ureditev odsekov od mosta do jezca pri Seidlovem mlinu, odsek ob vrtnariji, kot nadaljevanje kanala ob Cesti herojev, odsek od jezca do žage v dolžini 435 metrov, črpališče na žagi in v Irči vasi ter gradnja kanala K, ki bo tekla vzporedno z izgradnjo soseske Irča vas—Brod.

Pri zaslužku je vsakdo občutljiv

„Če osebni dohodek delavca večkrat zapovrstjo znaša pod 6.000 din, je v sistemu nagrajevanja očitno narobe,“ so menili v predsedstvu novomeških sindikatov — Tudi preveliki razponi

Na osnovi podatkov, ki so jih v občinskem sindikalnem svetu Novo mesto dobili iz 180 delovnih organizacij, je razvidno, da je pri izplačilu za letošnji marec 7600 delavcev ali dobrih 30 odst. vseh zaposlenih dobilo manj kot 8.000 dinarjev. Manj, kot znaša zamenjeni OD, pa je dobilo kar 245 delavcev!

Delavci z najnižjimi osebnimi dohodki so bili marca letos pretežno nekvalificirani in pol-

OBETA SE OMEJITEV

Zbori novomeške občinske skupščine, sklicani za 25. in 27. maja, so imeli na dnevnem redu med drugim tudi predlog sklepa o omejitvi prometa na Novem trgu. Kakšna je bila odločitev, bomo kajpak še poročali, gre pa za popolno prepoved prometa za vsa motorna vozila od križišča s Cesto komandanta Staneta do križišča s Trubarjevo ulico in Cesto na Loko. Izjema bodo le rešilci, avtobusi in dostava vozila. Se pravi, da se občani ne bodo mogli več pripeljati pred Metropol ali pošto po opravkih.

kvalificirani, med njimi pa je bilo tudi 29 odst. kvalificiranih. Kar 16 delovnih organizacij v občini je takih, kjer je marca letos več kot polovica zaposlenih imelo manj kot 8.000 dinarjev prejemkov, med njimi pa sta od večjih kolektivov edinole Labod in Mercator—Standard.

V istem mesecu je bilo na spisku najvišjih osebnih dohodkov 126 zaposlenih s prejemkom do 22.000 dinarjev, 70 jih je zaslužio do 24.000 dinarjev, 51 zaposlenih do 26.000, 13 do 28.000 in 33 nad 28.000 dinarjev. V podatkih so bila zajeta izplačila za poln delovni čas, vendar brez bolniških itd.

Ko je prejšnji teden predsedstvo občinskih sindikatov v Novem mestu razpravljalo o tem, so poudarili, da namen vprašalnika ni bil brskati po najboljših osebnih dohodkih, pač pa ugo-

toviti najnižje in se zavzeti, da bi le ti postali višji. Vseeno pa primerjave med najvišji in najnižji OD v posameznih kolektivih vendarle povedo, da s sistemom nagrajevanja po delu nekaj ni v redu. Če v isti delovni organizaciji večje število zaposlenih dobiva manj, kot je zamenjeni OD v Sloveniji, najvišji OD pa je prav tako na „špiči“, verjetno sploh nimajo v pravilnikih načela o dovoljenem razponu. V takih primerih je treba v kolektivu čimprej raziskati, če so delavci za dela in naloge usposobljeni, če izvršujejo obveznosti, oz. zakaj jih ne. Če pa podjetje v splošnem finančno slabo stoji, bi se to moralo poznati tudi pri „vrhu“.

Med najboljše plačane v marcu s prejemki okrog 51.000 dinarjev sodijo Gorjančevi soferji tovornjakov na dolge proge, medtem ko pri ostalih ni nevedno, ali gre pri najboljše plačanih za direktorje ali druge strokovne kadre.

Sistemi nagrajevanja po delu,

ki bi morali biti v pretresu pred vsako sindikalno organizacijo (s podatki o zasluških vred) že lani, marsikje še niso doživeli obravnave. Hkrati pa se ponekod poraja nezadovoljstvo nad sedanjim načinom nagrajevanja. Ker gre prav pri zasluških za zelo občutljivo točko, je razumljivo, da prav napake s tega področja vplivajo na politične razmere in dobro počutje zaposlenih. Pregledati bi bilo, če je vsako delo res vezano na učinek, ali velja to samo za proizvodnega delavca. Ne nazadnje pa se je v delovnih organizacijah treba vprašati tudi, če so zaposleni sploh seznanjeni z najnižjimi in najvišjimi prejemki ali pa ve vsak samo zase in najbližjega sosedu.

Parola „Vsak lahko izve, če pride vprašat“, je namreč slab izgovor za javnost zaslužkov. Ve se, koliko si delavec upa in koliko ima časa, da bi hodil brskat po plačilnih listah v pisarno.

RIA BAČER

Priznanja za uspešno delo

V petek, 22. maja, je bila v mali dvorani muzeja NOB v Novem mestu krajša slovesnost, na kateri so podelili priznanja občinske konference ZSMS mentorjem, mladim družbenopolitičnim delavcem in osnovnim organizacijam ter društvom za ustvarjalno in požrtvovalno delo ter dosežene rezultate pri uresničevanju nalog mladega rodu v naši samoupravni stvarnosti. Predsednica OK ZSMS Novo mesto Darja Colarič je v uvodni besedi med drugim govorila tudi o veliki obveznosti, ki stoji pred mladimi, saj morajo s svojim odgovornim in aktivnim delom postati še ustvarnejši dejavniki naše družbe.

Za prijetno vzdušje so na slovesnosti poskrbeli člani novomeške glasbene šole s krajšim kulturnim programom, na ogled pa so bili tudi izdelki mladih likovnih ustvarjalcev.

Priznanja za mentorje so prejeli: Boštjan Kovačič, Eva Simič, Vinko Bambič, Ivan Somrak, Tea Marn, Bojan Božič in Zofka Mehle. Odlikovani mladi družbenopolitični delavci pa so: Tončka Kralj, Nevenka Božič, Marjana Trumbetaš, Nevenka Rajkovič, Tone Luzar, Marija Deu, Slavica Desančič, Ivan Ilijanič, Drago Krštine, Iztok Hrovat, Irena Grahek, Milan Rožman, Franc Brezovar, Rafko Ivančič, Iztok Golobič, Borut Lekše, Tanja Čibej, Andreja Pleničar, Jože Kumer, Bronka Repar, Tihomir Troha in Slavka Erjavec. Priznanja so dobile še osnovne organizacije ZSMS iz Iskre Bršljin, Mirna peč, domska konferenca Majde Silc, klub mladih raziskovalcev in mladinski odsek PD Novo mesto. Uredniška odbora glasil na osnovni šoli Sentjerneji in Žužemberk pa sta dobila knjižni nagradi za uspešno delo na področju informiranja.

Družba ceni njih delo

V Dolenjski galeriji svečana podelitev 55 odlikovanih

21. maja je v Dolenjski galeriji Uroš Dular, predsednik novomeške občinske skupščine, izročil državna odlikovanja 55 občanom novomeške občine, ki jih je predsedstvo SFRJ odlikovalo „za dolgoletno in vestno opravljanje dolžnosti, strokovno poklicno ali požrtvovalno nepoklicno delo, ki zasluži pozornost in družbeno priznanje,“ kot je predsednik poudaril v govoru.

Svečanost je z ubrano pesmijo popestril Šentjernejski oktet, prisostvovali pa so ji tudi predstavniki delovnih organizacij, iz katerih so bili nagrajenci in predstavniki družbenopolitičnega življenja občine.

MEDALJO ZA VOJAŠKE ZASLUGE sta prejela Alojz Kenda in Domine Kralj.

MEDALJO DELA SO DOBILI: Anton Gorenčič, Jakob Krštine in Alojz Pirč.

RED ZA VOJAŠKE ZASLUGE S SREBRNIMI MEČI je pripadel Janezu Horvatu.

Največ pa je bilo odlikovanih z REDOM DELA S SREBRNIM VENCEM, in sicer: Anica Arhnaver, Andrej Bajt, Albin Barbič, Franc Bertan, Jože Bezeg, Slavka Bogovič, Jože Boštjančič, Josip Brsan, Terezija Brudar, Pero Damjanovič, Fran-

čiška Dular, Anton Franko, Peter Henigmar, Zvonka Kebe, Ana Klemenčič, Jože Kočman, Albin Kosec, Jože Košmerlj, Justina Macedoni, Darko Mojstrovčič, Angelca Nenadič, Viktor Pavlenč, dipl. ing. Andrej Pelko, Karol Piškur, dipl. pravnik Marjeta Potrč, Franc Saje, Franc Sitar, Franc Šega, Alojz Tešar, Majda Vojsk in Anton Vrstošek.

RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO so dobili: Jože Malnarič, Marija Potočar, Marija Šmajdek in Stane Sobar.

RED REPUBLIKE Z BROWNASTIM VENCEM je bil podeljen Danilu Kovačiču, Ruži Kovačič, Dmitarju Periču, Veri Savnik, Štefanu Seničarju in Mariji Škof.

RED DELA Z ZLATIM VENCEM so prejeli: dr. Maksimiljan Fornazarič, dr. Jasna Peček-Janjičević, dipl. pravnik Jože Peterca, Jože Rebernik, dipl. ekon. Marjan Simič in Jože Suhadolnik.

RED BRATSTVA IN ENOTNOSTI S SREBRNIM VENCEM je prejel Jože Eržen, RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNIMI Ž RKI pa Rudi Hrvatin.

PRIZNANJE ZA DELO — Skupina odlikovancev (vsega jih je bilo 55), ki so prejšnji teden prejeli državna odlikovanja, ki jih je podelilo predsedstvo SFRJ. (Foto: R. Bačer)

NOVA STANOVANJA - V okviru družbeno usmerjene gradnje stanovanj potekajo dela za gradnjo novega bloka v novem naselju na Čardaku. Hitro razvijajoče se občinsko središče potrebuje veliko novih stanovanj, vendar je gradnja ne le iz leta v leto, marveč celo iz meseca v mesec dražja, tako da je razlika med prvotno zastavljeno in končno ceno za kvadratni meter stanovanjske površine precejšnja. Bo tudi tokrat tako?

Prireditve za dan mladosti

V prireditvah v počastitev dneva mladosti v občini je nastopilo več kot tisoč mladih. Največja prireditelj je bil sobotni telovadni nastop v Črnomaljski športni dvorani v Loki, kjer je bilo kar 440 nastopajočih, gledalcev pa okoli 1.500. Za uspel prijeten, uro in četrt trajajoči program imajo veliko zaslug prizadevne pedagoginje Štefa Fortun, Anka Tomc, Ivanka Jaketič in Ruža Malič, tovarišice iz vrta in vodnice TVD Partizan.

Nedeljskega občinskega gasilskega tekmovanja pionirskih ekip na Vranovičih, ki je bilo tudi v okviru proslav za dan mladosti, se je udeležilo okoli 350 mladih gasilcev iz vse občine. V Semiču so za to priložnost organizirali tekmovanje v krosu, na katerem je nastopilo več kot sto mladih tekmovalcev; kulturni program pa so pripravili recitatorji in pevski zbor tamkajšnje celodnevne šole in semiška mladina.

Hrana z dohodkovnimi odnosi

Brez pravih dohodkovnih odnosov ni moč računati na bistveno povečanje kooperacijske proizvodnje za trg - V zasebno kmetijstvo 128 milijonov dinarjev

Čeprav bo tudi v tem srednjeročnem obdobju v razvoju metliške občine imela največji delež industrija, ki naj bi ustvarila več kot 60 odstotkov vsega družbenega proizvoda, osnutek družbenega plana posveča veliko pozornosti kmetijstvu in postavlja proizvodnjo hrane kot eno najpomembnejših nalog v tem obdobju.

Seveda si razvoja kmetijstva na sploh ni moč zamišljati brez napredka zasebnega kmetijstva. Da bi dosegli napredek na tem področju, bo treba v prvi vrsti zaustaviti odhajanje mladih s kmetij in opuščanje za kmetijsko proizvodnjo primernih površin. Ena od nalog je tudi širjenje kooperacijskih odnosov in nasploh prizadevanja za povezovanje kmetov z metliško Kmetijsko zadrugo, ki je nosilka družbenega razvoja kmetijstva v občini. Zlasti v hribovitih predelih bodo spodbujali živinorejo, splošna prizadevanja pa so usmerjena v pospeševanje kmetijske proizvodnje, česar pa ni moč doseči brez večje porabe umetnih gnojil in krmil, kva-

litetnih semen itd. Postopno preusmerjanje kmetij, kjer so za to pogoji, pa mora biti prilagojeno razmeram in možnostim posamezne kmetije.

O PLACAH IN IZGUBI
Po prvih treh mesecih letošnjega leta ima v metliški občini izgubo le Pionirjev tozdr Gradbeništvo, in sicer dobrih 5,15 milijona dinarjev; zanimivo je, da gre tako rekoč vsa izguba na račun izplačanih akontacij osebnih dohodkov, ki niso kriti s čistim dohodkom. Povedati je še treba, da so se osebni dohodki zaposlenih letos povečali, saj so v tem tozdr, brž ko so se v začetku leta priključili novomeškemu Pionirju, takoj sprejeli tudi nov sistem nagrajevanja.

Tako v osnutku družbenega plana predvidevajo, da bodo konec srednjeročnega obdobja, se pravi leta 1985, v občini med drugim v kooperacijski proizvodnji za trg pridelali več kot 2,7 milijona litrov mleka, nad 1,1 milijona kilogramov krompirja, zredili 261 ton goved, 57 ton prašičev, pridelali 75 ton žita, 1,1 milijona kilogramov grozdja itd. Seveda teh dokaj smelo zastavljenih načrtov ne bo moč uresničiti brez urejenih dohodkovnih odnosov in dobro organizirane pospeševalne službe. V kooperacijsko proizvodnjo, ki mora temeljiti na pravih dohodkovnih odnosih, kar vključuje ne samo pravično delitev dohodka, marveč tudi sprejemanje rizika tako kooperanta kot zadruge, naj bi v občini do leta 1985 vložili 128 milijonov dinarjev. A. B.

Podatke krojijo višje cene

Ugodnejši podatki o gospodarjenju v prvem četrtletju niso rezultat boljšega dela, marveč v glavnem višjih cen - Trije poslovali z izgubo, največjo ima IGM

Podatki iz zaključnih računov sami po sebi kažejo, da je bilo gospodarjenje v Črnomaljski občini v letošnjem prvem četrtletju v primerjavi z enakim lanskim obdobjem dobro. Glavni pokazatelj so za več kot četrtino boljši kot lani. Vendar pa vse le ni tako lepo, kot kažejo gole številke.

Tako so gospodarske organizacije združenega dela v treh mesecih tega leta ustvarile več kot 998 milijonov celotnega prihodka, kar je za 36 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju, prav tako so izpolnili zastavljeni plan za to obdobje, saj je v načrtu, da bodo letos v občini gospodarske organizacije ustvarile za štiri milijarde dinarjev celotnega prihodka. Vendar tako povečanje celotnega prihodka v primerjavi z lanskim obdobjem žal ni posledica boljšega poslovanja, več dela ali izpopolnjene tehnologije, marveč je k temu pripomoglo skokovito povečevanje cen konec lanskega in v začetku tega leta. Tako povečanje cen pa ni le izboljšalo primerjalnega indeksa, marveč povzročilo tudi težave z likvidnostjo, zastoje v proizvodnji, posledica tega pa je tudi več gospodarskih prestopkov.

Res se je povečal tudi dohodek, in sicer za skoraj tretjino, porabljena sredstva pa so se povečala kar za 43 odstotkov. Ker je rast porabljenih sredstev večja kot rast celotnega prihodka, se je poslabšala gospodarnost poslovanja.

V tem času so imele izgubo tri organizacije združenega dela: IGM Kanižarica 1,2 milijona dinarjev; SAP Viator - tozdr Promet in delavnice milijon dinarjev in Golf turist - tozdr

Gostinstvo 350 tisočakov. Pri prvih dveh je treba upoštevati njihov sezonski način dela, tako da bodo gotovo slej ko prej to izgubo pokrili. V IGM pa se je izguba, ki so jo lani kot obrat Rudnika ustvarili, krepko zmanjšala, z uresničevanjem sanacijskega programa, ki predvideva tudi povezovanje z večjo delovno organizacijo, pa naj bi se je končno rešili. A. B.

ZAČETEK GRADNJE V DRAGATUŠU

V ponedeljek so v Dragatušu začeli dela pri adaptaciji in razširitvi tamkajšnje osnovne šole. Z dograditvijo štirih učilnic, kabinetov, kuhinje in novo telovadnico bo okoli 150 učencev imelo pouk le v dopoldanskem času, dve učilnici pa bosta služili za predšolsko vzgojo. Predračunska vrednost del z zakloniščem znaša dobrih 26 milijonov dinarjev.

O RUDNIKU IN IGM

Danes se bo v Črnomlju sestal na seji družbenopolitični zbor, jutri pa ostala dva zbora skupščine občine. Med drugim je na dnevnem redu poročilo o stanju in problematiki v itanovanjskem gospodarstvu, pripravljeno je poročilo o reorganizaciji in sanaciji Rudnika in IGM Kanižarica. Beseda bo tekla še o analizi rez ltatov gospodarjenja v prvem četrtletju, o romski problematiki v občini, na dnevnem redu pa je še več osnutkov odlokov.

ČRNOMALJSKI DROBIR

MANJ NAKUPOV - Življenje je iz dneva v dan dražje. V prvih dveh mesecih letošnjega leta so se cene življenjskim potrebščinam v primerjavi z lanskim začetkom leta povečale skoraj za polovico. Da se je kupna moč zmanjšala, se pozna tudi v trgovinah. Tako je dohodek Dolenjkinega tozda Detajl v prvih dveh mesecih za dva odstotka manjši kot v enakem lanskem obdobju. Ljudje so pač prisiljeni dvakrat premisliti, preden kupijo eno stvar.

DRAGA PEČENKA - Rast cen se pozna tudi na veselicah. Medtem ko je še lani kila pečenke na veselicah stala 250 dinarjev, je letos kar po 500. Temu primerno manj je tudi prodaj. Res pa je, da naslednji dan cena pade na kakih 350 dinarjev, saj prireditelji vejo, da je bolje prodati (mirzlo) pečenko ceneje, kot pa jo vreči stran.

Domača toplota

V Črnomlju načrtujejo kotlovnico na premog za ogrevanje 630 stanovanj

Čeprav je bolj kot toploto te dni treba iskati hlad, se marsikateri stanovalec črnomaljskih blokov še dobro spominja, da ga je v zadnji dolgi in mrzli zimi centralno ogrevanje tudi večkrat bolj hladilo, kot grelo. Zato pa potem toliko bolj pogreje račun. Če se bo nafta (in z njo davki) še naprej tako dražila, lahko za prihodnjo zimo kurjavo povsem ukinejo in pošiljajo samo račune. Poleg cen pa črnomaljsko stanovanjsko skupnost v zvezi z ogrevanjem pesti še precej drugih težav.

Od 710 stanovanj v občini, ki jih upravlja stanovanjska skupnost, jih s centralnim ogrevanjem na premog ogrevajo le 112, kar 290 pa na plinsko olje, ki izgorava v sedmih kotlovnica. Samo letos bo potrebno zamenjati en kotel centralne kurjave, kar bo stalo 700 tisočakov ali več kot polovico vsega denarja za vzdrževanje družbenih stanovanj v občini.

Pri novelaciji zazidalnega načrta za Čardak so mislili tudi na te „kurilne“ zagate, tako da so predvideli za celo naselje le eno kotlovnico na trda goriva, ki bo v končni fazi lahko ogrevala kakih 630 stanovanj. Načrte za to kotlovnico so že naročili, spet pa škriplje pri denarju. Vsa zaveza bi v prvi fazi veljala kakih 25 milijonov dinarjev, stanovanjska skupnost pa iz svojih sredstev lahko zagotovi le pet milijonov. Kdo bo dal razliko? Tega sedaj nihče ne ve, vsekakor pa je to stvar, saj gre konec koncev za najbolj smotno ogrevanje velike večine družbenih stanovanj v Črnomlju. Pri tem je treba upoštevati tudi dejstvo, da so naftni vrelci zelo daleč, da njihovi lastniki ceno določajo, kot se jim pač zdi, kanižarski rudnik pa je od načrtovane kotlovnice oddaljen za dober sprehod. A. BARTELJ

IZČRPN O KMETIJSTVU

Na jutrišnji seji občinske konference Zveze komunistov v Metliki ki bo osrednja pozornost veljala oceni stanja in razvojnih možnosti kmetijstva v občini, za kar so pripravili obsežno in izčrpno gradivo. Beseda pa bo tekla še o gospodarjenju v občini v prvih treh mesecih v luči uresničevanja planskih dokumentov in stabilizacijskih nalog.

Načrt brez denarja

Načrt za most čez Kolpo med Krasincem in Pravutino izdelan - V Metliki ni denarja za delež te občine

Včeraj so se v Pravutini sestali predstavniki metliške in ozalske občine, obeh izvršnih svetov in interesnih skupnosti za ceste. Seveda je beseda tekla o mostu čez Kolpo med Pravutino in Krasincem. Odkar je stari lesen most pred časom odnesla narasla Kolpa, se ne da čez reko od Metlike do Vinice.

Načrt za novi betonski most je že narejen; po tem načrtu naj bi bil most širok več kot deset metrov, od tega bo cestišče široko 6,6 m, pločnika na vsaki strani pa po 1,75 m, most pa bo dolg dobrih 117 metrov. Težave se kot po navadi začnejo pri denarju.

Pretežni del potrebnega denarja bo zagotovila ozalska občina oziroma njihova regionalna skupnost za ceste, saj je cesta na hrvaški strani Kolpe republiška. Pripadajoči del denarja pa mora zagotoviti metliška občina, kajti cesta na tej strani je občinska. Če ne bo priskočila na pomoč republiška skupnost za ceste, v Metliki ne vedo, kako naj bi dobili potreben denar, saj gradnja tega mostu ni predvidena v nobenem srednjeročnem planu.

Vsekakor je most na tem mestu potreben ne samo zaradi tesnih stikov prebivalcev z obeh strani Kolpe, niti ne le zato, ker precej ljudi s hrvaške strani vsak dan prihaja na delo na slovensko stran in imajo s Krasnico dobro avtobusno poveza-

Vsaki četrti je gasilec

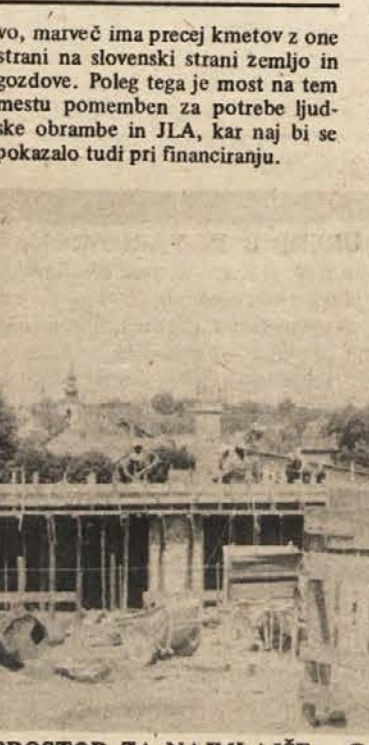
4. julija pobratenje GD Jugorje in Strmec

V začetku meseca so bili na obisku v metliški občini gasilci iz Vojnika in Strmca v celjski občini. Gasilski društvi Vojnik in Dragomilja vasa sta pobrateni, 4. julija, ko imata praznik krajevni skupnosti Jugorje in Strmec, pa se bosta pobratili še gasilski društvi iz teh krajev. Gostje so si ogledali gasilski muzej v Metliki. Vinsko klet, popoldne pa so se z gostitelji pomerili v malem nogometu, streljanju in vlečenju vrvi.

Dogovorili so se, da bo prvi del slovesnosti ob pobratenju 4. julija v Strmca, naslednji dan pa na Jugorju. Gasilsko društvo Jugorje šteje okoli 50 članov, se pravi, da je član društva vsak četrti krajan. Za novo brigadno in vsako gospodinjstvo prispevalo po 500 dinarjev. Žal pa na plačano brigadno gasilce čakajo že leto in pol. Na slovesnosti ob pobratenju bodo suhroski gasilci razvili svoj prapor in krstili brigadno za pionirsko enoto.

BORCI V PREKMURJE

Prihodnji četrtek, 4. junija, pripravljajo metliški borci izlet v Prekmurje. V Murski Soboti si bodo ogledali pokrajinski muzej, nato jih bo pot vodila v Moravske Toplice in Radence, spotoma pa se bodo ustavili še v Varaždinu, Čakovcu in Ormožu. Cena izleta je 470 dinarjev, avtobus pa bo iz Gradca odpeljal ob 4. uri in se ustavljal do Jugorja.

PROSTOR ZA NAJMLAJŠE - Gradnja prizidka metliškega vrta dobro napreduje. Številni starši komaj čakajo, da bodo dela končana, saj je v edinem vrtcu v občini premalo prostora, da bi lahko sprejeli v varstvo vse otroke, za katere starši nimajo urejenega varstva.

SPREHOD PO METLIKI

GRADAŠKA IGRALSKA SKUPINA Kulturno-prosvetnega društva Oton Zupančič se bo predstavila z Nušičevo komedijo v treh dejanjih „DR.“ tudi Metličanom. To se bo zgodilo 30. maja ob 20. uri v Kulturnem domu Edvarda Kardelja. Gračani so dobro izurjeni, saj so doslej igrali „dohtarja“ v naslednjih krajih: v Gradcu, Adlešičih, Dragatušu, Semiču, Polhovem Gradcu, v Vinici in na Suhorju. Da se je med njihovim igranjem gledalstvo od smeha valjalo po tleh, ni treba posebej podčrtati. Metličani, Gračane se spleča priti pogledat!

V NOVI NOVOTEKSOVI TRGOVINI, ki je bila odprta pred dnevi blizu bifeja Na dragah, lahko še tako izbirčni kupci nabavijo hlače, strajce, kravate in tako naprej. Tričlanska trgovska ekipa je nadvse prijazna in ustrežljiva, poslovodja Jože Nastav pa trdi, da jim gre posel dobro od rok. Lokal je okusno opremljen je v središču mesta pa še bizu avtobusne postaje, zato se ni bati, da bi bilo skladišče prepolno neprodanega blaga.

Krila mladosti

Lepa prireditelj za dan mladosti v Metliki

Letošnji dan mladosti so Metličani počastili s prireditvijo „Mladost, podaj mi krila“, ki je bila 23. maja v telovadnici osnovne šole. V programu, ki je vseboval pevske, glasbene, ritmične in telovadne točke, je sodelovalo blizu dvesto nastopajočih. Priložnostni govor je imel Milan Travnkar, predsednik občinske konference ZSMS Metlika, nastopili pa so: mestna godba, mešani pevski zbor Beti, osnovnošolski pevski zbor, mladinke TVD Partizan, osnovnošolke z zletnimi vajami, taburashi in folklorna skupina društva Ivan Navratil, Silvester Miheličič z elektronsko harmoniko, pevki Mateja Koležnik in Majda Vardijan, ter sekretet Vitis.

Številni gledalci so bili zadovoljni, najpogostejši komentar, ki ga je bilo slišati, pa lahko strnemo v stavek: „Večkrat bi moralo biti v Metliki kaj podobnega.“ T. G.

Izvajalci boljše organizirati delo

Le tako bo razpoložljiv denar zadoščal za zadovoljevanje družbenih potreb

„Če mi v podjetjih nimamo dovolj dohodka, si moramo zmanjšati osebne dohodke. Če pa v SIS nimamo dovolj dohodka, ne znižujete svojih osebnih dohodkov, ampak krčite delovne programe ali zahtevate še več denarja. Zavedati pa se morate: če mi v podjetjih ne bomo obnovljali strojev, boste kmalu tudi vi v SIS to občutili!“

Tako je v razpravi o načrtih SIS za to srednjeročno obdobje na seji zbora združenega dela občinske skupščine Kočevje poudaril en izmed delegatov iz neposredne proizvodnje.

Zaradi ugotovitve, da ima zdravstvo spet izgubo, je bilo izrečenih precej kritičnih na ta račun. Med drugim je bilo poudarjeno, da sedanjí način nagajevanja zdravstvenih delavcev ni dober, ker ne spodbuja pametnega gospodarjenja. Seveda pa izgubi pripomorejo tudi delavci, ki k izgubi nepotrebno obiskujejo zdravnik. To pomeni, da bi morali v vsaki OZD zaostri svoj odnos do „ne-delavcev“.

Pri izobraževanju so menili, da je osnovna šola v KS Kostel sicer res potrebna, še bolj pa je potrebna nova osnovna šola v Kočevju, kjer je učencev največ in bi bila celodnevna osnovna šola najbolj potrebna. Predlagano je bilo, naj bi za gradnjo šole v Kočevju uvedli samoprisepek. Izraženo je bilo tudi mnenje, „da

pomeni celodnevna osnovna šola res ogromen napredek, pa tudi ogromno breme za gospodarstvo.“ Poudarjeno pa je bilo tudi, da bi taka šola gotovo vplivala na zmanjšanje mladinskega prestopništva, ki v zadnjem obdobju narašča.

Predlagano je bilo, naj bi raziskovalna skupnost usmerila svoje delo v razvoj gozdnega gospodarstva, lesne industrije, kmetijstva in turizma. Pri raziskovalni skupnosti so ugotovili, da kvalifikacijski sestav delavcev v občini pada, pri stanovanjski pa, da (hišna) samouprava šepa.

J. P.

Mladi kiparji ustvarjali

V Kočevju kiparska kolonija učencev osnovnih šol

Od 18. do 22. maja je bila v Kočevju kiparska kolonija učencev

osnovnih šol, ki sta jo strokovno vodila akademski kipar Stane Jarm in učitelj likovne vzgoje Ivan Brudar-Zan. Udeležilo se je 49 učencev iz osnovnih šol Križ, Cerknica, Velike Lašče, Komenda-Moste, Ribnica, Struge, največ pa jih je bilo iz kočevske šole.

Učenci so posamezno ali v skupinah oblikovali kipe iz lesa in jih nato razstavili v parku pred kočevsko osnovno šolo. Les za kipe je darovalo Združeno KGP Kočevje, ki je dalo koloniji na razpolago za vse dni tudi delavca z motorno žago.

Kolonijo je organizirala osnovna šola Kočevje, nanjo pa je povabila učence iz vseh pobratnih občin in mest ter učence iz sosednjih občin. Kolonija je bila posvečena dnevu mladosti, 40-letnici OF in vstaje jugoslovanskih narodov.

Z denarno kaznijo do 100 din pa bodo kaznovani ponočnjaki, ki se zadržujejo v lokalih in na prireditvah preko dovoljenega obratovalnega časa; tisti, ki kadijo, kjer je to izrecno prepovedano; tisti, ki hodijo ali se vozijo po zelenih površinah, kjer je prepovedano; tisti, ki kljub prepovedi igrajo karte v javnem lokalu; tisti, ki pušča pse, mačke, kokoši in drugo perutnino na ulice, ceste ali parke Kočevja.

UREDIMO IN VARUJMO NAŠE OKOLJE — Pod tem geslom urejajo učenci Centra poklicnih šol Kočevje okolico nove šolske stavbe. Razgrinjali in drobili so zemljo, da bodo uredili park z okrasno travo, cveticami in grmičevjem.

Obrambno tekmovanje mladih

Najboljši ekipo obrambnega krožka CPŠ — Na regijsko tekmovanje tudi ena ekipa gimnazije — Najboljšim pokal

Ekipa obrambnega krožka Centra poklicnih šol Kočevje, ki jo vodi Emil Šolaja (v njej so še Ivan Kapš, Roman Novak, Vladimir Hajdinjak in Leon Mihelič) je zmagala na nedavnem šolskem tekmovanju s področja

SLO in družbene samozastite in se uvrstila na regijsko tekmovanje. Skupno je na tekmovanju sodelovalo 38 ekip.

Izven konkurence sta tekmovali še dve ekipi gimnazije (ker gimnazija ni imela svojega tekmovanja). Boljša je bila ekipa, ki jo vodi Andraž Prelesnik, in se je tudi uvrstila na regijsko prvenstvo.

Tekmovanje je obsegalo 6,5 km dolg orientacijski pohod s pomočjo karte (za ekipo obrambnega krožka s pomočjo azimuta, učenci s prilagojenim predmetnikom pa so dobili še opis proge), streljanje z zračno puško, met ročne bombe in poznavanje oz. preverjanje znanja o zaščitni maski, puški M-48, prvi pomoči, topografiji, varnosti in družbeni samozastiti ter temi „Tito — naša preteklost in naša bodočnost.“

Rezultati:
Fantje: streljanje z zračno puško: ekipno 1. 3a PKS I, posamezno 1. J. Adamič 2c PKS IV. V posameznih panogah so zmagale še naslednje ekipe: topografija, pohod po progi, prva pomoč, zaščitna maska in preverjanje znanja o Titu je zmagal obrambni krožek CPŠ I; met ročne bombe 2a POŠ I in 1c PKS III (oba sta imela isto število točk), puška M-48 1c PKS IV in 1c PKS III (isto število točk). Obrambni krožek CPŠ II pa si je delil prvo mesto s prvo ekipo tega krožka pri prvi pomoči in zaščitni maski. V celotni uvrstitvi je zasedla 2. mesto II. ekipa obr. krožka, 3. 2c PKS, itd.

Pri dekletih so bile daleč najboljše ekipe poklicne oblačilne šole, in sicer 1. 1a POŠ I, 2. 2a POŠ I, 3. 3a POŠ II itd.

Najboljšim je občinski pokal, diplomno in knjižne nagrade podelila sekretarka občinske konference SZDL Tanja Svetličič; najboljšim ekipam in posameznikom pa je podelila ravnateljica CPŠ Ksenija Vidovec še pismena priznanja, knjižne nagrade in spominske značke.

Kaj s kinom?

Je to kulturna ali nekulturna ustanova?

Pri kulturni skupnosti Ribnica ugotavljajo, da imajo v občini tri kinematografe in en potujoči kino. Kino „Partizan“ Ribnica in kino „Partizan“ Sodražica imata izgubo, o kinu doma JLA pa jim ni uspelo zbrati podatkov. Tudi predstave potujočega kina v Loškem potoku obiskuje le 100 do 150 ljudi, pa je s kinom več stroškov kot dohodka. V Sodražici je letni obisk padel od 17.000 na 5.000 ljudi. Kino „Partizan“ Ribnica od 15. aprila ne dela več.

Kinematografi si skušajo obdržati gledalce ali pritegniti nove s t. i. komercialnimi filmi. Kakšni so ti filmi, naj pove kar sam program kina „Partizan“ Ribnica za letošnji februar, ki je bil tak: „Človek, imenovan Buldožer“, „Zbogom, Emanuela“, „Dominika — duh, ki ubija“, „Vohun, ki me je ljubil“. Skratka, to so filmi nasilja in plehke vsebine, ki s socialističnim oblikovanjem osebnosti mladega človeka nimajo ničesar skupnega, pač pa ga s sorodno „strip“, „Dr“ in podobno „literaturo“ le poneumljajo. Zaradi tega je upravičeno vprašanje, če je danes kino sploh še kulturna in ali ni že nekulturna ustanova!

Če hočemo kinematografe obdržati, jim je potrebna družbena pomoč, se pravi dotacija (kulturne) skupnosti, zato je upravičen predlog nekaterih, naj bi se pred odločitvijo o dotaciji pogovorili o tem na posebni problemski konferenci, ki naj bi jo sklicala Socialistična zveza.

Zanimivo je, da so se člani nekaterih KUD že izrekli, da filmi oz. kino „podjetja“, ki predvaja filme s tako plehko vsebino, niso potrebni, čeprav mladina vztraja, naj še naprej vrtijo filme s tako vsebino.

J. PRIMC

Izpolnjena zadnja želja

France Modic počiva na Slemenih — Veličastno zadnje slovo v „Trubarjevi deželici“

„Ko bom umrl, bi bil rad pokopan na rodnih Slemenih.“ To željo je izrekel France Modic nekajkrat v zadnjih mesecih pred smrtjo, izpolnila pa se mu je v soboto, 16. maja.

Veliko število ljudi se je poslovilo od tega „zajubljenca v Trubarjevo deželico“, se pravi v Velike Lašče z okolico, predvsem pa Slemena in Grmado ter vasice in ljudi na tem območju.

Ko so krsto z njegovimi posmrtnimi ostanki peljali iz Ljubljane, se je vozilo najprej ustavilo v Velikih Laščah. Ze tu sta mu spregovorila domačina Marija Perhaj in Miro Samsa.

Nato je žalostni sprevod vozil krenil proti središču Slemen, Svetemu Gregorju. V njem so bili tudi sodelavci iz RTV, glasbeniki, s katerimi je še pred kratkim nastopal, sorodniki ter mnogi prijatelji iz Ljubljane in drugod. Pri Sv. Gregorju je sprevod čakala velika množica ljudi z območja krajevnih skupnosti Velike Lašče, Sv. Gregor, Velike Poljane pa tudi iz vse Ribniške in Sodraške doline in Kočevja. Tako so

ljudje še zadnjič izkazali veliko spoštovanje do svojega Franceta, ki je imel vse ljudi rad in so zato imeli vsi radi tudi njega.

Ob odprtem grobu so pokojniku spregovorili: njegov prijatelj velikoliški župnik France Mate, v imenu kulturne skupnosti Ribnica in turističnega društva Janez Debeljak, v imenu kolektiva RTV Ljubljana tovariš Krisler, še posebno lepo pa je spregovoril njegov zet, univerzitetni profesor dr. Dvoržak.

J. P.

ŠTIRIDESET LET RIBNIŠKE ČETE

12. julija bodo na Travní gori nad Sodražico proslavili 40-letnico ustanovitve prve ribniške partizanske čete. Četa, katere komandir je bil Filip Tekavec — Gašper, je bila ustanovljena 13. julija 1941 in je bila ena prvih slovenskih partizanskih enot. Na proslavi in prireditvah ob tej priložnosti bodo sodelovali tudi štabi in enote civilne zaščite iz krajevnih skupnosti Sodražica, Sveti Gregor in Loški potok, iz tozdov Inles Sodražica, Donit Sodražica, Pletenina Sodražica, Inles Loški potok ter obratov Saturnus Loški potok in Bombazna tkalnica in predilnica Tržič — obrat Loški potok. Razen tega bodo sodelovale enote teritorialna obrambe iz teh krajevnih skupnosti.

JULIJA LIKOVNA KOLONIJA

V Ribnici pripravljajo tudi letos že tretje srečanje likovnikov „Janko Trost“. Kolonija bo od 12. do 19. julija. Prijave zanjo sprejemajo do konca tega meseca. Do 20. maja sta se zanjo prijavil Jure Cihlar in Ivan Sekulič-Ferdo. Če bo prijav manj kot 8, kolonije ne bo.

KAMERA ODKRIVA — Na vhodnih vratih v ribniški gozdarski dom, kjer je tudi sedež občinskih družbenopolitičnih organizacij, je vedno polno plakatov, da v vežo komaj kdaj prodre žarek sonca. Zakaj toliko stekla, če je za vedno preplepljeno? Včasih, če je dovolj prostora, nalepijo plakaterji na ta stekla kar po pet enakih plakatov. (Foto: Primc)

Prav dobro uspela vaja NNNP 81

Taka je prva ocena — V njej je sodelovalo okoli 3.750 ljudi — Preverili so splošno mobilizacijo in delovanje enot civilne zaščite — Vaja je pokazala, kaj bo treba še izboljšati

V nedavni zaključni vaji NNNP 81 v ribniški občini so se posebno izkazali v KS Loški potok, tozdu Inles Ribnica, tozdu Sukna Zapuže in v KS Dolenja vas, a tudi drugi niso dosti zaostajali. Taka je bila prva ocena vaje, v kratkem pa bo predsedstvo občinske konference SZDL izdelalo in obravnavalo dokončno analizo.

V krajevni skupnosti Sv. Gregor se je začela vaja ob 6. in je trajala do 12. ure. Najprej se je sestel komite za ljudsko obrambo in družbeno samozastito, nato pa štab civilne zaščite in njegove enote. Enote so imele nato praktične vaje. Gasilci so gasili požar; enota prve medicinske pomoči je oskrbela občana, ki je imel zlomljeno nogo, in ga odpravila v ribniški ambulant; reševalci so reševali ljudi izpod porušene stavbe; pripadniki veterinarske enote pa so odhтели pomagati pri porodu krave v hlevsko skupnost na Pusti hrib. Po končanih vajah je bila podana ocena.

Podobno so potekale vaje v ostalih krajevnih skupnostih. Vaja je zajela vse, od občinskega štaba za civilno zaščito prek organov in organizacij ter društev do organizacij združenega dela, enot civilne zaščite, delavske svete, zdravstvene organizacije, enote teritorialne obrambe, hišne svete, stanovalce in druge, skupno več kot četrtno prebivalcev občine. Z vajo so najprej preverili sposobnost za mobilizacijo, nato usposobljenost vseh udeležencev vaje.

VAJA ZA PRAZNIK

Ob dnevu civilne zaščite bodo v občini Ribnica 21. junija izvedli vaje in tekmovanja enot civilne zaščite. Vaja vse enot civilne zaščite bo v krajevni skupnosti Dolenja vas. V Ribnici bo tekmovanje gasilskih enot in enot prve medicinske pomoči.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCCI

CESTO SKOZI RIBNICO PORAVALI — Glavno cesto skozi Ribnico so pokrpali z asfaltom. V kockastem cestišču je zijalo že polno luknenj, ki so bile nevarne za vozila. S popravilom ceste so nekaj let odlašali, češ da bodo prej položili cevi za kanalizacijo.

RAZBITA SVETLOBNA REKLAMA — Pri fotoateljju Mohor v Ribnici so „neznani storilci“ razbili svetlobno reklamo nad vrati. Tega gotovo ni napravil nihče po nesreči, saj Ribničanje še niso tako visoki, da bi z glavo trkali v table, ki so dobre tri metre nad tlemi.

REGRATA BO DOVOLJ — Na dolenjevaškem polju je ogromno regratovih lučk, iz česar lahko sklepamo, da bomo v bodočnosti imeli vsaj regrata dovolj. Polni ga niso samo travniki in sadovnjaki, ampak tudi neobdelane njive. Takih njiv je leta v leto več, kljub vsem „zelenim planom“. Če bomo imeli regrata dovolj, pa se nam lahko hkrati zgodi, da nam bo manjkalo krompirja in drugih poljščin, če ne bomo obdelali polj.

SE KILOMETER CESTE — Od Ortneka do Sv. Gregorja je 4 km ceste. Doselej so jo izboljšali 3 km, in sicer od Ortneka do Gašpinovega.

K vaji so pritegnili tudi tiste rezervne vojaške starešine, ki sicer ne bi bili mobilizirani za to akcijo. Odrejeni so bili v posebne skupine, ki so opazovale in ocenjevale potek akcije v vseh krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela.

J. P.

Dosedanja dela so veljala 4,5 milijona dinarjev. Izvajalca del sta bila domačina, brata Jože in Anton Adamič z Grabna. Investitor je bila krajevna skupnost Sv. Gregor. Pri popravilu so sodelovali občani s prostovoljnimi delom, prispevali pa so tudi v lesu, ki so ga darovali KS namensko za cesto. Svoj prispevek je dala tudi komunalna skupnost občine Ribnica.

občan vprašuje
medved odgovarja

— Kaj praviš na ugotovitev, da v kinematografih predvajajo tako plehke filme, da to ne sodi več na področje kulture?
— Kam pa naj potem uvrstimo gledališče, pozicijo in druge zvrsti umetnosti, ki tudi gredo po sledovih filma?

Odlok bo napravil red?

K uveljavitvi mu morajo pomagati vsi občani, predvsem pa pristojne službe — Zagroženo do 30.000 din kazni

Kdor moti mir, razvedrilo in počitek občanov, krši disciplino in javno moralno, ogroža varnost ljudi in premoženja, kviri videz naselij, bo kaznovan po odloku o prekrških zoper javni red in mir, ki ga je sprejela občinska skupščina Kočevje za zadnji seji.

Kartanje ali druge igre v javnem lokalu lahko prepove pristojni organ za notranje zadeve pa tudi lastnik gostišča oz. njegov upravljalec. Sklep pa mora biti izbešen na vidnem mestu.

Z denarno kaznijo od 100 do 5.000 din se kaznuje, kdor poškoduje drevje, okrasno grmičevje ali trga cvetje na javnih površinah; kdor odlaga smeti in odpadke izven za to določenih prostorov, kdor prinaša ali toči alkoholne pijače na športnih prireditvah, kdor meče ali stapa karkoli skozi okno ali z balkona; kdor meče karkoli v ulične požiralnike (kar bi jih lahko zamašilo); kdor meče odpadke ali druge predmete v stoeče in tekoče vode; kdor spi na klopih in drugih napravah, ki so namenjeni splošni rabi; kdor meče kamenje ali druge predmete, strelja z zračno puško, lokom ali fračo na kraju, kjer ogroža varnost ljudi in premoženja; kdor poškoduje, uniči ali odstrani košare in drugo posodo za odpadke; kdor poškoduje, prevrta, prestavlja in zamaže klopi, mize, ograje in druge naprave na javnih mestih ali igriščih; kdor postavi na zgradbe, prizidke, ograje, okna in balkone nezavarovane predmete ali cvetlične lončke; kdor neupravičeno opusti popravilo zgradbe, objekta ali naprave ali ne odstrani objekta ali naprave, ki ogroža varnost ljudi in premoženja; za nekatere prekrške iz tega odstavka so določene celo kazni do 30.000 din.

DROBNE IZ KOČEVJA

IZIPITI ZA MLADINO — Na osnovni šoli „Zbora odposlancev“ so zaključili predavanja za mlade voznike. Za zaključni izpit se je prijavilo 17 učencev, ki so že dopolnili 14 let, uspešno pa ga je končalo 16. Mlajši učenci, ki so tudi obiskovali tečaj, pa bodo lahko delali izpit, ko bodo dopolnili 14 let. Izpiti so brezplačni in tečaj tudi. AMD Kočevje bo prihodnji tak tečaj organiziralo na osnovni šoli v Vasi-Fara.

NEUSLAHLJIV IZVIR — Ze pol-drugo leto „izvira“ voda na vogalu

— Službo zamujaš, pa ti nihče nič ne reče?
— Saj tudi smeti odlagam kar ob cesti pri mozelskem smetišču, pa mi nihče nič ne reče!

zelenice pri osnovni šoli, o čemer smo v našem časopisu že nekajkrat poročali. Zdaj bi bil že čas, da bi ugotovili, odkod ta izvir. Verjetno ne gre za pravi izvir niti ne za zamašen kanal, ampak za počeno vodovodno cev. Vodovod pa ugotavlja veliko izgubo vode...

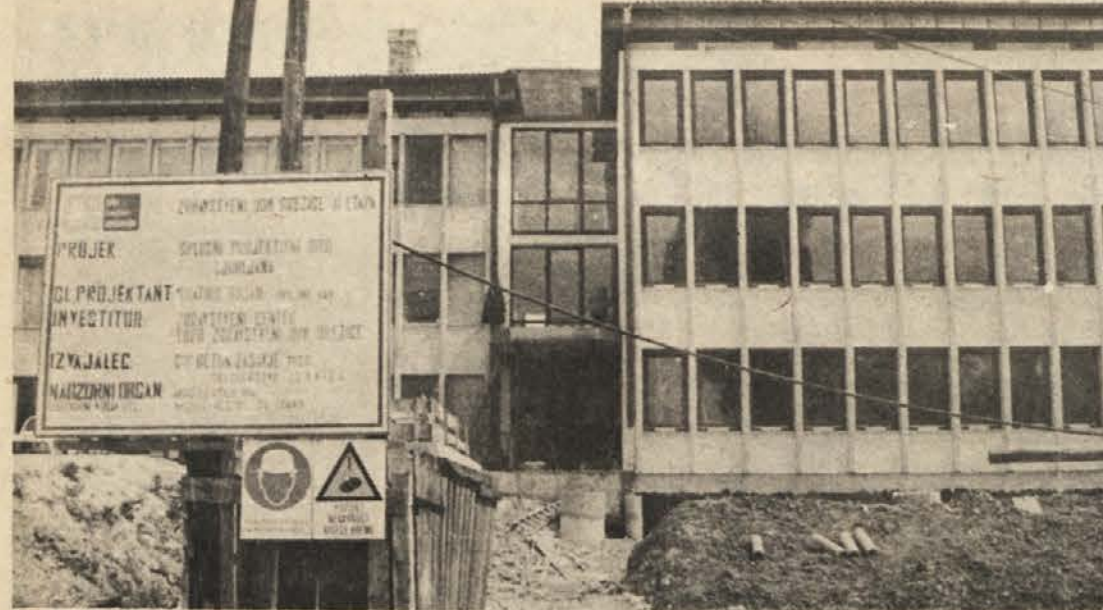
FILATELISTI V ILIRSKO BISTRICO — Kočevski filatelisti sodelujejo na meddruštveni razstavi v Ilirski Bistrici, ki ima naslov „Tito in letalstvo“, posvečena pa je dnevu letalcev in 40-letnici vstaje. Iz Kočevja razstavljata dva člana, mladinec in pionir, s skupno 66 razstavnimi listi.

NAČRT DOSEŽEN — AMD Kočevje je za letos načrtovalo 1.050 članov in to število doseglo že konec aprila. Natančneje: načrtovali so 950 članov in 100 članov podmladka. Kot 950. član se je vpisal Milan Čilenšek iz Mahovnika.

NESREČ PREMALO? — Kaže, da ena nesreča ni dovolj. Kolesarji še naprej vozijo po pločnikih, po možnosti s „sopotnikom“, ki stoji na prtljajniku. Tudi motoristi vozijo po pešpoteh kar po mili volji. Table, ki prepovedujejo tako vožnjo, so kar naprej polomljene in leže v travi ob poteh.

KOČEVJSKE NOVICE

GRADBINCI SE POSLAVLJAJO – Drugi trakt zdravstvenega doma v Brežicah bo vsak čas nared za vselitev. Te dni hitijo urejati okolico, da bo tudi zunanja podoba privlačnejša. (Foto: Jožica Teppey)

Najprej ukiniti drugo izmeno

Osnovno šolo v Dobovi bodo gradili v treh etapah – Prva bo na vrsti že jeseni

Odkar se v Dobovi razvija industrija, se število učencev vsako leto povečuje. Od 300 učencev, kolikor jih ta čas obiskuje dobovsko osnovno šolo, se bo njihovo število v letu 1985 povzpelo na 347. Učilnice so že zdavnaj pretesne in del pouka imajo zaradi prostorske stiske še vedno v 162 let starem šolskem poslopju. Komaj čakajo, da bi se znebili dveh izmen.

„Naša šola deluje v najslabših pogojih,“ je dejala Ljudmila Behm, „zato si toliko prizadevamo, da bi postopoma zgradili novo.“ Enakih misli je tudi ravnatelj Marjan Vučajnik. Pojasnil je, da so se odločili za klasično gradnjo, saj iz izkušenj vedo, da so take zgradbe najbolj trpežne in da doživijo zares častljivo starost.

NOVO VODSTVO V SINDIKATU
Na volilni seji občinskega sveta Zveze sindikatov v Brežicah so 18. maja izvolili za predsednico Jano Videnič. Sekretarske dolžnosti bo še naprej opravljal Milan Lokar, nova podpredsednika pa sta Avgust Bahč in Rezika Djordjevič.

Dobrodošli na srečanju!

Delegacije šol bratov Ribarjev peti dan v Brežicah

Osnovna šola v Brežicah bo te dni gostiteljica 20. srečanja šol bratov Ribarjev. Ime obeh za svobodo padlih junakov nosi enajst šol v republikah in pokrajinah Jugoslavije. Delegacije učencev in učiteljev bodo prispele na srečanje jutri, 29. maja. V Brežicah bodo ostale pet dni. Vsako gostujočo šolo bo zastopala delegacija 25 učencev, ki jih bo spremljalo po pet do devet učiteljev.

Osnovna šola v Brežicah bo te dni gostiteljica 20. srečanja šol bratov Ribarjev. Ime obeh za svobodo padlih junakov nosi enajst šol v republikah in pokrajinah Jugoslavije. Delegacije učencev in učiteljev bodo prispele na srečanje jutri, 29. maja. V Brežicah bodo ostale pet dni. Vsako gostujočo šolo bo zastopala delegacija 25 učencev, ki jih bo spremljalo po pet do devet učiteljev.

NOVO V BREŽICAH

ZIVINO SO KAR ZAMOLČALI – Popisovalce prebivalstva so ponekod kljub vnaprejšnjim pojasnilom sprejeli z nezaupanjem. Š podatki o članih gospodinjstev so jim postregli brez zadržkov, medtem ko so se pri drugih informacijah bolj obotavljali. Ponekod so navajali precej dvomljive številke, zgodilo pa se je celo to, da so v gospodinjstvu s petimi hektari zemlje izjavili, da nimajo niti živine niti prašičev in tudi kokoši ne. Strah pred obdavitvijo ima res velike oči.

GLUZI ZA NASVETE – Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu letos znova ugotavlja, da se v delovnih kolektivih in KS ne odzivajo na njihove pobude za prometno osveščanje delavcev oziroma krajanov. Nikjer nič ne ukrepajo, čeprav bi zlasti voznike lahko navajali na večje spoštovanje predpi-

odpovedale peči. Otrokom so se delno oddolžili z zimsko šolo v naravi, toda le petim razredom. Bili so v Gozd-Martuljku. To so jim omogočili delovni kolektivi in društva (DPM in RK). Namesto letne šole organizirajo za četrte zrazrede in za malo šolo vsako leto plavalne tečaje v Čateških Toplicah.

Nova šola bo stala poleg otroškega vrta in jo bodo gradili v treh etapah. Za lansko leto so dobili 3,5 milijona dinarjev iz referendumskih sredstev. S tem denarjem so plačali načrte. Jeseni bodo začeli graditi zaklonišče in osem učilnic za nižjo stopnjo. Višja bo ostala v sedanjih prostorih do novega referenduma. Gradnja se bo zaradi zaklonišča nekoliko zavlekla. Zaklonišče je namreč predvideno tudi za vrtec, ki je dobil ob dograditvi le pogojno soglasje. Za vse tri faze bodo potrebovali 70 milijonov dinarjev.

Dobovska osnovna šola ima zelo dobre stike z delovnimi kolektivi in s krajevno skupnostjo. To se je letos ugodno pokazalo pri usmerjanju v poklice. Večina učencev se je odločila za kovinsko, lesno in tekstilno stroko. V komisiji za poklicno usmerjanje je bil iz vsakega tozda po en delegat. Šolarji so si delo v industrijskih obratih lahko ogledali in se s predstavniki tozdogov pogovarjali o vsem, kar jih je zanimalo o njihovi bodoči stroki. J. TEPPEY

PROSTOVOLJCI NA DELU

V Artičah nadvse prizadevno urejajo zunanjo podobo kraja, da bi bila ta čim lepša do bližnjega srečanja slovenskih godb na pihala. Do takrat bo dobil novo obleko tudi prosvetni dom.

KONFERENCA UPOKOJENCEV

Društvo upokojencev iz Brežic vabi vse svoje člane na redno letno konferenco, ki bo 28. maja v domu JLA v Brežicah z začetkom ob 9. uri.

Zanimivosti iz popisa

Koliko nas je doma, koliko v tujini

Po prvih rezultatih, ki jih je naredila občinska popisna komisija v Brežicah, je v občini 25.125 prebivalcev ali nekaj več kot pred desetimi leti. Nekatere krajevne skupnosti so se okrepile, druge zmanjšale. Zelo se je razširila Dobova.

V tujini je zaposlenih 972 občanov, s katerimi živi tudi 340 družinskih članov. Vseh skupaj jih je na tujem 1312. Gospodinjstev so našli v brežiški občini 7566, stalnih stanovanj 7522 ter 805 stanovanj za počitek in rekreacijo. Vštete so tudi vinske kleti z enim bivalnim prostorom, torej je pravih počitniških hišic precej manj.

V občini redijo prebivalci 538 konj, 7.551 goved, 9.323 prašičev 30 ovac in 68.599 kokoši, piščancev, gosi, rac in druge perutnine.

Vsak pedenj obdelan

Največji vinograd in nasad jablan na Zdolah

Jože Slivšek, kmet na Zdolah, je pravzaprav samo polkmet, saj imajo Slivškovi najstarejšo gostilno v vasi. 17 let je delal v Celulozi, s srcem in žuljavimi rokami pa je le bolj navezan na zemljo. Dokupoval jo je lahko le s „šihtom“ in danes imajo Slivškovi 6 ha površin, poldrugi hektar je gozda.

„Živine smo imeli do osem glav, zdaj le še dve,“ pripoveduje. „Živinoreja je prezamudna.

Jože Slivšek: „Iz travnikov in vinogradov smo naredili nasad jablan.“

Imamo namreč poldrugi hektar vinograda. Lani je 4000 trt obrođilo za 80 hektov vina. Letos smo pričeli še z nasadom jablan, prav tako na površini 1,5 ha.“ Slivškovi so se poprej zmeraj ukvarjali z živino in vinogradom.

Zakaj poslej še jablane? „Sin Jože, verjetni naslednik, je bil v začetku bolj za ribez. Strokovnjak krškega Agrokombinata je predlagal nasad jablan in v eni uri me je prepričal.“

Ce gre za naložbo več kot 450 tisočakov, je na dlani, da odločitev ni bila lahka. Toda Jože Slivšek je mož nagle odločitve, a se doslej vendarle še ni ušel. „Delali smo sami. Sin je zavrnil parcelo. Hlevski gnoj je bil naš, za umetna gnojila in 3000 sadik pa smo dobili pri Agrokombinatu 210 tisočakov posojila. Bilo je za 1 ha predvidena večja pomoč, pričakujemo še kakšen kredit. Samo za ograjo bomo zagotovo potrebovali 300.000 dinarjev!“

– Katero sorto ste nasadili? „Jonagold, ajdared in gloster. Že drugo leto pričakujem štiri tone jabolk.“

– Kooperant Agrokombinata ste šele od letos. Ste že prej sodelovali s TOK Kooperacija? „Čeprav nisem bil kooperant, sem oddal najmanj 5 glav na leto. Odkupne cene so nihale. Bilo je veliko truda in bolj malo zaslužka. Imamo vso mehanizacijo. Če ne bi imel vinograda in bi moral vino nabavljati, bi se vseeno raje ukvarjal le s kmetijstvom. Mi imamo sleherni pedenj zemlje obdelan. Stabilizacija je tudi to.“

P. P.

BLOUDKOVA PRIZNANJA – Dosedanji predsednik TTKS Niko Žibret je izročil prizadevnim telesnokulturnim delavcem in uspešnim športnikom 19 bronastih, 13 srebrnih in 2 zlatih odličja. Najvišje Bloudkovo priznanje so dobili Alfred Istenič, Stojan Šibila st. in Franc Čargoš. Na sliki: dvakrat „srebrna“ evropskega prvenstva karateistka Franja Pavlin prejema srebrno Bloudkovo priznanje. (Foto: P. Perc)

O SAMOZAŠČITI

Vsi trije zbori krške občinske skupščine bodo v torek, 2. junija, obravnavali predlog sprememb in dopolnitev statuta občine. Novo besedilo v poglavju o predsedstvu skupščine zelo določno opredeljuje njegovo funkcijo in vlogo kot organizacijsko obliko usklajevanja dela zborov. Delegati bodo na tokrovih zasedanjih posvetili precej pozornosti uresničevanju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite v minulih petih letih in nalagam v tem srednjeročnem obdobju. Seznanili se bodo tudi z delom delegatov iz Slovenije v zveznem zboru in skupščine SFRJ v lanskem letu in z delom sodišča združenega dela v Brežicah.

Prešibka povezanost krni akcijo

Delovne skupine bodo do konca junija obiskale vse OO ZK – Ocene vpliva komunistov

Deset delovnih skupin (sestavljajo jih trije člani komiteja oziroma občinske konference ZK) bo do konca junija obiskalo vseh 79 osnovnih organizacij ZK v krški občini. V razgovorih bodo skušali ugotoviti vpliv komunistov na vsa družbena dogajanja v tovarnah in krajevnih skupnostih.

Pomembna bodo dognanja o prizadevanjih komunistov za uresničevanje stališč in resolucij kongresov

Jože Peterkoč: „Še vedno so delovne skupnosti skupnih služb izven občine in jemljejo našim tozdom več, kot bi zaslužile!“

ZK in drugih dokumentov, hkrati pa bodo obiski dobra priložnost za oceno vpetosti komunistov v kongresne priprave. OO ZK bodo na osnovi obsežnega opomnika pripravile poročila o dejavnosti po 8. kongresu ZKS in 11. kongresu ZKJ. Za nadaljnje uspešno delo bo pomembno tudi spoznanje o nujnosti, da se nekatere OO ZK prenehajo ukvarjati same s seboj in da bolj

neposredno spodbujajo reševanje odprtih vprašanj v svojih okoljih.

Ob oceni avantgardnosti bodo proučili tudi, koliko je ZK sposobna, da deluje skladno z ustavo znotraj delegatskega sistema. „Na ‚tapeti‘ se bodo znašli tudi dohodkovni odnosi med tozdi in skupnimi strokovnimi službami. Ocenili bomo, če je to tisto, kar je zapisano v zakonu o združenem delu.“ razlaga sekretar občinskega komiteja ZK Jože Peterkoč in nadaljuje: „Imamo veliko tozdogov s sedežem izven občine. To so Pionir, Novoles, Kremen, Labod, Lisca, Mercator, Metalna in

dva tozda Gozdnega gospodarstva. Proučili bomo, kakšen vpliv imajo komunisti na kadrovsko politiko na ravni delovne organizacije. Zavzemamo se tudi za opredelitev povezanosti komunistov v DO, ki ima več tozdogov izven občine. Če pa hočemo vsemu temu zadovoljiti obenem s sprejemanjem dobrih delavcev in samoupravljajcev v ZK, je potrebno več idejno-političnega dela.“

Namen obiskov in razgovorov, pri katerih bodo sodelovali tudi predstavniki Socialistične zveze, bopov, sindikatov in mladine, je ne nazadnje sprotno seznanjanje z negativnimi pojavi in odpravljanje le-teh, dokončno oceno obiskov pa bo sprejela občinska konferenca ZK na septemrskem zasedanju.

P. PERC

ŠE LEPŠA „OBLEKA“ – Delavci Pionirja hitijo z zemeljskimi deli okoli nove tovarne Iskre v Kostanjevici, da bi do petka asfaltna preproga ozaljšala 2150 m² parkirnih prostorov. Do svečanega dogodka bo tako vse nared. (Foto: P.P.)

STIRIM VALVASORJEVA PRIZNANJA

Delegati zborov občinske skupščine Krško bodo v torek sklepali o podelitvi najvišjih občinskih priznanj. Častno priznanje z medaljo Janca V. Valvasorja naj bi dobili direktor Agrokombinata Franc Juvanc za uspešno vodenje občinskega izvršnega sveta od 1974 do 1981 in dolgoletno družbenopolitično delo; upokojenec Tone Javorič iz Brestanice za uspešno opravljanje dolžnosti na raznih odgovornih položajih in dolgoletno družbenopolitično aktivnost; SIS za oddih in rekreacijo Krško ob 25-letnici uspešnega delovanja in vsestranskega razvoja množičnega rekreativnega oddiha; Radioklub „Rotocel“ Krško za posebne zasluge pri širjenju tehnične kulture, razvijanju revolucionarnih tradicij NOB in krepitevi SLO in družbene samozaščite.

KRŠKE NOVICE

ŠTIRJE NAPREJ – V čebelar-skem krožku na krški osnovni šoli so te dni izvedli tekmovanje, s katerega so se štiri najboljši uvrstili na skorajšnje zaključno – republiško. Na nižji stopnji bosta krško občino zastopala Joško Kerin in Igor Užmah, na višji pa Sonja Kukovičič in Marjan Božič.

DVA PRESEŽKA – Trimesečni proizvodni rezultati v tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj so prinesli izpolnitev plana. Večja proizvodnja od pričakovane je bila v Papirkon-fekciji in tovarni embalaže Senovo.

NOVI DATUM – Krajevna skupnost Krško bo letos svoj praznik prvič praznovala 15. junija in siev v spomin na prve krške borbe, na ustanovitev njihove borbene skupine. To je bila želja številnih občanov, sprejela in potrdila pa jo je tudi skupščina krajevne skupnosti. Na ta

dan bo osrednja svečanost v krškem delavskem domu.

NOVO DRUŠTVO – Da so v Dolenji vasi ustanovili kulturno društvo „Bratov Godler“, smo že zapisali, danes pa moramo še to, da je društvo že zaživelo. Pripravilo je nekaj prireditev, sedaj pa bi radi naredili manjši oder v dvorani in uredili manjši oder v dvorani in uredili manjši oder v dvorani in uredili manjši oder v dvorani.

POD PLANOM – Vsi štiri tozdi SOP so v obdobju januar – april nekoliko zaostajali značrtovano ravnost celotnega prihodka in dohodka, medtem ko je čisti dohodek malenkostno presežen. Ker pa 275 delavcev ni preseglo predvidenih materialnih stroškov, povečana pa sta dohodniški in čisti dohodek na zaposlenega, so poslovni rezultati dokaj ugodni.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Št. 22 (1659) * 28. maja 1981

Dobili so ključne stanovanj

Na Mirni in v Mokronogu so te dni predali namenu skupno 72 stanovanj — Za nekaj let pokrite potrebe — Razdelili so tudi 29 solidarnostnih stanovanj

Te dni so trebanjski prosilci za stanovanja vendarle dočakali, da so jim predstavniki samoupravne stanovanjske skupnosti izročili ključne stanovanj. Kljub zamudi, ki so jo že po tradiciji zagrešila gradbena podjetja, in precejšnji lastni udeležbi so bili novih stanovanj nad vse veseli.

Kot je povedal tajnik stanovanjske skupnosti Jože Klemenčič, so v teh dveh letih na Mirni zgradili 50 stanovanj s skupno površino 2.664 kvadratnih metrov, cena za kvadratni meter pa je prav velemestna, saj znaša

skoraj 18 tisoč dinarjev. Od skupnega števila stanovanj je kar 18 solidarnostnih, ki so jih dobile mlade družine pa tiste z nizkimi dohodki in štirje upokojenci. Za zdaj so potrebe po stanovanjih na Mirni pokrite, saj so precej stanovanj odkupile tudi delovne organizacije; med temi jih je KP Dob kupil 11, Dana 8, IMV 6, osnovna šola Mirna 4, Kolinska 2 in Zdravstveni dom 1 stanovanj. Stanovanjska skupnost predvideva, da se bodo spet lotili gradnje stanovanj čez dve ali tri leta.

V Mokronogu, kjer je stanovanja gradilo domače gradbeno podjetje, je bil kvadratni meter stanovanjske površine nekoliko cenejši, pa tudi stanovanj je bilo za polovico manj. Trinajst od skupnega števila je solidarnostnih, nekaj pa so jih kupile organizacije združenega dela. Iskra jih je kupila 5, osnovna šola 2, občina 1 in Zdravstveni dom tudi 1.

Zdaj je stanovanjska skupnost finančno precej izčrpana, zato tudi v Mokronogu ne gre tako kmalu pričakovati, da bi spet gradili stanovanja. Zato pa se bodo gradnje že konec junija lotili v Trebnjem, kjer so potrebe zaradi precejšnjega doseljavanja vsak dan večje.

KRVODAJALSKA AKCIJA

V trebanjski občini bo od 2. do 4. junija potekala krvodajalska akcija. Najprej, 2. junija, bo akcija v zdravstveni postaji Mokronog, kjer se bodo krvodajalci lahko zglasili od 7. do 13. ure. Naslednji dan bodo odzimali kri v zdravstvenem domu v Trebnjem od 6.30 do 13. ure, 4. junija pa bodo krvodajalci lahko oddajali kri v zdravstveni postaji Mirna. Vsi krvodajalci naj se poslužujejo posebnih avtobusov.

AKCIJA ZBIIRANJA PAPIRJA JE USPELA

Tudi nedavna akcija zbiranja odpadnega papirja, ki je bila v trebanjski občini pred nekaj dnevi, je pokazala, da je Rdeči križ zelo dobro organiziran. Zbrali so namreč kar 6.000 kilogramov papirja, od tega so samo v Trebnjem zbrali 2.000 kilogramov, na Mirni 1510, v Šentrupertu 1274 kilogramov in v Mokronogu 1.040 kilogramov.

STOPILI V VRSTE ZK

V okviru praznovanja dneva mladosti so v ponedeljek v Trebnjem sprejeli v vrste ZK nove člane, potem pa je bil tudi sprejem za jubilate, ki so člani ZK že trideset in več let. Ob tej priložnosti so pripravili kratek kulturni program, v trebanjski galeriji, kjer je bil sprejem, pa je govoril tudi Igor Slak, sekretar komiteja občinske koncertne ZK.

FINKE BODO PELE V TREBNJEM

Danes bo v Trebnjem gostoval dekleški pevski zbor s Finske, ki sicer sodeluje na mladinskem pevskem festivalu v Celju. Za trebanjsko občinstvo so pevke pripravile tri koncerte, dva od teh za mladino in enega večernega za ostale občane.

Dober glas seže v deveto vas

Stanovanjska zadruga Šentrupert bo gradila po Dolenjski in Posavju — Zadržniki imajo vrsto ugodnosti

Medtem ko si v drugih republikah in področjih Slovenije pri gradnji zasebnih stanovanjskih hiš precej pomagajo s stanovanjskimi združenji, je bila Dolenjska skupaj s Posavjem na tem področju v precejšnjem zaostanku. Novosti na tem področju je prinesla leta 1978 šele Stanovanjska zadruga Šentrupert, ki je bila najprej ustanovljena za področje tamkajšnje krajevne skupnosti, kasneje pa še trebanjske občine.

Zadruga se je kot ena izmed pomembnih oblik gradnje stanovanj in zasebnih stanovanjskih hiš najprej izkazala na domačem področju. V Šentrupertu je namreč zgradila 16 stanovanjskih hiš, za katere je priskrbelo stavbna zemljišča in dokumentacijo, organiziran gradbeni nadzor in druge ugodnosti.

Ker se je glas o ugodnostih, ki jih prinaša organizirana združna gradnja stanovanj, kaj kmalu raznesel tudi po trebanjski občini, so delovanje zadruge kmalu razširili na vso trebanjsko občino. Nekaj zaradi pritiska bodočih graditeljev stanovanj, nekaj pa zaradi tega, ker so vedeli, da v drugih predelih Slovenije deluje že 40 stanovanjskih združenj, ki organizirano grade hiše, se je letos področje delovanja zadruge razširilo na vso Dolenjsko in Posavje. Kot je povedal profesionalni tajnik zadruge Peter Bracar na nedavnem zboru združnikov, prinaša združnikom članstvo v zadrugi vrsto ugodnosti.

Poleg gradbenega nadzora, pomoči pri pridobivanju lokacijske dokumentacije in stavbnih zemljišč, kreditov in drugega pa je za združnike gotovo zelo privlačno tudi to, da lahko nabavljajo gradbeni material brez prometnih davkov. Seveda vseh teh ugodnosti združniki ne dobe kar tako. Poleg pravic morajo izpolnjevati do zadruge tudi svoje dolžnosti, saj je zadruga ustrezno samoupravno organizirana.

J. S.

DOČAKALI SO STANOVANJA — V Mokronogu in na Mirni so minule dni podelili ključne novih stanovanj, ki so bila pravkar dograjena. Čeprav so gradbeniki nekoliko zakasneli pa med lastniki zato ni bilo nič manj veselja, še posebej radostni pa so bili novepečeni lastniki solidarnostnih stanovanj.

SE JE LE PREMAKNILO? — Kot kaže, se je pri bodočem obratu Kemije — Impex v Velikem Gabru vendarle nekaj premaknilo, saj je bilo minule dni videti, da so gradbeniki spet pripravljeni za delo. Za zdaj so urejali predvsem okolico bodočega obrata, kmalu pa pride na vrsto tudi notranjost, kjer bodo imeli najprej skladišča; kasneje pa se bo tam začela proizvodnja.

IZ KRAJA V KRAJ

PA SE ZADNJIČ OGLASI NA sekretariatu za notranje zadeve trebanjske občine neko dekle s SIS in prosi za preizkusne tablice za svojo šefa. No, tam so ji rekli, da ji lahko dajo preizkusne tablice za šefov avto, da pa bi bilo zelo dobro, če bi tudi šefa malo preizkušali, preden se lotijo svojega dela. Tako bi se namreč lahko izognili nekaterim napakam, ki jih lahko naredijo novepečeni šefi.

DAJ, DAJ LOJZE, so rekli nekemu neposredniku, ki se je udeležil vojaških vaj, puške pa res ni mogoče očistiti v desetih minutah. Marjan je za enako delo potreboval celi dve uri in pol. Pa se je neposrednik Lojze takole odrezal: „Marjan je direktor in je nekoliko pozabil na to, kako se opravljajo fizična dela.“

ZA LEPŠO PODOBO TREBNJE-GA GRE, so rekli minule dni tre-

banjski komunalci, ki so se lotili urejanja nasadov (kolikor jih pač je v Trebnjem) in košnje trave, kolikor ni pohojena. Seveda pa lahko rečemo, da bi bilo v središču trebanjske občine poleg skrbi za javne nasade in parke lahko malo več skrbi za lepšo podobo hiš in oken. Znano je namreč, da je bilo nekdanje na oknu vsake slovenske hiše najti cvetoče nagejline in zeleneči zozmarin.

ČISTO BREZ ZAGAT V TRGOVINAH PA NE GRE, si morda mislijo trebanjski trgovci, ki so zdaj, ko je kava nekoliko dražja, poskrbeli, da jo je dobili v vseh trgovinah. Žal pa vso kavo prodajajo v zrnju, v nobeni trgovini pa je ne zmeljejo. Zdaj se je začelo med trebanjskimi gospodinjami šušljati, da bi moral nekdo odpreti obrtno delavnico za mletje kave. Pa še izplačala bi se taka obrt, saj poraba kave ni padla niti za las.

TREBANJSKE NOVICE

LEP VEČER — V soboto, 23. maja, so najmlajši v sevniškem gasilskem domu pripravili prigraden nastop „Naša beseda 81“. Gostovale so skupine obrobni osnovnih šol Boštanja, Krmelja in Tržišča. Žal na tej res kakovostni prireditvi ni bilo niti za desetino obiska kot, denimo, v nedeljo na posavski reviji zabavnih ansamblov. Sicer pa so se jim slednji maščevali: ni bilo niti ene dobre „punk“ skladbe! Na sliki: oktet deklek iz Boštanja. (Foto: Železnik)

Dobro naložen sleherni dinar

Pregledno poročilo sklada za gradnjo šol — Samoprispevek so obogatila posojila

Predsednik sklada za gradnjo šol v sevniški občini in glavni direktor Industrije otroške konfekcije Jutranjka Karel Vehovar je podpisal pregledno poročilo, ki ne obvešča zgolj o prihodkih in odhodkih sklada v minulem letu, temveč daje nadroben pregled vseh naložb drugega občinskega samoprispevka (če izvzamemo referendum za zdravstveni dom).

Poglejmo najprej, kaj si je bil sklad zadal, da zgradi v obdobju 1978—1982, ko se je iztekel ta samoprispevek. Predvidena je bila gradnja novega vrtca v Sevnici, osnovnih šol v Krmelju (z dvema oddelkoma predšolskega varstva) in Tržišču, dozidava in nadzidava osnovne šole Sava Kladnika v Sevni-

ci (namenu je bilo izrečena ob občinskem prazniku lani). V obeh šolah Mirenske doline že teče pouk, čeprav investiciji še nista povsem zaključeni, in tudi v vrtcu so malčki že lep čas na varnem. Lepo preurejeno stoletno šolsko zgradbo na Studencu je izročil namenu Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS,

podobno preurejena je tudi šola v Loki. Adaptacija šentjanške osnovne šole še ni prišla na vrsto. Dela, ki so pomembna za boljše pogoje dela tamkajšnje celodnevne osnovne šole (trenutno edine v občini) naj bi opravili letos ali prihodnje leto.

V načrtu je bila tudi izgradnja 25 čakališč za avtobuse, doslej so jih zgradili že 13, pravijo pa, da jih bodo letos in prihodnje leto zgradili še 25. Program samoprispevka je vključeval tudi staro milijardo dinarjev za pripravo gradnje nove šole v Sevnici. Tam naj bi bili urejeni oddelki za usmerjeno izobraževanje in končno tudi za glasbeno šolo, ki deluje v nemogočih razmerah.

Skratka, sklad ni imel lahkega dela, sadove tega dela pa že uživajo naši šolarji.

A. Z.

PELI TUJCEM

Člani okteta Boštanski fantje vadijo nov spored. Pred praznikom OF so bili na štiridnevem seminarju v Portorožu. Dnevno so s svojim mentorjem prof. Egonom Kunejem vadili tudi po osem ur. Na kraju so v hotelu Slovenija zapeli še tujim turistom, večinoma iz Skandinavije. Gostje so nastop Boštanjčanov sprejeli izredno lepo; za nastop našega „evrovizijca“ Vajta ni bilo niti toliko zanimanja kot v konkurenci za pesem Evrovizije. Ostal je namreč popolnoma brez občinstva.

KDO BO PRVI?

Zbori občanov na območju sevniške krajevne skupnosti pred nedeljskim referendumom so bili večinoma izredno dobro obiskani. Na Žurkovem dolu so tako rekoč prišli vsi krajanje, tudi pri Kožuhojih v Drožanju je bila v izbi gneča. Marsikoga je ugodno presenetila dobra udeležba na sestankih hišnih svetov, polnoštevilno so se zbrali stanovalci na vseh šestnajstih. Slabo je bilo na seji sveta komunistov v Sevnici. Ni bilo niti predsedujočega, od 60 vabljenih jih je prišlo le 15. Sprejeli so sklep, da ugotovijo osebno odgovornost neupravičeno izostalih.

Vsi na volišča!

V nedeljo referendum na območju sevniške KS

Kakršnokoli ponavljanje programa sevniške krajevne skupnosti za gradnjo vodovoda izpod Lisce in cest bi bilo odveč. Komisija za informiranje in propagando pod vodstvom prof. Jožeta Bogoviča se je resnično potrudila. V začetku minulega tedna je bila natisnjena v 1.800 izvodih še brošura, kjer je na kratko pojasnjeno vse poglavitno. To gradivo je služilo tudi za zaključne obravnave na zborih občanov, uličnih odborov, hišnih svetov in na sestankih po delovnih kolektivih. Preostane nam samo še, da pozovemo vse volilce na območju osrednje KS v občini, da opravijo svojo dolžnost in glasujejo na svojem volišču. Vseh bo odprtih 16, pomemben bo vsak glas. Kdor ima majhne prejemke (v brošuri je opisano, kdo je to), samoprispevka ne bo plačeval, čeprav je zaželeno, da glasuje. V volilnih odborih sedijo vaši krajanje. Olajšajte jim delo, zato glasujte v jutranjih urah! Glas „ZA“ od vsakega posameznika bo izraz skupne volje za hitrejši napredek!

Koliko je vse stalo?

Samoprispevek je pomenil malo, sklad pa je znal kljub težavnim razmeram pritegniti posojila

Gradnja sevniškega vrtca je stala 15.686.271 dinarjev, krška Temeljna posavska banka je sodelovala s posojilom 5 milijonov, kolikor je znašal tudi kredit Marlesa kot izvajalca, s posojilom je sodelovala tudi zveza skupnosti otroškega varstva z 2.938.000 dinarji, iz sredstev samoprispevka, ki je bil hkrati prispevek izobraževalne skupnosti in skupnosti otroškega varstva je bilo 2.748.271 dinarjev.

Adaptacija studenske šole je veljala 1.195.688, iz samoprispevka je šlo 1.025.000 dinarjev. Krmeljska osnovna šola je stala 9.579.000 dinarjev, iz samoprispevka je šlo zanjo 5.559.000 dinarjev. Pri skladu menijo, da bistvenih odstopanj od finančne konstrukcije ne bo.

Tržiška osnovna šola je bila malce cenejša (8.336.000 dinarjev), iz samoprispevka je šlo zanjo 3.906.000 dinarjev. Nadzidava in dozidava sevniške

osnovne šole, kjer je dnevno okrog 1.200 otrok, je stala 51.750.000 dinarjev; poudariti je treba, da je to še vedno le približna ocena. Iz samoprispevka, sredstev izobraževalne skupnosti in otroškega varstva je šlo za to veliko stavbo samo 20.363.000 dinarjev. Učitelji in starši trepetajo za varnost vozačev. Ureditev dovozne poti za avtobuse je ocenjena na 2 milijona dinarjev.

Preureditev loške šole je stala 1.893.699 dinarjev, iz samoprispevka, OIS in OSOV je šlo zanjo 1 milijon dinarjev.

Samo v lanskem letu je imel sklad 19.786.758,70 dinarjev prihodka, odhodkov pa za nekaj nad 17,6 milijona dinarjev. Od samoprispevka se je v času od začetka leta 1979 do 15. decembra 1980 nateklo 9.736.395,85 dinarjev. O teh in drugih nemajhnih denarjih je bil govor na večeršnjem sklicu skupščine izobraževalne skupnosti.

SEVNIŠKI PABERKI

SREČANJE GODB, RIBIŠKI PRAPOR IN SE KAJ — V soboto ob 15. uri se bo pred Merxom začelo letošnje srečanje gasilskih pihalnih godb, kjer bodo razvili svoj prapor tudi sevniški ribiči. Lepak ne pove, kje bo ribiško tekmovanje. Kaj bi tisto, ve se, kje bo nadaljevanje nastopa godbenikov, namreč pri taborniškem domu ali točneje „grill bifeju“ Osovnikar na drugem koncu mesta!

ČAKAJO NA REKONSTRUKCIJO? — Cestarji se spet niso ujeli! Ko je cesta služba pri krajevni skupnosti to pomlad barvala talne oznake na cesti v Sevnici, se je spet ustavila pred gostilno „Na križišču“ v Šmarju. Vseeno smo pričakovali, da bodo prišli do tja njihovi vrstniki s Kranjskega, saj je cesta do tod republiška. A glej ga šmenta! Ze vedo, da je tam nevarno, saj so oznake marsikje, le tu jih ni še nekaj let.

SEVNIŠKA KS NA TV — V sobotni oddaji „NAS KRAJ“ bo predstavljena sevniška krajevna skupnost. Televizijska ekipa se je

pomudila v Sevnici minuli četrtek in ponedeljek. Hvalevredna pomoč te hiše, če ne računamo hitrosti, kako bo oddaja prišla na male zaslon. Televizijskim vsa čast še zaradi nečesa: krajevna skupnost jim je bila poslala naročilnice za telope v prid referendumu. Televizijski pa so jih vrnili, za nameček pa poslali še smenalno ekipo.

lisjak lisjaku

— Neverjetno, a resnično. Lažje je v Sevnico dobiti televizijsko ekipo za „Naš kraj“, kot spraviti na sevniški radio eno samcoto vestičko o bližnjem referendumu v krajevni skupnosti!

SEVNIŠKI VESTNIK

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 28. maja – Avguštin Petek, 29. maja – Magdalena Sobota, 30. maja – Ivana Nedelja, 31. maja – Angela Ponedeljek, 1. junija – Fortunat Torek, 2. junija – Erazem Sreda, 3. junija – Pavla Četrtek, 4. junija – Franc

LUNINE MENE

2. junija ob 12.32 uri – mlaj

BREŽICE: 29. in 30. 5. ameriški barvni film „Dandy, pravo ameriško dekle“. 31. 5. in 1. 6. ameriški barvni film „Šampion“. 3. in 4. 6. italijanski barvni film „Specialna policija proti mafiji“.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

IŠČEM DELAVCA-KLEPARJA, izučnega ali za priučitev. Milan Muhič, Dolenjske Toplice 92.

KV MIZARJA ZA IZDELAVO POHISTVA sprejemam takoj za stalno. Netto OD do 12.000,00 din, ostalo po dogovoru. SPLOŠNO MIZARSTVO Šivic, Brezje na Gorenjskem.

SOBOSLIKARJA takoj zaposlim. Delo je v Ljubljani, OD po dogovoru. Ponudbe pod šifro: „MLAJŠI“.

STANOVANJA

MLAD ZAKONSKI PAR brez otrok išče enosobno stanovanje ali garsonjero v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (2244/81).

ZDRAVNIK išče garsonjero v Novem mestu. Ponudbe pod šifro: „001“.

MLADA DRUŽINA (en otrok) išče manjše stanovanje ali garsonjero v Novem mestu ali bližnji okolici. Telefon 21-826, int. 209.

OPREMLJENO SOBO oddam pošteno delavki ali uslužbenki v Kostanjevici, Krška cesta 1. Informacije v nedeljo dopoldan.

Motorna vozila

FIAT 750, leto izdelave 1978, prodam. Tatjana Brezovar, Gor. Gradisce 11, 68350 Dolenjske Toplice.

ZASTAVO 750, letnik 1979 in **FORD EKORDA**, letnik 1971, prodam po ugodni ceni. Zdravko Robek, Dobruška vas 29, Škocjan.

TAM 5000, letnik 1970, registriran, prodam. Jože Hostnik, Roje 13, Velika Loka.

TOVORNO PRIKOLICO z naletno zavoro prodam. Nosilnost 500 kg. V Brezov log 44, Novo mesto ali

BREŠTANIČA: 30. in 31. 5. ameriški film „Stan in Olio v tujski legiji“.

CRNOMELJ: 29. in 30. 5. film „Vanda Nevade“. 31. 5. italijanski film „Hotel Klanjford“. 31. 5. ameriški film „Ona zna to bolje“.

KOSTANJEVICA: 30. 5. ameriški film „Demonicno seme“. 31. 5. ameriški film „Aleja prokletstva“. 3. 6. švedski film „Prizori iz zakonskega življenja“.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 29. do 31. 5. italijanski barvni film „Človek, imenovan Buldožer“. 1. in 2. 6. italijanski film „Tudi angeli jedo fižol“. 3. in 4. 6. hongkongski barvni film „Rdeča maska“.

NOVO MESTO – KINO JLA: Od 29. do 31. 5. angleški film „Kaskaderji in rokerji“.

SEVNICA: 29. 5. ameriški barvni film „V klancu Navoja“. 30. in 31. 5. ameriški barvni film „Mladi in svobodni“.

tel. 25-116 v večernih urah. **ZASTAVO 750**, letnik 1972, obnovljeno 1981, prodam. Janez Bobič, Cdraže 15, Šmarješke Toplice.

FEUGEOT 304 prodam. Falkner, Jerebova 6, Novo mesto, telefon 22-654.

Z 1300, letnik 1968, ugodno prodam. Informacije popoldan po telefonu 22-258.

ZASTAVO 101, letnik 1975, registriran do decembra, prodam. Prečna 29, Novo mesto, tel. 24-226.

PRODAM dobro ohranjen avto 125 P, letnik 1976. Zupancić A., Gor. Straža 102.

TOVORNI AVTO MAGIRUS DEUTZ, registriran za celo leto, 5 ton, ugodno prodam ali zamenjam za osebni avto. GALE, Lukovek 10/a, Trebnje.

ZASTAVO 750, letnik 1977 in **FIAT 850** prodam za dele, prodam tudi mešalnik za BCS. Jože Avguštinčič, Stari trg 23, Trebnje.

R 4, letnik 1977, ugodno prodam. Tel. 21-570.

ZASTAVO 1300 po delih prodam. Stibrič, Spodnji Stari grad 27/a, Krško.

GS 1,3, letnik 1979, prevoženih 20.000 km prodam. Tel. 25-101.

SIMCO 1000 GLS, letnik 1974, prodam za dele. Tel. (068) 22-244.

GOLF J, letnik 1977, prevoženih 31.000 km, prodam. Telefon 25-909.

MINI 1000, letnik 1973 prodam. Tel. 84-994.

FIAT 750 SC, letnik 1980, prodam. Jože Rus, Meniška vas 71, Dolenjske Toplice.

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Franc Blatnik, Dol. Toplice 165.

NOVO 101 M prodam zaradi gradnje. Anton Matkovič, Črmošnjice 4, Semič.

FIAT 750, letnik 1971, generalno popraviljen, prodam. Mestne njive 2/5, Novo mesto.

STOENKO, letnik 1976, karambolirana leva stran, prodam. Cena po dogovoru. Ivan Novak, Tesarska 5/C, Kočevje ali tel. (061) 851-180 od 6. do 14. ure.

ZASTAVO 750, letnik 1972, prodam. Zagrebška 19, Novo mesto. R 12, letnik 1973, ugodno prodam. Ogled popoldan, tel. (068) 83-301 ali Jože Lunder, Vrhtrebnje 9, Trebnje.

DACIO 1300, letnik 1974, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Telefon 25-496 po 19. uri.

SKODO 120 L, letnik 1977, prevoženih 37.000 km, prodam. Stan. Kozar, Kidričeva 9, Crnomelj, tel. 76-542.

OSEBNI AVTO BMW 316, letnik 1978, prodam. Stane Rožman, Podgorje 14, 68255 Pišce.

ZAPOROŽEC, letnik 1975, ugodno prodam, lahko tudi po delih. Vidmar, Dvor 79.

GS X 1, 2, letnik 1977, prodam za 16 M. Rostoharjeva 12, Krško, popoldan.

R 4 TLS, letnik 1974, v dobrem stanju, zelo ugodno prodam. Ogled po 16. uri pri Mihi Božiču, V Brezov log 21, Novo mesto, pri Kobe.

AUSTIN 1300 z rezervnimi deli, registriran do septembra, ugodno prodam. Obrh 11, Dol. Toplice.

R 4 – KATRCO za dele, starejši letnik, prodam. Medic, Črmošnjice 12a pri Stopičah, Novo mesto.

OPEL KADETT, december, letnik 1974, prodam. Informacije na tel. 76-073.

Kmetijski stroji

GRABLJE ZA BCS prodam. Stanko Hiti, Brezovica 25, Šmarješke Toplice.

SNOPOVEZALKA ZA DCS in žrebeta starega 1 leto prodam. Naslov v upravi lista (2246/81).

OBRAČALNIK MARATON za kosilnico BCS prodam. Somrak, Goriška vas 7, Mirna peč.

OBRAČALNIK „SENTAL“ za BCS kosilnico, motorno žago „HOMELITE“ in gumi voz zapravljičev prodam. Zg. Vodale 6, 68295 Trzisce.

PRODAM

NOVO ŠPORTNO KOLO Maraton prodam. Tel. (068) 25-362.

PRODAM žago Gater in krožno žago za žamanje cimpra, horizontalno z dvema vozoma 8 m in 4 m, vse železna konstrukcija. Ivica Dehlič, Mala Paka, Ribnik 47272 pri Metliki.

NAHRBTNIK ZA otroka podram. Martina Peskar, Majde Šilc 20, Novo mesto, tel. 25-479.

DIESEL MOTOR IMT 50 KM prodam. Vid Brezovar, Gor. Gradisce 11, Dolenjske Toplice.

PO UGODNI CENI prodam navadno harmoniko izdelave Škraba in bas gitaro Melodija. Skupna cena 18.000,00 SD. Ogled vsak dan po drugi uri. Peter Papič, Cerovec 1, Semič.

PRODAM veliko brejo svinjo ali zamenjam za telico. Uršula Povhe, Sela 12, Straža pri Novem mestu.

SVEŽE IN SUHE smrekove plohe prodam. Polde Krevs, Mirna peč 109.

MIZARJI! Prodajam podajalni strojček in 0,25 KW trofazni elektromotor. Naslov v upravi lista (2245/81).

KOZOLEC ENOJNIK, 2 okni in 2 žimnati vzmetnici prodam. Marija Globevnik, Škocjan 2.

UGODNO PRODAM kavč in mizo. Marko Badovinac, Ilke Vaštevove 17, Novo mesto, tel. 22-349.

TRI KOSE MICHELIN GUME Z X S FEKTNAMI 135 x 380 ugodno prodam. Naslov v upravi lista (2247/81).

CISTERNO PVC 1500 l, z atestom, prodam. Daniel Vrhovnik, Gor. Brezovica 11, Sentjemej.

VOZ ZA PREVOZ ŽIVINE prodam. Telefon 83-655 v večernih urah.

10 AŽ PANJEV čebel prodam. Janez Špehar, Trdinova 39 a, Novo mesto.

PRODAM seno na rastilu na polovini. Bakšič, Koroška vas 4, Novo mesto.

PRODAM kotel za centralno kurjavo (litoželezni), radiatorje z ventili, cisterno 4200 litrov, ekspanzijsko posodo, mešalni ventil in gorilnik z avtomatiko, vse malo rabljeno. Vinko Alič, Ljubljanska 40, Vrhnika, ali telefon (061) 751-338.

DOBRO OHRANJEN KAVČ prodam. Bratkovič, Aškerčeva 6, Krško.

PRODAM nov traktorski gnojnik nakladač za vse traktorje in prikolico za osebni avto. Cena po dogovoru. Slavko Starc, Srednje Arto 1 nad Pijavškim, 68270 Krško.

ROTACIJSKO KOSO, primerno za vsak traktor, in avtomobilsko prikolico 220/140 prodam. Zerjav, Sp. Pohanca, 68253 Artiče, telefon (068) 61-863.

JAPONSKI TELEVIZOR znamke „Sharp“ prodam. Ina Štrobac

Šegova 8, Novo mesto, tel. 24-821 popoldan, 24-401 dopoldan.

FOTOAPARAT FUJICA SP 705 z vgrajenim svetlomerjem, merjenje svetlobe pri odprtih zaslonki, z objektivom 1,8/55 mm in avtomatsko zaslonko, z navojem φ 42 mm – možnost uporabe vzhodno nemških in ruskih objektivov – prodam za 6.500 din. MARKO KLINC, Dolenjski list, tel. 23-611, popoldan 24-487.

KUPIM

GUME 7-30 (še uporabne) za traktor **FENDT** kupim. Ivan Hrovatič, Igljenik 7, Novo mesto.

HLADILNIK – rabljen, po možnosti še v dobrem stanju, kupim. Telefon 25-212.

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, od 18 do 30 KM, kupim. Opis delovnih ur in ceno pošljite na naslov Janez Turk, Gor. Straža, n. h.

POSEST

ZAZIDALNO PARCELO 10 – 15 A, primerno za vikend, voda in elektrika na parceli, prodam. Milena Mrgole, Studenec 46 pri Sevnici.

VINOGRAD S SADOVNJAKOM IN Z ZIDANICO na Krsinjem vrhu prodam. Voda in elektrika oddaljena 20 m. Dostop je možen z vsakim tovornim ali osebnim avtomobilom. Možnost ogleda vsako popoldne od 16. ure dalje na naslovu Ivanka Rabelj, 68275 Škocjan 21.

HIŠO in 2500 m² zemlje prodam. Drago Rajakovič, Gotna vas 42, Novo mesto.

PRODAM parcelo v Berčičah, primerno za vikend in vinograd. Zglasite se na Vinogradniški 4, 68330 Metlika.

HIŠO ZA RUŠENJE, zgrajeno leta 1958, prodam. Informacije na naslovu Ivan Popovič, Sovretova 11, Krško, telefon 71-565, 71-055.

VINOGRAD Z ZIDANICO v Ljubnu pri Uršnih selih pri „Marofu“, prodam. Ogled 30. in 31. 5. 1981. Bukovec Franc.

NOVO STANOVANJSKO HIŠO ter 37 arov zemlje prodam. Vse informacije dobite pri Anici Baumkirher, Podvrh 36 pri Sevnici.

TRAVNIK v Malem Podlogu 1 ha 34 arov in 21 m² prodam. Vprašati na naslov Jože Plankar, Venišče 28, Leskovec pri Krškem.

STARO DVODRUŽINSKO HIŠO (eno stanovanje in najemu) v centru Novega mesta, tik ob Krki, prodam. Možnost ureditve čolnarne. Hiša je uporabna tudi za razne obrtne dejavnosti. Izredna prilika, cena en milijon, veljavna do 30. junija 1981. Informacije na telefon (068) 851-494.

ENODRUŽINSKO HIŠO V BREŽICAH – Črnc 17 prodam za gotovino. Informacije na telefon (068) 61-713.

ATRIJSKO HIŠO 200 m², na sončni in mirni parceli, 4 km iz centra Ljubljane, tretja faza, prodam. Dogovor po tel. (061) 317-942 ali pismeno na naslov Terezija Klep, Ulica bratov Kotar 11, Novi Trzin, 61234 Mengeš.

VINOGRAD IN ZIDANICO v Pijani gori pri Škocjanu v izmeri 8 arov prodam. Zidanica je obnovljena in agregat 1,5 kilovata še v garanciji. Informacije na Krnc, Dol. Kamence 23, Novo mesto.

RAZNO

IZGUBIL SEM AVTOMOBILSKE KLJUČE v Novem mestu. Poštenega najditelja prosim, da jih vrne proti nagradi na naslov Rudolf Cikanek, Čitalniška 2, Novo mesto.

VRŠIM VSE VRSTE USLUG AVTOGENEGA RAZREZA PLOČEVINE do 100 mm po rizbi. DELA izvršim po dogovoru z lastnim materialom. Informacije po telefonu (068) 76-068.

NUJNO POTREBUJEM 3 milijone starih dinarjev v gotovini. Vnem v kratkem roku z velikimi obrestmi. Naslov v upravi lista (2243/81).

PREKLICI

JANEZ SMERKE, Poljane 8, Mirna peč, prepovedujem Slavki Retelj iz Poljan pašo kokoši po moji njivi. Če tega ne bo upoštevala, jo bom sodno preganjal.

MARIJA LIBERSAR IZ STARE BUČKE prepovedujem vsako vožnjo po moji parceli št. 2892/8, razen po tisti poti, ki je bila narejena z buldožerjem. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

MARTINA BELE, BIRCNA VAS 33, NOVO MESTO, opozarjam

vse vaščane, naj prenehajo žaliti **TONČITA BELETA**.

SLAVKO POVŠE, KLENOVIK 5, ŠKOCJAN, prepovedujem pašo kokoši in delanje škode po parceli v Lozu. V nasprotnem primeru bom uvedel sodni postopek.

LOJZETU IN VERONIKI GORENCI iz ESSNA iskrene čestitke za njuno praznovanje, predvsem pa veliko zdravja želi Zvonka.

STARŠA IVANA in **ANTON HREN** iz Gor. Gradišča pri Dol. Toplicah slavita biserno poroko. Ob tej priliki jim želimo še veliko zdravnih let skupnega življenja, vsi njuni otroci.

OBVESTILA

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKZ 25, 68270 KRŠKO in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

CENJENE STRANKE OBVEŠČAM, da bom imel na zalogi živo apno. Sprejemam prednaročila ustno ali pismeno. O prevzemu apna bom stranke obvestil osebno. **JOŽE VLAŠIČ – SALAMUN**, Tribuče 17, Crnomelj.

ZAHVALA

Po težki in hudi boleznini nas je v 51. letu zapustil naš dragi

JANEZ NAGODE

iz Livolda pri Kočevju

Za izrečeno sožalje ter darovano cvetje se zahvaljujemo sorodnikom, nekdanjim sodelavcem in prijateljem ter vaščanom, ki ste ga spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo govornikom in župniku za posvilitve besede. Iskrena hvala tudi družbenopolitičnim organizacijam.

Žalujoci: Rezka in vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, sestre in tete

ALOJZIJE LJUBELJŠEK

iz Trzisce 22

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ji v življenju kakorkoli pomagali, posebno pa še v času njene bolezni ji lajšali bolečino. Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti in nam izrekli sožalje. Lepa hvala tudi govorniku KS Trzisce, DU in GD Trzisce in duhovniku za lep pogrebni obred.

Žalujoci: hči Ana z možem, snaha Elfride, vnukinje Koni in Betina ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare mame

MARIJE PEŠIČ

iz Avguštin 8 pri Kostanjevici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste se tako številno poslovlili od nje, darovali vence in cvetje ter nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih. Hvala gozdnemu obratu Kostanjevica in župniku za opravljeni obred. Še enkrat hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti!

Žalujoci: mož Franc, sestra Nežka, hčerke Ivanka, Marija, Angelca in Zofka z možmi, vnuki in vnukinje ter ostalo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Milan Markej, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik priloge: Dušan Lazar, Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 10 din. Letna naročnina 380 din, plačljiva vnaprej – Za delovne in družbene organizacije 760 din – Za inozemstvo 760 din ali 26 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temejna dolenjska banka Novo mesto).

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu 200 din, 1 cm na določeni strani 300 din, 1 cm na prvi strani 400 din. Vsak mali oglas do 10 besed 80 din, vsaka nadaljnja beseda 8 din – Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 12 od 1. 4. 1981 – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1981) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52000-603-30624 – Naslov uredništva 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov uprave: Jenkova 1, p. p. 33, tel. (068) 22-365 – Naslov ekonomske propagande in malih oglasov: Glavni trg 3, p. p. 33 telefon (068) 23-611 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto – Barvni film in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 85. letu starosti zapustila naša ljuba mama, stara mama in teta

JOŽEFA ANDREJČIČ

roj. Zajc
iz Goriške vasi 23

in

mного prežgodaj je v 47. letu starosti tragično preminil naš ljubi mož,
oče, brat, stric, svak in zet

JOŽE ANDREJČIČ

iz Goriške vasi 23

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sosedom za nesebično pomoč, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste se v tako velikem številu udeležili pogrebne slovesnosti, jima darovali vence in cvetje ali kakorkoli počastili njun spomin. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniškemu osebju internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto in zdravnikom iz Sentiernjeja, župniku za opravljeni obred ter govornikom pri odprtem grobu in pevcem iz Skočjana. Prav tako se zahvaljujemo Postaji milice iz Novega mesta in Sentiernjeja, novomeškemu gasilecu, sindikalni organizaciji IMV in njegovim sodelavcem, ZB Skočjan, Osnovni šoli iz Skočjana in Domu Majde Silc iz Šmihela. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njuni

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega moža, očeta, brata in strica

STANKA POVŠETA

iz Uršnih sel 53

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam stali ob strani v teh težkih trenutkih. Pristrčna zahvala GD Uršna sela, ZZB, ZRVS, OO ZSMS, OO ZK, delovnim organizacijam TOZD za vleko vlakov, Novomontaži in Komunali Novo mesto. Hvala govornikom za poslovilne besede, znancem in sosedom, še posebno pa Šobarjevim za nesebično pomoč.

Žalujoci: žena Slavka, hči Slavica, sinovi Stanko, Jože in Ivan z družinami, sin Miha in Alojz ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, strica in brata

FRANCA GRMA

iz Zalisca pri Žužemberku

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, znancem, prijateljem in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje in pokojnemu darovali vence in cvetje. Iskrena hvala dr. Leopoidu Kocutarju za zdravniško pomoč, župniku za opravljeni obred in pevskemu zboru iz Žužemberka za zapete žalostinke.

Žalujoci: žena Micka, sin Franci, hčerka Marinka z družino, bratje Jože, Feliks in Tone z družinami, sestre Minka, Malka in Lojzka z družinami in ostalo sorodstvo

Prišla je pomlad zelena
in vsa v cvetju.
Komaj v 16. letu starosti
si nas zapustila v cvetu mladosti.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi naše preljube hčerke in sestre

IVANKE ŠTRUBEJ

iz Orešja 23

se pristrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in lajšali bolečine, vsem znancem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter kakorkoli sočustvovali z nami. Pristrčna zahvala krajanom Dragu Žibretu, Krešu Stoparju, Jožetu Plahuti in Karlu Vrtačniku, ki so ponesrečenki prvi pomagali, zdravnici dr. Ani Slapšak-Gorinšek za prvo pomoč, Trigovskemu podjetju Sevnica, šolskemu centru za blagovni promet Brežice, železničarski godbi iz Zidanega mosta, govornikom za poslovilne besede, župniku za lepo opravljeni obred in vsem ostalim, ki ste jo tako v velikem številu spremili na zadnjo pot.

Žalujoci: mamica, ati, fant Ervin s starši, brat Jožek, sestri Jožica in Marjanca z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V težkih trenutkih, ko smo ostali brez naše drage žene, mame in stare mame

MARIJE BARBIČ

se iskreno zahvaljujemo zdravstvenemu osebju hematološke klinike Kliničnega centra v Ljubljani, predvsem pa dr. Pirčevi in osebju ZD Senovo za nesebično pomoč v boju zoper njeno težko bolezen. Zahvaljujemo se tudi tov. Zinki Guček, ki se je od pokojnice poslovila v imenu kulturnega društva Svoboda in KS Senovo, župniku za opravljeni obred, pevskemu zboru DU Senovo, godbi, OOS LB TPB Krško in sodelavcem LB Sevnica za darovane vence, vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste jo s cvetjem in v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala tudi sosedu Tončku Kink in gospe Režiki Slivšek, ki sta nam tako požrtvovalno priskočili na pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala vsem, ki ste bili v tej bolečini z nami.

Žalujoci: mož Ivan in hčerka Zdenka z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega nepozabnega moža, očeta, dedka, pradedka, brata in strica

JANEZA PIRCA

po domače Šubčevega ata
iz Gornjega Križa pri Žužemberku

se zahvaljujemo vsem, ki so počastili njegov spomin na domu, mu poklonili vence in cvetje, ga spremili k večnemu počitku in sočustvovali z nami. Iskrena hvala tudi žužemberškemu g. župniku in g. Turšiču za lep pogrebni obred. Še posebej pa smo dolžni zahvalo doc. dr. Kuhlju za zdravljenje. Zahvaljujemo se tudi sorodnikom in sosedom, ki so dragega ata med boleznijo obiskovali in mu lajšali trpljenje.

Vsi njegovi

Gornji Križ, Šmihel, Klečec, Novo mesto, Ljubljana, Zagreb

Dubrava, 9. maja 1981

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga, nadvse dobra mama, stara mama in babica

JOŽEFA PEČJAK

iz Dolge vasi pri Kočevju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, sindikalni organizaciji ITAS in INKOP ter vsem sodelavcem iz delovnih organizacij ITAS, INKOP in TOZD Gozdarstvo Pugled za darovano cvetje, obisk na domu ter spremljavi na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi župniku in pevkam noneta Rog za poslovilni obred. Posebna hvala za nesebično pomoč sosedom Levstikovim in Marinčevim in vsem, ki so nam v tem času stali ob strani.

Žalujoci: hči Malči in sin Lojze z družinama

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 80. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

CVETA KORDIČ

iz Bojancev 7

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, vsem, ki ste nam izrekli sožalje in nam stali ob strani v trenutkih slovesa. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom in osebju Pljučnega oddelka bolnišnice Novo mesto ter zdravnikom in osebju Zdravstvenega doma Črnomelj. Istočasno se zahvaljujemo godbi na pihala iz Črnomlja.

Žalujoci: hčerka Mileva z možem, vnukinja Radmila z družino, Ljiljana z Benjaminom ter vnuk Niko z družino

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš upokojeni sodelavec

IVAN ZAVRŠKI

iz Novega mesta

Od upokojenega sodelavca smo se poslovili v torek, 19. 5. 1981, na pokopališču v Šmihelu.

Samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in delavci KRKE, tovarne zdravil Novo mesto

Predana tovarni, mestu...

Naglas jo izdaja, da prihaja iz revirjev. Že stari oče je delal v rudniku, družina pa je tudi živel v značilnem knapovskem okolju na Tereziji. Marija Jakhel, rojena Trboveljčanka, si je v tamkajšnjem rudniku prislužila tudi prvi kos kruha. Ker je oče umrl že 1945, sta z materjo težko shajali. Mati, izučena šivilja, je poprijela za vsako delo. Postala je snažilka, da bi svoji Marinki omogočila šolanje in bolj brezskrbno življenje. Z delom v rudniškem laboratoriju je bilo dekle zadovoljno, a plača je bila nizka. Odločila se je za selitev ni bila lahka, toda krška tovarna celuloze in papirja „Djuro Salaj“ ni bila predaleč od doma. In od tistega majskega dopoldneva pred 21 leti, ko je dobila v Celulozi delo kemo-laborantke, je zapisana Krškemu.

komunisti. Stric, po izdajstvu ustreljen v Gradcu, je bil v partiji od 1936. Čutila sem potrebo po opredeljenosti.

Rada se pomudi ob ročnih delih, razvedri se s kegljanjem, skopo odmerjeni prosti čas pa ji to omogoča bolj poredkoma. „Za knjige ni veliko časa, ker zvečer prebiram delegatska gradiva. Ta bi bila lahko boljša, če bi bili kratki prikazi, ne pa kopi ca papirja, ki vzame dosti časa pripravljalcem gradiva in delegatom. Seveda, če ga preberejo in razumejo.“

Marija Jakhel ob drugih dolžnostih predsednikuje še skupščini občinske skupnosti socialnega varstva. „Vse sise ne kaže zmetati v isti koš. Socialna problematika se povečuje. Standard namreč le pada, in če bomo želeli pomagati socialno ogroženim, bo potrebno prepričati tiste, ki imajo več, da jim ne bo tuja solidarnost. Potrebno je še več dogovarjanja, da ne bo silila v ospredje le bojazen za lastni standard.“

Sicer pa Marinko v delovanju delegatskega sistema moti, ker so ljudje takoj razočarani, ko pridejo z dobrimi predlogi, a jih na skupščini večina ne sprejme. „V ožjem prostoru je določena stvar nedvomno prav postavljena, v širšem pa pač mora obvladovati družbeni interes.“ Noče se sprijazniti s kritiziranjem. Odkritost, neposrednost sta njena glavna značajna izraza.

P. PERC

Zvestoba tovarni se je kot nalezljiva bolezen širila na ljudi, s katerimi Marinka dela in živi. Kakor je pri nas že ustaljena, vendar slaba navada, so se je kopičiti razne funkcije tudi na pleča mlade, sicer delavoljne žene. Bila je večkrat v občinskem komiteju ZK, predsednica osnovne organizacije sindikata v tovarni... Nagradi za razdajanje – srebrnemu znaku sindikatov pred štirimi leti – se je letos pridružilo še občinsko priznanje OF. „V Trbovljah sem rada sodelovala na mladinskih delovnih akcijah. V ožjem sorodstvu so bili skoraj vsi po vrsti

Olje mu je ozdravilo pljuča

Kuhanje eteričnega olja je pri nas skoraj popolnoma zamrlo, zdaj pa spet oživlja

„Pred dvema letoma sem resno zbolel. Imel sem vnetja pljuč. Dvanajst dni sem imel visoko vročino. Na Gobjniku sem bil 35 dni. Ko so me odpustili, sem se hitro utrudil in se potil. Zdaj pa sem že popolnoma zdrav. Doktor pravi, da imam pljuča taka, da boljše ne morejo biti. To zimo sem se udeležil vseh partizanskih smučarskih maratonov.“ Tako mi je te dni pripovedoval Stane Erjavec, višji kriminalistični svetnik

v pokoju, ki je doma iz Ljubna pri Novem mestu. Stalno živi v Ljubljani, pogosto pa prihaja na Kočevsko, kjer pri bratu v Mahovniku kuha eterično olje.

Tega opravila se je lotil že lani, in to prav zaradi bolnih pljuč. Več ljudi mu je povedalo, da so ozdraveli, ko so vdihavali paro (liter vrele vode in v njem 15 do 20 kapljic eteričnega olja). Tega olja pa ni mogel dobiti, ljudje so kuhanje opustili, čeprav so ga še pred desetletjem ali kaj kuhali v vsaki večji vasi na Kočevskem pa tudi po Dolenjskem je bilo več destilarn. Posel ni bil donosen, zato so najprej zaprli družbene, včlanil pa se je tudi v društvo slovenskih zeliščarjev. O slednjih pravi:

„Zeliščar mora pomagati ljudem do zdravja, prej pa mora predvsem na podlagi ugotovitve zdravnika vedeti, kakšno bolezen kdo ima. Svo-

jega znanja zeliščar ne sme skrivati. Seveda pa ne sme biti tudi lovec na denar.“

J. PRIMC

SEJEM ŠPORTNE OPREME

Kolesarski klub Novo mesto prireja v soboto, 30., in v nedeljo 31. maja, v telovadnici OŠ Grm prvi sejem nove in rabljene športne opreme. Oba dneva bosta lahko od 9. do 19. ure kupili kolesa in kolesarsko opremo ter opremo za ostale športe, rekreacije in taborjenje. Predvsem so vabljeni občani z rabljenimi športnimi rekviziti, ker bo veliko povpraševanje prav po njihovi opremi (kolesa, loparji, žoge, kotalke, ribiška, planinska in podvodna oprema, čolni, motorna kolesa itd.). V času sejma bo organiziran tudi servis za popravilo koles. Vsi udeleženci sejma bodo prišli v poštev za bogat srečolov; zrebanje vstopnic bo v nedeljo ob 16. uri; prva nagrada je športno kolo!

Mg

GOREL AVTO

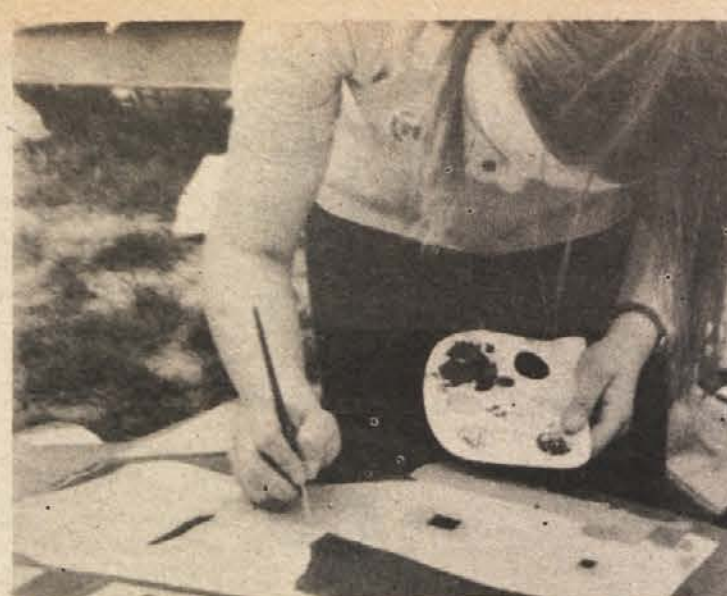
Ko je Franc Oblak iz Zabukovja pri Sevnici hotel 20. maja ob 22.20 odpeljati svoj avtomobil s parkirišča pri hotelu Ajdovec v Sevnici, je opazil, da z avtom nekaj ni v redu. Avto se je ob poskusu vžiga zaradi električne nepeljave vžgal. Pred popolnim uničenjem so ga rešili z gašenjem, vseeno pa je škoda za 20 tisočakov.

IZSILJEVAL

24. maja popoldne se je z motornim kolesom peljal iz Brestanice proti Krškemu 29-letni Rudolf Kus na Vidmu, ni zaustavil, ampak peljal naprej in izsilil prednost 20-letnemu Romanu Bogoviču iz Krškega, ki je pripeljal z motornim kolesom iz Krškega. Kus je s sprednjim delom kolesa zadel v zadnji del Bogovičevega kolesa. Oba voznika sta padla, pri tem pa se je Kus huje poškodoval

PAHNILE SOGA V SMRT

V torek, 19. maja ob 10.45 se je pri prekrivanju střehe na skladišču Železniške postaje v Krškem smrtno ponesrečil 25-letni Himza Muharemovič iz Mališičev, zaposlen pri zasebniku Mihaelu Savniku iz Brežic. Med delom je Muharemovič stopil na preperete deske, ki so se vdrle, tako da je padel okrog 10 metrov globoko v notranjost skladišča. Poškodovanega Muharemoviča so prepeljali v brežiško bolnišnico, kjer pa je popoldne istega dne podlegel poškodbam. Primer še raziskujejo.

ENA OD MNOGIH, ki je poskušala minuli petek na enodnevni otroški likovni koloniji odslikati novomeški Kapitelj. (Foto: I. Zoran)

Lovili in selili ribe

V ribiških krogih prav zdaj potekajo razprave o takih ribiških tekmovanjih, ki ne bodo „mesarjenje rib“; to v RD Kočevje uredničujejo že nekaj let

Na tekmovanju v lovu rib s plovcem „Rinža 81“, ki je bilo minulo nedeljo na Rinži v Kočevju, je zmagal Boško Knežević, ki je ujel 88 rib, srebrno medaljo je osvojil Jože Primc (50 rib), bron pa Božo Klepac (41 rib). Med mladinci je bil najboljši Dejan Majerle (39 rib), 2. Jože Vidmar (30 rib), 3. Tone Pajk (20 rib) itd.

Zanimivost vsakoletnih kočevskih tekmovanj v lovu rib s plovcem je, da tekmovalci ne uporabljajo nobene umetne krme za privabljanje rib pa tudi nobenih „specialnih“ in uvoženih vab ne. Z večine jih lovijo le s kruhom. Tako sicer ne dosegajo vrhunskih ulovov, pogoji za dosegajo boljših rezultatov so za vse tekmovalce izenačeni, tekmovanje pa ni „mesarjenje“ in množično poškodovanje rib.

Celo nasprotno. Ker rib niti ne tehtajo in ne merijo, se jih poškoduje zelo malo. Točko šteje namreč vsaka živa riba, neglede na težo in dolžino. Uplenjene ribe daje vsak tekmovalec v vedro, nato pa jih „preselijo“ v čistejši del Rinže, medtem ko je tekmovanje vedno na mestu, kjer je Rinža že precej onesnažena.

Na minulih tekmovanjih je zadrževalo za zmago že 20 do 30 uplenjenih rib. Letos so bili doseženi doslej najboljši rezultati, vendar ne toliko na račun vab kot primernejšega ribolovnega pribora. Skupno je 22 tekmovalcev uplenilo 428 rib.

Posebnost kočevskih tekmovanj zadnjih let pa je tudi, da so med zmagovalci skoraj vedno isti.

Po letošnjem tekmovanju, katerega pokrovitelj je bila Oprema Kočevje, so ribiči očistili tudi okolico Rinže, kjer so tekmovali.

J. P.

Dolenjci uspešni

Motorista L. Pavlič in Z. Lavrič tretja

V nedeljo je bila na Grobniku v organizaciji AMD Zagreb druga letošnja dirka motoristov za državno prvenstvo; nastopili so tudi trije dolenjski dirkači.

V kategoriji do 50 ccm sport je Majerle iz Črnomlja zasedel 11. mesto. Mnogo bolje pa sta se uvrstila naša predstavnik v močnejših kategorijah. Lojze Pavlič iz AMD Novo mesto je v kategoriji do 125 ccm kljub poškodbam s prejšnjih nastopov vozil solidno in bil večino dirke na drugem mestu, na cilj pa je privozil tretji.

Huda borba v 15 krogov oz. 61,5 km dolgi dirki je v kategoriji do 250 ccm ribniškemu dirkaču Zvonku Lavriču ponovno prinesla dobro uvrstitev, tudi on je bil tretji.

Tekmovanja, na katerih naši tekmovalci uspešno posegajo po točkah, nekaj časa ne bo; ponovno se bodo pomerili na motodromu Glavica v Slavovski Požegi šele v avgustu.

M. K.

FIM RALLY SKOZI DOLENJSKO – 40 francoskih motoristov si je ta teden na poti v Vrnjačko Banjo, kjer bo cilj letošnjega srečanja 1200 motoristov iz vse Evrope, ogledalo lepote Dolenjske okoli izvirja Krke do Kostanjevice. Ogledali so si tudi proizvodno vozilo in prikolic IMV. Njihov novomeški gostitelj mr. Rene Porchet (v ospredju), član moto kluba Chatillonna's, ki dela v IMV, je kot večina udeležencev pravi veteran, saj si je na FIM rallyih prislužil že deset medalj. (Foto: Marko Klinc)

BALETNI VEČER V NOVEM MESTU

Drevi bo v novomeškem Domu kulture nastop gojenk baletne vzgoje pri glasbeni šoli Marjana Kozine v Novem mestu. Dekleta so pod vodstvom in v koreografiji Milice Buh pripravile skupinske in solistične baletne plesse. Pričakujejo kvaliteten baletni večer, podobnega, s kakršnim so se novomeška dekleta pred tedni predstavile ljubljanskemu občinstvu v okviru „Vaše matineje“ v Mestnem gledališču ljubljanskem.

ne sile, ampak poskuša v enaki meri oblikovati človeka v harmonično razvito osebnost, v kulturnega, kritičnega in ustvarjalnega posameznika.

Dobri zgledi in izkušnje vlečejo. Zato so se enodnevno otroško likovno kolonijo odločili organizirati tudi v Novem mestu. Zamilel je izvedel odbor za likovno dejavnost pri občinski Zvezi kulturnih organizacij v petek, 22. maja. Skoraj 70 učencev višjih razredov vseh osnovnih šol v novomeški občini se je ta dan že v zgodnjih dopoldanskih urah z risalnimi listi in drugimi slikarskim priborom razteplo po novomeških ulicah in na bregove Krke. Skupna naloga je bila: (v katerikoli tehniki) narisati ali naslikati najmanj po en motiv Novega mesta. Potem so se vsak po svoje ob navetih svojih mentorjev, učiteljev likovnih vzgoje in vodij likovnih krožkov, trudili, da bi bila razpisana tema „Novo mesto v likovnem ustvarjanju otrok“ kar najbolje ostvarjena. Tudi zato, ker so vedeli, da bodo njihovi izdelki še isti dan razstavljeni.

Precejšnja gneča mladih likovnikov je bila petkovo dopoldne okrog novomeškega Kapitlja. To mestno značilnost so si udeleženci enodnevnih otroške kolonije v glavnem sami izbrali. Med njimi so bili tudi vsi Mirnopečani – Vida Hrastrar iz 6., Mojca Krevs iz 5., Nada Režek iz 6. in Andrej Gorenc iz 8. razreda – z mentorjem Antonom Perkom. „Prvič delajo na tako velik format,“ je povedal mentor, „da bi se lažje znašli, smo si motive skupaj že prej ogledali. Učenci, ki so sicer odličnjaki, so na tem ogledu naredili tudi poskusne risbe.“

Otroci so nehali ristali in slikati približno ob 14. uri, tri ure kasneje pa so bili njihovi izdelki že na ogled v mali dvorani novega oddelka NOB Dolenjskega muzeja. Šele razstava je razkrila, kateri novomeški motivi so izzvali mlade likovnike. Poleg že omenjenega Kapitlja je likovno oko osnovnošolcev poiskalo Rotovž z znamenitim zvoničastim stolpom, slikoviti Breg, ulice in uličice. Zanimivo je, da so pretežno risali in slikali arhitekturo, manj naravo, ljudi pa sploh ne. Med razstavljenimi deli je nekaj takih, ki kažejo, da so se njihovi mladi avtorji lotili resnejše likovne obdelave. Razstava bo odprta še ta teden in je vsekakor vredna ogleda.

Organizatorji in pokrovitelj Novolesa so s prvo likovno kolonijo najmlajših nedvomno lahko zadovoljni. Rezultati so tako spodbudni, da so misli vseh že „uprte“ v prihodnje leto. Ta manifestacija naj bi namreč postala tradicionalna. Se bodo že prihodnje leto Novomeščanom pridružili tudi mladi likovniki iz drugih dolenjskih občin? Vsekakor želijo, naj bi bil poslej vsako leto en majske dan posvečen likovnemu ustvarjanju otrok.

I. ZORAN

OMAHNIL Z ODRA

21. maja zjutraj je v nuklearki v Krškem pri montiranju šip na servisne delavnice padel z odra okrog 4 metre globoko delavec Andrej Pavlovič iz Stekloradnje iz Slavenske Požege. Pri padcu se je Pavlovič poškodoval in so ga odpeljali v brežiško bolnišnico.

VNETI OGLEDOTALCI STANOVANJ

Pri republiški komunalno-stanovanjski skupnosti so sklenili zgraditi dva nova stanovanjska bloka.

„Kvadratni meter stanovanjske površine je v Repičevi dragi hudičevo drag,“ je ugotovil direktor samoupravne komunalno-stanovanjske skupnosti.

„Poleg tega so stanovanja nepremišljeno zgrajena: ogromno sten, bivanjski prostor pa skromen. Predlagam, da si ogledamo druga stanovanja širom po naši domovini,“ je rekel sekretar samoupravne komunalno-stanovanjske skupnosti.

Ze naslednji teden se je odpeljal pet ogledovalcev v Portorož, kjer so ostali šest dni, lazeč po novogradnjah in zaprtih bazenih. V Repičevo

drago so se vrnilo nezadovoljni, ker niso videli nič primernejega, a spočiti in opranih obrazov.

„V Skopju je veliko novih stolpičev in blokov. Ne bi bilo trapasto, da obiščemo to makedonsko mesto,“ je izmotal iz svojih možgan direktor samoupravne komunalno-stanovanjske skupnosti.

Šestim komunalno-stanovanjskim sisovcem je stavardeša postregla s kavo kmalu za tem, ko se je letalo dvignilo nad brniško letališče. Po desetih dneh so se vrnilo iz Make-donije potemneli v obraze, in Klotilda Zračnikova, tipkarka v komunalno-stanovanjskem sisu, je trobila okoli, da lepšega jezera, kot je Skadrsko, še ni videla, direktor pa je bil manj navdušen, saj na jugu

niso videli stanovanj, ki bi bila cenejša in primernejša od repiških. Nič čudnega ni torej, da so ogledovalci odfrčali ali se odpeljali še v druga mesta. V Repičevo drago so se vračali polni lepih doživetij na eni strani in razočarani po drugi plati.

„Najbolje bo, da gradimo v Repičevi dragi stanovanja, kakršna smo zidali doslej,“ je strnil ogledovanja v stavek direktor komunalno-stanovanjskega sisa.

Stroške, ki so nastali s potovanji, so prilepili novogradnji. Tako kvadratni meter stanovanjske površine ni stal več dvajset tisoč dinarjev, ampak petindvajset tisočakov.

TONI GAŠPERIČ

OČE JE BIL TENIS, MATI KOŠARKA

Novo mesto je gostitelj balkanskega prvenstva v odbojki in spodobi se, da gostitelj kaj več ve o svojem mestu. Odbojka je v mnogih državah ena najbolj priljubljenih in najbolj množičnih športnih iger. Točno število moštev in igralcev na svetu ni znano, saj je razen registriranih igralcev najmanj trikrat ali štirikrat več tistih, ki menijo, da je odbojka najbolj zabavna in rekreativna igra. Tako je odbojka najbolj množična igra na Češkoslovaškem, v Sovjetski zvezi, na Japonskem in Kitajskem in ZDA. V Jugoslaviji naj bi bilo po najbolj skromnih ocenah okoli 14.000 odbojkarjev. Odbojka je ena najcenejših iger na svetu, saj poleg preprostega igrišča zahteva samo še žogo in dres.

Igre z žogo, podobne odbojki, so bile znane že pred več tisočletji, odbojko v današnji obliki pa si je 1895 izmislil William Morgan, učitelj na kolegiju v Springfieldu v ZDA. V igri je povezal osnovne prvine tenisa in košarke.

Morgan je „otroka“ tenisa in košarke imenoval minonet, in ko so ga 1896 prvokrat prikazali pred gledalci na springfieldskem vseučilišču, je

eden od navzočih, prof. dr. A. Holstead, predlagal, naj se igra zaradi svojih značilnosti imenuje volley-ball, kar bi nekako prevedli z odbijanjem žoge v letu. V začetku so pri odbojki žogo lovili in metali čez mrežo, niso je odbijali z roko. Preteči je moralo več let, da je igra dobila tako obliko, kot jo ima danes. V prvem članku o odbojki – objavljen je bil 1896 – piše, da je na vsaki strani igralo po 9 igralcev in da je igra trajala do 9 podaj. Odbojkarstva pravila se še danes spreminjajo.

Iz ZDA se je odbojka najprej razširila po ameriški celini in se nato v nekoliko spremenjeni obliki pojavila v Indiji, na Kitajskem in Filipinih. V Evropo so jo med prvo svetovno vojno prinesli ameriški vojaki. Najprej so jo igrali v Franciji in Italiji, najbolj pa se je zasedrila na Češkoslovaškem, Poljskem in v Sovjetski zvezi. Za poznejši razvoj odbojkarstva športa ima veliko zaslug Mednarodna odbojkarstva zveza (FIVB) s sedežem v Parizu. Danes je vanjo včlanjenih blizu 100 držav.

Prvo mednarodno tekmovalanje v odbojki je bilo 1913, in to ne v ZDA ali Evropi, kot bi kdo

mislil, ampak v Manili, na prvenstvu Daljnega vzhoda. Prvo evropsko prvenstvo je bilo 1948 v Rimu, prvo svetovno prvenstvo leto dni kasneje v Pragi, leta 1957 so to množično igro uvrstili v program olimpijskih iger. Pod znakom petih krogov je nastopila leta 1964 v Tokiu.

V Jugoslaviji je bila odbojka prvič prikazana 1924, ko je Rdeči križ priredil odbojkarstva tečaje v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Tečaj, ki jih je vodil profesor za folkloro (!) in ljudske športe iz Kalifornije, so bili namenjeni učiteljem in sokolskim prednjakom. Tudi sicer je imel Sokol, ki je k nam prišel iz Češkoslovaške, največ zaslug, da se je odbojka udomačila tudi pri nas. Do druge svetovne vojne so jo igrali tekmovalno samo v sokolskih organizacijah, na kopališčih in v letoviščih pa redko, in še to le v razvedrilo in zabavo. Torej ne kot športno, tekmovalno igro.

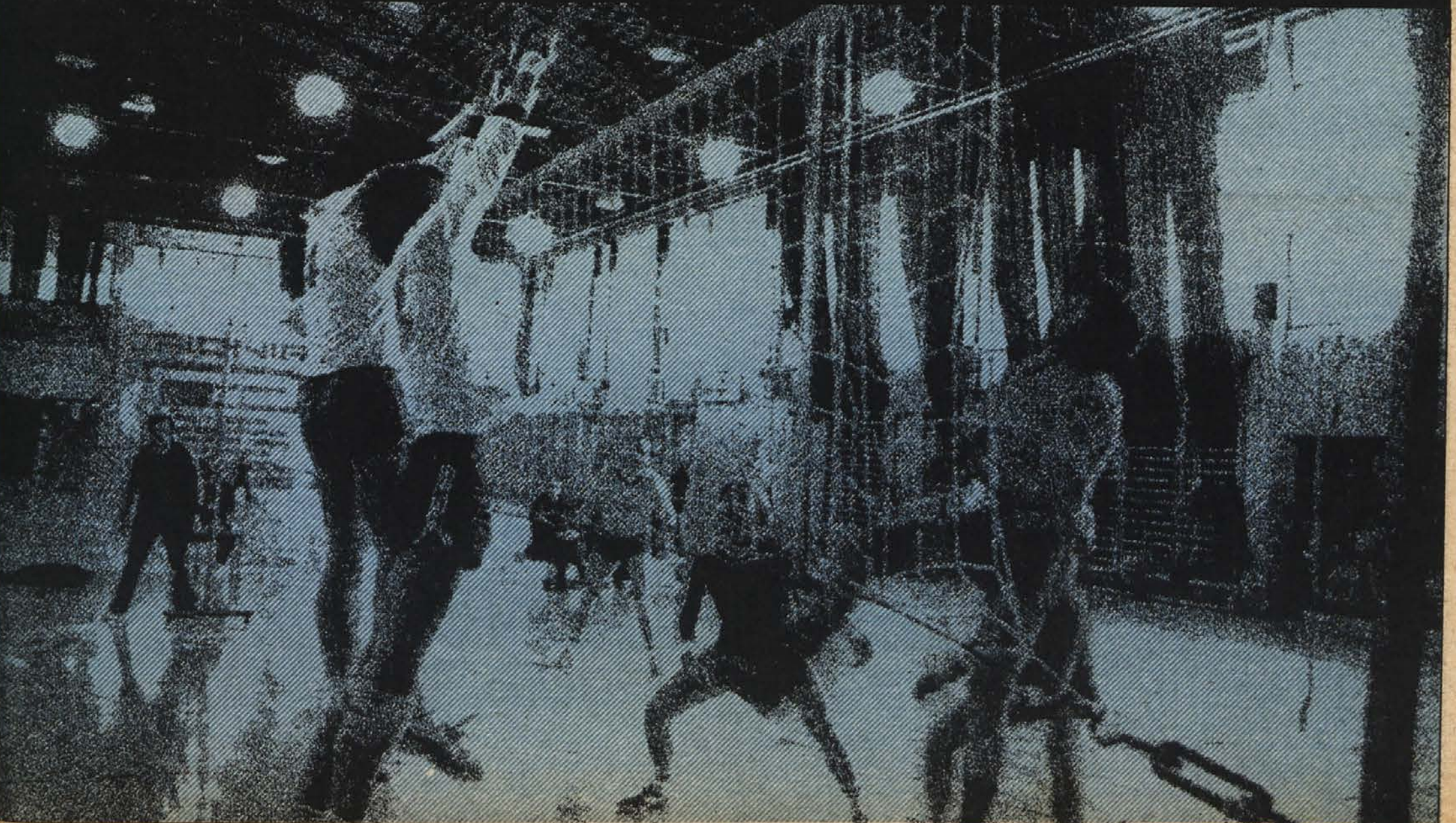
Odbojka se je pri nas zares razvila po drugi svetovni vojni, od leta 1949 so odbojkarji združeni v Odbojkarstvo zvezi Jugoslavije.

Morebiti še nekaj drobcev iz pravil. Igrišče je dolgo 18 in široko 9 metrov. Nad igriščem mora

biti vsaj 7 metrov prostega prostora brez ovir. Gornji rob mreže je razpet najvišje za seniorje (243 cm), najnižje pa za juniorke (220 cm). Žoga iz mehkega usnja ima obseg 65 do 67 cm, teža je lahko 250 do 280 gramov. V igri sodelujeta dve moštvi, vsako ima po 6 igralcev. Tekma traja toliko časa, dokler eno moštvo ne zmaga v treh setih. Set dobi moštvo, ki doseže najmanj 15 točk in premaga nasprotno moštvo vsaj z dvema točkama razlike.

Žogo lahko odbijejo s katerikoli delom telesa nad pasom, vendar igralec žoge ne sme zadržati v roki ali je potiskati. Tehnika igre sestoji iz začetnega udarca (servisa), iz podaje žoge v polju, iz podaje (dviganja) žoge za smeč, iz udarca za tolčenje žoge v nasprotnikovo polje (smeč), iz obrambe nasprotnikovega smeča na mreži (blokiranje) in iz reševanja žoge v polju in iz mreže.

Vse skupaj je niz odbijanj, pri slabih odbojki dolgočasnih, vrhunska odbojka pa se lahko primerja z najbolj dinamičnimi moštvenimi igrami, tudi s košarko. In tako odbojko gledamo te dni tudi v Novem mestu.

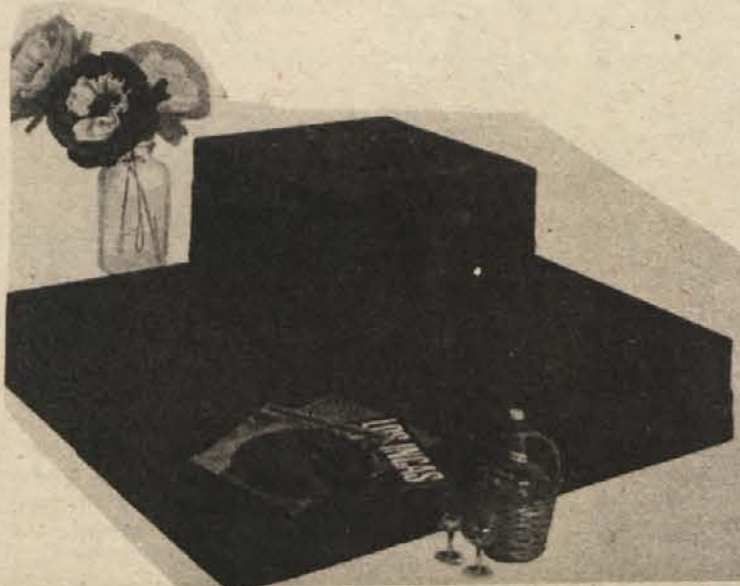

prej in potem

Nosečnost je v poletnih mesecih neprijetna, ker je bodočim mamicam rado pretoplo pa glede obleke so v zadregi. Takle model s sedelcem, ki ne sme biti previsoko, je možno uporabiti za tople dni pred visoko nosečnostjo in potem. V zadnjih mesecih in tednih pred porodom pa raje oblecite pod široko obleko z naramnicami tanko bluzo, ker boste preveč vidne obline bolje skrile.

poceni kotichek

Če opremljate stanovanje ali sobo, pa vam visoke cene pohištva in skromna sredstva ne dovoljujejo večjih nabav, si lahko pomagata s kockami iz debelejše pene, ki jih oblečete in postavite v sobni kot. Tudi obiske lahko sprejmate na takem, doma izdelanem pohištvu. Pohvalili vas bodo za domiselnost in razmeroma udobno počutje.

Kuha PETER BEVC

zelenjava je tu

ZELENJAVNA ENOLONČNICA ALI ZLOŽENKA

20 dkg pustega svinjskega mesa
1 srednje debela čebula
2-3 stroki česna
2 korenjčka
1 korenina peteršilja
2 srednje debela krompirja
1/2 manjše zeljne glave
žlica moke - testenine - krpice ali polčki
začimbe: sol, poper, svež paradižnik ali mezga

Na maščobi prepražimo drobno sesekljano čebulo. Ko zarumeni, dodamo meso ter zelenjavo. Vse pražimo, malo pomokamo ter zalijemo z vodo ali juho. Posebej si skuhamo na kocke narezan krompir. Enako zrežemo ostalo zelenjavo. Vse skupaj primerno začimimo ter pomešamo s posebej skuhanimi testeninami.

TELEČJA ALI SVINJSKA OBARA

30 dkg teletine ali svinjine
10 dkg cvetače

5-6 dkg margarine ali olja
žlica bele moke
5 dkg graha
5 dkg šampinjonov ali drugih gobic
malo čebulo, poper, lovorov list, sol, belo vino

Na olju ali margarini pražimo čebulo, in jo na drobno nasekljamo. Pred tem na kocke ali kolobarje narežemo zelenjavo in jo pražimo s čebulo. Kasneje dodamo še meso in pražimo do mehkega. Proti koncu dodamo moko, šampinjone, paradižnik ter zalijemo z vodo z dodatkom argo kocke. Ker je cvetača nekoliko mehkejša, kuhamo grah posebej v slani vodi. Obaro pustimo, da dobro prevre, začimimo in okus zboljšamo z belim vinom ter sesekljanim peteršiljem. V obarobu kuhamo maslene žličnike, krpice, žgance itd.

OPEČENO ZELJE

1 kg zelne glave
1 kg krompirja
25 dkg margarine
2 rumenjaka
muškatni orešček
10 dkg hamburške slanice
poper, sol

Zelne liste kuhamo v slani vodi približno 10 minut. Ohlajene malo bolj na grobo zrežemo na rezance. Zrezano zelje dušimo na slanini, katero v kozici zrežemo na rezance ali kocke. Zelje nato začimimo in dušimo, da je popolnoma mehko. Posebej skuhamo krompir, ga pretlačimo kot za pire in mu dodamo rumenjake, sol, margarino ter muškatni orešček. Zelje zložimo v ustrezno jensko posodo, obložimo s pirejem, posipamo s parmezanom ter pokapljamo z maslom. Posodo z zeljem in krompirjem za kratek čas še enkrat potisnemo v vročo pečico, da zarumeni. Jed okrasimo z rezinami ne premastne slanice.

MAKARONI S PURANJIM MESOM

25 dkg makaronov
30 dkg puranovega mesa
1 večja čebula
5 dkg margarine ali olja
15 dkg korenja

začimbe: majaron, zeleni peteršilj, sveži paradižnik, sesekljani česen, za boljši okus malo belega vina

Puranovo meso zrežemo na manjše kocke ter pražimo na olju in sesekljani čebuli. Med praženjem dodamo narezano korenje. Dušimo na primerno vročem

ognju, zalijemo z juho ali vodo. Pred tem dodamo še sesekljani česen, lovorov list, majaron, poper in belo vino. Posebej v loncu kuhamo testenine. Dobro ocejene pomešamo med meso in ponudimo s sirom parmezanom. K takemu makaronovemu mesu zelo prija zelena solata z malo olja in kisa.

POR S HRENOVKO

75 dkg pora
1 dcl olja
1 žlica moke
5 dkg prekajene slanice
svež paradižnik ali mezga
2 hrenovki

Na maščobi pražimo drobno sesekljano slanino in por, ki smo ga na grobo narezali. Praženemu poru dodamo malo moke, paradižnik, argo kocko, sol, poper ter zalijemo. Ko se por zmehča, dodamo na grobo narezane hrenovke, ter pustimo, da še malo prevre. Zraven ponudimo slan krompir ali pire.

PIŠČANEC Z ZELENKO PAPRIKO

1 piščanec
žlica rdeče paprike
sol, poper, rožmarin
sok od polovice limone
žlica moke
1 dcl olja, čebula
4 večje zelene paprike

Piščanca zrežemo na večje kose, jih pokapamo z limoninim sokom, dodamo mešanico paprike, rožmarin in posolimo. Piščanca dušimo na vroči maščobi. Ko je meso opečeno, dodamo malo moke ter na grobo narezano zeleno papriko. Dodamo argo kocko. Piščančvo meso dušimo približno 30 minut. Serviramo s papriko. Posebej skuhamo ali zdušimo riž. Po okusu lahko dodamo malo kisle smetane.

STROČJI FIŽOL S KISLIM MLEKOM ALI JOGURTOM

1 kg stročjega fižola
8 dkg masla ali margarine
argo kocka
2-3 stroki sesekljane česna
sesekljani peteršilj
1/2 l kislega mleka

Očiščen in narezan stročji fižol pražimo na margarini v kozici. Praženemu dodamo sesekljan česen, malo jušno kocko in pustimo, da se nekaj časa duši. Med dušenjem večkrat premešamo. Nazadnje dodamo še malo popra in kislega mleka ali jogurta.

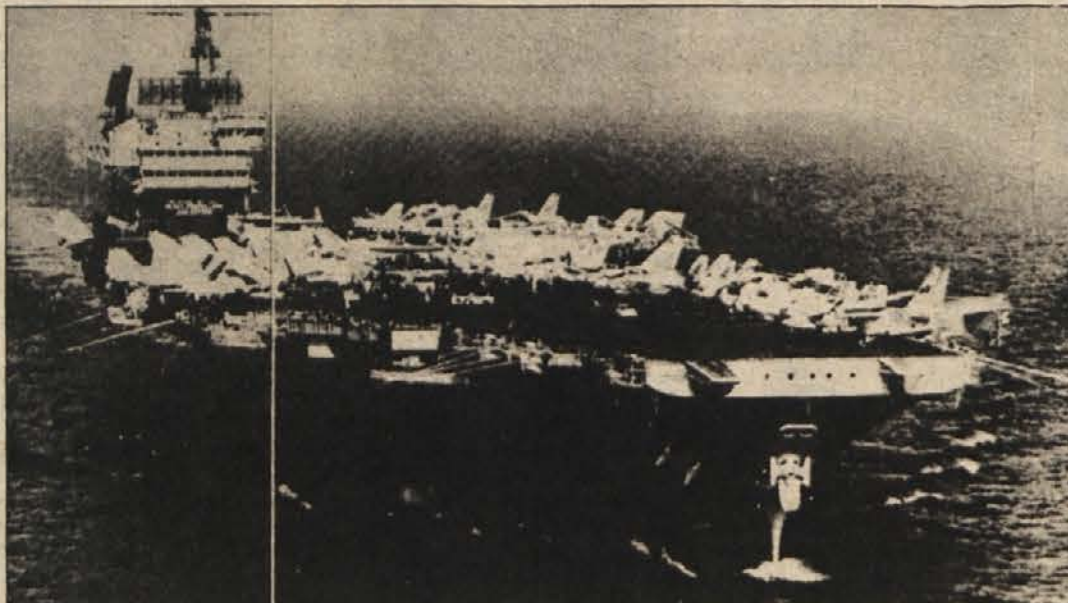
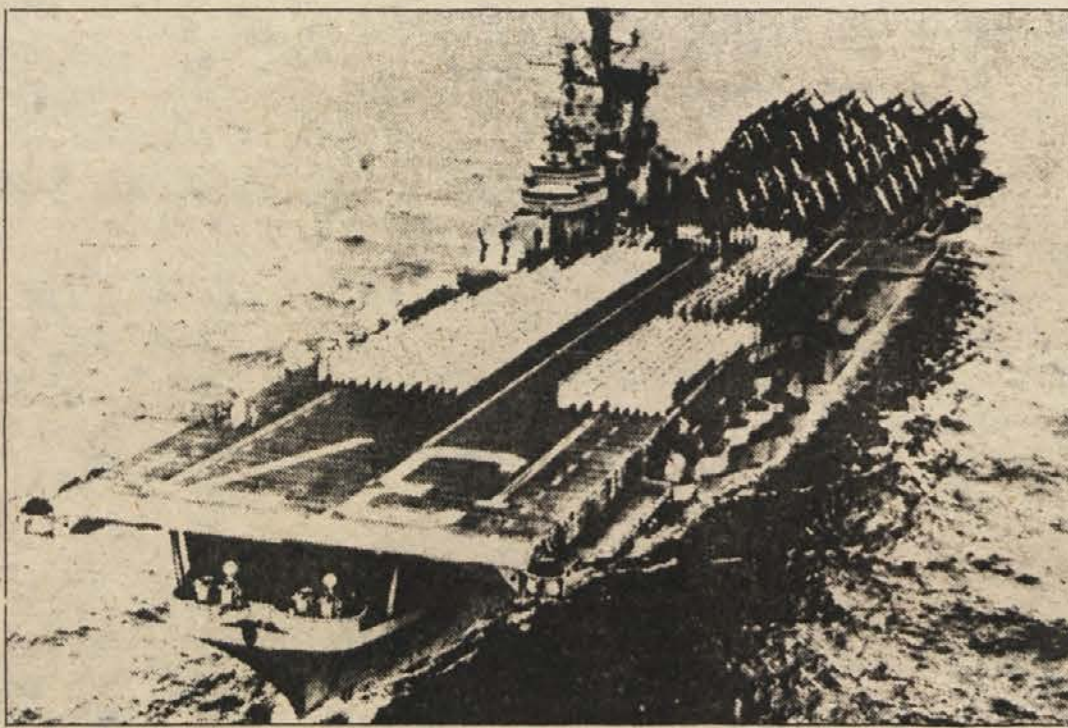
VOJAŠKI KOTIČEK

ŠESTA FLOTA

Ameriška vojna mornarica ima štiri samostojne flote: 2. floto na Atlantiku, 3. floto na vzhodnem Pacifiku, 7. floto na zahodnem Pacifiku in 6. floto v Sredozemskem morju. Taka razprostranjenost ima namen uresničevati ameriško doktrino o globalni strategiji navzočnosti na vseh morjih in oceanih sveta.

V zadnjih letih je ameriška vojna mornarica odločno posegala v svoje flote. Odpisali so ali kot pomoč zaveznikom izročili okoli milijon ton ladjevja, ki je bilo starejše od 20 let. Če ob tem upoštevamo, da so zgradili okoli 400.000 ton novega ladjevja, potem se je skupni deplasma flot zmanjšal za 600.000 ton. Okrog 85 odstotkov novogradenj odpade na velike ladje, letalonosilke in desantne ladje.

Okrog 4 % novih gradenj je vojna mornarica ZDA v zadnjem času oddvojila za gradnjo podmornic, ki sicer predstavljajo 15 odstotkov tonaže pomorskih sil, vendar so po bojnih sposobnostih daleč pred njimi. Razlog za to je sporazum SALT, v katerem so SZ in ZDA sprejele zgornjo mejo števila balističnih raket. S tem se je mornariškemu vodstvu ZDA odprla

možnost, da ali gradi protipodmorniške podmornice za boj s sovjetskimi raketno-atomskimi podmornicami ali pa da pospeši gradnjo površinske flote, v kateri so začeli čutiti pomanjkanje sodobnih letalonosilk in desantnih

ladij. Američani so se odločili za drugo možnost, ker jim je dopuščala večjo svobodo akcije v obdobju detanta, v katerem, kot zatrjujejo, bi bile verjetnejše lokalne vojne. Za take vojne pa se s stališča intervencionizma, ki je uradni del

ameriške doktrine, kot najprimernejše kažejo letalonosilke in desantne ladje.

Ko je leta 1950 ameriška 6. flota priplula v Sredozemlje in dopolnila sile strateške letalske komande, je vse doslej imela dvojno vlogo in postala osnovno sredstvo politike ter pritiskov na države sredozemskega območja. Po umiku Američanov iz Irana sta 6. flota in Sredozemlje še pridobila na pomenu. V času miru je ameriška 6. flota predvsem ameriška grupacija, podrejena komandi ameriških mornariških sil, v vojni in med manevri pa jo lahko podrede komandi NATO za južno Evropo. Poglavitni namen te flote je podpirati politiko ZDA v času miru z demonstracijo moči, v vojni pa izvajati pomorsko-zračno dejstvovanje vključno z atomskimi udari po ciljnih na nasprotnikovem ozemlju.

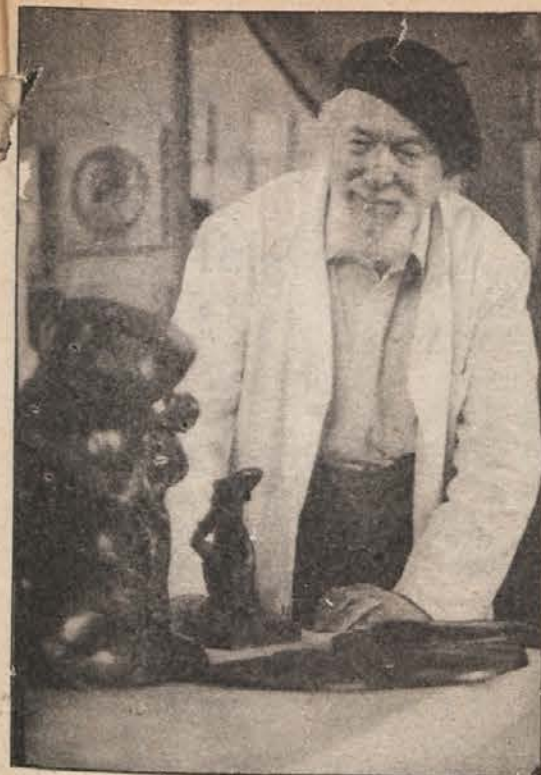
Taktično-tehnične lastnosti ladij 6. flote in njihovih bojnih sredstev omogočajo izvajanje velikega števila najrazličnejših nalog. Število ladij in njihova vrsta se spreminjajo, redno pa je v floti okoli 50 bojnih in pomožnih ladij, 25.000 ljudi in okoli 200 letal in helikopterjev. Ob zaostrenih situacijah se flota poveča na okoli 70 enot.

Šesta flota je razvrščena v nekaj plovnih sestavov in skupin, v katerih so ladje razdeljene po svoji udarni moči in namenu. Glavna udarna sila so letalonosilke in njihovo spremstvo, drugi in tretji sestav predstavljajo desantne ladje za zračno in pomorsko dejstvovanje, peti je na primer namenjen za posebne naloge, osmi pa sestavljajo protipodmorniške podmornice. S 6. floto je vedno tudi skupina raketno-atomskih podmornic, od katerih ima vsaka po 16 balističnih raket. Z uvedbo novih podmornic in raket Trident se bodo podmornice Polaris verjetno umaknile iz Sredozemlja, ker bodo svoje cilje lahko obstreljevale z Atlantskega, Indijskega in Tihega oceana. ZDA so predvidele tudi izgradnjo 12 novih atomskih letalonosilk z ustreznim spremstvom in zalednimi ladjami. Z njimi bodo na vsakem oceanu navzoče s po enim udarnim sestavom dveh letalonosilk.

Američani bodo verjetno tudi v prihodnje imeli v Sredozemlju udarni pomorski sestav, podoben 6. floti, ki predstavlja 6 odst. vseh njihovih pomorskih sil. Razlika bo le v novih ladjah, od atomskih letalonosilk do minolovcev in raketnih hidrokrilnih topnjač. S tem bo Sredozemlje ohranilo mesto, ki ga ima v strateških kombinacijah ZDA.

ODMAKNJENOST NI UBILA UMETNOSTI

Malo je umetnikov, ki jih je življenje obdarilo s tolikšno delovno voljo, vztrajnostjo in življenjsko vedrino kot akademskega kiparja in medaljerja Vladimira Stovička. Še tik pred petinosemdesim rojstnim dnevom naravnost z mladeniškim zanosom govori o svojih delovnih načrtih, o tem, kako bi po garanju ob plaketah rad razmahnil svoje ustvarjalne želje v figuralni plastiki. Vse, kar doživlja, bi preliel vanjo in brez utesnjenosti izživel svoje umetniške zamisli. Hčerko Tatjano iz drugega zakona namerava še letos upodobiti v naravni velikosti. Želja ni nova, vendar ni prišla na vrsto. Odlagal jo je od počitnic do počitnic. Toda naročila so imela prednost. To je njegov kruh, zato si ni privoščil oddiha.

Ljubezen do umetniškega oblikovanja je pri Stovičku stara skoraj toliko kot on sam. Podedoval jo je po svoji materi Čehinji. Tudi oče je bil češkega rodu in je prišel v te kraje kot nadgozdar. Vladimír se je rodil 1896 v Boštjanju. Družina se je pozneje za stalno naselila v Leskovcu ob Šrajbarskem turnu, kjer je oče postal grajski oskrbnik. Od tam je bodočega mojstra dleta vodila pot v svet, tja se je vračal ter se 1931 za stalno naselil.

Že bežen pogled v prostorno kipersko delavnico ob leskovškem gradu vsakogar prevzame in prepriča o mojstovi neizčrpani ustvarjalnosti. To je prava zakladnica, v kateri se figure v mavcu spogledujejo z neštetiimi znanimi in neznanimi obrazi iz preteklosti in sedanjosti. V njihovi družbi mojster tudi v najsamotnejših urah ni sam.

Z zadovoljstvom se lahko ozira po njih in v mislih obuja svoja ustvarjalna doživetja, ki mu blažijo občutek odmaknjenosti.

Z obiskovalci rad pokramlja zlasti o letih, ko se je v veliki revščini prebijal do akademskega poklica, o letih, ki so bila zanj duhovno navdve bogata.

Z dokončano umetnoobratno šolo v Ljubljani se je Stoviček povzpел šele na prvo stopnico svoje dolge poti navzgor. S sedemnajstimi leti je že odšel v veliki svet, najprej v Prago, v rojsto mesto svoje matere, kjer je imel še nekaj sorodnikov. Živel je zelo bedno, vendar jim tega ni priznal, kadar so ga vabili na nedeljska kosila. Študij na akademiji mu tedaj še ni bil dostopen. Zaposlil se je kot pomočnik v ateljeju Rodinovega učenca Josipa Maratka. Tam sta ustvarjala tudi njegov bodoči profesor Jan Štursa in kipar Suchard. Ob večerih je obiskoval specialno obrtno šolo in se tako tudi teoretično izpopolnjeval.

To obdobje je prekinila prva svetovna vojna. Vrnil se je domov, in ko je bila vihra mimo, ga je ukaželjnost znova zvalila v Prago. Nadarjenost mu je odprla vrata na akademijo in 1923 jo je zapustil s priznanji in nagradami v žepu. Za uspeh, ki ga je pozneje dosegel v medaljerstvu, se ima zahvaliti predvsem prof. Španielu, pri katerem se je izpopolnjeval v tej dandanes vse bolj redki specialnosti.

V Pragi so takrat študirali slovenski slikarji Mirko Šubic, Anton Trstenjak, Karla Bulovčeva,

njegov dobri prijatelj Jaro Hilbert in drugi, v kiparskem oddelku pa danes znani jugoslovanski umetniki Franc Meneghelo — Dinčić, Franjo Kršinič in Ivan Mirkovič, sedaj profesor v Splitu. To mesto so najprej ponudili Stovičku, a ga je odklonil, ker je hotel okusiti še Pariz in spoznati njegove umetnike.

Slovenci so prvič videli njegova dela 1925. leta, ko je z Jarom Hilbertom razstavljal v Ljubljani. Kmalu po tistem ga že srečamo v francoski prestolnici, kjer je klesal v velikih kamnoseških delavnicah in prenašal v kamen stvaritve drugih umetnikov. Med drugim je delal tudi slavno alzaško Madono za Antoina Bourdella. Pozneje se je uveljavil s samostojnim delom pri Raymondu Dellamarreju. S svojimi plastikami je sodeloval pri porajanju mogočnega Lessepsovega spomenika v čast graditeljem Sueškega prekopa, ki pa ne stoji več. Stoviček je tedaj dokazal, da je kos tudi vrhunskim zahtevam. Trdo delo in talent sta naredila iz njega mojstra, ki suvereno obvladuje kamen, les in glino, da pod njegovimi spretnimi rokami zaživi popolnoma novo življenje.

Po dokončani vrnitvi v domovino, med trte in bujno zelenje Šrajbarskega turna se Stoviček 1931 sooči z drugačno realnostjo, s počasnim življenjskim utripom province. In tedaj mu priskoči na pomoč medaljersko znanje. Tudi Ljubljana in Beograd sta ga mikala, vendar se je obema odrekal, ker zdaj že pokojna prva žena ni

želela zapustiti domačnosti prikupnega Leskovca. Mojster je prepričan, da bi se življenje bliže kulturnim in finančnim izvirom zanj lahko precej drugače zasukalo.

Morda bi vztrajneje sledil svojim željam, če bi bolje slišal, tako pa se je tudi sam raje sprijaznil z odmaknjenostjo. Že v otroštvu je namreč skoraj oglušil na eno uho, zato normalno glasnemu pogovoru v družbi največkrat ni mogel slediti. To ga je v življenju za marsikaj prikrajšalo. Prihajalo je do nesporazumov in iz njih so se porajale številne anekdote. Mojster jih rad pripoveduje, kadar je dobre volje.

Kljub temu da mu je oddaljenost preprečevala stalne stike s kulturnimi krogi v Ljubljani in Zagrebu, pa je bil z življenjem ves čas tesno povezan preko ljudi, ki jih je upodabljal, preko kulturnih in znanstvenih delavcev, prijateljev in znancev. Vsakemu od njih je skušal pogledati v dušo in da bi obraz na plaketki ali medalji oplemenitil z notranjim življenjem, z značajem portretiranca. Najraje ustvarja po živem modelu. Tudi znane duhovne velikane iz preteklosti rad upodablja, pri čemer ga vodijo njihova dela. Ta hip mu je žal samo to, da nima za seboj generacije mladih ustvarjalcev, čeprav se mu je ta želja delno izpolnila. Hčerka Vladka je akademska kiparka in nadaljuje njegovo delo, vse pa kaže, da bosta klicu umetnosti sledili tudi drugi dve hčerki, Tatjanca in Duška.

JOŽICA TEPPEY

Moda je pri oblačenju nekaj povsem običajnega in vsakdanjega. Pojavi se, se v večji ali manjši meri uveljavi in obvlada pamet in zunanji videz ljudi, pač odvisno od tega, koliko je „narejena na kožo“ širokega občinstva, in slej ko prej doživi svoj delni ali popolni zaton. Nič novega ni, da jo čez leto ali desetletja modni ustvarjalci za sezono, dve potegnejo iz naftalina in svet se lepo vrtil naprej. Vendar se moda ne pojavlja samo pri oblačilnih navadah ljudi; srečamo jo pravzaprav lahko pri vsakršnem človekovem početju, v načinu življenja sploh. Vtihotapila se je celo v tako osnovno dejanje človeka, kot je poimenovanje novorojenega zemljana z imenom, ki ga bo spremljalo in označevalo vse življenje.

Modni tokovi pri poimenovanju novorojenca so značilni tudi pri nas. Tako je bilo svojčas zelo popularno dajati otrokom imena, ki niso zvenela prav nič slovensko, npr. Marisa, Larisa, Lavra itd. V zadnjih letih pa so ta tuji val, ki vendarle ni imel večjega zamaha, izpodrinila pristna domača ali vsaj bolj domače zveneča kranjska imena.

Seznam imen, ki jih nosimo Slovenci in Slovenke, je seveda zelo dolg. Vendar je jasno, da se poimenovanje ob rojstvu vrtil okrog dokaj majhnega števila imen, ki se sicer spreminjajo, so enkrat bolj in drugič manj modna. Podatki iz centralnega registra prebivalstva pri slovenskem Zavodu za statistiko kažejo, da se slovenski starši v zadnjih letih vendarle odločajo za bolj raznolika imena. Kljub tem pa se srečujemo z nekaterimi imeni, ki vodijo na lestvici pogostosti. To dokazuje, da fantazija ali pa tudi pogum staršev pri izbiri imena za svojega novorojenca nista pretirano velika. Še vedno se tudi srečujemo z včasih veliko bolj uveljavljenim prenosom imena s staršev ali celo starih staršev, tet, in stricev na novorojenca.

Sicer pa če malo pogledamo podatke iz centralnega registra, je prva ugotovitev, da je najpogostejše žensko ime v Sloveniji Marija, moško pa Franc. Marija je ime vsaki sedmi prebivalci v Sloveniji, skupaj pa jih je bilo konec leta 1979 kar 139.614. Franc je vsak dvanajsti prebivalec (skupno nosi ime Franc 76.245 Slovencev), Jože pa je ime vsakemu devetnajstemu prebivalcu. Med najpogostejšimi imeni si potem sledijo: Anton, Ivan, Janez, Ana, Alojz, Frančiška, Jožef, Jožefa, Terezija, Marjan, Milan, Andrej, Ivana, Antonija, Angela, Stanislav, Peter itd. Iz primerjave imen vseh slovenskih prebivalcev z najpogostejšimi imeni otrok, ki so se rodili v času od 1975 do 1979, se kažejo precejšnje spremembe, saj se pokrivajo le štiri moška imena: Janez, Andrej, Peter in Marko. Ta podatek potrjuje že večkratno ugotovitev, da je domišljija pri izbira-

SLOVENCIM NOSIMO 'UNIFORMIRANA' IMENA

nju imen za fante tudi danes še bolj borna kot pri izbiranju imen za deklice.

Kakšne značilnosti kažejo podatki o imenovanju otrok v letih od 1975 do 1979? V prvi vrsti je jasno, da so nekatera imena izrazito

modna, saj so na vrhu lestvice pogostosti brez večjih razlik glede na posamezno področje ali regijo, čeprav teritorialna imenska raznolikost vendarle obstaja. Največ fantkov, ki so se rodili v tem času, je dobilo eno od naslednjih imen: Boštjan, Andrej, Robert, Aleš, Marko, Tomaž,

Gregor in Matej. Za novorojene predstavnice nežnejšega spola pa so bila najpogostejša imena: Nataša, Mateja, Mojca, Petra in v zadnjem času precej pred drugimi Maja. Vodita seveda imeni Nataša in Boštjan. V teh petih letih so kar 4 odstotke rojenih fantkov imenovali za Boštjane, za Nataše pa 3,4 odstotka deklic. Najbolj popularni sta bili obe imeni v letu 1975, ko se je rodilo 5,4 odstotka Boštjanov in 4,3 odst. Nataš. Boštjan je postal vsak devetnajsti moški novorojenček, za Natašo pa so starši imenovali vsako 23. deklico. Leta 1979 je dobil ime Boštjan le še vsak 50. fantiček, ime Nataša pa le še vsaka 53. deklica.

V teh letih se je med 30 najpogostejšimi imeni pojavilo le 35 različnih imen. Poleg tega je v vseh petih letih med temi 30 najpogostejšimi imeni znatno več moških imen, kar pomeni, da so deklice dobivale dosti različnejša imena od svojih vrstnikov močnejšega spola. Podatki prav tako kažejo, da se le zmanjšuje delež imen, tako moških kot ženskih, ki so med 30 najpogostejšimi.

V teh letih so se med prvimi 30 najpogostejšimi imeni pojavila tudi nekatera nova, npr. za punčare: Urška, Nina, Katja, za fantiče pa Mitja, Miha. V letu 1979 je prišlo do občutne prerazporeditve pogostosti ženskih imen, kjer se je s precejšnjim naskokom povzpela na prvo mesto Maja, ki je tudi prevzela vodilno mesto na lestvici vseh najpogostejših imen, kjer so dolga vodila moška.

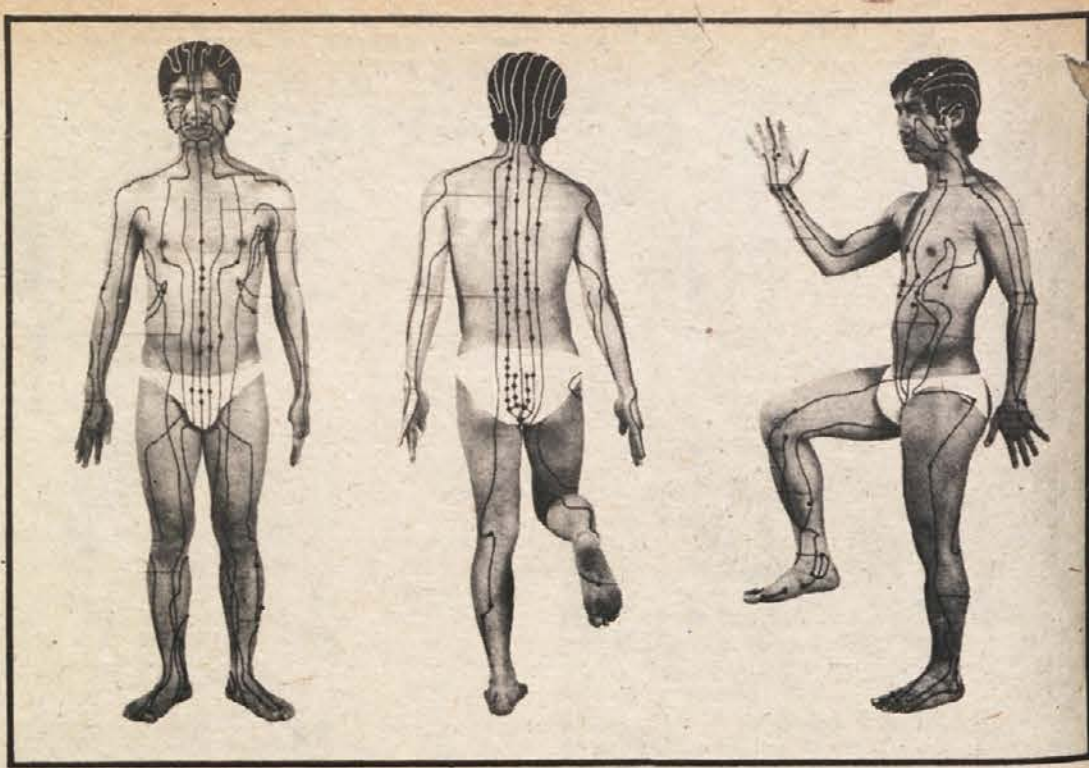
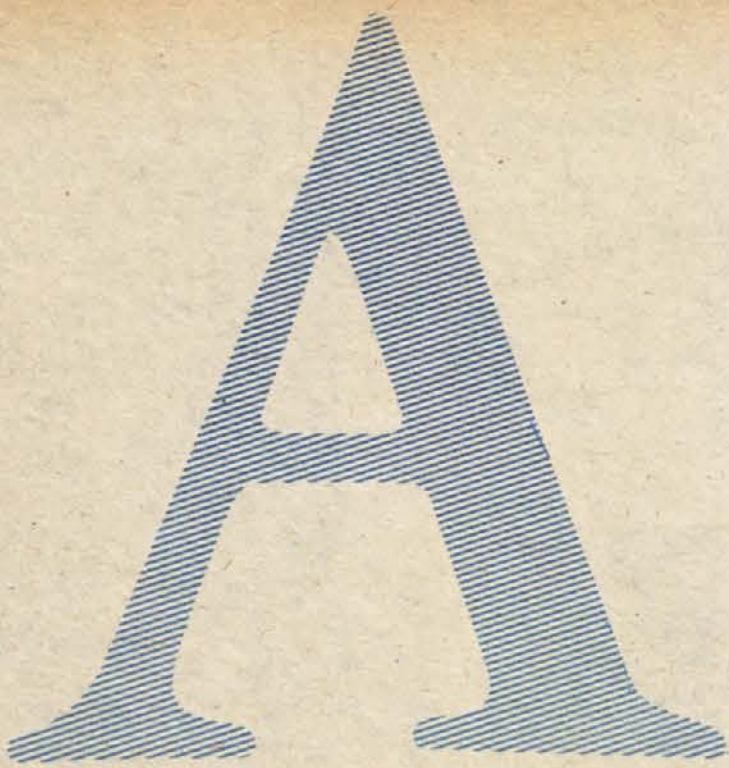
Zanimiva je tudi teritorialna porazdelitev najpogostejših imen. Nič čudnega ni, da je ime Boštjan najpogostejše kar v polovici slovenskih občin. Čeprav je teritorialna razporeditev precej enakomerna, brez nekaterih razlik vendarle ne gre. Tako je v slovenskih obmorskih krajih najpogostejše ime Marko, v Pomurju je tudi veliko Robertov, na Koroškem, v Zasavju in na Dolenjskem Andrejev, novorojenih Janezov pa je največ v občinah Škofja Loka in Mozirje. Največjo razliko v najpogostejših moških imenih srečamo na Gorenjskem, kjer se je rodilo precej Gregorjev, Klemenov, Alešev. Na Goriškem pa je najpogostejše moško ime Matej.

Pri razporeditvi najpogostejših ženskih imen je slika manj enakomerna. Nataše vodijo le v dobri tretjini slovenskih občin, so pa v večini v vsaj eni občini posamezne regije. Ime Mojca, ki je drugo najpogostejše v tem času, marsikje ni med najbolj popularnimi, tako v Pomurju, na Koroškem, tudi ne na Dolenjskem, kjer je poleg Nataše najpogostejše ime še Mateja in Alenka.

ZDENKA LINDIČ

Kitajska medicina ob kolpi

Ko smo pred kratkim obiskali Osilnico, nas je na vratih spodnjega dela zdravstvene postaje presenetil napis „Ambulanta za tradicionalno kitajsko medicino“, notri pa smo našli na Fanišo Malnar iz Turkov, ki je ležala na posebnem ležišču, v desni roki pa je imela zapčienen več igel.

„Z akupunkturo sem se začel ukvarjati zato, ker sem spoznal, da kljub neprestanemu učenju in izpopolnjevanju v svoji stroki pogosto nisem mogel pomagati bolniku, ki je prišel k meni po pomoč,“ je povedal dr. Stanko Nikolić, eden izmed 16 zdravnikov (po doslej znanih podatkih) v Sloveniji, ki so se specializirali za akupunkturo.

Z akupunkturo je začel najprej zdraviti v zdravstveni postaji v Osilnici, pred kratkim pa še v Vasi-Fari. O tej obliki zdravljenja, ki je za nas nova, na Kitajskem pa so jo uporabljali že pred več kot 4.500 leti, je povedal:

„Akupunktura je fizikalna metoda zdravljenja, ki se izvaja z zabadaanjem različnega števila igel v določene točke na človekovem telesu. Kombinacija točk je pri različnih boleznih različna, pa tudi za isto bolezen pri različnih ljudeh.“

Z akupunkturo uspešno zdravijo 25 do 30 predvsem kroničnih bolezni, in sicer glavobole, nevralgije, bolečine v hrbtenici in sklepih (ki so posledica revme in degenerativnih znakov); bolečine, ki so posledica poškodb ali operacij, in še nekatere. Pri vseh teh predvsem uspešno odpravlja bolečino. Kot pomožno metodo jo uporabljajo še za zdravljenje mnogih drugih bolezni, saj je težko najti bolezen, pri kateri se akupunktura ne bi dala uporabiti.

„Zelo pomembna je akupunktura pri različnih operacijah. Še posebno velja to za bolnike, pri katerih ni priporočljiva uporaba narkoze oz. drugih oblik anestezije, ker bi lahko prišlo do zapletov. S pomočjo akupunkture je seveda tudi lažje operirati v naravi, kar je

posebno pomembno v primeru vojne, ko ni na razpolago ne anestetikov ne primernih prostorov. Zelo pomembno je tudi, da se bolniki, ki so bili operirani s pomočjo akupunkture, hitreje zdrave, predvsem pa se jim hitreje celijo rane.“

Prednosti akupunkture za zdravnika in zdravstvo sta tudi, da je kot metoda preprosta in poceni, saj pripomočki in material niso dragi.

Prednosti akupunkture za bolnika pa so: da se v bolnikovo telo ne vnašajo nobena zdravila, zato ne more priti do alergije; da so ledvice manj obremenjene, da bolnik znatno hitreje ozdravi in da se bolnikovo telo ne zastruplja z zdravili. Vsako zdravilo namreč za določeno bolezen koristi, hkrati pa je strup za organizem.

„Zaradi vsega tega menim, da bi morala najti akupunktura svoje mesto v ordinaciji slehernega zdravnika splošne prakse,“ pravi dr. Stanko Nikolić.

Čeprav je zdravljenje z akupunkturo staro že nekaj tisočletij, pa še danes niso znanstveno obrazložena vsa njena delovanja. Tako se tudi tu izkaže resnica (kot pri naših običajnih zdravilih), da je pomembneje dokazati, da deluje in pomaga, kot, kako deluje. Posebnost akupunkture je namreč, da spodbudi človekov organizem, da se sam bori proti bolečini in v nekaterih primerih tudi proti bolezni.

Akupunktura se v Evropi počasi uveljavlja, še veliko počasneje pa pri nas. Vzroki so različni. Predvsem je težko razumeti kitajsko mišljenje, dvojnost Yanga in Yina, še težje pa „zakon petih elementov“. Človek je del vsemirja in s tem tudi zemlje, iz katere je izšel in kateri pripada. Človek je materija in energija v malem, kot je makrokozmos materija in energija v velikem. Ta osnovni zakon so Kitajci razumeli že v pradavnini, Evropejci pa smo ga po Einsteinovi zaslugi spoznali šele v dvajsetem stoletju.

Stara Kitajska medicina je na osnovi svoje filozofije o življenju in veselju razvila tudi diagnostiko in zdravlje-

nje, katerega manjši del je tudi akupunktura. V osnovi ni težko razumeti osnovne pojme kitajske tradicionalne medicine. Podobno dvojnost pogleda na svet opazimo tudi pri nas: duh – materija. Ali pri živčnem sistemu: simpatikus – parasimpatikus. Osnovna postavka tradicionalne kitajske medicine je, da je delovanje „dvojnikov“ nasprotno: eden energijo varčuje, drugi jo izrablja; eden krepi delo organov, drugi jih umirja itd. Oba pa skupaj ustvarjata celoto in omogočata življenje. Vse to velja tudi v zahodni medicini.

Razlike pa nastanejo, ker Kitajec pripisuje organom človeškega telesa funkcije, ki ne ustrezajo strogim merilom naše medicine. Tako so po mnenju Kitajcev za delovanje živcev in duševno življenje odgovorni najbolj srce, nato pa jetra in ledvice, medtem ko so možgani in hrbtani možgani le „posebni organi“, ki so manj pomembni za ugotavljanje in zdravljenje živčnih in duševnih bolezni. Pri zdravljenju teh bolezni bo kitajski zdravnik praviloma določil kombinacijo točk „treh meridianov“ omenjenih organov: srca, jeter in ledvic. Razen tega je razlika še v filozofiji in patofiziologiji, saj je tudi kitajski način izražanja in opisovanja od najstarejših časov do danes poln simbolike in primerjav z naravo, kar duh Zahoda težko sprejema. Medtem ko se človek Zahoda neprestano bori z naravo, da bi si jo podvrnil in nad njo zagospodaril; medtem ko je človek Juga (Afrike) pod oblastjo narave, se je boji in je njena žrtev; človek Daljnega vzhoda čuti in živi z naravo, je njen prijatelj in vse v sebi išče vzporedje z naravo, ki ga obkroža.

Ta simbolika je prisotna tudi v kitajski tradicionalni medicini. Posamezne organe primerjajo z elementi v naravi: srce – ogenj, pljuča – kovina, ledvice – voda, jetra – les, vranica – zemlja. Tudi izrazi kot „morje energije“, „vrata vetra“, „morje krvi“ niso neobičajni v tradicionalni kitajski medicini. Vse to pa je za Evropejca neznanstveno; pesniško, romantično in mu le otežuje ugotavljanje bolezni in zdravljenje, ki je lahko uspešno tudi brez tega.

Zaradi vsega tega mnogi zdravniki akupunkturi nasprotujejo in se ji posmehujejo, posebno še, če so svoje znanje o njej pridobili iz raznih časopisnih člankov, se pravi površno. Sicer pa vse neznano človek odbija ali pa le počasi in previdno sprejema. Zato ni čudno, da še ti, redki zdravniki, ki se v Sloveniji danes ukvarjajo z akupunkturo, ne nalete vedno na podporo in pomoč svojih kolegov in družbe. To velja tudi za dr. Stanko Nikolića, ki pravi:

„Mi, 16 zdravnikov iz Slovenije, smo zagnanci posebne vrste. Večina si je sama plačala šolanje in si iz svojih osebnih dohodkov kupovala potrebne instrumente. Tudi jaz sem si jih sam kupil. Potreboval pa bi jih še več.“

Trenutno sprejema dr. Nikolić po 4 do 6 bolnikov, ki jih zdravi z akupunkturo. Več jih poleg rednega dela ne more. Pred zdravljenjem jih pregleda, bolniki iz drugih območij (ki jih ni zdravil on) pa morajo prinesiti s seboj zdravniške izvide.

„Seveda akupunktura ni vedno učinkovita, kot tudi zdravila niso“, pravi dr. Nikolić, ki zdravljenje bolnikov kombinira z različnimi kopelmi, predvsem zeliščnimi. Meni namreč, da za zdravljenje niso vedno nujna le zdravila v obliki tablet, injekcij itd., ampak da so zelo koristni tudi razni čaji, toplota in drugo.

Dr. Stanko Nikolić veliko dela v krajevni skupnosti Osilnica in drugod, saj je predsednik odbora za gradnjo tretjega trakta zdravstvenega doma Kočevje, predsednik odbora za gradnjo zdravstvenih postaj v Dragi in Osilnici itd. Na vprašanje, kako vse to zmore, je odgovoril:

„Če hočeš, zmoreš vse,“ nato pa je dodal, da je v glavnem ob delu in na svoje stroške dokončal medicinsko fakulteto v Beogradu; izključno ob delu je dokončal seminar za ladijsko medicino, specializacijo splošne medicine, seminar za akupunkturo in moksibustijo, podiplomski študij iz socialne medicine, pripravlja pa tudi magistrsko delo.

JOŽE PRIMC

HUDIČEV GRM POGANJA KORENINE TUDI PRI NAS

Novomeška tovarna zdravil Krka že nekaj časa ponuja zdravim in bolnim napoj iz „eleverokoka“. Gre za bodičasto plazilko z učenim latinskim imenom *Eleutherococcus senticosus*, ki ji Sibirci, ki ne hodijo dosti v latinske šole, pravijo po domače kar „hudičev grm“. V Sovjetski zvezi uporabljajo eleverokok že dvajset let in je tudi uradno uvrščen v farmakopejo kot kreplivo zdravilo iz bogate zakladnice tradicionalne medicine Daljnega vzhoda. Zanimivo je, da je „hudičev grm“ v sorodu z bolj znanim „ginsengom“.

Izvlaček iz korenike bodičaste sibirske plazilke uživa v sovjetski globinski potapljači, gorski reševalci, člani reševalnih ekip v rudnikih, plezalci, raziskovalci, vojaki, tovarniški delavci itd.

Vozniki tovornjakov na dolgih progah in letalci ohranjajo z njim dolgočasno zbrano in se hkrati izogibajo škodljivim stranskim učinkom nekaterih drugih poživil. V enake namene ga uporabljajo sovjetski vesoljci med napornimi vajami na zemlji, kot tudi med poletih. Rjumin in Ljakov sta med rekordnim bivanjem v vesolju vsako jutro zaužila po 4 mililitre izvlečka

eleverokoka. Tudi po sovjetskih klinikah in bolnišnicah eleverokok obilno uporabljajo. In čeprav „hudičev grm“ na evropskem zahodu uradno dokončno še ni pognal korenin, ga v ZDA že predpisujejo proti slabokrvnosti, depresiji, izčrpanosti po operaciji, pri boleznih srca in ožilja in drugih kroničnih boleznih, dajejo ga okrevancem, opešanim od starosti, izčrpanim od stresa. Eleverokok občutno povečuje telesno vzdržljivost in zmogljivost organizma, pri tem pa ima veliko manj stranskih učinkov kot katerokoli drugo poživilo.

V SZ so izvedli zanimiv poskus: skupino atletov so pred tekom na 15 kilometrov razdelili v dve skupini; tekačem v prvi so dali pred dirko eleverokok, tistim v drugi skupini pa placebo, navidezen preparat. Tekalci iz prve skupine so bili v povprečju za 5 minut hitrejši od tistih, ki niso zaužili eleverokoka. Poskus so kasneje ponovili s 1.500 športniki. Potrdili je, da eleverokok občutno poveča vzdržljivost, sposobnost reagiranja in zbrano, posebno pri daljših obremenitvah. Z uporabo „hudičevega grma“ se lahko trening stopnjuje dosti odločneje in brez škode za tekmovalec. Edini stranski

učinek je (vsaj doslej) občasen in prehodni dvig krvnega tlaka.

Sovjeti so ugotovili, da eleverokok in podobne snovi nimajo ničesar skupnega z dopingom. Zdjaj so tega mnénja tudi že zahodni strokovnjaki, na zadnjih olimpijskih igrah ga je lahko jemal, kdor je hotel.

Zanimiv je tudi poskus z mišmi, oziroma standardni, množični test s temi živalmi. Pri tem testu morajo plavati do popolne izčrpanosti. Tiste, ki so zaužile eleverokok, so svoj plavalni čas podaljšale celo za 44 odstotkov. Učinek poživila so seveda ugotavljali tudi na zahodu. Merili so telesno moč, sposobnost reševanja šifer, uporabili so še druge teste za merjenje psihofizičnih sposobnosti. Tudi pri človeku je eleverokok občutno povečal vzdržljivost, zbrano, usklajenost in celo motiviranost delovanja.

Laboratorijske živali so izpostavljali tudi zelo visokim ali zelo nizkim temperaturam, spreminjenemu pritisku, različnim koncentracijam kisika, sevanju in kemičnim substancam. Živali so imele odločno večjo možnost

preživetja, če so jim dali ginseng, eleverokok ali podobne preparate. Kot vemo, različni drugi stimulatorji in sredstva za doping tvornosti možnosti preživetja zmanjšujejo. Snovi v ginsengu in eleverokoku pa delujejo prav nasprotno. V čim hujšem stresnem stanju je bil organizem, tem bolj blažilen je bil učinek eleverokoka ali ginsenga. Ugotovljeno je, da injekcija pred stresom okrepi telo, da laže prenese obremenitev. Izloči se manj stresnega hormona, adrenalina. Poleg tega se poveča sposobnost tvorjenja hormonov. Zato je ugotovili, da je eleverokok zelo prikladen dodatek k drugim zdravilom, ker pospešuje ozdravitev, tako na primer pri pljučnici, tuberkulozi itd.

V Sovjetski zvezi potekajo poskusi z izvlečkom iz „hudičevega grma“ v velikem obsegu. Najobsežnejši je bil v avtomobilski tovarni „Volga“ v Toljijatuju, kjer je dobivalo eleverokok kar 80.000 delavcev. Opazno se je zmanjšalo število izgubljenih delovnih dni.

Docela drugo pa je vprašanje, če bi eleverokok ohranil tovrstno zdravilno moč tudi v dolenskih razmerah. Sibirski žilavosti, navkljub.

Andrej Šifrer! Devetindvajsetletnik iz Stražišča na Gorenjskem, katerega pesmi so v zadnjih štirih letih temeljito posegle v dogajanja na slovenski zabavno-glasbeni sceni in postale, vsaj nekatere od njih, skorajda že del slovenskega ljudskega blaga. Le kdo ne pozna Belih mišk pa Gostiln in Martinovega lulčka, ki postaja že mladodane himna slovenskih osnovnošolcev! Naj kaj več pove Andrej sam. Pogovor je nastal v eni ljubljanskih gostiln, ob točenem pivu.

● **Ti je tvoje delo, prepevanje, v veselje ali je to stvar, v katero moraš vložiti tudi nekaj dela?**
„Če sem pošten: jaz sem tukaj strahoten blefer. Veliko ljudi poznam, ki vlagajo v to področje veliko več dela, pa imajo veliko manj uspeha. Ne znam si točno razlagati te stvari, toda ljudje so zadovoljni in jaz se včasih kar ustrašim, ker v vse skupaj v bistvu nič ne vlagam. Samo vlečem.“

● **In uživaš v tem?**
„Gotovo. Je pa bilo v zadnjem letu malo prenatrpano vse skupaj, samo letos pozimi sem imel okoli sto koncertov in čutim preutrujenost, v kateri ne morem več najti tistega pravega veselja. Od 1. maja pa do jeseni mislim opustiti vse koncerte. Moram se spočiti in potegniti nekakšno črto pod vsa ta leta. Le tako lahko vidim, kaj sem sploh počenjal. Pa še novo ploščo pripravljam, ki naj bi v jeseni prišla na dan. Dela bom imel kljub temu kar dovolj.“

● **Vlagaš v svoje pesmi tudi samega sebe, poješ s srcem?**
„Predvsem pa pišem zaradi tega, da bi izpadel blazno pameten in solil pamet vsem okoli sebe. Pesmi naj bi bile potreba in tako kot nekdo zaradi te potrebe brca žogo, drugi mala nekakšne slike, pišem jaz pesmi. Kaj jaz vem, vsak človek ima neki prostor, ki se ne da zapolniti z drugo stvarjo, kot z nečim, kar moraš potem nekako pljunuti ven.“

● **In vendar priznajo vsi, da imajo tvoje pesmi neko vsebino, da so, recimo, socialno obarvane. Gostilne, šanki, lopovi in kurbe, recimo...**
„Poglej, to je svet, ki obstaja, pa ga do zdaj nobeden ni na prav način porajtal. Vsi so pisali: ljubim tvoje roke, noge, rit pa hrbet, pri tem pa izpuščali celo področje življenja, ki je navzoče na vsakem koraku. Jaz še zmeraj mislim, da zaljubljen nisi tolikokrat, kolikorkrat srečaš kurbo ali pijanca, ali tolikokrat, kot greš v gostilno. To, kar delam, se je pravzaprav slučajno izšlo, s tem da je postalo nekako ljudsko in hkrati na nivoju, ki ne žali ljudi, ki bi zahtevali še kaj več od mene. Če snobe pri tem izpustimo, bi še dodal.“

● **So te leta prepevanja in popularnosti kaj spremenila?**
„Nič! Še vedno imam iste prijatelje in iste odnose z njimi. In to, da sem jaz pač Andrej Šifrer, jih prav malo briga. Ljudje me celo sprašujejo: Ti, ali imaš občutek, da si se spremenil? Nimam ga. Tudi kak prijatelj mi včasih pravi: Veš, to mi je pa všeč, da smo še prav taki, kot smo bili prej. In moram reči, da brez teh, kakih desetih ljudi morda tudi z vso to mojo kariero ne bi bilo nič. To so ljudje, za katere točno vem, da sem pripravljen narediti vse zanje, da pa lahko isto pričakujem tudi od njih. Kadarkoli že.“

● **Recimo: Zdaj bom začel graditi hišo. Zdaj smo štirje na štiriindvajsetih kvadratnih metrih: Mara, moja žena, pa Martin, ki ima dvaindvajset mesecev, Evica — jih ima pet — pa še jaz, no, čeprav sem bolj malo doma. Pri istem gospodarju živimo kot prej z mamo in atom, le da imava z Maro zgoraj kuhinjo tri krat tri metre in sobo, kjer vsi skupaj živimo.“**

● **In vendar bi človek pri vsej tvoji popularnosti pričakoval, da ogromno zaslužiš in da temu primerno tudi živiš.**
„Veliko zaslužiš, to je res. Preveč celo. Ampak tudi ogromno zapravim. Pride čas, ko mi je vseeno, ko zapravim vse do zadnjega ficka, potem pa spet pride, da moram kaj plačati ali nabaviti kakšno stvar do konca meseca. Poglej in še familio imam zdaj in kar ne morem več tako, po svoje.“

● **In koliko zaslužiš na mesec?**
„Ne vem točno, koliko zaslužiš, ti pa lahko vsaj približno izračunam stroške. Vem, da sem samo za bencin za sto evrov dal februarja milijon osemsto.“

● **Milijon osemsto?**
„Da! Vedno sem na cesti, dneve in noči. In na koncu le ni toliko vsega, čeprav vsak dan slišim: 'Madona, Šifrer, ta pa ima denarja!' Zdaj pa sploh, ko sem prišel v škripec in bom začel graditi. Vse mogoče očete in žlahte sem dol udaril. V bistvu mi sploh nobeden ne verjame, da

če bi z vsakim pil, bi bil že na skofljici

res ne zaslužiš toliko. Se pa nisem nikoli bal, da ne bi mogel preživeti, o, to pa ne.“

● **In če se povrneva k petju. Je to, kar si dosegel, v resničitev tvojih nekdanih sanj?**
„Pravzaprav sem si želel biti samo kje blizu vsemu temu, kaj več si niti nisem upal. Da bi bil kje za odrom, recimo, in opazoval vse to, toliko blizu, da bi bil. Pa nasploh izgleda, da dobim v življenju vedno celo več, kot si želim.“

● **Tudi v ostalih stvareh?**
„Tudi. Čisto privatno, osebne stvari. Prijatelji, recimo. Ali pa moja žena, Mara, s katero živiva v res srečnem in harmoničnem zakonu. Res, zelo zadovoljno živim, moram reči.“

● **Verjetno pa si zelo pogosto zdoma. Te družina zelo pogreša?**
„Saj bo res... Poglej, mogoče trikrat na mesec pridem domov pred peto popoldan, drugače pa: po štiri, pet dni me ni, kompletne garderobo imam kar v avtu in potem prinesem samo umazane cunjice domov pral, poljubim vse skupaj in se poslovim. Grem. Mara se je že čisto navadila na to.“

● **Kaj je to? Vdanost v usodo ali razumevanje?**
„Ne vem. Sem bil pa enkrat bolan in sem ostal štiri dni doma pa mi je potem na koncu rekla: 'Si bil pa tako siten, da sem že komaj čakala, da boš šel.'“

● **Že kdaj planirata, kako bo potem, ko boš postal čisto navaden Slovenec?**

„Ona ne verjame, da se bo to sploh kdaj zgodilo. Razumeš, bila je ves čas poleg, živela je za te moje uspehe, ampak zdaj, pa se bom jaz na skupaj v tolikšni meri, je pa kar... saj veš, no!
Jaz ji pa ves čas govorim: Mari, boš videla, če bomo imeli kdaj kakšno stanovanje, ki bo dovolj veliko, bomo dali kavč noter, pa se bom jaz na kavč ulegel pa bom cajtenge bral. Pa pravi ona: 'Daj, daj, tega pa nikoli ne bo.' Ampak, madona, če ne bo kdaj!“

● **Verjetno si imel že veliko koncertov tudi na Dolenjskem. Kako se ti zdijo naši kraji?**
„Bil sem v Beli krajini pa v Dolenjskih Toplicah me zdaj vabijo, pa... Kostanjevica. Da, tam je bilo prima! Tisti otroci so bili genijalci. Zamudil sem, zašli smo tam nekje z mojo klapo, z nekaj prijatelji, ki me običajno spremljajo na koncertih. No in vsi tisti ljudje tam so me počakali in potem smo imeli tako veselico! Pa tisti možakar, tisti Smrekar, ravnatelj šole, me je navdušil, s tako ležernostjo je vse izpeljal. In potem so mi pokazali Pleterje pa grad. In to, vidiš, to mi je všeč, da mi ljudje pokažejo, kje živijo. Najbolj zoprno je priti nekam, kjer vidiš gasilski dom, greš noter, odšpilaš, pa v prvo ostarijo pa domov.“

● **In kako te je najlaže dobiti za tak koncert?**
„To pa kar napiši. V jeseni bom spet začel, in če se kdo zanima, je najbolje, da me kliče od sedmih do pol osmih zjutraj domov na telefon 064 24-019. Bolje je tako, kakor pa po pismih, kjer se to čisto porazgubi. Kakih trideset jih prejmem na dan in jih niti ne odpiram več. Nekaj časa je Mara še odgovarjala nanje, zdaj pa tudi ona ne zmora več.“

● **Misliš, da bo vsa ta popularnost še dolgo trajala?**
„Ne vem. Lani sem mislil, da bo šlo mogoče še kakšno leto, do zdaj torej. Zdaj pa res ne vem.“

● **Verjetno je včasih naporno biti razpet med kariero in družino. Te moti, recimo, da se na cesti ljudje na vsakem koraku ozirajo za tabo?**
„Imun postaneš na to, popolnoma. Da le ne silijo vame, kar se tudi vsakodneвно dogaja: 'Andrej, pojdi, greva nekaj spiti!' 'Ne, hvala, ne morem,' pravim. Oni pa: 'Boš pa menda ja šel, jaz častim!' Če bi šel z vsakim, bi bil zdaj že na Škofljici, to je gotovo. Ljudje pa potem govorijo, da sem važen.“

● **Enkrat mi je pa Mara rekla, potem ko je malo bolj opazovala ljudi okoli naju: 'Andrej, veš, da je bolje, da jaz vsega tega ne vem. Nimam občutka, da bi živela s človekom, ki je takole, obče blago. In ga tudi nočem imeti.' Zato tudi nočemo družine mešati v vse to. Z Maro sva se spoznala že na faksu, skupaj sva študirala pravo, zdaj mi pa pravi: 'Če si ti tam notri, v redu. Nas pa pusti s tem pri miru.'“**

● **Verjetno ti bo lahko, ko bo enkrat vsega tega konec?**
„Verjetno. Včasih gledam ljudi, ko aplavdirajo. In to je veličastna stvar, res. Ti si na odru z dvema mikrofonom, spodaj pa šeststo ljudi! In vidiš, da so navdušeni. Kaj naj bi hotel še več od življenja?“

mirenski sizif obnavlja grad

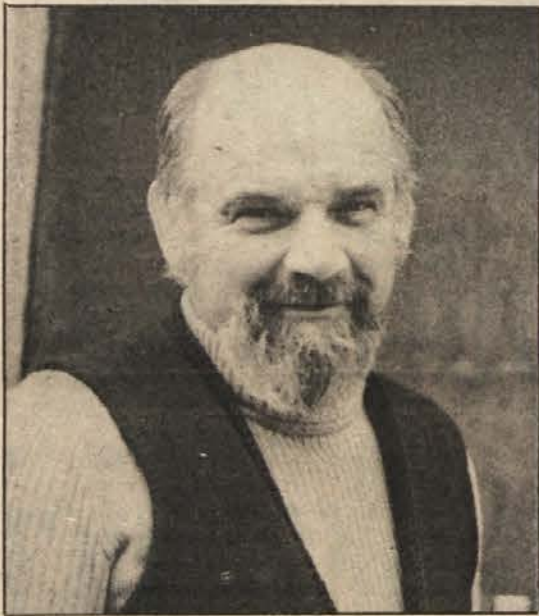
Usoda gradov, teh veličastnih prič o nekdanji bedi tlačanstva, je bila od nekdanj hudo zapletena, nenavadna, polna preobratov od blišča k bedi in obratno. To velja za vse gradove brez izjeme, zato ne more biti izvzet niti mirenski grad, ki je ravno tako skozi stoletja doživljal vrsto prenov pa dodatkov, ki so bili posledica gradbeniške in arhitekturne muhavosti, potreb in kdo ve česa še. Vendar pa so za tistimi obnovami in lepšanjem stali bogati graščaki, ki so denar izmolzli iz tlačanov, pa še za delovno silo so jih izrabljali.

Danes je usoda gradov nekoliko drugačna. Zvečine so porušeni, če pa jih obnavljajo, to pogosto počnejo zavodi za spomeniško varstvo, ki so revni kot cerkvene miši. Zato se zdi tembolj brezupno dejanje, če se takega podjetja loti posameznik, kot je mirenski rojak dr. Marko Marin, ki opravlja pravo Sizifovo delo. Že dvajset let nosi v vedrih zemljo iz zasutih grajskih poslopij, zbira kamenje in ga razvršča, vozi na nenasično grajsko gradbišče gradbeni material, mnogi domačini, ki mislijo, da za prenovo stoji „velikanski državni denar“, pa odvažajo kamenje in dragocene dele portalov in konzol domov, kjer to porablja kot gradbeni material za temelje in podobne zadeve. Mislijo namreč, da ne kradejo Marinu, ampak državi, kar se mnogim zdi dopustno in celo moralno dejanje.

Dr. Marko Marin je sicer profesor za zgodovino gledališča na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, televizijo in film, zraven tega pa je umetnostni zgodovinar, eden izmed zadnjih doktorandov pri prof. Steletu. Prav zato, ker je Mirenčan, navezan na svoje domače kraje in strokovnjak za umetnostno zgodovino, ga je pred dvajsetimi leti zaskrbelo usoda ruševin mirenskega gradu. Dogovoril se je s krajevno skupnostjo, da mu grad prepusti za 99 let v uporabo, hkrati pa je začel varčevati pri Ljubljanski banki in se zanimati, ali bi hotela pri obnovi sodelovati katera izmed domačih delovnih organizacij. Toda že na začetku je naletel na težave. Res je, da ne pri krajevni skupnosti, ki je v gradu na nek način videla samo nadlogo, zato pa je bilo nemalo začudenja pri kolegih iz stroke, saj so menili, da je grad neobnovljiv. Prav tako je bil odziv pri delovnih organizacijah ničen, da ne govorimo o Ljubljanski banki, ki se je zgovorila, da grad ne spada več v njeno območje, novomeška podružnica pa je menila, da nima denarja niti za stanovanja, kaj šele za gradove. Vendar Marin, ki ga take zadeve tudi potarejo, tako kot vse Dolenjce, ki so večinoma nagnjeni k melanholiji, se je vedno znova pobiral in trmasto vztrajal pri prenovi. Pa je pripeljal z Vrhniko nekaj kamionov bobrovca, a so ga domačini, kot bi se hoteli maščevati nad talačansko usodo svojih prednikov, vedno znova odvažali. Potem je zmanjkalo gradbeno železo, ki je izginilo v nekem mostu, izginjalo je kamenje, ponavadi najlepše obrezano, porabljeno pa je bilo za temelje hiš in je po vsej verjetnosti za večno uničeno.

Zakaj dr. Marin, ki se pri svojih enainpetdesetih letih zaveda, da ne bo nikoli mogel uživati v obnovljenem gradu, sploh še vztraja?

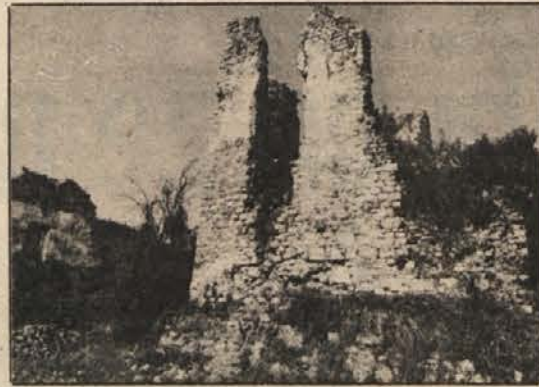
„V naši dolini je samo od leta 1945 propadlo 9 gradov, od tega vsaj peterica čisto po nepotrebnem, medtem ko je bil mirenski grad zaradi medvojnega požiga zanemarljivo malo poškodovan. Kot domačina in umetnostnega zgodovinarja me je zmotilo omalovažujoče ravnanje z gradovi in čutil sem se dolžnega, da kaj naredim.

Mirenski grad je bil prava priložnost. Postavljen na plato podajšanega hriba Gorenjske gore, ki zapira sotočje potokov Vejarja in Mirne, je nepogrešljiv lepotni poudarek dolini, hkrati pa kaže dediščino lepotnih načel srednjeveškega stavbarstva. Ker se lahko le malo krajev pohvali z ohranjenimi motivi srednjeveškega okolja, sem želel to ohraniti. Navsezadnje so ruševine naša skupna dediščina, materialno pričevanje o nekdanjem gospodarskem, kulturnem življenju.

Tako se je Marin vsak teden vozil na Mirno, kjer je dobil zdaj nekaj delavcev, potem pa spet delal čisto sam, ves čas pa je bil deležen, če že ne pomilovalnih pogledov, pa vsaj začudenja, zakaj se sam loteva obnove gradu. Delo se je namreč zdelo v resnici brezupno, saj bi vsak človek normalne vztrajnosti že zdavnaj odnehal, poleg tega pa je imel težave tudi s krajo materiala. Kljub takim razmeram pa se ni nihče ponudil, da bi mu pomagal. Nazadnje je šel v skrbni ohranjanju ruševin celo tako daleč, da je eni izmed domačih delovnih organizacij ponudil, naj si v prostorih na gradu napravi skladišče. No, tudi taka, bržkone težkega srca izrečena, ponudba ni dobila odmeva. Tako je Marin še vedno ves svoj zaslužek dajal samo za grad.

In ko se povzpneva na grad, kjer mora poleti večkrat govoriti turistom o zgodovini gradu, ponovi še meni zgodbo. Grad Mirna je najstarejši stavbni objekt v dolini, v njem pa se kaže tudi vse zgodovinsko dogajanje. Njegov najstarejši del, jedro donžona (utrjeni stanovanjski stolp gradu) je mogoče uskladiti s prvo arhivsko omembo že v letu 1165. V tistih časih je pripadal mirenskemu gospodom, ki so svoj čas odigrali precej pomembno vlogo pri utrjevanju srednjeveškega, gospodarskega in političnega življenja. V 14. stoletju je bil nekaj časa v lasti Oglejskega patriarha, celjskih grofov, Auerspergov. V virih za zgodovino Slovencev pa je grad posebej omenjen v letu 1517, ko je bil v kmečkih uporih opustošen. Potem so ga Auerspergi obnovili in ga povzdignili v enega najlepših in za zgodovino arhitekture najpomembnejših gradov na Dolenjskem, obnova pa je bila končana 1656. Najpomembnejša komponenta te ureditve so bili med zadnjo vojno uničeni arkadni hodniki. V istem obdobju so Auerspergi na vzhodnem

pobočju zgradili še dopolnilni obrambni sistem, katerega najlepši objekt je kašča. Grad se je z malenkostnimi spremembami ohranil do leta 1943, ko je bil iz taktičnih razlogov požgan.

Kot že rečeno, so bili po vojni vsi kompleksni ohranjeni in bi bilo mogoče grad spraviti pod streho z minimalnimi stroški. Nekaj krivde zadene spomeniško varstvo, ki se je izgovarjalo, da so temelji zaminirani, deloma pa tudi prebivalce iz okolice, ki sami niso bili toliko osveščeni, da bi se malo drugače vedli do svoje kulturno zgodovinske dediščine. Ti okoličani so namreč šli celo tako daleč, da so celo sami minirali stene, ko so na vsak način, tudi najbolj barbarski, hoteli priti do kamenja. Zato je Marin na začetku hotel najprej ohraniti ruševine, šele kasneje pa se je začel bolj konkretno ukvarjati z mislijo, kaj naj bi v gradu naredil, ko bi ga obnovil, čeprav je okvirno zamisel podal že v prošnji, s katero je zaprosil za grad.

Čeprav je grad na pogled tako od blizu kot od daleč še vedno ves v ruševinah, pa lahko rečemo, da je Marin glede na to, da je popolnoma sam, veliko naredil. Kot glavno zaslugo mu je šteti, da je preprečil nadaljnje rušenje in propadanje gradu ter odvažanje materiala. Hkrati je očistil

severovzhodni stolp, ga pokril in ga z betonskimi ploščami razdelil v tri etaže. Potem je očistil obe, to je vzhodno in zahodno ploščad, ter uredil dostop do vseh objektov, kar pa je že videti na prvi pogled: kamenje je lepo zloženo, malo lepše kose pa je spravil v grajski stolp, da bi le preprečil kraje. Še posebno skrb pa je pokazal za ohranjenost gotoske klet v sredini donžona, ki jo je pokril s provizorično streho. Veliko dela pa je bilo tudi s čiščenjem kašče, kjer je bilo vse pripravljeno za obnovo zidu in za postavitev strehe. Les za streho je že plačan, vendar še čaka, kdaj bo v resnici vse pripravljeno za dokočno obnovo zidu. Ker doslej ni bilo denarja, vsaj dovolj ne, je izgnil že pripravljen oder, pa tudi pesek je preperel.

Stolp je pokrit, v njem so tri etaže, klet je očiščena, v strelnih linah so okna in vrata, opažena z bakreno pločevino čuvajo najlepše kose kamenja. Kaj bo zdaj še naredil dr. Marin?

„Najprej bi bilo treba obnoviti vzhodni in zahodni portal, da bi preprečili odvažanje materiala. Potem pa seveda pokriti in za določene namene urediti kaščo, ohraniti ruševine, ki še edine pričajo, kako visok je bil nekoč grad, prav tako pa bi bilo treba poskrbeti za edino ohranjeno steno nekdanjega donžona, ki edina pritrjuje arhivsko zabeleženi letnici nastanka gradu, to je leta 1165. S tem bi bile ruševine za nas in nadaljnje generacije ohranjene, pri čemer pa niti ni pomembno, kdo in za kaj bi jih uporabljal,“ spet razkrije svojo nesebičnost profesor Marin.

Ko hodiva po ruševinah, kjer mi pokaže zdaj ta srednjeveški detajl pa potem spet konzole, ki so jih v davčnih časih odbili zaradi takih ali drugačnih muh, mora navsezadnje beseda steči tudi o tem, kaj bo v gradu, ko bo vsaj deloma obnovljen. Marin pove, da ima o gradu zbrano bogato arhivsko gradivo, ki bi ga razstavil v prvem nadstropju kašče hkrati z razstavo še ohranjenih predmetov. V katerem izmed prostorov bi našla prostor tudi knjižnica, v drugem nadstropju pa bi bila dvoronica za gledališke projekte, ki terjajo bolj studiozen pristop, v kakšnem prostoru spet razstava slik itd. Skratka, grad naj bi postal v resnici pomembno središče, kjer bi se obiskovalci v pristnem srednjeveškem okolju seznanjali z zgodovino Mirne pa tudi novejšimi časi, saj je grad pomembno vlogo odigral tudi med zadnjo vojno.

In ko Marina vprašam, kdaj bo uspel vse to urešničati, hudomušno pogleda, reče da ne ve, a doda, da kljub težavam ne misli odnehati. Res, občudovanja vredna vztrajnost je to, zato se samo po sebi zastavlja vprašanje, zakaj ne dobi več pomoči od odgovornih dejavnikov. Če pa že oni niso zainteresirani, zakaj ne priskoči na pomoč domača šolska mladina ali pa mladi iz večjih središč, kot je Novo mesto itd. Koncept urejanja gradu namreč ni podvržen ozkim zasebnim interesom, ampak v splošno dobro. In če je tako, zakaj bi bila tako zahtevna naloga prepuščena samo enemu človeku, pa čeprav tako neznansko vztrajnemu, kot je Marin.

Usoda mirenskega gradu bi morala biti skrb nas vseh, še posebej pa tistih, ki so tako rekoč poklicani za ohranjanje kulturne in zgodovinske dediščine. Nebrižnost namreč priča o naši duhovni bedi, ki se je najbolj razgalila prav pri tistih, ki so na ruševinah ropali kamenje.

J. SIMČIČ

obzorja

prebrali smo

zbogom, kolumbus

Triindvajsetletni študent filozofije Neil in najstniška razvajenka iz bogate družine Brenda se srečata v enem od svojih mladih poletij. Že naslednji dan je Neil povabljen v Brendino družino, ki v njegovem rojstnem kraju preživlja počitnice. Mladi filozof prebije v družbi bogatega Brendinega sorodstva štirinajst dni. Tačas se Brendini domači mrzlično pripravljajo na poroko najstarejšega sina Rona. Neil in Brenda poskušata dneve teh priprav preživeti po svoje, plavata, tekata, igra ta tenis in košarko, ob večerih, ko se vse umiri, pa se ljubita. Po tem ko se v Ronovi sobi odvrti plošča „Zbogom, Columbus“, se Neil pritihtopi v Brendino sobo in zgodaj zjutraj odide od nje. Dan Ronove poroke je tudi njun zadnji skupni dan. Brenda gre v drug kraj, Neil pa v službo. Sledi nekaj pisem, potem Neil nenadoma obišče Brendo, ki postane silno slabe volje. Materino pismo, ki ga je dobila malo prej, jasno pove, da starši vedo za njeno pregrešno življenje. Doma pozabljena diafragma postane nazadnje razlog, da se Neil in Brenda razideta.

To je kratka vsebina novele „Zbogom, Columbus“, daljšega literarnega teksta, ki ga je napisal danes zelo znani sodobni ameriški pisatelj Philip Roth, popisovalec življenja in odnosov v židovski skupnosti. V tej in drugih knjigah, od katerih lahko nekatero beremo tudi v slovenskem prevodu, se loteva življenja Židov tako neprisljano, lahko in neobremenjeno, kot to zmore le mlad človek. Že v noveli „Zbogom, Columbus“ pa je prisotna izjemna pisateljska vrlina: lahkotna, impresivna in kljub temu natančno zarisana beseda. Literarni kritiki primerjajo najboljše strani Rothove proze z akvareli, za katere je značilen sprosen zaris, včasih komaj sluten, a vendarle nujen del celote.

Čeprav začetniško delo, je novela „Zbogom, Columbus“ literarna mojstrovina v pravem pomenu. Poleg že povedanega

jo odlikuje tudi resničen humor in sposobnost pisatelja, da zna mladim pogledati v dno duše. Zato to knjigo, ki jo jev slovensko preložil Zdravko Duša, izdala pa Prešernova družba, lahko preberemo na dušek. In izplača se jo prebrati. I. ZORAN

o zvezdah

Izpod peresa našega znanega pisca poljudnoznanstvenih knjig o astronomiji Pavla Kunaverja je nedolgo tega prišla knjiga, po kateri bodo radi segli ne samo mladi navdušenci za astronomijo, marveč bo tudi v rokah starejših, če se je že bodo lotili, zastala dlje časa. Knjiga „Pravljica in resnica o zvezdah“ predstavlja vznemirljivo mešanico starih mitov in sodobnih astronomskih dognanj o zvezdah, teh od nekdanj tako mamljivih in skrivnostnih nebesnih ognjih, h katerim se človekov radovedni duh že od pradavnin ozira in poskuša odkriti njihovo resnično naravo.

Že pred tisočletji so ljudje, poučeni od dolgoletnih svojih in prednikov izkušenj, začeli poimenovati posamezne skupine ozvezdij ter jih razlagati v mitih. Pavel Kunaver je izbral najbolj znane in najlepše med

njimi, poiskal pa jih je v staroegiptovski, babilonski, grški, indijski, kitajski, germanski in drugih mitologijah. V posameznih poglavjih knjige obravnava mitične pripovedi o nastanku nekaterih ozvezdij, nato pa preide na moderno astronomsko razlago ter naniza vrsto znanstvenih zanimivosti, ki so marsikdaj še bolj presenetljive kot pravljica. Tako v bralcu spodbuja domišljijo in jo izdatno napolni s tistim, kar je blizu srcu — s pravljico — kot s tistim, kar poteši duha — z znanstveno resnico.

Omenimo naj še, da je knjigo

izdala Mladinska knjiga, ilustriral in opremil jo je Božidar Grabnar, na koncu knjige pa najdemo še šest zvezdnih kart z označenimi najbolj poznanimi ozvezdji, ki jih je moč videti iz naših krajev. Kogar bo knjiga spodbudila k opazovanju zvezd, mu bo ta dodatek še kako koristen, morda bo celo komu to prva zvezdna karta na poti do pravega astronoma. MiM

propad sveta

Češki pisatelj Karel Čapek je v širokih krogih bralcev znan predvsem kot pisec znamenitega „Dobrega vojaka Švejka“ in kratkih humorističnih zgodb ter novel, malo manj znan pa je kot pisec znanstvenofantastične literature. Z izdajo „Vojne z močeradi“ pa imamo zdaj priložnost, da se seznanimo tudi s to vrsto njegovega dela.

Kot pravi avtor v spremni besedi k delu, ki je izšlo pri Tehniški založbi Slovenije, se ne strinja z oznako kritikov, ki so njegov roman označili za utopijo. Pravi, da delo opisuje današnji dan, da je odsev tega, kar živimo danes in ta trenutek. Avtorju lahko povsem mirne duše pritrdimo, čeprav je omenjeno spremno besedo napisal že leta 1936. Prav zato je delo vredno branja, čeprav bi poznavalci te vrste literature lahko rekli, da v primerjavi z Orwellovim „1984“ ali Huxleyevim „Krasnim novim svetom“ ne prinaša nič novega.

Zgodba, kolikor lahko govorimo o njej, pa je takale: Napol zapiti kapitan Van Toch odkrije, da bi lahko s pomočjo močeradov učinkovito in hitro nabiral biserne školjke. Ker sam nima kapitala, se obrne za pomoč na svojega mladostnega prijatelja Bondyja, ki se ogreje za njegovo zamisel. S tem se

pravzaprav zgodba na neki način tudi neha, začnejo pa se „znanstveni“ in častniški prikazi vse večje močeradje ekspanzije. Najprej tako, da jih industrija, kapital, vojska in politika in različne ideologije na vse mogoče načine izkoriščajo, dokler se to izkoriščanje ne obrne proti samemu človeku. Pohlep kapitana Van Tocha in veleindustrijskega kapitala pripeljeta svet v propad.

Kot zanimivost naj omenimo, da je v delu Čapek večkrat zelo razvidno aludiral na tedaj pojavljajoči se nacizem, hkrati pa je predvidel tudi, kaj bo ta ideologija, ki je zanemarila vse človeške in kulturne vrednote, prizadela ljudem in življenju. Hkrati je delo po tej strani aktualno tudi za današnji dan, saj jasno kaže, da človeštvu ne

iz izložbe

Na kratko bomo predstavili dvoje del, ki znova izpričujeta neusklajeno poslovanje slovenskega založništva; to se na vse kriplje trudi pošiljati na trg knjige, pri katerih je bojazen, da bi ostale neopažene, običajno odveč. Kolikor se z razkošno opremo že delo samo ne vsili bralstvu, mu pripomore kričeče, popust pri ceni obetajoče oglašanje v domala vseh javnih občilih, da ne omenjamo reklamnih dopisov na domove in neutrudnih zbiralcev naročnikov. Vse to se je godilo okoli „Druge svetovne vojne“, ki jo je v treh knjigah izdala Mladinska knjiga. Dokaj nenapovedano pa je Cankarjeva založba poslala v knjigarne „Stoletje svetovnih vojn“, knjigo, ki po našem mnenju zasluži več pozornosti od prve; najprej zato, ker je predmet njenega obravnavanja neprimerno širši, ne nazadnje pa še, ker jo je spisalo devet slovenskih poznavalcev, ki so, mimogrede povedano, zvečine dobro znana novinarska imena.

V tem skupinskem delu kajpak ni popisanih vseh petsto in več vojnih spopadov, ki so se že odvijali v zdajšnjem stoletju. Že iz prikaza petdesetih ali kaj vojnih viher pa je doobra razvidno, da tako krvavega stoletja zgodovina človeštva še ni beležila. Po časovnem zaporedju, kakor so se začele, so v pričujoči knjigi obdelane najprej burška, rusko-japonska in nato balkanski vojni. Sledi temeljita razčlenitev prvega svetovnega vojnega spopada, ki je sprožil tudi vojno za sovjetsko oblast v Rusiji. Italijansko-abisinska in španska državljanska vojna sta napovedovali drugo, a hkrati najstrašnejše svetovno vojno klanje — slednjemu je posvečena dobra tretjina knjige — sledijo pa še kratki opisi kitajske revolucije, korejske in tridesetletne vojne v Indokini, več arabsko-izraelskih, afriških osvobodilnih in državljanskih vojn pa revolucij, državnih udarov in vojnih spopadov na južnoameriški celini. Slednjič beremo o sovjetskih vojaških posegih za obrambo socializma, pred prikazom hladne vojne in oboroževalne tekme med veselilama pa sta obdelana še vietnamski napad na Kampučijo in kitajsko-vietnamska vojna izpred dveh let. Pisano gradivo dopolnjuje 93 barvnih in 371 črno-belih slik, od katerih so mnoge prvič objavljene; brez zemljevidov pri takem delu ne gre, zato jih pričujoče premore kar 171. Knjiga je oprem-

ljena z več kronološkimi preglednicami ter imenskimi in stvarnim kazalom.

Za vpogled v dogodke zadnje svetovne vojne povsem zadostuje „Stoletje svetovnih vojn“, za obsežnejše dopolnilno seznanjanje z vojnimi časom, ki je bil usoden tudi za jugoslovanske narode, pa je na voljo dokaj knjig. Spomnimo se zlasti ene, ki se je pred leti znašla v številnih hišah. Zato se nam zdi zdajšnja „Druge svetovne vojne“ nekako nepotrebna. A kar je, je, pred nami je troje knjig, ki so v izvirniku izšle na Nizozemskem, iz srbohrvaščine sta jih prevedla Iztok Ilich in Janko Lorenci, slovensko izdajo pa je dopolnil Zdravko Klanjšček. Dogodki na bojiščih niso popisani kronološko, temveč po obsežnejših tematskih sklopih — teh je blizu šestdeset — 1.480 je slik, nad tristo je zemljevidov, skic in razpredelnic pa risb okrožij.

Za primerjavo še tole: za tri knjige le o drugi svetovni vojni je treba odšteti 3.400, prednaročniki pa so bili deležni 700 din popusta; „Stoletje svetovnih vojn“, ki je vsebinsko neprimerno bogatejše, pa stane 980 dinarjev. D. R.

grozi kozmična ali kakšna druga katastrofa, ampak zaradi njegovih lastnih slabosti, nebrzdano uveljavljenih državnih, profinitnih in prestižnih razlogov.

šest travnovih

Medna skoraj ni pisatelja, ki bi ga po imenu poznalo toliko navdušenih bralcev, hkrati pa o njem tako malo vedelo. Skrivnostni pisatelj B. Traven, čigar nenavadni življenjepis in skrivnost so razkrili šele v novjšem času, je že za življenja užival veliko priljubljenost in slavo; a naredili bi mu krivico, če bi menili, da zaradi mikavne skrivnostnosti, v katero je zavil svojo osebnost. Ne, Traven je zaslovel

s svojim delom, z napetimi, enkratnimi zgodbami o ljudeh, katerih življenje teče po čisto drugačnih tirih, kot smo jih vajeni. Junaki Travnovih romanov in pripovedi so pustolovci, reveži, izkoriščanci, razbojniki, čudaki, revolucionarji, delavski voditelji, vsa tista pestra množica nenavadnih značajev, s katero so srednjeameriški pisatelji obogatili svetovno književnost. Mednje sodi tudi Traven, čeprav se je rodil v Evropi.

Slovinci smo že dobili prevode večine njegovih del, nedolgo tega pa še enotno oblikovan skupek šestih knjig, ki jih je na tržišče poslala Mladinska knjiga. Založniki so se odločili za tak izbor: „Mrtvaška ladja“, „Obiralci bombaža“, „Zaklad Sierra Madre“, „Most v džungli“, „Upor obešenec“ in „General iz džungle“. S temi romanji je Travenovo delo primerno predstavljeno, saj je urednik Aleš Berger uvrstil v zbirko vse najbolj poznane in brane Travnove knjige.

Ljubitelj B. Travena bo najbrž pogrešal primeren izbor kratkih zgodb. Prav v njih je ta pisatelj dosegel mojstrsko skrivnost, enkratno poudaril tisto zanje tako svojsko prepletenost humorja in tragike, v kateri junaki zadihajo izredno živo in pristno. V tem ga zlepa ne bo dohitel prenekateri pisec napehtih zgodb, saj napetost Travnovih pripovedi ne izvira le iz zunanega dogajanja, temveč je globoko vtkana v ves organizem pripovedi.

MiM

ne piše več „po kazni“

Vprašanje je, če bi se diplomirani ekonomist Dušan Močnik iz Krmelja kdaj odločil vzeti pero v roke še za kaj drugega kot ponudbe, kadrovske razčlebe, skratka za nekaj, kar ne diši zgolj po stroki, če ne bi bilo strogega prof. Janeza Plestenjaka na krški tehni-

ški šoli. „Pisati sem začel, po kazni,“ z zanj značilno odkritostjo pove Dušan. Kdor je bil dežurni, je moral zvoniti na koncu ure. Nemalokrat je bilo med uro bodočih tehnikov hudo, le kako se dežurni ne bi potrudil na račun tistih najbolj dolgih minut na koncu. Profesor ne bi bil pojem strogosti, če ne bi našel leka zoper take dijaške nakane. „Napisal boš 30 ali 50 strani tega ali onega, sedeti mora sleherna vejica,“ je bil neomajen. Tu so torej začetki Dušanove proze.

Na srečanju mladih literatov sevniške občine konec aprila v Lutrovi kleti pod gradom bi bil moral nastopati z odlomkom iz svoje igre. Tudi ta je iz dijaškega življenja. Na literarni večer ni utegnil priti, saj je bila isti večer v Krmelju proslava v čast dnevu OF. Dušan je uvodoma govoril o poslanstvu te edinstvene frontne organizacije, zatem pa je domiselno povezoval nastop domačega moškega in loškega mešanega zbora in gostje so izjavili, češ tega bi pa vzeli za svojega!

Dušan ni eden tistih strokovnjakov, ki se zapirajo v slonokoščeni stolp stroke ali pisarne. Komaj je slekel suknič sivozelene uniforme, že je bil izvoljen med drugim za člana izvršnega sveta sevniške občine. Bo ob vsem tem še kaj časa za pisanje? Večje vprašanje kot to, je, če bo tudi drugo leto srečanje literatov sevniške občine. Zakaj Dušan ima skoraj že spisan roman,

samo naslova še ni mogel povedati. „Tema je izpoved dvajsetletnega fantiča, kako doživlja svojo mater — prostitutko. Ta ljubezni ne zmore pokloniti niti svojemu sinu, misli, da je višek materinske ljubezni, če mu poklanja drage igrače,“ Dušan na kratko oriše nit te pripovedi. Precej pristavi, da je vse izmišljeno, vsaka podrobnost, ki bi kakorkoli letela na okolje, je zgolj naključna.

Dušanu ni žal ur, ki jih prebije v krmeljski Svobodi. Prizadevni domačini so mu dali kot novemu predsedniku lepo izhodišče. Razen omenjenega moškega zbora deluje tam živahna likovna sekcija. Obstaja tudi jedro literatov. Mladi so se naveličali, da prihajajo v Mirensko dolino na gostovanja samo amaterske skupine iz drugih krajev, čeprav so veseli, da imajo vsaj to. To pomlad so postavili na oder sodobno delo Romana Novelli „Ptice selivke“. „Tematika igre nam leži,“ pravi Dušan Močnik o drami, ki so jo uspešno igrali tudi Šentjakobčani. Novelli razgalja malomeščanščino, ko si pešička vodilnih polni le lastne žepce. Ko spravijo v propad kolektiv, ki so ga molzli, prepustijo delavce toku, sami pa kandidirajo kajpak za še višje direktorske položaje.

Dušan je ob vsem še najbolj vesel, ker je igra strnila krmeljsko dijaško, študentsko in delavsko mladino. „Naša dolina potrebuje sposobne kadre,“ pra-

vi. Krmelj z lepimi kraji v okolici je seveda premalo, da bi držal korak v tekmi z bolj vabljivimi ponudbami večjih centrov. In vendar mora storiti prav to. Zdravo jedro mladih strokovnjakov okrog Lisce in Metalne v Krmelju žilavo išče izhod v tem boju. „Toplina, dobri medsebojni tovariški odnosi, sproščenost, ki vlada v amaterskih kulturnih skupinah, je nezamenljiva vrlina, zaradi katerih rad delam v društvu,“ izpelje to misel. Zakaj so se navsezadnje študentje s tako prizadevnostjo vozili iz Maribora in Ljubljane na vaje na skromni oder nekdanjega krmeljskega rudarskega doma? Brez vznesenih besed Dušan pove, da tod najdejo v amaterskem delu tisto, česar ne vidijo v skomercializiranih predstavah velikih dvoran. Po tradiciji krmeljska Svoboda ni samo kulturno, marveč tudi športno društvo. „Brez dvorane za te namene, a jo moramo dobiti,“ je Dušan neomajen v prizadevanjih, za kar v krajevni skupnosti dajejo tudi del samoprispevka. Kot nekdanji rokometniš trdno drži pesti za najmlajše rokometarje, ki se borijo za vrh v mladinski ligi.

Dušan je med svojimi prijatelji nepogrešljiv še zaradi nečesa. Je nepozaben šaljivec in zmore prijetno družbo še in še držati v vedrem razpoloženju. Njihove okrogle iz priložnostnih govorov v rimah o porokah vrstnikov krožijo že izven Mirenske doline.

ALFRED ŽELEZNIK

MOJ ŠOTOR JE ZIDANA HIŠA

Od nekdanjega veleposestva in graščine Ruperč vrh je ostalo kaj malo. Grad je bil med vojno požgan, vendar je bila njegova neposredna okolica z izbranim sadnim drevjem še dolgo prizorišče vaških veseljc in priljubljena izletniška točka, vse dokler se niso stene porušile in je vrt in ruševine preraslo grmičevje. Češnjevi nasadi na zahodni strani hriba Karamejak so se umaknili vinski trti in letnim hišicam, grad spi globoko spanje Trnjulčice in le ena stena s slepimi okenskimi linjami štrli v nebo iz bujnega zelenja, na drugi strani, ob cesti, pa je na nekdanji graščinski zemlji vzklilo novo življenje.

Prava majhna vas se je pojavila na obronku gozda. Njeni prebivalci pa niso potomci nekdanjih graščakov niti potomci njihovih podložnikov, hlapcev ali dninarjev, ampak čisto pravi Romi, ki so pred desetletji svojo domovinsko pravico med gorjanskim in kočevskim hribovjem, Straško goro in Trško goro zamenjali za košček rodovitne, vendar zapuščene zemlje pod Ruperč vrhom, na njej postavili leseno kolibo in ji vdihnili življenje.

„Bilo je to pred skoraj tridesetimi leti. Bili smo naveličani stalnega preseljevanja. Hoteli smo živeti kot drugi ljudje. Imel sem službo in stalno delovno mesto, pa sem hotel imeti urejene razmere,“ se tistega časa spominja stari Miha Hudorovec, ki je najstarejši v naselbini. Sedaj je on stari Miha, pred njim pa je bil to njegov pokojni oče Miha Brajdič, ki je tudi odločal o naselitvi in sprejel nase vse posledice. Kajti kar tako brez odmeva ta naselitev, ena prvih v novomeški okolici, tudi ni bila. Postrani in z nezaupanjem so jih v začetku gledali 'civilni', saj niso vedeli, kam bi s svojimi zakoreninjenimi predsodki o Ciganih in njihovi nespremenljivi naravi. Kmalu so spoznali, da njihovi novi sosede nočejo drugega kot mir in priložnost, da z lastnim delom dokažejo, kaj veljajo. Ko so to tudi storili, se je nasprotovanje sprevrglo v naklonjenost, ki traja še sedaj. Stari Miha je še danes daleč naokoli znan kot dober in zanesljiv delavec. V tem duhu je vzgajal tudi otroke.

Nasprotovanje in nezaupanje pa je bilo v lastnem taboru. Romi, ki si niso mogli zamisliti urejenih razmer, strehe nad glavo in šolanhi

otrok, so hitro izobčili 'odpadnike' in njihovo nezaupanje je le počasi splahnelo. Dandanes romske vasi, zgrajene bolj ali manj z lastnim delom, niso več redkost v novomeški okolici, Miha in njegovi pa so orali ledino in to je pustilo globoke brazde tudi na Mihovem obrazu.

Ko sem se oglašil pri njem, je pravkar pripeljal voz, v katerem je bil zaprežen lep par konj, z njive, kjer je okopaval krompir. S težavo je zlezal z voza in predal vajeti sinu. Moči so ga zapustile in nekam bolehen je, zato ne more več sam naprezati in razprezati konj. Včasih pa je še delal, kar bilo treba, čeprav je že dvanajst let invalidno upokojen, potem ko je trideset let opravljal razna dela pri Cestnem podjetju. Nazadnje je bil cestar.

Ko je bil upokojen, pa pokojnina ni zadostovala, saj je bilo treba skrbeti za osem otrok. Najel je še nekaj zemlje, kupil konje in pričel kmetovati in prevažati les. Dandanes, ko ima večina kmetov traktorje, je par dobrih konj dragocena stvar, saj pridejo lahko tudi v goščave in globače, kamor sodobni stroji ne sežejo. Tako mu dela nikoli ne zmanjka, čeprav mu zadnje čase bolj in bolj pohaja moč. Pri delu mu največ pomaga sin Ostrivoj, ki je že od rojstva invaliden, drugi otroci, ki so sedaj vsi odrasli, pa so zaposleni in imajo lastnega dela dovolj.

Romsko naselje na Ruperč vrhu izhaja sedaj iz dveh družin, saj ima poleg Mihove hiše, ki že zdavnaj ni več lesena koliba, ampak prava zidana hiša z gospodarskimi poslopji, hišo še njegov brat Drago. Okoli teh starejših stavb pa se vrste do tretje faze postavljene novogradnje Mihovih otrok. Marku, Darinki, Nežki in Veri je pri zidavi sapa nekoliko pošla, saj je gradnja dandanes čedalje dražja, možnosti za posojila pa so vedno manjše. Še zlasti se pritožuje Marko, ki se ob novogradnji stiska v majhni leseni kolibi brez vode in elektrike, ima pa dve deklici na pragu osnovne šole.

Stari Miha miri mlado kri in ponavlja staro reklo, ki ga je vodilo skozi vse življenje: „S trdom in delom se počasi vse naredi. Nič nisem imel, razen osmih lačnih otrok, pa vendar sem jih s trdim delom spravil v šolo in h kruhu.“ Vendar si stari Miha s sinom Vinkom in hčerkama Milko in Darinko, ki sedaj vsi trije živijo v Črnomlju, ne more kaj prida dopisovati. Za lastno izobrazbo mu je zmanjkalo časa. Zato pa bo več truda posvetil mlajšemu rodu, ki se mu suka pod nogami. „Znali bodo dobro slovensko in študirali bodo, vendar pa romščine ne smejo pozabiti. To je naš materin jezik in moramo ga gojiti. Romi smo in našega jezika in porekla ne bomo tajili.“ Tako pravi stari Miha in s ponosom in brez nostalgije za starimi časi zre na zidano hišo, v kateri sta mu ostala še sinova Miha in Ostrivoj.

TONE JAKŠE

NAŠI ZAKLADI

'Sveti se ime tvoje'

Handwritten symbols in a Gothic script, likely representing the year 1571.

1613 4

1571 (P)

Teško bi bilo prešteti vse kulturnozgodovinske spomenike v šentruperški fari. Vendar tamkajšnji župnijski upravitelj poleg ponosa, da „poseduje“ toliko kulturnih spomenikov, med katerimi je večina cerkva, ne skriva tudi strahu, kako bo mogoče vse te spomenike ohraniti in jih obvarovati pred propadanjem. Priznava sicer, da je bilo v zadnjem času na tem področju veliko narejenega, včasih pa za spomenike prihaja pomoč le nekoliko pozno.

Tem njegovim razmišljanjem prav gotovo na neki način „pritrjuje“ cerkev sv. Petra na Žunovcu pri Selu. Zelo se ji namreč pozna, da jo je načel zob časa, da ne govorimo o poti, ki vodi k njej. Vse to pa je za cerkvico škoda, saj so na njej odkrili glagolske napise, ki kažejo na to, da je cerkev morda nekoč stala v živčnem vozlu romarskih poti ali pa da so na njej gostovali duhovniki, ki so opravljali obrede v cerkvenoslovanskem jeziku. V 15. in 16. stoletju je bila namreč tako imenovana glagolska duhovščina v Bosni, Dalmaciji in Istri tako številna, da se je selila v druge kraje, menda celo do Prage in Krakova. Glagolsko bogoslužje pa se je v nekaterih krajih Slovenije opravljalo tja v 17. in še 18. stoletje. Najdlje se je ohranilo v Beneški Sloveniji, medtem ko napisi na cerkvi na Žunovcu datirajo v leta 1571, 1613 in so torej iz istega časa. Po vsej verjetnosti so jih napisali glagolski duhovniki, ki so prišli maševat na Žunovec iz Dalmacije ali Bosne ali iz katerih drugih krajev, kjer je še bilo ohranjeno glagolsko bogoslužje. Teško pa je verjeti, da so napise, v katerih je poleg letnic in napisov „sveti se ime tvoje“, v zid cerkve na Žunovcu zapisali romarji.

Slika svetega Krištofa na zunanji južni steni cerkve, v kateri so omenjeni duhovniki zarezali pismenke, propada in bi jo bilo treba čimprej nekako konzervirati. Prav tako bi bilo treba ohraniti pismenke iz pisave, ki jo je za Slovane izumil Ciril, starejši izmed znamenitih solunskih bratov. Kdaj in kako se bodo lotili

tega dela, pa šentruperški župnik tudi še ne ve. Zakaj pa se tega dela ne lotijo prej, je odgovor en sam: slej ko prej manjka denarja.

Žunovec, kjer cerkev stoji, je sicer zaselek vasi Selo, ki se razprostira ob cesti med Mirno in Gabrovko. Cerkev stoji na 446 m visoki vzpetini, od koder je lep razgled na okoliške griče, katerih vsak se ponaša s podobnimi cerkvicami. Kot kažejo fragmenti zunanjih slik, je bila cerkev sezidana v prvi polovici 15. stoletja, omenjena pa je tudi že v vizitacijskem zapisniku iz leta 1600. Sezidana je v preprostem slogu, ganljivo usklajena z gričevnato okolico. Tako kot stavba, o kateri v umetnostno-zgodovinskem posnetku ni zaslediti, v kakšnem slogu naj bila sezidana — rečeno je samo, da je zvonik gotski — je tudi njena oprema zelo skromna. Glavni in edini oltar je primerek neorenesančne arhitekture iz 19. stoletja, ima pa tudi eno samo sliko ter križev pot po Furichu, ki ga je cerkev dobila leta 1880. Poleg te, več kot skromne opreme je bila v cerkvi omembe vredna le še omara iz orehovega lesa, v kateri sta bili shranjeni dve duhovniški oblačili, na omari pa tudi razpelo, kvalitetno baročno delo.

In ko odhajaš od cerkvice, ki s svojo skromnostjo priča o skromnosti tamkajšnjih ljudi, ki si večjih in bolj košatih božjih hramov niso mogli privoščiti, nehote pomisliš, da svet ni bil nikoli tesno zaprt za meje in da današnje evforično popotovanje ljudi iz kraja v kraj ni nič novega. Razlika je morda le ta, da so v starih časih, 200 ali 300 let nazaj, nekatere poti vodile tudi na Žunovec, kamor so prihajali glagoljaški duhovniki, danes pa poti domačih ljudi vodijo v tujino, zelo malokrat pa zavijejo gledat domače znamenitosti in lepote. Tako cerkev na Žunovcu uživa svoj blagi mir, ki ga vsak terek zmoti le prihod vernikov k maši.

J. SIMČIČ

